

ספר
אהל יצחק

על דיני
שחיטות ובדיקות

לפי דעת הפרי מגדים. ושמלה חדשה. וכבושי שרד. ובית
אפרים. ושאר אחרונים. ונלוו אליו דיני ניקור מספרי היקר
בית יצחק.

מאת

הקטן יצחק בן המנוח מוה אליעזר צ"ל מארץ דער.
ברוצאה זו נתקנו השנושים השניאות הרבות אשר עלו בכל הקדמים
לז' דוגה בעיזן נמרץ ובדיוק.

הועתק והוכנס לאינטרנט

www.hebrewbooks.org

ע"י חיים תשס"ז

וויזען
בשנת תרס"ה לפ"ק.

Wien 1905.

Verlag von Jos. Schlesingers Buchhandlung

I., Seitenstettengasse 5.

Budapest Königsgasse 1.

Made in Austria

הקדמת המחבר.

יציא יצאק לטוב צדה יראמר מי אכני כנזה וחדל אישים. אשר אעלה על צמחי ענ כבודו שגאנשים. המחברים ספרים שאלנס יולחין מילין קדושים. וחני נער ורק שפל אגשים. אך הנה אכני הדוהא את כל המעשים. אשר נעשו תחת השמש בשמיסחם. והנה הכל ורעות רוח צעזודתם. ורלחתי שהיתה זאת מחמת חסרון ידיעתם. שלא למדו ולא שמעו היטב בתכליתם. לכן צמחי כננס נזולר פנק ללמד אפס קטותם. ואולי ימכני ה' וחתקן את עותחם. ונזכות זס כנזה לראות מקדש וירושלים בשלוחם. וכן יהי רלון אמן:

יעתה אספר המאורע אשר אירע אותי. וגם את כל אשר רלחתי. היות זה שמונה עשר שנים בשמיסות ונדירות עסקתי. והרבה מרבותי למדתי. ועבדול שיומשה יותר מלימודי לא חסרתי. גם הרבה מעשים מעד זמן הריל טנא לירי. מפי צננים המופלגים שאלתי. ועל פיהם ילחתי וצמחי ואחרים נמשחתי. וכל דבר שילא מפייהם לי למזכרת רשמתי:

ירדי כאשר המעו אותי אלקים צניתי אצי. ואמרתי אלכה נא וארלחא בעזרת אחי ורעי השומחים ושימוט הנדוקים. ורלחתי כאשר שבעריה נחרנו בדורות הללו שריצ בקלת יסוצים ונכפרים שלינן בני תורה רק שמכוונים בשאלות השמיסות ואף לא כולה. וטח עיניהם מלרות לרות כספרי קודש. רק פקדקי קיר והמתי נהימי כחרטובלים ולנס כל עמחם. לא נחנאל להם הדינים על צורים. והסנה מחמת שפצנו השמיסות הראשונים ותפשו לאחרונים הני קלרי שחיות. ופעמים לא למדו רק דינים שפנים מהרריו זיל אשר לרועץ. לנו קלר צמקוס שהיה רלחי להשריץ. וסעלות לנו כסמדות לנו. וגם אלו הלוומים בגבול בניסין אינא למיחש לקלוקל כי לא נחפסם להם הדינים על צורים לפעמים השריץ צמקוס שליך לדינא. ונמקוס שרקיך לדינא מקלר ואומר. ולפעמים אינס מקודרים כהונן ורנ המכשול כזה:

ובפרט עתה בזמן הזה נחפסם טינ ספר הקדוש והספור שמיח ותביש וקבלו דעתו צעצרו שמיסות ונדירות לפסוק כמותו פסק הלכה של ספר הקדוש הריל ככל חסולות ישראל ורלחתי שכמה גדולי צעלי תורלות מאל מאל תהיירים לשוחשים שילמדו סדינים של ספר הקדוש הריל ורוב שוחשים אין משגיחים נקול. קלחם שליין להם ידיעת בית דנס. וקלחם עממת חסרון כיס ואין ידס משנת לקנות ספר הריל. ואף מי שלומד כחציס איש יכול לחזור כדינא מוטוס דנפטי מילייהו:

גלל כן אמרתי אלכה נא ואלקסיה צלוחירי שחתי הקגרים לזאה על משמחתי עממתי לפספ שפיוט כרות שפחתי. כספרים שחשים וגם ישרים שפחתי. הלל המה ציריד ונשמיסות מהרין. וצני ונזיט. ועיקר כספר הנחמד של הנשר צעל המחצר שמיח ותביש. וגם כספר הנחמד פריע שכל גופי דינים מוסקקים קדמתי וצמחתי ככללין כהם:

ראת ארי הקטן כרוך אחרים להיות מטפס ועולה כננס נזולר פנק ועורני לא הנעמתי לקרקולס אמרתי אעשה כן גם אני איזה חבור מעשה ארשח שפתי. לא לפני גדולים קקרי לז אשר קסנס ענה עמחרי. כי אם לפני ערך פחומי כמוני. וקלחתי צשעי כחלשונס לקישות יצחק על שמי ועל סס לקיטה נחר לקיטה. ומלחא כרנחחא דל שכל דין ודין מוסקקים קדמתי וצמחתי ונפרס של ספר הקדוש השמיח ותביש לא נחתי ולא שייחתי כלום על כל שמיסות ונדירות. ולקשתי ונכרתי אוכל מתוך האורל גופא דרינא חלינא דהלכחא וסלכה למעשה פסק הלכה צננים לדעת סמלה חדשה. וקלחתי צממו הלכה למעשה ולוקך גדול הוא זה על אופנים כמה וכמה שיוכל להחזיר דיני שמיסה ונדיקה מדי יוס ציומו. ולמלד הדין כל אחד על מקומו:

וכן וריים הממודשים אשר עין לא רלחתי עד הנה הגתי לצדנה כרי שלא יכלל דעת השוחשים כשיחזור מונח וקלחתי צממו זבדי תמים לפאר מי המפץ חיים ואריכת ימים יעסוק כלאונה כנחתי תמים (ולא כמעשה דליפורי) ונזכות יי ילחא מקדש וירושלים כנחומים. ויקרצי קרנן סעלמים:

אחד כל אדם אמרתי אלך ואמלך עמחן. עם אחי שוחשים ונדוקים מומחים לרבים האם ימח עדיהן. ויהי כלאוחם חבורי לקישות יצחק חבחי תמים ורלכה למעשה ישר הדנר הית לפניסם צקוס וצעה. והם זרוני נלו חירח. שלא חלח זלח בעדרת. ומח נלע אם תפצור כך למעשתם. אם לא יסון כספר ויחוקו צעם כרל ופופרת. פיש ותחר והעלה כדפוק לאמר לרורות:

הקדמת המחבר

אחר כך נפשי נכפני שונתי ונחיל אל חיל הלכתי. ולפני באוני ארץ מכתבי העצמי. ונחני עידיהם חיל לקבל דעתי. כאשר הוצא כל אחד מהכמה יאמר. רצ חובלת לפני שרצ זה הדבר. ונשנת תקס"ה הולאתי חיל מכת אל הפועל וברכתי על המוגמר. ודפסתי מרובה דפסתי בלון גוזר וזומר. ועלינו לשבח לאדון הכל. אשר נתן לי חן ומסד צעירי הכל. ועון הפורח הוליד את הקול. כי נשנת אהת לקחו ממני הכל. ונשנת תקע"ז נדפוס וולרשא שנת הוצא. כי ראו חיל מעשה רבה. כי זה אחד מן המקומות שהחזיק מועט את המרובה:

ועתה הקהילו עלי דנים. לאמר מדוע אהת יושב וחדום. והשוחטים ובודקים מלפנים ועומדים. מתי יצא ספר השמיטות זה לידם. כי אינו נצמל לקנות אפילו דמים יקרים. ונפסם נשאלתם לנפש. רבים לזכות. שלישית להדפיס. מיד עוררתי רעיוני. להסות אזני. לשמוע קול המוני. למלא משאלותם היה רלוני. ואמרתי יען כי זכני ה' יושב שחק. להדפיס שלישית נעט בזהל לחיק. ספר השמיטות לקיימת ימק. מלוא לפרסם. ספרים המחדשים. מגאונים. המפורסמים אשר עד הנה. עין לא ראתה כהנא:

ויאמר ימק יען כי שמעתי וגם ראיתי הרבה מהגאונים גדולי הדור בכל מקום אשר הם חונים. לדיקי יסודי עולם. כולם כאחד חומרים ועונים. קדוש יאמר לו על ספר התנ"ש כאחד מן הראשונים. וכן על ספר הפריו כי כל דבריהם אמינים ונכונים. הולאת דבריהם והנאחתי צנים. והנה עתה חדשים מקרוב באו ספרים מפורסמים על דיני הריאה מהני חרי אשלי רבנני שדפסו מחדש ספר בית אפרים להרצ הגאון האמיתי מוה"ר אפרים זלמן מרגליות ז"ל מנחל. וספר לנשי שרד להרצ הגאון האמיתי מוה"ר דוד שלמה ז"ל אביד מ"ק סאראקא שדפסו מחדש על פי כמה הסכמות עמודי האש. ונחברו נצח ראש נשיאי ישראל. גולת איראל. בולגיא קדישא חיש אלקי ישראל. מוה"ר לוי ימק ז"ל אביד ד"ק צאדיטשצוב. וניחוספם בנספריס אלו דיני דינין שונים ומשונים עד אין לחקרה. על פי פלפולא חריפחא ובל פי ספרא. מחקים מחדש צנים וחילון צארכה וקלרה. ודרשתי מחקרתי דבריהם היטב מראשית עד גמירה. נשפה צדורה. אחת מהנה לא נעדרה. להיות אהל אחד בצאפקלילא המאירה. ושמתי לחיק לקרוא בשמו **אהל יצחק** והטעם יוצן לכל חיש מהר. כאשר הוצא נשער. ונפנים האהל שונתי (הלכה למעשה) כפי דעת ספר הקדוש השמימי. ויחר דינים מכפרים אחרונים. שהעלו ונסדרתן עשרת חונים. הנאחתי דבריהם (בצנתי חמים) דברי חכמים מאירות השמים. אלו ואלו דברי אלהים חיים. וכל דין ודין על מקומו ודגלו סדרתי. כדי לזכות את בני ישראל יעצמי. שלא לנצל דעת השוחטים הוא דעתי. כן יהיה ה' אחי. כאשר הוא ממחשנתי:

ויעתר ימק ויאמר שמעו חכמים מלי. והאזינו השוחטים למאמרי. שיהיו אמרי פי בלון לפני צוראי. ולפני כל רואי נצבורי. בהעלותכם את נייני. אל תקולו למלי ודברני. כי גם אולי ימלאון אנשים חכמי לצ אשר בנספרי זה ישימו חלה נאמרם כי דעתם רחצה מדעת המחברים אשר הנאחתי בנספרי זה. אל יפול לצ אדם עליו. כי אלו ואלו דברי אלהים חיים כי הדין דין אחת ויש להם על מה שיסמוכו כי סהדי נצמרים לא הנאחתי דין אחד אשר נדיתי מלני רק מפי סופריס וספרי לדיקי יסודי עולם וכמותם ירבה נישאל ואני לא חנרתי זה הספר לגדולי הערך ממני. כי לפחותי ערך כמוני. ולזכות הרבים הוא רעיוני. ואף אם יכלה הדיו והנייר. איך לפרסם כולו שלא לשייר. ולחמק כל השגילות אשר עמדה ידי. כי יהא מסיבות התללות וטרדי. וסדן אותי לכף זכות. יזכה בנועם ה' לחזות. ומחת כנסיו לחסות. תהי ה' עמנו. כאשר היה עם אבותינו. ונזכה ונמיה ונראה צנין בית מקדשנו ומפארתנו נמירה ניעינו חמן. נעשה ונמיר צריח ניסן נשנת **רעתי יצחק** לפיך דברי העלוקם לשיט ותורתו.

הק' יצחק בן הסטח מוה"ר אליעזר זצ"ל מאיר דבר.

פ"א. דין שחיטה מן הצואר ובו ד' סעיפים:

א. אמר ר' יהודה אמר רב כל טבח (ג) שאינו יודע הלכות שחיטה אסור לאכול משהייתו ואלו הן: שהייה דרסה חלדה הגרסה ועיקור. וכל חמשה הלכות אלו הלכה למעשה מפני שהם שחטתם הלכות אלו הל"מ כך שמעתי מן הגאון כ"י הל"מ (ב) כדמסקינן במה.

ב. וכל הטואר כשר לשחיטה (ג) אפי' מן הגדלים. והוא שיחזור הקינים ויודע שחכם קודם המפרקת (ובינים ובמפרקין שהקינים מוכנים מן פני לריך אומן יד חריזות גדול שם לא ידענו לפניו הקינים קודם השחיטה קרוב הדבר לשחיטה לחמור המפרקת קודם הקינים ואפי' ליד שהייה (ע"ן כז"ה אום כ').

(ה) שאינו יודע. ופריך במהמל מקויל פשיטא הא לא במיה. ומעני לא לריכי שחט לפנינו די או ני פפעים ושחט שפיר ואח"כ שחט צינן לנין בעלמו מהו דמיא חילא מלוחה שחט שפיר האי כוון שחט שפיר קמיל כיון דלא במיה הלכות שחיטה זמנין דשהה או דרס ולא ידע הילכך אסור לאכול משהייתו עד שיגמור ויודע הלכות שחיטה בעל פה. (ז) כדווסיק במהמל. חולין דף כ"ז דרס כהנא רלח ללמוד מושחט במקום שחט חסיה. פ"י רש"י במקום שכופף ורב יומר רולח ללמוד מווצחח. פ"י במקום שזר המצור. ועל כלם יש להם פרכא ומסקינן אלא שהיה דרסה חלדה אגרמה ועיקור מנלן הלכה לגמרי שחיטה מן הצואר נמי הללית. כחז"ל לבי מפרקא ולמה צלחת השחיטה מן הצואר ולא במקום אחר. כי לעב ציח דלורייחא ולא נמלא בשום מקום שיש מיעוט לעב רק אם שחט מן הצואר כי שם מזה צמחה (וב"י ויקרא רנה פ"י וצמחשים).

זבחי תמים

א. בעפר צית הילל כחז כל שוחט וצורק לריך להיות ירא וחדר לדבר ה' ושלח יהיה ח"ו קל אפי' צעצעה קלה ח"ו. וגם שיחט מחון צדיקת הסבין שיעזוב בלחט ובכוחות הלז בלחט וצירלה ואל יהיה שוחט ומחיר צעצעה וצדיקתו כי אגב חריפתא שצחח. וגם רלוי וכפון לכל שוחט שישם אל לבו באשר שאין אכזריות גדול מה שישחט בעל חי. וזלח מה שכתב בשם הרמב"ן ז"ל ששחיטת בעל חי בכוחות ובחנקת השחיטה היא תקנתו כמו שמוע מקור האר"י ז"ל ב"ש. נמלא השוחט שאינו זכיר וזריו בכל תקוה שחיטות וצדיקות הסבין וצדיקות הריאה. לא די שערטה ומעשה אכזריות כבדי ולא חסיל צחנקתו אלא אף גם יש לחוש להאכל ממנו שיקנה בפ"י רב ח"ו. נמלא שזה השוחט שחט ומחטא את הרגים וחטא רבים חלוי צ. לכן כל ירא וחדר לדבר ה' יהיה זהיר מאוד בכל דיני שחיטות וצדיקות הריאה וצדיקות הסבין ופנימיותו. שפ"ו הוא בוגם וכפנס קעמח למעלה. דלא כעושיין מקלח שוחטים שחלחן כבידיהם לפני החבש פבס אחס בשנה ופעמים ישח"ו לפני חבס יום או יומים ערס יעמיד הסבין על כסו. וזינו לנין בעליו יעמיד הסבין כהרף עין. חוי לאותה שעה חוי לאותה בלימה. פקדו כל ורלו מה שכתבו הפסרים שפנשו גדול מעשוא (ואין כאן מקום להאריך) לכן רלוי ובכון לנו להאגער בכל שעה ושעה וישתדו בלבו בעצור בחיים על כיוולו במוחו ומחור כך יעצב לחטוא. אח"כ חוי אכזי שכל צריה לחוכיה ירחים וטלמים. קטנו עמלן מחור חז"ל אכל אין חזר אלא צעצילי. ורלוי ובכון הוא להאריך רק קל העלם. ולהקטנים יונס וז' יעמורו ויכליו מכל ער מעשה ועד עולם.

ב. צמ"ח א' ס"ג נחבאר דכל הטואר כשר לשחיטה אפילו מן הלה שהוא שיחור הקינים וידע שחכם קודם המפרקת: מה דנין זה אינא חלוקי דיעית המחנך צ"י פסק דצענין דרתי החזיר ויודע. והס"ך העלה דמחר קני צמחיר לחוד או ידע שחכם קודם המפרקת. וק"ל בחז דמחרה בעלמא היא הידיעה ועל"ה הפכה דמחרה בלא ידיעה לא מהני אצל ידיעה מהני בלא חזרה. ומצ"ס סלחין ומסקינן דצענין דרתי החזיר ויודע. וכן הקבים הפרי מגדים. וכל זה אם שחט מן הצואר אלא שחט בפני הצואר כדמס הכל מודים דמחר קני. ומ"מ אף בצמלם הצואר עוב להאיר ולהשמש בקינים ולחפסם קודם שחיטה כדי שידענו להשחט מיד כי הקינים רבים ונדמה מן הסבין ויכול ללא לירי הפשיעה למחור המפרקת קודם הקינים: וצערע צינים וצמחנק"ן שהקינים מוכנים מן הצד לריך אומן יד וחיזות גדול (וביין צעצים). ואפי' נהבחי בצעצע יונים וצמחנק"ן לא שחטתי כי אם צלחת הקינים מעבר לעור. כי העור שלחם סוף דק מחד ויכול להלוח סקינים מעבר לעור. כי אינו דומה יונה וצמחנק"ן לעור ציפות. ואפ"ל למ" דק"ל כשחטנו כד הפנים בצמלם הצואר צמחיר לחוד נמי קני היינו צמלר עופות שהקינים מחובר ס חלודים בצמלם הצואר. ופעמים ילבו הקינים מר צמלן לגדלים. אם השוחט יעשוך הקינים עם

הלכה למעשה

ג ואם סאמר אס שמיטת מן העלור הלל"ג קרא
דושחט למאי אתי דלא לשווייה גיסמרא פי
רש"י שלא יחתוך כל המפרקת לשנים (ה) אפילו
בהולכה ובהובאה, גיסמרא פי גיסי תרי.

ד אס שחט וחטף גס המפרקס אפי' רק (ה) רב
המפרקס נהנו בדיניהם אלו לאסור (ו) מ"מ (בהפסד הרכוס
יעשה שאלה חכ"ס)

**סימן ב. דין הורירין ודין אם שחט רק
רוב הסימנים ובו ד' סעיפים:**

א השוחט סימן אחד בעוף (ה) ושנים
בבהמה שחיטתו בשרה. ורובו של אחד
כמורה (ועיי' בזה"ס ח"ט ב)

ב רבי יהודה אימר עד שישחוט
הורירין בעוף דהיינו לנטות הסכין (ז) לזרין סל העלור
שסס מונחם הורירין ובעוף כיון שרגילין לצלותו
כאחד (פ"ט (א) עס הראש) אפילו דעתו בשעת
השחיטה לנתחו אבר אבר צריך לשהוט
הורירין. אבל בבהמה אין צריך לשהוט
הורירין אפילו לבתחילה כיון דמנתחין אותו
לנתחין.

ג שחט רוב אחד בעוף ורוב שנים
בבהמה שחיטתו בשרה. פי' קנה וושט. קנה
דהשיך ופר"ח כתבנו שם הובקקים להכשיר אף נחית"ג כל המפרקת והעלה השיך שאין להחזיר
בהפניו. וחז"ש אומר אפי' חזי' דהשיך לכן ש"ח. ולענין כיסוי הדם דעת הגמ' וחז"ש לכסות
כלל ברכה. ועיי' לקמן דדיני כיסוי הדם:

א וזנים בזהמה. וקשה קמחי גני בזהמה השוחט לשון דיעבד עד כמה לשחוט ולזיל וי"ל
משום דקבעי לייחסי סימן אחד בעוף והוא דיעבד כשרה חמי גמי גני בזהמה לשון דיעבד.
ואינא ארצו של אחד כעוהר חמי לשון דיעבד. ש"מ מהא דנעיקן שנים אפי' בעוף לכחלה
לכן לריך השוחט ליתן דעתו ולזב לשחוט שני סימנים שלימים אפי' בעוף והמיקל נו לכחלה
סופו ליתן אס הדין. (ב) לזרדין. והעשם שרוב הדם שנגוף גגריין אסר הורירין שנגולר ואין
העלה מוליא. ואס לא עשה כן לא יללנו שלם עס הראש. כתב השיך והי"ס בנדיים ושל"ס
לפעמים מוליין אותו כאשר לשיך אס אין דעתו לנתחו לריך לשחוט הורירין. אבל מן הקטם אין
לריך לשחוט. ונדיעבד אס לא שחט הורירין אפי' בעוף כשרה. (א) עס הראש. כתב הפרי מגדים
וצומן הזה דנוהגין העם להסיר הראש על זה סומכין השוחטים שלא לחתוך הורירין אפי' בשיך
דאין דרך כלל לללות זוגיטו שלם. הלכך נספדדות גדולות אס רואה לללות שלם עס הראש לריך

ג אפי' מן הגלדים. ומקד לנת
כתבי ונולק אס ראשו מנוול ערפו ולא
כתבי מנוול לואר ש"מ דאפי' מן הגל
גמי מקרי לואר דאי לא חיוא הכי אלא
חטת הגרין והוא נגד הפנים מקרי
לואר. קשה למה לא כתב ומלך אס
ראשו מנוול לואר ומוליא הכל יודעין
שהוא מנוול ערפו אלא ודאי דגס מן
הגלדים מקרי לואר. ואיכ לא שיך
לואר מנוול לואר דאין לשון מול נוסף
אלא על דבר שהוא מכוון זה לבושת
זה עומט (זנח שנואל). (ד) אפילו
בהולכה והובאה. דאי לא חיוא הכי
איכ הוי דקסא ודקסא אסורה אפילו
בניעות הסומנים כדלקמן דדיני
דקסא. והעשם דגיסמרא אסור. מהרי"ך
האריך נסעמו ועיקר הוא משום דאין
לה כח להחמיר ולהוליא דמה. ורש"י
מפרס העשם דכתבי ושחט לשון חיהו
מדמים דהיינו הסומנים ותו לא.
(ה) רוב המפרקת. הפ"ז כתב שצריך
תליי אס נחתח חוט הלזן שהחיות
תלוייה נו. והכי מקטנול דהחוט הוא
נחמלע ונרובו הוי רוב המפרקת והכל
מלוי נחוט. (חז"ש). אבל לכחלה
אין לריך לזדוק אחריו אס הוא רוב
או לא אפי' הוא רואה חתך המפרקת.
(ו) מ"מ בהפסד מרובה יעשה ש"ח.

דהשיך ופר"ח כתבנו שם הובקקים להכשיר אף נחית"ג כל המפרקת והעלה השיך שאין להחזיר
בהפניו. וחז"ש אומר אפי' חזי' דהשיך לכן ש"ח. ולענין כיסוי הדם דעת הגמ' וחז"ש לכסות
כלל ברכה. ועיי' לקמן דדיני כיסוי הדם:

א וזנים בזהמה. וקשה קמחי גני בזהמה השוחט לשון דיעבד עד כמה לשחוט ולזיל וי"ל
משום דקבעי לייחסי סימן אחד בעוף והוא דיעבד כשרה חמי גמי גני בזהמה לשון דיעבד.
ואינא ארצו של אחד כעוהר חמי לשון דיעבד. ש"מ מהא דנעיקן שנים אפי' בעוף לכחלה
לכן לריך השוחט ליתן דעתו ולזב לשחוט שני סימנים שלימים אפי' בעוף והמיקל נו לכחלה
סופו ליתן אס הדין. (ב) לזרדין. והעשם שרוב הדם שנגוף גגריין אסר הורירין שנגולר ואין
העלה מוליא. ואס לא עשה כן לא יללנו שלם עס הראש. כתב השיך והי"ס בנדיים ושל"ס
לפעמים מוליין אותו כאשר לשיך אס אין דעתו לנתחו לריך לשחוט הורירין. אבל מן הקטם אין
לריך לשחוט. ונדיעבד אס לא שחט הורירין אפי' בעוף כשרה. (א) עס הראש. כתב הפרי מגדים
וצומן הזה דנוהגין העם להסיר הראש על זה סומכין השוחטים שלא לחתוך הורירין אפי' בשיך
דאין דרך כלל לללות זוגיטו שלם. הלכך נספדדות גדולות אס רואה לללות שלם עס הראש לריך

זבחי תמי'ם

חז"קת העור והמפרקת. בזה הכל מודים כשחט בזהמה לזכור קני. אבל ביונים ואו
שפערק"ן שהקיימים מחוברים בצוללה מן הגל. אזי אפי' אס יחזרם ללמעל מלואר ילכו הקיימים
לזכורם חזקין. ואס ישחוט כלל רואה הקיימים מעל לשור אזי יוכל להיות לזל לירי פשיעת
שחיתוך המפרקת קידם הקיימים והוי ליה כגילה.

ג בפי' ז' פערק' ב' כתבאר אס שחט רוב אחד בעוף. ורוב שנים בזהמה כשרה. ומקד לזל
מן החזרה מניין. ש"ח חצות מנקרד ולאנך כאשר ליתחך. כלימ"ך לא מלואר אלא כאשר ליתחך.
מלואר מלואר ושה רבינו ע"ה על הקנה ועל חשט. ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בזהמה.
ועי' בזה"ס חז"קת אסר ר"ח אחד בעוף שנים בזהמה. רוב אחד בעוף רוב שנים בזהמה. וי"ל כאשר

לשאלו פי השיטת. ואם ליחל לשה
לא ילכו שלם עם הראש. (ד) פי
רוב החלל. כתב החזק היה אם שח
רוב החלל ולא רוב עובי הגרנת.
דהיינו שנתפסק הקיטון מלד הנופרק
נמי פסולה מספק דנעיקן תרחי רוב
הקנה ורוב הגרנת. ולפילו נעוף
עובי הנצעות אינם שוים. ויחל
הנופרק מה יחור דקים ונלד אחר.
וכיט נצתמה הנצעות אין מקיטון
אח כל הקנה דודאי אף שיש רוב עם
עובי הנצעות אין רוב נקנה. אך אם
שחט נצנעת הגדולה ושייר כנולא
חוט ונצנעת הגדולה כנגד הראש והוא
שלם ומקיף כל הקנה ושם יוכל לשער
אם יש רוב-נגרנת יש ג"כ רוב נקנה.
מיון ראיתי רבים מקיטון נעוף וכ"כ
נז"ט וזיל נעופות שהנצעות מקיטון
כל הקנה יוכל ג"כ לשער אם שח
רוב הגרנת יוכל להיות רוב הקנה.

הוא הקרום שבפנים הגרנת המחבר את
הטבעות יחד אבל הטבעות עצמן נקראין
גרנת, ורובו של אחד כמותו דכשר היינו
דוקא רוב הקנה מתחילת הקרום ולמטה
(ה) (פיה רוב החלל) ולא רוב הגרנת (דהיינו עובי
הנצעות) וצריך לשהוש (ה) רוב הנראה לעינים.
ודוקא בדעבר הוא דכשרה בסימן אחד
בעוף או ברובו אבל לבתחלה צריך לשהוש
שני סימנים אפילו בעוף.

ד' צריך לדקדק בסימנים חזק לאחר שחיה בנהיה
וכן נעוף קודם שחזק העוף עידו אם שחט עכ"פ רובו.
ונדיעבר אם לא נהה חזק אחר שחיה ואח"כ דק ונולא
כלל שחט כ"א רוב (ו) נצתמה כשרה אכל נעוף אם שחט
ולא דק אחר שחיה חזק העוף מיד ואח"כ דק ונולא
שחט רוב (ז) עריפה הואיל ודרכו לפרכס ולקפץ אחר שחיה
ש לחוש שנשטת רוב. ובכל זה (ח) אין חילוק בין קנה לושט
(סכסאם שור ועיין לקיטן בסימן י' סעיף ב').

כתב נצ"י שקיבל מרבותיו שיטתו לזר אלוות הזכרים דוקא שהקנה שלהם נפרד לז' חלקים
לעטה סמוך לגוף. ויש שם כמין כפחור נזקוק שנתפלל הגרנת שהוא כשר ואם שחט למטה רק
קנה אחד עריפה ודוקא נזכרים אורחא היא אבל לא נקננות ע"כ. (ה) רוב הראש לעינים.
ולא נצתמוס ולא נמדירה והטעם משום דחיישינן שווא מתחילה לא היה רוב רק חזי סימן ונחלה
על מחלה אירו כרוז. ועיי' מדידה נקרה הקיטון ונעשה רוב. ונפרד אלל הקנה דנקל יכול לקרוע
נרוחט. ויש רוליס לנדוק עיי' נולא דהיינו שכופלים שני לדי נולא ותוחזים דרך פה ללחות אם
נשחט הרוב. ותפח רוחם דשחא אין כחן רוב ואכן רוב הגרנה לעינים נעיקן. או שחא עיי' נולא
נקרה החתך ונעשה רוב. ק"ו. (ו) נצתמה כשרה. אפי' לא הי' שחט כי אם רוב שני סימנים
משום דאין דרכה לקפץ ולפרכס לא חיישינן שנתרחצ החתך. (ז) כריפה. אם לא שחטא שחוט
כל הקיטון שהוא כשר, ואף שדרך העוף לפרכס ולקפץ אין לחוש כולי האי שנקרע עיי' פרכים
ומישיט עד הכל. ונחשפוי יש להקל אם מלא שחור רוב גדול כמו צי שלשים. מ"מ סחם שיחש
לא ישייר כלל ש"ח. (ח) אין חילוק בין קנה לושט. הנה דין זה אינא חלוקי דיעות נעיקן אם
לא נדק בסימנים קודם שזרק העוף מידו. נצ"י כתב דנהגו לאסור נכה"ג אפי' נדיעבר דחיישינן
שחא נחרחצ החתך. ומהרי"ק השיג עניו מדאורייתא נשים דר' יונה שחט עופא נהלא דפרח.
אלמא אפי' שפכל לארץ לא חיישינן שחא עיי' הפרכוס נחרחצ החתך. וכן פסק הרמ"א וז"ל
אם לא נדק מתחילה נדוק אח"כ ולא חיישינן שחא עיי' הפרכוס נחרחצ החתך. והביא כתב להלך
דהיכא דנחלא הקיטון שחוט כולו ודאי לא חיישינן. אבל נחלא רובו חיישינן ואין חילוק בין
נחמה לעוף. והשיך מחלק נחם אצוי דודאי דרך הקנה להתפרק נרוחט וחיישינן דנקל נעשה
רוב נפרכסו. אבל כשנחלא הושט שחוט רוב כשר דאין דרכו להתקער נרוחט אלא נאורק. ות"ש
האריך בפילפול והעלה לפסק הלכה כמיטב צננים. וסיים שם מיהו לא ידענא אם קנלה הוא
ביר הכז אצי השיך זיל מרבותיו או סנרד דנפשים הוא לכן אין להקל עפ"י כלל.

זכרי תמים

ר"מ רובו של אחד כח הו. ומתוך לשמיטת העוף מן התורה מציין. שנאמר וישעוהו להם שחוט. אל הקר
וישעוהו אלא וישעוהו. ומתוך לשמיטת העוף ב"מ אחד מציין. שנאמר זאת תורת הצהמה והשק וכל
מפס הסיה המונעת צמים. הטיל הכחוש עוף בין בהמה לדגים למיטב צמי' קימיים א"א שכבר היקפו
לדגים. לטעורו כלל כלום אי אפשר שכבר הוקשו לבהמה. לפיכך הוכחשו צמיטון אחד או נרוחט דדיעבר.
ודגים מתקן דלא נעיקן שחיה. דכתיב הלאן וצקר ישעוהו להם. אם אח כל דצי' בים יאסף להם. הרי
נבי דגים צלמייה נחלא קני.

הלכה למעשה

סימן ג. דין חתך העור ודין תולש נוצות ויצא דם וכו' ד' סעיפים:

א. השוחט את העוף ונשאר מיעוט מן הסימן וזרקו מידו והעוף מפרכס אל ימיתנו בסכין (פירוש אל יחתך אותו מיעוט בסכין (ה) יפה) **משום דנראה (ב) בשתי שחיטות אלא ימיתנו פ"י יבנו עד ראשו בקופץ או במקל להמיתה.** ויזירי שכבר יאל דם מה שיש בללם בזיוק רק ששניה נחום אחר שחיטה זמן רב אז מותר להכות על ראשה כדי שזמות חבל אם רוצה למחר המיתה סיפק אחר שחיטה צעורה בזיוק דם אסור והעטם נעטם מהרס (ג) נכלע בלכדים.

ב. וכן יש לזהר שלא לשבור מפרקת הבהמה או לתחוב סכין בלבה: כדי (ו) לקרב מיתתה משום שמבליע הדם באברים. לא יקשור כל ד' הנלים להפילה כי יש לחוש לריסוק אברים. רק יקשור ג' נלים עד ששפלו וכן אם ישא העטם הכבש או העגל על זנביו לא ישליך בלחץ דחיישין לריסוק אברים דהא יוסר מ"י עפחים הוא משליך ונעטם זס לא תרוק מן העגלה כב אלא יעלה נחום (עולם יתקן).

ג. השוחט וחתך העור ויצא דם ופסק אע"פ שלא חתך אלא העור לא יגמור שחיטתו. ואין נזהרין אם יאל דם חף שלא חתך רק מקלם העור או (ה) שחתך כל העור חף אם לא יאל דם מריפה. ובעוף חף ש'א חתך רק מקלם העור ולא יאל דם נמי יש להעריך דחיישין צנא (ו) ניקב הושע ואסור להשהותו בביתו דלמא אתי (ו) לידי תקלה (ח) אלא ימיתנו ולא ימכרנו לעבדים כשהוא עודנו חי כי שמא יחזור העבדים וימכרנו לישראל.

ד. וכן השוחט יונה (ט) וה'ה שאר עופות ותולש נוצות מבית השחיטה (י) ויצא

(ה) שחתך כל העור. כחז הרמ"א חזל אם לא חתך רק נוקלם העור ולא יאל דם יש להסכים ע"י שחיטת לועגלו או לנעטם בלדודק העיר נגד מקום החתך ע"י. ולירך ש"ח. (ו) ניקב הושע. כחז הפנימי חזל ימ"א אם יש על העור חזרה גרר יבש על גלו החיזין ושחט צנוקס אחר ורואה צלד הפנימי שאין שום ריעותא על העור דאין להחמיר לכל הריעות. (ז) לידי תקלה. כחז הש"ך ואף כשיתרפא החתך אפי"ה אסור. נשום דה"ל קרום שפלה נחננה נוכח וחינו קרום ואם היא תרנגולת או עוף אחר שאינו לרין להשהות אלא כ"ה יום אחר שנגמרה להטיל כל הביצים של טעינה ראשונה. ואם אח"כ חזרה להטיל ביצים כשרה דמריפה איני יולדת ומותר להשהות דבזמן מיעוט לא חיישין לתקלה. (ח) אלא ימיתנו ולא ימכרנו לגוי. כחז השמ"ט ועדיף כפי להעמית ע"י העיכוס אם אפשר ננקל משיעמיתנו ע"י ישראל דלא נוקרי גורם צידים כיב כמו ע"י ישראל. (ט) והיה שאר עופות. אלא שדער צהוות ועל פי דונ שכיח ציונה ונזיפריס קפריס והיה צאח עופות. (י) ואל דם. כחז הפ"ז עוף דנממיר צחולס נולות ואל דם אין להממיר

א. יפה. והיה אסור לחתוך אותו מיעוט בסכין פגום נשום דהרי עיקור צמיעות צחרא. (ב) כשהי שחיטות. דכתיב ושחט על חקלא ושחט אלא ושחיד פ"י שחיטה אחת ולא שתי שחיטות כי האותיות דטלית מתחלף פ' דרי. (ג) נכלע בלכדים. יש נזהרין נעמא דבר כששוחטין תרנגול גדול שקוראין י"א"ש. ויש קוראין אותו אינדיאין ונונהרין להמ"י ראשו צקדום ואף שלא כדרך שחיטה יש לאסור אותו נעטם דאין כח זה להחלצה ולהוציא דמה. ורוב העט כשלין צזה. (ד) לקרב וייתחה. ראיתי חלל הקלצים כוחים כשישחט השוחט השור והלך לו ומתהרים מיד לאחר שחיטה ונכין על הראש צנוקס צרול צעורה צזיוק דם כדי לזהר מיתחה וזה איסור גדול ופני מהרס נכלע בלכדים. לכן נחוצה השוחט ליתן השגחה פרטית ע"י:

וגם לרין השוחט להיות זריז ומשגיח ונפרס חלל הכוחים להיות עומד עליהם צנח שיפלו השור לשחוט. כי ראיתי נעשה צנחתי שוליים ששוחט אחד הגיד לו צנח שהשחט הסכין צנית הקלצ והקלצים היו צניות הנכנחים והשור היה עז ולקח אחד מן הנכניעים נוקצת צרול והכחו על ראשו כדי שיקל עליהם להפילו והשוחט נא צנעת הכאה ולא רלה לשחוט. וגם אח"כ שנעמי מתהכרי הנסיח לפי תונו כנעשה הזאת. לכן הכרחתי להזהיר ע"י שלא יעשה הנכשילה הזאת ח"ו.

(ה) שחתך כל העור. כחז הרמ"א חזל אם לא חתך רק נוקלם העור ולא יאל דם יש להסכים ע"י שחיטת לועגלו או לנעטם בלדודק העיר נגד מקום החתך ע"י. ולירך ש"ח. (ו) ניקב הושע. כחז הפנימי חזל ימ"א אם יש על העור חזרה גרר יבש על גלו החיזין ושחט צנוקס אחר ורואה צלד הפנימי שאין שום ריעותא על העור דאין להחמיר לכל הריעות. (ז) לידי תקלה. כחז הש"ך ואף כשיתרפא החתך אפי"ה אסור. נשום דה"ל קרום שפלה נחננה נוכח וחינו קרום ואם היא תרנגולת או עוף אחר שאינו לרין להשהות אלא כ"ה יום אחר שנגמרה להטיל כל הביצים של טעינה ראשונה. ואם אח"כ חזרה להטיל ביצים כשרה דמריפה איני יולדת ומותר להשהות דבזמן מיעוט לא חיישין לתקלה. (ח) אלא ימיתנו ולא ימכרנו לגוי. כחז השמ"ט ועדיף כפי להעמית ע"י העיכוס אם אפשר ננקל משיעמיתנו ע"י ישראל דלא נוקרי גורם צידים כיב כמו ע"י ישראל. (ט) והיה שאר עופות. אלא שדער צהוות ועל פי דונ שכיח ציונה ונזיפריס קפריס והיה צאח עופות. (י) ואל דם. כחז הפ"ז עוף דנממיר צחולס נולות ואל דם אין להממיר

זבחי תמים

ך. צב"י' נ' סעיף ד' נחצאר צחולס נולות ואל דם שהיה קרפה נעטם דחיישין שחט ניקב הושע ע"י. שנכתי מנדולי הדור דאין להממיר צחולס נולות ואל דם אלא איב קנח אותו

דס לא יגמור שחיטתו (ה) דחיישינן לנקובת הושט (י) ובהפס' יעשה שאלת חכם [ועיין מבחי פנים אות ד.]

כימנ ד. פתיחה להלכות שהיטה וכו' ד' סעיפים:

א שנינו בשם ר' עמרם גאון כל טבח שאינו יודע הלכות שהיטה ובדיקה אסור לאכול משהיטתו ובדיקתו. וכל שאינו מאכיל לאחרים אינו מותר להאכיל א"ע (ה) ויש לנו להקדים אותן השוואות והנהגות לפנות עד שיקבלו עליהם שלא לעשות עוד ולריך שהיו בקליין עבדים ככיד קדוש (ג) יודע הלכות שהיטה וגם הלכות התולאים בריאה (ג) בעל פה.

ב ואע"פ שידע הלכות שהיטה לא ישהוט עד ששהט ג' פעמים בפני חכם ומוטחה בהלכות שהיטה ושהוא יודע שהוא רגיל וזרין שלא יתעלה. והנהגה להתחיל בהרגולים (ד) ובסוף השלשה יהיה מרגול. וצריך שישחוט לפני החכם (ה) ג' שחיטות בשרות. ונהגין דהנקבל טעל נפט מהחכם לראיה שגוף לו קבלה [ועיין מבחי אות ה].

א ויש לנו להקנות. כתב רמ"א ויש לצידי לקחור ולדרוש אחר השוואות והנהגות. ולראות שהיו בקליין ונומחים וכסרים כי גדול חסור הנוכחיה נשיחית וצדיקות המסורה לכל. (ג) ויודע. וצודקין אותו צדיקי הלכות שחיטה וצדין צדיקת הסכין כמו שיתבאר לקמן. (ג) בעל פה. וכתב שכתב נספח' ג' (ד) וכתב ג' יהיה מרגול. מפני שהשחיטה קשה זו מחשש שמוטה. ואפי' מי שנקי לשחוט מרגולים אינו יכול לשחוט העופות הקטנים דהיינו הציפורים ותורים וצני יונה אלא מי ששחט כבר וחתומי. ומה שאין נותנין נחמלה כן לאתומי נחו היינו עשום דלא שכיח. ואפי' נומחים גדולים מודקקים שמה שגל לידם עוף קטן שומעים אותו עם עוף אחר כדי להסתלק מן החשש ברכה לצפלה. ונהגין לשחוט שחי לפריס או יונים קטנים דכולי האי לא מיישינן שיתגבלו שניהם. (ה) ג' שהיטות כשרות. ואם יצדק אחד נהם לריך לשחוט

ובהי תמים

קיפת דס וילא אחרת צתקומה אז היא עריפה מטעם הכ"ל. אצל אס לא צא שום טיפה דס אחר שהיט העיפה להשנה אינה אלא הדס ממקום תחינת הנוטה שקורין שפיטע"ל והעור אינה ניקב ויש להכשיר בצה"ג מטעם דהא מוכח מכל העוסקים בחולס נולות וילא דס היא חומרא גדולה להצריך מטעם ניקב הושט, כנוצחור בדצרינו והצו דלא לחסוף עליה כי אס כשראנו שצא טיפת דס אחר שקנה כנוצחור. ו"ו סתם שוחט יעשה שאלת חכם.

ד' נקי' ד' ספק' ג' יתבאר שוחט אף על פי שידע הלכות שחיטה נהגו שצריך ליטל כתב מהחכם לרא' שגוף לו קבלה ע"פ. כתב השו"ח שוחט שנטל קבלה ולחחר זמן בדקורה ונמאל שאינו יודע אימרת חזקתו, ולא אורנין חזקתו דעד שהחל ידע ובעשיו שכה הכל, שדרך השכחה היא לאט לאט וצדאי יש זמן למפרע שהחליל לשבח קנה ונאלו הלך וחסור עד שעתה אינו יודע הדנה ולכן אימרת חזקתו ויש לאסור השחיטה למפרע כל מה ששחט בזמן ההוא לפי חומרת דעת המורה, שהוא למי ענין האיש וספקו ידעיתו עתה. אצל מה ששחט קודם לזמן ההוא יש להחיר מכה ס"ס, ספק שכה ספק ידע, וחל"ל שכה שוחט לא צא לידו אותן הדינים שאינו יודע ודוקא שידע עתה עכ"פ ס"ס השחיטה וצדיקת הסכין דל"ב יש לאסור למפרע עד זמן מה כנוך לקבלה צדאי שידעיס צו שנטל קבלה, אצל אס אף יודעין שכל

אלא אס וילא קנת דס אצל אס נראה רק ארעומות וילא ילא דס אין להחמיר כלל. (יא) דחיישינן לנקובת הושט. כתב הש"ך אפי' דידעין שניי מייסח נולות לא ניקב הושט מנינו גזרינן אטו נקרב מן הנוצחור ואס וילא דס יש להטריפו ונשום גזירה פ"כ, וגבול צניונין כי צמורעות נולות ודאי איא לנקוב הושט ולריך לגדום כנר ניקב הושט וילא היה לרס מקום ללאת עד שצא מקום מרוקות נולות. וטעם דחוק הוא. (יג) ונהפ"מ יעשה ש"ס. מביעם דמדינא יש להקל בצה"ג, וכן פסק מהרש"ל להכשיר וכתב שהיא חומרא בלא טעם, וכ"כ הציט שסם הרשניא והאחרונים דלין לחוש בזה לנקיטת הושט. מנינו אין להכשיר כ"א צהפ"נו וכ"כ הש"ך וז"ל ולכן נראה כמ"ס הציט ונהפ"מ וצה"ג יש להקל והכסים עליו השו"ח וז"ל ומנינו צהפ"מ או לכנוד שנת או לצנ יש להתיר. וכן פסק הפר"ח וז"ל המיקל צמורעות נולות וילא דס לא הפסיד אצל סתם שוחט לא יכשיר צלי ש"ח.

ולראות שיהיו בקליין ונומחים וכסרים כי גדול חסור הנוכחיה נשיחית וצדיקות המסורה לכל. (ג) ויודע. וצודקין אותו צדיקי הלכות שחיטה וצדין צדיקת הסכין כמו שיתבאר לקמן. (ג) בעל פה. וכתב שכתב נספח' ג' (ד) וכתב ג' יהיה מרגול. מפני שהשחיטה קשה זו מחשש שמוטה. ואפי' מי שנקי לשחוט מרגולים אינו יכול לשחוט העופות הקטנים דהיינו הציפורים ותורים וצני יונה אלא מי ששחט כבר וחתומי. ומה שאין נותנין נחמלה כן לאתומי נחו היינו עשום דלא שכיח. ואפי' נומחים גדולים מודקקים שמה שגל לידם עוף קטן שומעים אותו עם עוף אחר כדי להסתלק מן החשש ברכה לצפלה. ונהגין לשחוט שחי לפריס או יונים קטנים דכולי האי לא מיישינן שיתגבלו שניהם. (ה) ג' שהיטות כשרות. ואם יצדק אחד נהם לריך לשחוט

הלכה למעשה

ג כר שוחט אע"פ שנמל קבלה יראה
שיחזור לפירקים הלכות שחיטות ובדיקות
(ו) ישידיו שנורים בפיו ובלבו שלא ישבחם.
ואם אמר אילו בא דבר זה לידי הייתי
מסתפק ושואל קרינן ביה שפיר יודע.

והוא דבר שיש הלקויה דעות בין הפוסקים או בדברים שהם
פלוס כגון: האם הדינים המקורים לשוחט יודע כשר או
עריפה אם אמר מתפקד ושואל (ז) קרינן ביה אינו יודע
(יג"ע נכחתי טעמי אות ה)

ד וסמך לחמשה הלכות שהיטה בן
התורה טניין (ח) שנאמר ועתה שא נא כל"ך

היה ציונים הראשונים חלל עכשיו שסדר השחיטות לפניו אם אמר מתפקד אין למדור עולם
יפה ויש לאקרי השחיטה והציא ראוי ונדבני בה"י שהעציר שוחט שלא היה יודע רצו לשיעור
אורך הכיין ע"כ. (ח) שגא ועתה שא נא. והקשה בזמני ר"ש הא' אנוניין ר"ש פרק השוחט דמשה

זבחיתאים

קבלה ולא נדקדק בשום פעם ועתה נדקדקו ונמלא שאינו יודע מנרפין למערב כל מה ששחט
ונוטל וזה הכלל מקורים:

כתב השמ"ח וז"ל על של עתה בחי לעורר כי ראיו כמעט חזר הדבר ליושנו בצדון
מפאת נותני הקבלה שיצא אחד וכן החזק מחארי הלאן ואינו יודע שום ספר רק שמכין בשאלות
השחיטות ואף לא בולם, ושוחט ב' עופות, ולפעמים אף אם אחד מקלל בן שוחט אחרות
צוין. והרב והשוחט דמחל כנכסין עמו לפניו משרת הדין ונחמין לו קבלה ויש שאינם מחרים
חמיר להיות בקיאים גם מנהלים לשחט בלי דריקת הכיין יפה יפה, ואין דורש ונבקש להשיג
עליהם. והנה בקל יוכל לעגוב באיבוד חמיר ונצטרך צוהר שמענוא נפשו ואין לו חלק בקדושה ע"כ.
ולכן כל אשר נגע יראת ה' בצלצו יזהר מלאכול בשר מהקד שוחטים עכ"ל:

שם מי שאינו יודע הלכות שחיטה אין נוחמין לו לבחילה לשחט אפי' צפני המונחה
דהיישין שנה יקללם ולאו ארעתיירו דהנחמנים, ובדיעבד אם שחט צפני המונחה וראה מתחלה
ועד סוף נותר, ואם אח"כ שחט ציוו לבין עאלו איהו שחיטה פקולה, דחיישין שנה שהה או
דקם ולא ידע, ואח"כ שחט הרבה פעמים צפני המונחה ושחט שפיר ואחר כך שחט צ"כ לצ"כ
אחת שחיטה פקולה, ואח"כ שחט כל וכן ונחמין שחטו נראה שחט כהיין אפי' שחיטתו פקולה, דכיון דראיו יודע הלכות שחיטה אינו יודע ממה להזכר ושינא שהה או דקם
ולא ידע: (שמ"ח).

שם עצה שהוציא עריפה מתחת ידו-בחקת כשרה ונתצטרע שעה אחת צמיר וצמירי אפילו
פעם אחת אין לקמץ עליו עוד ויש לאקרי למערב כל מה ששחט דצמיר צמירי שחיטה
עיוורת צמירה, עד שידע לך ע"י נאמן בשחיטה שנשחטה כהובן וזה לאו כנאמן הוא, טעם שילא
עריפה מתחת ידו אין לו התחללות לוור שובג הייתי, ואפילו מי שלא ילא עריפה ונוטל עתה
ידו רק שמואל פעם אחת סכינו פעם שלא נשחט שחיטה ראוי להעציר אותו ואם נראה הדברים
שגנה היתה בזה ונחמין שחט עריפו לאדם בשר אין לאקרי, והכל לפי ראות עיני המורה,
ובלבד שיקבל על עצמו שיהיה מנחה צמירות נמך, ואם הדבר שקול אם עשאו צמיר או צמיר
צ"כ יש לחלק אם שחט לעצמו ומוכר לאחרים נמלא שיש לו הנאה להזיקו יש לדנו כמורה, אבל
אם שחט לאחרים יש לדנו כמיר: (שמ"ח)

ף כס"ד ר' אות ח' נחמיר בשם צ"ה שהעציר השוחט שלא היה יודע רצו לביעור אורך
הכיין ע"כ, ואף שהפירש בקונטרס האחרון כתב שאין צ"ה כלום ואף שאין צ"ה צמירי אינו
ינצל ואינו מוריד אפי' נוכח דלכתלה לריך שידע השחיט אף המזמין לכן הנצתי המזמין של
הלכות שחיטות ובדיקות כמקדן כדי שיהיו שגורין צמיר:

בפסוק הואיל משה בחר את התורה הזאת, הואיל ר"ת הקנה והשגה, חסם יעקוב
לכתחילה, ויש ר"ת מקם שחיטה הולאה, צ"ה ר"ת שחט אחר רוב את ר"ת חסם תצדק
ה' תורה ר"ת המזמין תצדק ויהיה רוב המזמין:

הלכות שמיטה הלכה למעשה וסמיני הן. והכל אמרין דיש רמז מן החורסה. וי"ל אף על פי שהחורסה רחוקה עליהן ומיני עדיין לא ידפינן מה הן ומה טעם עד שמקצו הקב"ה למעשה רמזנו ביה צל פה.

א דודאי שהה משהו. הסעם כיון שאינו מתחם כמו הסיונים כי אינו מחובר על הלחי והגוף. ודבר שאינו מתחם דרכו שנוולף ומציא עליו צלל חתוכה' כלל כי כשמש משהכין. וכיון דעסקי בחתוכה הגמי ושוחה צו הוא עומד צלל חתוכה בקימון כלל לכן מריפה. (ג) יעשה ש"ח. מנעם צדקהה מדינא אין ושחו פוסל והכל איכא ספק שהיית משהו. ד"ל דאפשר בשעה שחיתוך מעט מעט צדק הגמי ג"כ ירד הסכין מעט מעט בקימון ולא שהה כלום ולכן יש להקל עכ"פ בהפית. (שניח). וחסם שוחה לא יכשיר צלל ש"ח. (ג) בשעת שמיטה. ולא צדק שמיטה כיון אם נגע בכותל וכדוניה ופסק מלשחוט כשרה. וכן העיר צ"ח: נעשה שיהי והכשירה חכמי פראג:

הלך וקשתך וצא השדה וצודה לי צידה וקרינן ציד בלא ה'. ה' דציד ויתירה היא למר לך דבעינן שיהא השוחט בקי בחמשה דברים ואלו הן: שהייה דרסה חלדה הגרסה. ועיקור.

סימן ה. דיני שהייה וכו' ו' סעיפים:
א שהייה היכי דמי כגון שהתחיל לשחוט ושהה והורג ומר השחיטה שחיתתו פסולה ושיעור שהייה מדינא דגמרא כדי שחיטה אחת בהמה לבהמה, עוף לעוף, גסה לגסה, ורקה לרקה. ושהיות מצטרפות. ואין דאך בקימון שיעור שהייה נהנין להטריק כל שהיה אפי' כושהו ואפי' בהפית בין כסוף בין כהמה ואין לשחוט (רמ"א).

ב ואם נמצא אחר שחיטה תור הושט או הקנה גמי או אפילו עשב דק מאד או אפילו חוט השערה (פולח יליח) ונשחט עמו מריפה. (ה) דודאי שהה משהו בשעת חתוכו חזקא בעיקר משום דההיא הפוק הוא כושהו לכל כושהו כהפ"ה (ג) יעשה שאלם הכס (שחלה חספה) (ועיין ברכות א"ח ז').

ג ואם שחט ונרחה ידו אל הקיר או שהכין נגע בכותל או בקרקע (ו) בשעת שחיטה נודהני להטריק משום שהייה בין בבהמה בין בעוף.

זבחי תמים

במה"ז כתב בתיב ועשה של חלך וקשקף ולא הם כ"ר אוחיות כנגד שהייה דרסה חלדה הגרסה ועיקור. ועוד למדו מכאן ולא השדה ולודה לי ציד ופשה. לי מנעמים כאשר אהבתי והציחל. ולא ר"ת "ועוף" לר"ך "אחד פ"י בקימון אחד. השדה ר"ת "ההנהגה" שנים "דס" הכנס. ולודה ר"ת "שחט" צלל"ה "ויכסה פ"י" לר"ך "העוף פ"י" דרס לכותל דס העבות והחית לשלם הלא מה שביקו דס צחולים של רקה והחיות שביקו דס הצל כשהרנו קין. לי ר"ת "לנהמה" "שפוך כו"ש על הארץ תשפכנו כושים. ופשה ר"ת "ואח" ע"כ"ה "המפרכת. לי ר"ת "לשנים" "פסול, מנעמים ר"ת "מנהגות" "עוולות" "ע"פיות" "מזוגות" "מנעם" "מלשחים. כאשר ר"ת "כשנים" א"ל"ס "שורים" "רעלים. אהבתי ר"ת "אח" "הכין" "בחתלה" "תבדוק" "יפה. והציחל ר"ת "גוס" "הקימים" "בדוק" "יפה" "אחד" "השחיתו. ואח"כ אמר צעצור חזקך כפשי צעצור חיות. צעצור ר"ת "בני" "עוד" "בדוק" "וראה" "ריאה. חזקך ר"ת "תחלת" "בדיקה" "ריאה" "כך כפשה" "כך פשוטה. כפשי ר"ת "נינוחה" "פזלה" "שנחה" "ותחת. צעצור ר"ת "צועות" "חירות" "דירין" "מורקא. חיות ר"ת "אקום" "מראה" "ורדא" "תולעים".

ך צמי" ה' ספיץ צ' נחבאר אם נמלא גמי צקנה או צועט יש להטריק. כתב השמ"ח אם השט מלא סובין ושעורים ולא נחתך רק נמלא צחוכו כשר. והנעם כיון דהשוחט לא תרגיז עיניו צחוכו אמרין להכין ע"ה עוקם לעצמו ועצר. וכן כתב הכה"ג להדיח דשרי כספק חתך. והנעם כ"כ הפרי"ם ונשום דכאן איכא שלש ספיקות להחיר. שו"א לא חתך. ואח"ל חתך שחט לא שחט. ואח"ל שחט שחט הלכה כדעיה זו דבעוף נמי צמי שיעור. וצ"ל שפיקות דעת הש"ך צמי ק"י להחיר אף צחוקה. כתב ציג"א לפיכך נמלא גמי או ביחל צו שלא חתך צו הכין כלל שחט חתך צמית הצליעה לנעלה וכשהשחט חוקק אבדלו על השפ"י כונע או הקינים צולטין לחוץ והדבר שחוט צו צולט לחוץ צית השחטה ע"כ לר"ך השוחט ליתן הצחנה לזה שלא לגרום היזק צחנס. וכ"ל יעשה יבדוק צלל השני בקימון אם ינאל גם שם גמי או כדושה לו לזה שצולט חולה או ודאי נחתך צעצם שחטה ועריכה ואם לאו יש להכשיר.

הלכה למעשה

ד ואם בשעת שחיטה חתך באצבעו ונבהל (ד) יש לחוש ששהה קצת מחמת ביעתותא וטריפה. אבל אם לא ראה החתוך ולא התעורר אחר שחיטה ראה שחתך גם כאלצמו (ה) אין לחוש אפילו בעוף (שמיח).

ה השוחט בסכין שאינו חד וחותר תמיד מעט מעט (ו) אפילו כל היום כשר בד"א (ז) בעוף אבל בבהמה אע"פ שחותך תמיד מעט מעט (ח) הוי נבלה מספק. אבל אם לפעמים הסכין חופך ופעמים אינו חופך אע"פ שחית הוי מוליד לחתוך הוי ליה מה שאינו חופך שהיה (ט) אפילו בעוף (שמיח).

ו וישיהיה פסולה בין בעוף בין בבהמה בין במיעוט קמא בין במיעוט בתרא בין בקנה בין בושט (י) והלכה למעשה עיני הוי.

סימן ו. דיני דרסה ובי ט' עיפים:

א דרסה היכי דמי כגון שהתין הראש (א) פירוש הסימנים. שהניח הסכין על הצואר ודחק וחתך למטה כחותך צננו בלא הולכה ובלא הובאה זהו נקרא דרסה וטריפה אפילו במיעוט הסימנים.

ב השוחט בהמה או חיה יקח לכתחלה סכין אורכו ברוחב שני צוארים עם העור והמפרקת של הנשחט. אפילו רוצה לשחוט בהולכה ובהובאה ויעורו חכמים שיהא הסכין אורך "ד אלכנות כמין ושחטת בה בנייטריא יד ובריעבד אם שחט בסכין זה בהולכה או בהובאה לבד שחיטתו כשרה כיון שיש בסכין אורך (ג) כשני צוארים אבל אם אין בסכין כשני

דיש לחוש לשאר קלקולים כגון דרסה ועיקור וחתך שדומק אחד על הסיון ואפי' דיעבד יע' להחיות אם אינו יודע צדדיו של קלקל ולא שיה' (י) והלכה לנושה מכני הוא. והה"ד וגם שחר חצורי שחיתות הארצו נלעצנים דהיינה אסורה. ומשם שנאמר ושתו נשחטת שיהא עוקק נשחטת עד גמר השחיטה ולא שיהא נחתים. טעם אחר נשחט שהדם נגלע בצדדי משה ניעותו ושוב אינו יולד לא ע"י מים ומלת, וי"א משום שנגעם נגלע שילא נשחטת סדס גמר השחיטה. אבל התני' חולק על השענים אלו וכחז' וז"ל צהמות שחיתות ומהכחמים למת טעם על חמשה הלכות שחיתה אלו ואין צהם ומשם. ויש לחוש דליפוק חורגא מייניהו. דלמי' טעם א' משה שהדם נגלע בצדדים. אחר למשעי ולוונר מ"ש נשחטת ופרקת דגם החס נגלע הדם בצדדים דקויל דיולא ע"י מליחה. ומו' דכני מעיים שאין עוזקין צהם דס לשחט. וכן יש בכל שאר השענים וקום לעשות. לכן אין לך רשות להרהר בשענים כלל כי גזירת המלך הוא והלכה למשה מסיני הנה עכ"ל.

א' הסימנים. לנד קאמר. דאי חתכת הראש קאמר איכ' הוי גסרעל ופסולה אפי' צהולכת ובהנאה ונאחזי נקט ראש למשנוע"י דאס דרס רק הויעשות מן הסימנים כללו דרס כל הראש ופסולה. (ג) כשני צוארים. ונלמד שנתחיל מראש הסכין ויהא כוונתו להוליך זה להניח כל ארכו ולא אע"פ שנחתה חודו הסכין נשחט כמלא עולא אחד כשה. אבל אם התחיל צמקת הסכין לנדך שיהא כשיעור גדול. ודיעבד שאין לו סכין אחר ולעורר גדול ונחת לשחוט ונלמד שיטת טיב

(ד) יש לחוש. דקחם מרגיש שחתך צאלצמו פוסק קח' ונחטתו נעלמא פסול מדינא ויש להחיות אפי' נספק. ודוקא צננו אכל צהמה יעשה שיה' דכונה מדינא אין משהו פוסל ויש להקל נספק שהייה. (ה) אין לחוש. והטעם פשוט הוא דיעמאל הוא שיש לחוש ששהה מחמת ביעתותא ואם לא הרגיש נשעת שחיתה לא צהול. וכיון שהוליד והניח דחיתו צהר האלצמו נחשט צהרה עם הסיון ולא דמי לנגי' ומשום זה היה אם חתך צאלצמו של חתירו נשעת השחיטה ננוי יש להכשיר. ונני' אין להכשיר בלא ש"ח. (ו) אפי' כל היום כשר. בין שאינו שוהה בלא חתירה לא חקרי שהייה. (ז) בעוף. משהו דעוף כשר צדוד סיון אחד וכיון דהסכין חופך מעט נשע לא הוי שהייה גרי עוף. (ח) הוי נבלה מספק. משום דעושה שהייה צמיעוט נחתל של סיון ראשון. והטעם דכיון שנחתך צדוד הסיון הוי כאילו נחתך כולו ומה שמוליד ונניח צמיעוט אחרון הוי כאילו מוליד ונניח צדוד או צדדיו לכן טריפה. ונשאיכ בעוף שהוכשר צדוד סיון אחד אפי' שיה' צמיעוט אחרון של סיון ראשון ננוי כשרה. (ט) אפילו בעוף. כיון דלפעמים אינו חופך כלום יש לחוש לשהייה צדוד סיון הראשון. ונני' לכתחלה לא שחוט אפי' בעוף בסכין שאינו חד אפי' שהסכין חופך חתך מעט מעט. ולפעמים מוליד ונניח צדוד השחיטה ואינו חופך כלום. ומו'

הלכה למעשה

לקיטת יצחק

6

צוארים ושחט בהולכה או בהובאה לבד שחיטתו פסולה ואפילו אחר כרי לי שלא דרסתי (2) חינו נאמן (שמהל דהשא).

ג והשושט עוף אין צריך אפילו לבתחלה כי אם שיהא ארוך (1) כל שהוא חוץ לצואר הנשחט (2) והיינו מדינא אבל מנהג מדינות אלו ששפילו עוף חין שוחטין לבתחלה בסכין קטן כי אם בסכין כגולה כי טארים להנשחט.

ד ואם שחט על ידי הולכה והובאה בסכין קטן מנהג מדינות אלו בבדמה אם יש בסכין כמלא צואר וחוץ לצואר משהו כשרה וכלכד שאין לו לסכין (1) עוקן נראשו אבל אם אין בסכין אורך חוץ לצואר משהו אפילו שחט על ידי הולכה והובאה שחיטתו פסולה דאורייתא דקים להו לרבנן דבסכין קטן כזה אי אפשר לישחוט בלא דרסה. וכן יש לשקול בין נהגמה בין בשוף. רק נהפית בשוף יש לסמוך (2) חשוקים דקברי להו להכשיר חשילו בשחוט מכדי לומר קלם רק שלא הא (3) דק ביסור.

ה השוחט עוף צריך שיאחזו הסימנים יפה שאם אינו אחזו בטוב פעמים שיהיו נשמטם לבאן ולבאן ולא יכול לשחוט על ידי הולכה והובאה ויבא לידי דרסה.
ו צריך לזהר שלא יניח אצבעו על הסכין בשעת השחיטה אלא יחזיק הסכין בקתא כדי שלא יבא לידי דרסה. ונהגו להחמיר אפילו בדיעבד ועיי' נהפית (ט) יעשה שאלם חכמי.

ז וכן אם היה בסכין עוקן בראשו שמוחר לשחוט בו ביו"ט או בשעת הרחק על ידי שיתחוב ראש העוקן בקיפוס. אל יתחוב דבר כבד (1) על עוקצו כדי שלא יבא לידי דרסה. ומה העשם לא יחוש אפילו עוף נחל בסכין נחל (2) מה שזוחטין ט בהמות ורוב שוחטים חין מהרין מה פ"ב לריך כל חיל להחיר על זה (החיל). וכן לא יחוש חלומה למעלה כי בקל יוכל לבא לידי דרסה חממת כנחיתם סרש שזוחה על הסכין.

ח זקן טיפולו ועיניו קטן לא ישחוט ריש לחוש שמא יקלקל השחיטה והכל לפי מה שהוא אדם (פ"ט) וכן מי שידיו מרתתין הן מכת הטבע הן מכת החולשה לא ישחוט

לגד וסניג. ולא יהא אלא דגרים העותרים ואחרים כהוג' דאסור. ונמי נהפית יש להקל נהפית אם כרי לו שלא דרס בכל לכן נהפית יעשה ש"ח. (1) על עוקצו. ויהפית לחתוך לפת או לנחן דלין זה כ"א להכירא שלא יעצור הסכין עד אם וככל דהוא קני. ועיין לעיל אות ר. (2) בסכין

כי לוארים תשס' וחי"ל. (3) חינו נאמן. דקים להו לרבנן דבסכין כזה נחמיתא דורס ע"י הולכה או הובאה לגד. אפי' אלפסעמים הסכין מרוב חריפתו שוחט לו בהולכה או בהובאה לגד אפי' דלית ד"י שני לוארים. מ"מ הרולה לשחוט כך יחא הוא ואינו קומץ אחריפות הסכין ודורס ולאו לדעתא. תש"א"כ כשהסכין מלא כי לוארים אפי' רחא ששחטו הסנימנים קודם שצנר כל חוץ הסכין כשר. והשעם כיון דנשעיה שהחמיל לשחוט יש צידו סכין די שחיטה בלא דרסה לא כיון לדורס. והחידוד הסכין הוא שחיר לשחוט. ונחמיל שיעשה כך כמ"ס בלות ז"ל. (ד) כל שהוא חוץ לצואר. מפני שעורו דק ונחמך מהר תש"א"כ צננה שעורו ע"נ צעין ז"ל לוארים לבתחלה. (ה) והיינו מדינא. מהר"י כחז וז"ל והא דלמירנן שיהא הסכין ארוך כ"ש חין ללואר צהולין והציא דוקא צננה שזוהרה רחש אכל בשוף שזוהרה דק אפי' סכין כ"ש כשר. והי"ש"ש וצי"ח וסכמיתין לדגרי מהר"י. ותצי"ח האריך בפילפול ותסיק אליה צננה מוסקים דלאו סכין כ"ש נחש קחמך אלא שיהא ארוך כ"ש חין ללואר. ואפי' לבתחלה מותר בשוף נשעם שכי אחר ד"ל. והיינו מדינא אכל ונהגינו כמ"ס נפנים. (1) עוקן נראשו. דלי יש לו עוקן פסולה שחיטתו דחייסין דמחך קפנותו נשעם מהלואר ונקב להסימנים ואפילו אחר כרי לי שלא נשעם פסולה מדרבנן כי היכא דלא לשחי' צ"י זננא אחריחא. ולא נהגי צ"י ע"י שיחחז על ראש הצוקן כדמהני לקמן בסעיף ז. דשם מירי בסכין גדול ואינו כ"א ונהג בעלמא לאסור ומהני תקנחא. והכא מדינא אסור. (2) חשוקים. מהר"י וצי"ח כננצור בלות ז"ל. (3) דק ביסור. כמו רשע החינול וכיוצא בו. וגם שלא יהא לו עוקן נראשו וכננצור בלות ז"ל. יעשה ש"ח. נשעם דמדינא כחז קחם שלא יניח אצבע על הסכין. וצי"ח כחז נשם השוחטים דיש להחמיר אפי' דביעדר. וכחז עליו התצי"ח וז"ל דקדומוניו ז"ל מדינות אלו עשו כך

הלכה למעשה

מבני שכל אלו ידיהם כבודות ושחישותיהם
(יג) רוב דרסות המה.

ט אם שתה איזה משקה המשתברת
קצת יותר מכדי צורבו אע"פ שאין שיכור
כשיכורו של לט לא ישחוט מפנו שאבריו
כברים מחמת רבוי (יב) ששתה (יד) ודרסה
אסורה בין בבהמה בין בעוף בין במיעוט קמא
בין במיעוט בתרא בין בקנה בין בושט.

סימן ז: דין ההלכה ובו ג' סעיפים:

א חלרה הכי דמי (ה) כגון שהחליד
הכבין תחת צמר מסובך בבבש או תחת
מטלית הקשור בצואר הבהמה (ו) או המדובק
בשועה הכל נקרא חלרה ושמיטתו נבילה ולכן
ניהיגין שלא לבשו בשבין (ז) שם לו עוקן שלא יעשה חלרה בעוקה.
ב יש ליזהר בבבשים שיש להם צמר
מסובך (ח) לתלוש הצמר וכן עופות שנוצתן
גדול בצוארן (ט) יש לגרמן קודם שחיטה
ואם נפל עליהן מנונו על מקום השחיטה נכנס השחיטה יש להר
לכסחילה (י) ודיעבד כשר.

ג כשאדם שוחט והם על העיר שלא
יעשה בו קרע גדול ושוחט בראש הסבין
ונמצא קצת מקום השחיטה מכוסה דרי זו
פסולה דבנין שיחא כל מקום שחיטה (י) והסבין שנגמח
עגולה וההכלל כל דבר המכסה אפילו אם
חיט השערה כיסה קצת מהסבין במקום
שחיטה יש לאסור משום חלרה דבעינן
שחיטה (נ) מפורעת (שמיט) וחלרה אסורה

גדול. ודיעבד שאין לו סבין אחר
זלנודך גדול מותר לשחוט ובלבד
שהוא היסד שלא יעשה דרסה. שמיט
סימן ח' סעיף ז. (יג) רוב דרסות
המה. ואע"פ שאומרים שגרי להם שלא
דרסו אפי"ה אינן נאנניס נפני שהם
צעננס אינם יודעים כיון שהם
עלולים נכך (עולת ילמק ולח"הפ)
זע"יך נדרש ציהולח חלק שני כ"י אי
שהשני עליהם נדין זה. ופסק דאם
אגרו שגרי להם שלא קלקלו נאנניס
ש"ס. (יד) ששתה וכל זה מייירי דאירע
לי עוקה דשתה יותר ודאי אכל מי
שהוא למוד נכך יש לאכיר אפי" דיום
שלא שתה נפני שדעתו עובלל ואיכריו
כברים ולא יכול להרגיש בפנייה כ"ס.
(יד) ודרסה אכירה. והעצם שאל
זשחט. וכתיב חץ שחוט לשונם מה
חץ נשחיה אף שחיטה נשחיה.
למה לומר שיושף הסבין צהולכה
וצהולאה ולא ידרס כלל (והרי"ף).
זהשמיט כתב דאין לשחיל אחר
השעם ברובו הלכה לנוטה נקייני.
שייך דריי שהיה חות י"י.

א כגון שהחליד. היה דין
החליד בין סימן לקימן או תחת העור
ידוניה. לא ראינו להעתיק ונאחר
שלא מחיירין הזנן היה אפילו בכל
שהוא שיתכסה קוף והסבין וכו"ס
ב"י זה. וכ"ס אם החליד בין סימן
לקימן דהוי נבילה דארויחא. (ז) או
הדובק נשחיה.

בזוהרה ויש שכתבו הנודיעק בזוהרה ולא פליגי. רק דעיקר הוא כל ששעה להתקיים זה זמן מס
זשחט תחתיה יקרי חלרה ואסורה אפילו נדיעבד לאפוקי נפלה עליהו על לזרה או פירש
טליתו עליה שחינו ונחזק עליה כלל נדיעבד כשרה. ולאפוקי מדעת הרמזים דאוסר אפילו
פירש טליתו כרגע. תנ"ש. (ג) עוקן. ונ"י או נשעת הדחק מותר לשחוט בו ע"י שיעשה
דיוש נב"י י"א סעיף ה. (ד) לתלוש הננו. ואף ששוחט חוץ למקום למר הנוסבך מ"מ יתלוש
דשחט יבא הסבין תחת הסבך. דאין לומר נדרסה לשחוט תחת הסבך דהיא אפי" דיעבד אסור
ידין לכתוב זה נכלוק יש ליזהר. ומו דהא נגדרכי מדעה לה לצופות שכתב ולכן נהגו העם לנורס
הנורס בעופות שלא יחלידו. תחת הנורס ונורס איין דרך מקובכין. אלאו דלפ"י אינן נסובכין
נדיך ליזהר (תנ"ש). (ה) יש למורטן. ולא יחוט נעלי חיים. ולא יסנוך על הנדלן לכאן
ילכלן מנוקס שחיטה. שאם יכסו את הסבין נשעת השחיטה יש לאסור דיעבד. ואם שוחט צ"ס
דינו מנאר בסיון ז. (ו) ודיעבד כשר. דעת הרמזים הוא להסירין נכרי"ג אפילו נדיעבד
לחז"ש העלה נדיעבד כשר ונמינ. באות ז. (ז) והסבין שנגמח עגולה. ולכן נדיך
ליזהר ליכול החבל מנאר הנחמה. שלא יבא ונמינ נגד הסבין נמקוס השחיטה.
כ"י הרצנין. ומכתנא איין דרך עזל לזא ארכו לאורד הסבין כיא רחצו ועזניו נוכסה
קלת חלד ומשינ לי חלרה ולכן יש ליזהר כשלדיך לכרוך נעלית על הסבין שלא יסא
כדין קד העז דהסבין וחר מלך חמוד דשחא יסחוט נהחוד נמקוס שנגמח כרוך לעגלה
זכיון דחינו והסבין הרל כיסוי (שמיט). ולכן יש לאסור אפי" מוס השער. כסה קלת והסבין
הוי חלרה (תנ"ש). (ח) מפורעת. והעצם כתב ויהי"ן שחוט חץ שחוט לשונם מה חץ נגלוי
אף שחיטה נגלוי. גם נלמד מנסוה שחוט ופרע ראש האשה. ונ"י שחיטה תניז וערכו נני אחרן

את הנחתים את הראש. וילפין ראש
ראש לגזירה שזה מה גזי אשה נגלוי
ונפרסום אף שחיה נגלוי ונפרסום
ע"כ. אבל נשימת כחז דאין לשאול
עמם על אלו הלכות דכולם הלמימי.
ע"ן לעיל בס"י ה' חות ".

(ה) הגדולה. ולכן נקרא נשעת
הגדולה שהוא עליון ומוקף כל הקנה
והוא תם ואחרים יורט תמים. (ז) ולא
חוט. ויש ונכסרין. אפילו למעלה
משנעת הגדולה עד שיסחוט נחוק
הסמיכי כונע דהיינו למעלה נשפת
הנשעת הגדולה נחוקים חצור החררת
אל הלשון יולא ונחוי כשני עוקלין
כנכרין חס"ן והם נקראין חס"י
הנכרית ונחמת אותן חס"ן יולא חס"ן
עלם דך סקירין קאלרפ"ל ונקלד והולך
והשופע כונן כיצד. ואם שהם למעלה
ונחמי ונע נשימי כונע הרי זה
מוגורות. ולמטה הימנו כשרה אצל אהן
מחונרין נכדיז כ"א כניש נפנים ואין
להכשיר נכדיז כיח ללורך גדול וחפ"ז
ש"ך. ונעל נפש לא יאכל וינונו (שמיח).
וכתם שוחט יעשה שיה. (א) שחלל כי
כשהנחמה רועה אז יולא האונה שנלד
שחלל יותר מן הגוף. ושלל לך יתר
ואם הגיע החתך בראש האונה לאחר
הנפיתה סריפה. ומהר"ץ נתן סי' לא
אכלתי צלוי ונונו. (ד) חורבן.
גוהר"ץ נתן סימן רוצן חתם ונשא
והכל. (ח) שישעיר הושט. וסימן
עד אצל אל אדוני שעירה (מהר"ץ).
(י) כונו נזהנה. כ"כ בזהר"ו ונראה
והכל כחז מהר"ו צפירוש שיעורו
נקנה למעלה צפוק כחש נשאר מקומו
ש"ו דגם צפוק יש חלוקי דיעות
למעלה נקנה כמו נזהמה למר כדאית
ל"י ולמר כדאית ל"י ולמר כדאית ל"י
יכונו שכתב בזה"ל ז' ואכן עבדין
למארא וכו' נפנים נכסיף א'

בין בבמה בין בעוף בין במיעוט קמא בין
במיעוט בתרא בין בקנה בין בושט.

סימן ה. דין הגרמה ובו ח' סעיפים:

א הגרמה היכי דמי כגון ששהט למעלה
מטבעת (ה) הגדולה אבל אם שיר (ג) מלא
הוט מן טבעת הגדולה על פני כולה כנגד
הראש שחיטתו בשרה.

ב ולמטה בקנה עד האונה העליונה של
(א) שמאל דהיינו בשנופתין הראה.

ג ובושט למעלה בבמה עד (ה) תורבין
הוישט דהיינו בשחתבו הוישט ועומד במקומו
פירש ששאר החלל מבוה ואינו מתקנע העור זהו נקרא
תורבין הוישט ופסול לשחוט בו אבל חתבו
ובוץ: והחלל כתבסה מהעור זהו ויש עצמו
ובשר לשחוט בו.

ד ושיעור זה פירש רש"י ז"ל ארבע
אצבעות ממקום היבורן בלחי בשור הגדול
ובקטן לפי קטנו עור קבלה כדו הקדמונים שכל כהמה וחיה
צ"ן נקח וכן דקה עד הקום שנגיע אהן הנהמה כשנפסין אזהה
שם ישהט. ונחוקים שנהנו בן אהן נכטל מנהג (מחמ).

ה ובושט לשמה בבמה' ובחיה עד מקום
(ה) שישעיר הוישט פירש שאין שם שער ממש אלא העור
נפנים שפ"ל הוישט חרילין חרילין כמו הכרס שקורין פאלנעיד ונרא'י
כמו שערות דהיינו סמוך לכרס הפנימי.

ו ובעוף שיעורו בקנה למעלה (ו) כמו
בבהמה דהיינו עד הנשעת העליונה ולמטה בקנה עד
בין האפיים דהיינו מקום שתחילתן האפיים כששיכנין על
הגוף שקורין שווערמיל דהיינו עד הגוף.

ז ובושט למעלה בעוף (ו) עד תירבין
הוישט ואם שהט משהו בתורבין פסולה
(ח) ואין חילוק בין י"ה לבשר עופות כחורבן הוישט ולמטה
בושט (ט) עד גגו של זפק ובאווזה שאין לה

ונחפית יעשה סימ. (ז) עד חורבן הוישט. וא"ת הי"ל לוויינר לזהר"ו ובושט למעלה צפוק כונו
נזהמה כמו שכתב בקנה דלפי קנדה הכיל דין אחד להם בקנה ובושט וי"ל סיפא אינכרין ל"י דכתב
ואם שחט משהו בתורבין פסולה. משום דה"ל דהואיל דעוף נחכש ברוב אחד ואם נגע אח"כ
נשהו בתורבין כשרה. לכן אחי לאשמועי' מאחר ששחט נשעת השחיטה נחוקים פסול שהיא פסולה
ואיירי דתני סיפא חורבן תני נמי ירשא למעלה צפוק עד חורבן הוישט. אבל צוהת למעלה נקנה
ובושט דין אחד להם בין צפוק בין נזהמה בין נחיה. (ח) ואין חילוק. נחמירי שחיטות כמנו לשון
מהר"ו וזינוה שאין לו חורבן עד הנלעתא אצל טעות סופר הוא. ואינו תלמודי צוה טעה וכתב פן
שראה נגמול יונה אחר ר' זירא עד הנלעתא טעה וכתב יונה שיעורא עד ונלעתא. ונלעתא ונלעתא
מחורבן חרה היא. (ט) עד גגו של זפק. כתב הש"ך עד גגו ולא גגו ככלל. כתב הס"י סימן להנחין
אם שחט נגגו של זפק מפני שהוושט יש לו שני קדומים החילוק אדום והפנימי לכן ונגג הזפק

הלכה למעשה

זפק עד חלל הגוף. ולפי שאין לנו בדיקין בשערין אלא כיון לשמוע באיזה חלקו לאירע ואלו יולא עידי כל פק.

ה והגרמא (י) אסורה בין בקנה בין בויש בין במיעוט קמא בין במיעוט בתרא בין בעוף בין בבהמה.

סימן ט. דין עיקור ובו ד' סעיפים:

א עיקור היכי דמי כיון שיחשט (ה) בסבין פנימה אפילו במשהו והו עיקור.

ב ואם שחט אצל בותל או חלל קרקע (ו) ורחק העוף ברגלו בבותל או בקרקע והוא אהו הסימנים עד שנעקרה הסימנים באמצע או במקום חיבורן בלחי בשעת השחיטה קרוי עיקור אבל אם נעקרו הסימנים קודם השחיטה או לאחר השחיטה (ז) זהו קרוי שמוטה.

ג עיקור אסור מדרורייתא אפי' במיעוט הסימנים אבל שמוטה אינו תוסל אלא ברובו ומפני דמסקא לן אם נעקרו קודם שחיטה או בשעת השחיטה ועדיין הכל (ועיין דיני שמוטה בילד והבין).

ד שחט את העוף בדרבו בשיש ואחר גמר השחיטה מלא בשעת מן הגרסה בין החוץ ובין שלם על הפסין או על החין

כמוך לו יגביהו שלא ינעץ רגלו בקרקע כדי שלא יעקר הסימנים (באר ג'ולח). (ג) זהו קרוי שמוטה. כתב ויהי' זה דין עיקור לשמוטה כל מה שנעשית בשחיטה זהו עיקור ופסולה אפילו במיעוט הסימנים. אבל מה שנעשית קודם השחיטה זהו קרוי שמוטה. אינו פוסל מדרורייתא אלא ברובא. ומפני דמסקא לן נוהגין כושים בפרס. ופי' כתב חילוק ל' מה שנעשה ע"י אדם ז"י נקרא עיקור ומה שנעשה על ידי חיות העוף זהו נקרא שמוטה. והקשה בנהרש"ך ונאמר שיש חילוק בין עיקור לשמוטה היה לו לננות שזה הלכות. ויש לומר שאינו נונה רק מה שנעשה בשעת השחיטה. כמו גבי שאר הלכותיה כיון שהיה או דמיה וכדוונת. אבל שמוטה

אין לו אלא עור אחר לזן ואם שחט בעור הלכות נדחית נגע נגנו של זפק ופסולה. נ"ד כתב שני עורות לושט החילון אדום והפנימי לזן ואם נחלפו שהחילון לזן והפנימי אדום (אפילו בנזקל) פריפה וכן אם שניה אדומים פריפה. אם שניה לזנים יעשה ש"ח. כתב הדנו"ח וכן אם יש לו שני וטעין או שני קנים דעריפה ובר אורזה שזכר"י דוקא. שריא נהר כמו שני קנים לנשה בלואר וכשרה דלורחיימו נהרי ועיין לעיל סי' י' אות ד' (י) אסורה. בנהרש"ך כתב הענין דהגרמא אסורה משום דנעיקן שיהא השחיטה נזקוק הכשרו וכשהגדים לנעלה או למטה שלא נזקוק הכשר שחיטה אין דם הנפש יולא לפיכך פסולה אבל בשחיט חולק על השערים אלו וכולם הלכה למטה מסיני הנה. ועיין לעיל דיני שהיה אות י'.

(ה) בסבין פנימה. פנימה אחרות נעריפה ונמוטרי"ח חוץ וזה חוץ בנשהו חף פנימה נעשה: (רי ל"ב הפרלא). (ג) ורחק העוף ברגלו. לפיכך אם שחט על גבי קרקע או

זבחי תמים

ין בבי' ב' עיף ד' נחבאר אם נולא אחר שחיטה נעצת נפי' ונגרסת דעריפה וכן מהבין ומאחר שהרבה שוחטים בשלמים בזה לכן יש עלינו להזהיר להם איך שישארו את עצמן שלא יארע ונחלה הקלוקל הזה. אי כשאר נעישע לו נריך להבחין שיתפוס בקנה היטב ויכוון נגד השוחט. אבל כשהשוחט אוחז הקנה מושך האחר ונאמר להקנה לכהן (ז) כשתדך ופוגע בעצבת אין כז בסבין לחזרו רק חזצו אל העצבת וקפץ ומקומו, ד' חף שהנעישע אוחז ויכוון נגד השיח' רק שחט צללחת ידים והקנה יתגבל בידו אז גי' כן הוכרח צ"כ לקפץ הסולח ויזקיקו, גס יש לחוש לשאר הקללים בשוחט על ידי הפעיע כי על ידי השעיה יעקרו הסימנים ערס שיצאו ליד חיתך, וכן יובל לבא בקל ל' י דרסה ואינו נרגיש כאשר צעני חז"ל, אשר על כן נעטע שיחש' בלא נעישע ונלכסל. זלילה, ג' גם אוחז שוחטים בלא נעישע יוכל גם כן לבא ליד הקלל עיקור העצבת, וצדק אוחזות הנולעיות הקנה: שלחם קשה מלא ובאם שלא חפץ השוחט היטב העיר והיוצפתת לעט: כדי שלא יתגבל הקנה הפה והנה אז כשתדך ופוגע בעצבת הקנה והקנה יתגבל מחת הסבין אז אין כס בסבין לפתחו רק דחצו וקפץ ומקומו. אמנם ידחל ליוותים לא לריכס אז להזהיר כי הנה רזיזים צלל' רק השוחטים שצבירים ונס אוחז שלימים מחדש לריכין להזהר, הקנה לו בשעת שחיט אוחז יחשט העור

אפשר להיות אף קודם שמיטה ולאחר שמיטה. וה"פ נשבע השמיטה להכניסו אין ענין למשפט נחשבים הלכות שמיטה להיות ששה הלכות. וכן נחשבים שהשינוי על חלוקים אלו והיינו לדין אצל לדין אין נפקותא דאין נוסבין כמיש נפשים. (ד) ואין לשנות. כחז השמיטה ואין לך בו שום דבר לחיוב כיא נמנאל וייעוש נשבע ושאר הגזרות שלם ודוקא נפשינו. ונכרתה אז היא אקורה אצל אם היא נעבורה נגזרות נכרתה. ואם אין הגזרות לפנינו ופקק אם היא וייעוש או רוב יש להתיר בהפיו ונכח סיס

או שני ידיו הספק מוחלים על שני ידיו הספק וחתה עליו דין בדרך הנפשה בין נחתה ים מרדכיין מה וכן עיקר (ד) ואין לשנות (ה"ה) (ועיין בנכחי חיים אות ה). ועיקר (ה) פוסל בין בבהמה בין בעוף. בין במיעוט קמא בין במיעוט (ו) בתרא בין בקנה בין בושט.

סימן י. דין שמוטה ובו ה' סעיפים:

א השוטה בהמה או חיה או עוף צריך שיבדוק הסימנים לאחר שמיטה והיינו להעמיד ידו (ה) חוץ החפץ להרכיש עם העשמש אם שחט כראוי.

ספק קודם גמר שמיטה נפרט. כספק אחר שמיטה. ואח"כ קודם שמיטה שחט וייעוש הוא. (שהיה וחז"ש). וספק שחט יעשה שאלה חכס. (ה) פסול. והשעם משום שנאמר ושחט ולא ועקר. ועיין דניני שהיה אות י' נשם השמיטה דאין לשאול אחר השעם דכולם הלכה לנשם ונסינו הם. (ו) נחרא. ואח"כ למה יפסלו חמשה הלכות אלו למיעוט נחרא מדי דהוי שלם שחט כלום נמיעוש אחרון דכשר ברוב וי"ל דבר זה אנוני ולא איפשר נחרא נכחו וקיי"ל לחומרא. ונשם דשלי שחט רוב ופסק דנעשה כל השמיטה נכשרה. אצל אם שחט רוב ולא פסק ופסלה השמיטה נחרא נחמשה הלכות שמיטה הנ"ל נמיעוש נחרא כיון דהכל הוי מנשה אחר ולא גמר נשם קמא דהי נעשה השמיטה נפיקול נמיעוש אחרון לכן מדיפה. (ה) חוץ החפץ. והשעם כי ה"פ נשום דנראה אי אפשר לנדרק יפה דניה השמיטה הוא

זכיות מים

מצל המצוקה היטב ונלמדה ומול אחיו ונזים שחפס מלמדה ישחוט מלמעלה ואז אין כח נגזרות להחלבלל היה והנה ואז ישחוט נכשר בלי פשיעה:

מ נקי " נחבאל דין שמוטה חיה בקירה ואחיה פסולה. ומפני דאיכא טעמי טובא דלא ידעו היטב ונאין זא ענין השמוטה ופשיעים יבא לירי פקידה נחם: או לירי ריעותא חיללה לכן חז"ש לפניהם דין שמוטה ואנדר בצו"ה מוחז ענינו על דבריו:

כללל ונלמדה שני מיני שמוטה איכא אחת בפירש רש"י ז"ל קיימים שנצקרו מנוקים חסורין בלתי ולייט הגזרות נשום דכלל הרוב הגזרות ענידי לשאמורי ולא הי"ש. ונמנמה כזה הוא"ל שהסימן נשם למה אז אין חסוך נסימן רק בקיום המדבק השינוי כונס ללחי. אם לא שחפס הקיימים וכדאמר רבי נחמן ד"ה שלם שחפס הקיימים וזהו שמוטה כזו זאם חסוך אגודל על השינוי כונס בולמים הקיימים לחץ בית השמיטה וכאסיר אגודלו לא חסור רק נשאר חולה לחץ בית השמיטה ועריפה. ושמיטה הפני קודם שמיטה או נשפז השמיטה לא נשפז כלל אלא אחר שמיטה. ושמוטה כזו נופלים הקיימים דרך פיה וכשרה. ולכן הוכרחו חבנינו ז"ל לבדוק אחר שמיטה בחסוך אגודל לירי אם נשפז קודם שמיטה ועריפה או לאחר שמיטה וכשרה. ובעינים לא נכשית שמוטה כלל רק כשהשחט אחיו השוף צדו אי מוחזת מוחזת הבוק הגזרות וררר למטה. ועל פי חסוד אצל חרנגולים זכרים וה"פ נקצות רק נשפז הוא. ואח"כ חסורים לחסוריו. ולריך השוטה ליתן הנחמה לזה דכשאין השוטה משגיה בליים ושחט נמקום שחזא רגיל לשחוט חסור פי' למעלה לזה הרשט אז אין חסוך רק הקרום המדבק השינוי ביצב ללחי. והיא קרוסה הגרמה ובנחמך הקרום ה"ל נשם שמוטה מידלא מפני שהקיימים נופלים למטה עד הבוק ואז גורם היק נחם דלי לאו הוי שוחטו סמוך לרשט. או אם המוחין לה מנע עד שהסימן היה חסור לחסוריו הים שוחטו נכשר. ופשיעים אף שהשוחט ימחין לה כמה שעות אינם חסורין הקיימים כי כבר ה' נשפזין ושמדין. ואח"כ יוכלין לחיות וכא"פ הרמ"א אם נשפזין הקיימים וצדיקין חיון כשרה. גלל כן נפלה טעמה קא"ל כשהפסות את הפסוק לחסוריו אז חללה לחסור העור והשפוקה נפסם אחת היטב כדי שלא יוכל לבלוע הקיימים למטה. ופשיעים אף שהשוחט ימחור הקיימים היטב אכ"פ יסד נשפזים והוא לא ידע. איז חסוך צום להסחכב בפיו על שוף אם כשפלה שפשיים כונס לא חסיה בחסך פיו ימנע אחר שפשיים כונס כי היא

הלכה למעשה

ב וכן השוחט את העוף צריך שיברוק הסימנים (ה) קודם שיזרוק את העוף מידו אם שחט עכ"פ רובו, וגם אם לא עשה שמוטה ואם לא בדק הסימנים לאחר שחיטה (ה) יחישתי פסולה.

ג וביצר בדיקתו תוקף אגורל על השיפוי כובע ואז הסימנים בולטין לחוץ, ויכול לראותם בשמטה עכ"פ חוץ (ד) ויברוק אחר שמוטה אם חזרו הסימנים למקומן אז שחיטה זו נעשית כראוי אבל אם לא חזרו למקומן אז ודאי קודם השחיטה נשטמו הסימנים (ה) ושריפה.

ד ואם זרק העוף מידו לאחר שחיטה קודם שבדק הסימנים ובדק אח"כ ונמצא שנשטמו הסימנים, אם לא נפלו דרך פיו בידוע דלאחר שחיטה נשטמו וכשרה, אבל אם נפלו דרך בית השחיטה אפילו לאחר הפרכוס, אז ודאי קודם שחיטה נשטמו ושריפה. אם לא כשדק השוחט אחר השחיטה וראה שלא נשטמו אז חזי אומר שבדקו ונשטמו מאחר שבדק אחר השחיטה (ועיין מכתב חזק טו).

ה וכל ספק שאירע לו לאדם ובפק לו אם אירע קודם השחיטה או בתוך ההיחזקה או לאחר השחיטה פסולה. זה הכלל (י) כל ספק כשהיטה פסולה (ועיין מכתב חזק טו).

סימן יא. באיזה סבין מותר לשחוט, ובו ו' סעיפים:

א ג' מדות בסבין, אונרות, מאוכסבת, עולה ויורד, אונרת הוא שיש לו שני עוקצין

כחז הע"ז משום דנחנה נחזקת איסור אצל מן הפי

מלא דם לכן לרוב להעביר ידו חוץ החתך להרגיש בידו אם שחט כראוי. (ב) קודם שיזרוק העוף, כחז הרמ"א אם לא נדק מחילה נזדק אח"כ יחף לאחר הפירכוס ולא חיישין שחט ע"י הפירכוס נחמ"י החתך ע"כ, כחז השמ"ע דוקא אם נאלץ שחט רק רוב חיישין שעי' הפירכוס נחמ"ע החתך ונעשה רוב ושריפה וע"י לעיל בסיומן ג' סעיף ד' כילד נוהגין. (ז) שחיטתו פסולה. הע"ס דנחמה נחמ"י נחזקת איסור עומדת ואינו מותרת עד שידוע לך שחט כראוי. (ד) ויברוק אחר שמוטה, אחר רנח שמוטה ושחטה כשרה שאי אפשר לשמוטה שחטה שחטה. (פ') דהא הסימנים נשטמו לזר הגוף ואין יכול לשחוט אלא מוכח דלאחר שחיטה נשטמו) ואחר רב נחמן הא דאמר רנח שא"ל לשמוטה שחטה שחטה דוקא שלא חתם הסימנים, אבל אם חתם הסימנים עם העור היטב כדי שלא יתגלגלו הסימנים או בלאחר חסיפ' לו אפשר לשמוטה שחטה שחטה, חולין. ע"כ לרוב השוחט לזדק אחר שמוטה וכח"ש נפנים. (ה) ושריפה, כחז הרמ"א ודוקא אם נשטמו הסימנים ואח"כ שחט אז הוא שריפה אבל נחמ"י (פ') שעדיין חיון הנחמה או העוף כשרה) אלא שאין שחיטה מועלת בהן וימי לענין חלבה ונזלים שהם מותרים עכ"ל, אבל נחמ"ש ק"י כ"ד חזק כ"ו אחר כך נלפול ומסיק דלדעת החולקין פשוט דאסור ואין פסח להחיר זה כלל, וכן דעת הש"ך ופרי"ח ע"כ. (ו) כל ספק בשחיטה פסולה, והע"ס

זבחי תמים

נכרת מעבד לעזר כמו גבוהות וישחוט למטה מהשיפוי כובע, ואם לא ירגיש זה צידוע שהיה ידו למטה עד קוץ לבנון אז הוצא ילשחוט רק היותו לה נועט מזביר, והשחט נחמ"י לא תבא לידי פשיעה אם חזרו הסימנים לנקומן אז השחט נחמ"י ואם לאו אי אחר זקוק לשחוט אלא חלל ותרעה צדור.

י כל ספק בשחיטה פסולה, כחז השמ"א אם לא נדק אם שחט רוב חז"ל ספק נבילה דאורייתא ואסורה ואם לא נדק לענין שיוטה נדע"ב כשר דמנכין ארוב סימנים שאינם עקורים ולענין הגרעל היבש דשחט באונות האחר אין לרוב בדיקה אבל שחט למעלה אי למטה לריבא בדיקה ואם לא נדק נבילה אחר הגרעל לכ"ע הוי ספק נבילה דאורייתא ואסורה דכל ספק מאריע בשחיטה פסולה (שמ"ח ט"ו כ"ה ס"ב).

יא מותר לשחוט ב' אפילו לנחמה, וכ"כ הש"ך ופרי"ח, כחז נחמ"א וז"ל איננו דעתם לנחמה ולנו לקטור פועל עלדבר נגד גדולים כמותם, אך נע"ה ראשו נחמ"א חלל נחמ"א

ויתגש כדריקת בין הכולה ובין בהוצאה מסוכסכת הוא שיש לו רק עוקין אחד ואינו מרגיש רק הכולה (ה) או בהוצאה לבד (ג) עולה ויורד דהיינו שהיה לו פנימה והשחיזי הסבין ונשאר מקום הפנימה נמוך אבל אין בה פנימה.

ב. אגרת (ג) ומסוכסכת פאולה אפילו בדיעבד. בין שהולך ולא הביא ובין שהביא ולא הולך ובין שהביא והולך. אפי' מתקבצת בפי' מתרפין חבל והבי' נהוג ואין לגנות. עולה ויורד לבתחילה ישחיש בו. (ד) ואפי' במה עולה ויורד שיש בסבין בותר לשחוש בו (ועי' במים אוח י"א) ובזמן הזה שמתעט הרבני' מחמתו ראוי ונכון הוא שלא לשחוש גם בסבין של עולה ויורד.

ג. השוחש בסבין שיש לו פנים אפי' בכל שהוא דר' זו נבילה דאורייתא. ולכן הביא לשחוש לריק לבדוק הסבין קודם שחיש. ואפי' ישחיש שיש לו סבין מיוחד ובדוק ומצניעו לשחיטה מ"ט לא ישחיש כי אם על ידי בריקה קודם ובמוך לשחיטה (ה) ולא יסמוך על בריקה שאחר שחיש (שם).

בדיקה ושחיטה שוין אלא ויירי שנוליך חוד הסבין על אצבעו וכן בהוצאה ואפי' הוא הכולה בדיקה והכולה דשחיטה חד פניני. (ג) עולה ויורד. הקשה בגי' וי"ל וקשה דה"ל לעיור יורד וצולה דהא חמלה יורד לתוך הפנימה ואח"כ עולה ומונה בדיקה הסבין ע"ש הרי"ן ולי נראה דויירי כסדרת חשי' שזרק הסבין על האצבע ואפי' מתחילה עולה האצבע ואח"כ יורד בהגומא בדיקה הסבין ולא קשה מיד. (ג) ומסוכסכת. הנה דין מסוכסכת אם עומדת ארשא דסבינא או ארפא דסבינא לא רלתי להציק מחמת שאלו מתמדין בזמן הזה אפי' ומסוכסכת בכל שהיא. והע"ס כתב הרמ"א לפי שאין אנו נקראין היכא מקרא רישא דסבינא וקרא דסבינא לכן יש להעריף הכל והכי נהוג. (ד) ואפילו כמה עולה ויורד. דאי ק"ד צי אקור וקבוס דהשי קריש הא מנכריין בצולה ויורד אפי' מוליד ומציא כמה פעמים כיוצא בדפוס אחד מתחיל ופוסס קורע. אלא ש"מ אפי' שיש בסבין כמה עולה ויורד אשר לשחוש בו (ט"ז) וכל זה הוא לרינא אבל בזמן הזה שמתעטו הכחות מחמתו ראוי ונכון לעשות ס"ג שלא לשחוש לבתחילה בסבין של עולה ויורד. (ועי' בגי' אוח י"א). ולא יסמוך על בדיקה שלאחר שחיש. והע"ס

זבחי תמים

ההרגשה מחמת והולאי ש"ל אין חיוניותו בסבין חלק וישר ולא על הר ובקפה. ולא קשה ול"ה לא מוח רבין ע"י דאין לדין אלא מה שעיניו רואה ולא כיוצא בשום עומק לאקור בצולה ויורד אבל אלו שחטים יודעים מהות הענין דלחי' דוונה ההרגשה דסבין חלק וישר לבסבין דעולה ויורד ראוי ונכון להגדיר בדר צינור ולעשות ס"ג שלא לשחוש בסבין של עולה ויורד כי ראוי צחש בכל דור ודור כחם מתמעטים כך בודאי ההרגשה מחמתו מתמעט. והראיה מקדושים במצבא דקור ל"י בשמחה צנהרעש דקור ל"י צווי' בלישא' בחוט השערה. ולדורות אחריהם שצקו סק לבדוק לבשרא ולשופרא. ובכשיו ראוי בחוט דאין לנו צחיית חוש המישוש רק אש"פרא ולא אש"פרא. עוד יש היכסה בצורה לבשר שדורות שלפנים הידלו לו בדיקה לבדוק צליון מלוחלה שכן כתב הפר"ח וי"ל דכי היכי דמלכדין בדיקה אש"פרא בדר הישג ואש"פרא נ"ב הקנה גם הצורך ילחחט צמט דוק כמו שהקיימים מלוחלים. והאידנא דלינו בחוט דיותר עזב להרגיש צל צורך נכ"צ מנופח. כיוצא ח"ו לא כיוצא יפה דודאי כל דכריהם דצרי קבלה. אפס ל"י לריבין לחלחט בחקדין ייעוטיהם מחדת כחם החלטה בלעגיל לפיכך לא תשאל ב"ב מה שלא העירי תחיל' שלא לשחוש בסבין של עולה ויורד שהם סמוכו על הרגשה עזה שלה

הלכה למעשה

ד' סבין שיש בו פנימה ונשאר בו שיעור שהיטה (א) במלא ב' צוארים. ושחט ואמר (ב) ברי לי שלא ננעתי בפנימה שחיטתו כשרה. ודוקא בדיעבד אבל לכתחלה לא ישחוט (ג) אפילו בטקום היפה. אפילו בדרך משלית על הפנימה לא ישחוט לכתחלה. ובימי או בשעת הדחף שחי אפסר לו להשחית בדרך נשלה על הפנימה להיכר (ד) ופחות במקום היפה (הי"ח).

ה סבין שיש לו עוקץ חד בראשו אין לשחוט בו לכתחלה. ובי"ט או בשעת הדחף (י) תוחבין ביסם בראשו או לפת להכירא. סבין שאין הברזל דבוק לקתא ויש בין סבין לקתא (יא) במין פנימה אסור לשחוט בו. ואם הלכך חלוק מהקתא בשעת הדחף יש להקל בזה. אם אין מקום ההוא פורה וראוי לשחוט (ש"ח).

היפה. דחיישין שחט יענה וינא לשחוט במקום הפנימה. ואפי' עשה היכר לא ונהי דחיישין שחט לא יענה פעם אחר על ההיכר ושחוט במקום ההיכר ודעידעבד אם צרי לו שחט בזה היפה אפי' לא עשה היכר שחיטתו כשרה (ש"ח). (ט) ושחט במקום היפה אפי' לכתחלה. כתב הפרי"ח דלא שרי אלא כשיש לסבין מלא לואר חוץ ללואר בלא פנימה דאי אירא בסבין צנרי מהיה ומן הדיון לריך הלכה והוצאה ודחיישין פן יתקו משלית מעט ממקומה ושחוט על הפנימה. וזה אינו אלא לכתחלה אלא דעידעבד ורחה שלא יתקו המשלית ממקומה שרי. (י) תוחבין קיסם. ולא יתחוב דבר כד שכתב על הלואר ונשחט דרסה. ועיין דדיני דרסה. (יא) כמין פנימה. כתב התנ"ש וכן לריך לזכר שלא יהא עוקץ בין קתא לסבין ואם יש עוקץ לריך לברך משלית. ויש ללמוד מזה דלד ראש הסבין לריך גיב שלא יהא פגום לכתחלה דשחט

זבחי תמים

אבל אם אינו כן כדלעיל. אונס הנחירה נחונה לו אחת חוט כערכי חקרב כך אל השכל דהא צולאי כשהסבין חדש חלק וישר הוא ואין צו שום עולה ויורד וחליו צלה לה דרך דרכה כשהשחוט הרבים פנימה בסבין אזי הושחתה נשחטת על מקום הפנימה לחוד ולא על השכל. היום פשו כך זלמחר פשו כך והסבין נחטר בלאט עד ששאר כוויי יגיעם יאף ספגומא יאך כחולר חלי לבנה לא חיכתת להו והוא נמנעת עללות השחט **א' שאים ענין** נשחטה טובה נכן פאם טובה קציל כשחירע פנימה בסבין אזי נשחטה חטור **ב' אורק סבין** עד ששחטת הסבין על כך יעצלה גדול הוא לנדיקת הסבין ולהסיר הפנימה בקבל.

יב ואחרי שג' ג' נה סראוי להאמר את פאנו מלשחוט בסבין עולה ויורד וכדי להסיר מלשחוט על עוקת שחטים חלי לא יענו ואשט. אסר קדר השחט הסבין ואח"כ אסר דדיקת הסבין. נחמלה לריך שיהא הסבין פשי ונצול העוד שקורין (ענגלישען שטאטל) וכל העורצ לחזור אחר הסבין שער הוי זה משובח ותבא עליו זכרה. והסבין יהיה פשו (האל בעטלישפן) כי כשהסבין פשו כך נחאר צחידורו ומועיל להשחט הישר. אך סבין על נהמח אסור להחידור לא יהיה דק וחל כי יש למש להחלקלק נחמרתק ויגרסו היק שחטירק שיוכל להיות בלא זה. ומוסר בשריה לעמוד הסבין על כווי ישחי אוחו על משחט חיעז כח רק שיהיה נשחלק אוח על פני לרדי הסבין. ולא ישחי נחמירות כמו שרליתי חלל קתא שחטים שמוהיון על מנחת צהולה ונהוצאה ומדדים דברים נעלים בשעת השחטה ועל ידי זה אינו יכול להנחין שיהא הסבין שוח בכל מקום ואף שהוא אינו פגום אינו יכול להיות חלק ויפה לריך להשחט זה הסבין בכל פח ובכל רגע דכיון דהסבין אינו חלק נמוז ובאשר ישים הסבין לחיק שטו אזי וויקף יצא חלודם עלי. לכן אינאן ותי ימים עמד סחולה שיהא הסבין פור וחלק ישר ויפה אז יסמי הסבין. בלאט נשחלק אחר נשחט כל אורק הסבין נחמי לרדים כי באשר

יצבור הסבין שם וישמור בפנימיה.
(יג) אסור לשמור בו. הטעם כח
הדמיון משום שאין לנו בקיאות חיצונית נקרא
אסורה ואיזה נקרא אסורה ולכן אסור
לשמור בו ע"כ. והיה חלק ואינו חד
אסור לשמור בו משום דהוי שהייה
נעיסה נחלה של סיון ראשון. ועיין
נדיני שהייה קט"ו ה'.

(ה) וכן נליפורן, כח ציד וליד

לשנות הליפורן אחר קלח נדיקות כי
שאל נפסם הליפורן בחורה של סבין
ואולי יש פנימה ולא ירגיש בה לפי
הסבין עונד בתוך הפנימה מהליפורן
ע"כ. כי הפריח דכי היכא דמלכין
נדיקה אגשרא נגד חושט ואטופרא נגד הגרנה דכיון
ירגישו נפסם לכן גם הליפורן ילחלחנו נעמט רוק כמו
שהקיימים הם מלוחלחים נחיים עכ"ל

ן צריך שיהא הסבין חד וחלק. אבל אם
הוא חלק ואינו חד. או שהוא חד ואינו חלק.
שירוש שחל חרף עד שאין הליפורן יכול להעביר עליו מחמת
חדונו (יג) אסור לשמור בו.

סי' יב. דין בדיקת הסבין קודם השחיטה
ולאחר השחיטה. ובו ג' סעיפים:

א השוחט צריך שיבדוק הסבין קודם
שישחוט אתלת רוחתא. והיינו בבשר האצבע
נגד חושט בשני צדי הסבין בהולכה ובדובאה. ועל
חור הסבין בהולכה ובדובאה (ה) וכן בצפורן

זכיות מים

ישחיו צנוקס אחד בכת וצנוקס אחד דרפיה צו צל האחד יגביה הסבין על חודו יותר מצל השני
או אפילו צל האחד אם יגביה הסבין על חודו יותר מצנוקס השני אז הסבין יהיה חמוד
משורש שקרין. ר"ח"ך ובגמרא הנקרא ספסא דשנלחא ואסור לשמור בו. וכן הזהיר הכ"ז שלא יאמרו
השוחטים שהוא "רויך" כי ודאי יש בה פנימיות דקות מן הדקות ואם ידמון פנימה צבין לריך להשחיו
כל אורן הסבין לא על מקום פנימה לצדו דאי לאו הכי יפשה עולה ויורד כלעיל. ואם תפשה כן
אשריך וטוב לך והללם יהיה בעצרך סביןך יהיה חמוד חד וחלק וישר ואל תלעוך להשחיו הסבין בכל
עת כי מחמת שהיה צנוד לא צמחה יקבל חלודה.

בדיקת הסבין

יג סיון יג. וצחיות שבדיקת הסבין אלו ואלה זוטראת היא בוו שכתוב צסם הר"ר יונה בספר
שערי תשובה ו"ל רחמי צנוקסם שצוריה כי רבים רחקו לצם מיראת חטא אשר אינו ירא לצו לא יצין
לדקדק בצדיקת סבין כי לריך לבין את לצו צנולוד מלוד צצדיקתו והלא תראה כי יצדוק פעמים
וסלש ולא ירגיש בפנימה דקה ולחלד כך יחלל כי סבין לצו צלחורנה. ולכן הרבה לריך ישוב
הרבה ויראת שמים לצדוק הסבין. ויצדוק בלחט צכוות הלז וכלל המושם שלא לפגוע חלילה
באיפור חמוד ח"ו שהיא איפור דלורייחא עכ"ל. ולכן אסור דצרים שריך השוחט לזהר בהם
בשעת הבדיקה. ה' חמוד יהיה נזהר בצרכיו שהיו חלקים. ד' לא יצדוק הסבין צעת שהיד קר
ומטון או הם מלוד. ג' לא יצדוק הסבין בחון צעת שהרס מנצח צעולם כי הרס קשה לה. ד' לא
יצדוק הסבין כשהיד טופס הן מחמת חשקה או מחמת זיבה אפילו טופס שלא על מנת להטפס כי
צדוק ומנוסה הוא בכל אלה לא ירגיש.

רחמי מלקט שוחטים צעת השחת הסבין צעודו שיש צו לחלוחית מהמשחת צודקין הסבין
אבל לא יפה המה עושים. חדא ח"כ שיש צו פסם לא ירגיש מחמת לחלוחית שצו. ועוד בשלחלוחית
שצו מתייצב אף שלא יהיה צו פסם לצו קצו. ולכן אין לעשות כן דק לקמיו יפה שלא יהיה צו
מים לחלוחית וחל"כ יצדוק כדינו כמו שכתבנו צכ"ה.

דעמק אליעזר הניח שפסם אחת צוועד. וחליין דצווע"א שחט אחד חרכנו ורלו הפנימה לפין
השחט והעריערו חרכנו ולבצור השוחט. וצכ"ה הביאו והסכים עמם דלפילו שחטא וניח
פוקלת. אפילו אין חקופת הליפורן ושם דצר. וכתב הפרי"ו חונם מה שהצבירו השוחט יג
לעיין דכולי הוי אין לחלשים לחו וסם שם משמע דלמגדר מילתא עשו כן מ"מ יש ללמוד
מכאן הליך השוחט לריך להיות שלם בחוש המישוש וצמרה רצו המתפרלים עכ"ל.

ונצבור זה אכסי ענשה דמריש פולין החזיקו הבדיקה זאת שאר שצדוק י"ב צדיקות
כדינא אצידרא ואחמרא כמזאר צדוק צמלית עין לבין קעש שיהא שור כל חוד הסבין מלחשי
לקפו צלי שם הפסק צעולם. ואם יש איזה הפסק על חודו אפילו כמו נקודה לצנה או בחורה
יבדוחם לא מקרי סבין יפה וכל הטוב כן תחול עליו צכ"ה.

הלכה למעשה

עוד הותר בדולבא ובדובאא אהלית רודתא דיהים
בין הכל י"ב בדיקות כמנין ושחטתם בזה דה
בנימטריא י"ב (ג) וצריך שיבדוק הסבין י"ב
לאחר שחיטה י"ב בדיקות כמנין ז"ה. ואם מצא
בה פגמה אפילו בכיש שחיטתו פסולה. (פ"ו
הכ"ס חות י"ב).

ב כשבודק הסבין בין לפני שחיטה בין לאחר
השחיטה לא יבדוק שני צידי הסבין והיינו בין שני
אלבטום (ג) בפעם אחד. אלא יבדוק זה אחר זה.
וכן לא יבדוק בצפורן ובבשר בפעם אחת.
ויבדוק ככונה ובכיוון הדם בלי שום מחשבה זרה. (ו) הכ"ס
חות י"ב. (ד) ואם לא נדק (ד) עוד אחד שחיטה כשיכל לשחוט
אח"כ (ה) לריד לרחוק סבין מחילה דשחא נפגמה כשהיה
הדם לא ובכנס הדם לתוך הפגימה ונסייגה וקומם הפגימה.

ג סבין שיש לו שני פיות צריך לבדוק
שני צדדיו (ו) ואם לא בדק רק צד אחד אסור
לשחוט בו. ואם שחט בו ונמצא פגום בצד
אחר ואינו יודע באיזו צד שחט שחיטתו
פסולה. יש לזהר לקח הלאחר יפה במקום שחלה לשחוט
משום חול או טעם (ז) המלוכלך בלאר כדי שלא יעבוס סבין.

סימן יג. דין אם מצא פגמה לאחר
שחיטה ובו ו' סעיפים:

א השוחט הרבה בהמות חיות ועופות
צריך בדיקות הסבין בין כל אחד ואחד. ואם לא
בדק בין כל א' ואחד ובאחרונה בדק ונמצא בה
פגמה (ה) אח"כ שיש הסך במשקל של אחרונה (ג) כולם

וכדומה. כשיצא לשחוט בלילה זמן לריד לרחוק הסבין מעט המבואר בפנים חלל אם רוצה לשחוט תיכף
אחר כך אין לריד לרחוק הסבין לזרז קודם השחיטה (שחיטה). (ה) לריד לרחוק הסבין. כי כה הדין נמש
הראשית נעשה נדק הסבין ולא מלא פגימה ואח"כ כשכשך נמים מלא פגימה: (ו) ואם לא נדק.
לד השני אסור לשחוט בו. הטעם שחא יטעה. ועיין לעיל בסיומן י"א סעיף ד'. (ז) המלוכלך.
מלאחי כתוב אחרות המלבישין נקמה לואריהן מלוכלכים נקמה ונעשה ינש כמו מים ואם ינא עם
הסבין על מים הזה יפגם הסבין. לכן לריד לזהר לקח פגמי החתך יפה שלא יגרסו היוק נחנק.
(ח) אפילו שיש חתך נעפרקת. ואפילו שחט עופות ואח"כ נהמות נבסין אחד. אין לומרם
נעפרקת לתלות הפגם נעפרקת הנהמה ולא נעור העוף חלל כיון שלא נדק נבמים הרי
כולם נספק אפילו העוף הראשונה ושחיטתם פסולה מפקח. (ג) כולם פסולות. אפי' דאם

והאידנא נהגו לבדוק מפחילה
בליפורן עגור ואח"כ בליפורן עפופת.
כי נשלמה חזיל היו בקריאין סוגא
אזיכרא כמו אסופה משיה גם הליפורן
ילחמנו. חלל און פאיונו נחוש דאפי'
מה שלמו מרגישין נעופרל לא מרגישין
נבישרא. וגם כשילחלח הליפורן אינו
מרגיש כיכ כמו שהוא נעגור כי נדוק
ומנוסה הוא (ע' נזניה חות ו') ואין
חלו יולאין נבדיקה זו לכן מתחלה יש
לבדוק בליפורן עגור כלאוי ואח"כ
אזיכרא וליפורן מלוחלח כדי שלא
ישתכחו דברי חז"ל כי כל דבריהם
דברי קבלה. (ג) ולריד שינדוק. כתב
מהרי"ן וסנוק לבדיקת הסבין וכן המורה
מנין. דכתיב (סמואל א' קאפיטל י"ד)
ושחטתם צזיה ואכלתם. מלא בזה קאי
על ואכלתם. פ"י ושלחתם צזיה ר"ת
יבדוק יזה יסבין. ולאחר השחיטה ר"ת
נחת יזיניה יבדיקה ואח"כ ואכלתם.
עור רנו ונחת ר"ת יזה נשחיטת
יחרב יתנדוק. ולאחר השחיטה יתנדוק
יחרב יבשחיטה יזחא. עור רנו שלחמ
ויקח את המאכלת הם י"ב אחריות
כנגד י"ב בדיקות הסבין וא"ת מלאחר
נבדיקת הסבין וכן המורה למה אין
נבדיקין עליו. וי"ל מיישיגין דלמא
מעליך ולא ישחוט ונעלל שניך נדקה
לנפלה. (ג) נפגם אחד. והטעם משום
שלא יוכל להרגיש שנים נפגם אחד.
וכן בליפורן ונבשר לא יבדוק נפגם
אחת מזה הטעם. (ד) עוד אחד שחיטה.
כגון שנתקלקל השחיטה ע"י שהיה

זכרי תמים

קבלה מבוארי ארץ אנשי מעשה כל מי שיש לו יראה ה' בלבבו יבדוק סבין מדי יום ציח
עוקר קדם חפלת שחיים שחא דמחו ז' וא"ת מצולל ויכול לכרניש נפגים כל שחא
קבלה מצי שחטים גדולים שכל יום ויום חלל ציוס נעוט לריד לקח הסבין יפה
נעמרעו דק כל כך עד שיחם הסבין מהקיש ומועלל גדול הוא להסבין שלא יקבל מהרה שחא
אנייה לו חו"ך מהחיק שחא.

אמורות. ודושיטן שמא בעור ראשונה נפגם.

ב ואפי' אם ירצה השוחט להכניס את עצמו למסק זח (ו) אינו רשאי. ואם עבר ולא דק

נכחיים ולבסוף דק ונאלץ פגם. והלשון טלם אם חס טל שני אשמים (ו) אין לרד לשלם. ואם שחט שני בעלי חיים לאחד לרד לשלם (ה) אחד מתי. הערה הרחק (ו) כגון בע"כ אין לרד לבדוק בין כל אחד. רק פסית אחד כל העושה של שניה אחד כדי שלא יכל השליח קודם הכרזו (ז) ופסיר דמי כי לא פני בללו הכי (שמיח).

ג אם בדק הסבין קודם השחיטה ושהט בו הרבה ולא בדק בנתיים. ואחר שחטת בולם נאבד הסבין בלא בדיקה כשרים (ח) דמוקמינן הסבין אחתה ואם נגע במפרקת של אחד מהם אפילו של עוף (ט) אמורים כל הגשוחים אחד אחד משום דלחומרא דושיטן לכן פשוט שחט נגע במפרקת (י) אחד לפסוט אחי (יא) עד שילחיק הסבין (שמיח).

נאבד הסבין קודם בדיקה אחרונה דעשריפין אותן ששחטו אחד שחטך לחוד עולם המפרקת משום שעלם המפרקת פגם נתייעה לחוד כמבואר בפסוק ג. שאלי חס כיון דסבין הו' בשעת שחיטה נזקקת דרוק ונאבד קודם שדק אחד שחיטה הר' כולם מותרות מעט דמוקמינן הסבין אחתה. ועכשיו שנגע עם הסבין במפרקת של אחד מהן חזרין לחומר דלמד חזקתו ויש לחוש דפגם במפרקת ויש לאבד כל השחטים אחי. משאלי הכל דהסבין לפנינו פגם אחד חזקתו דמוקדום ואחרינן לחומרא שהא נפיר ראשונה פגם הואיל דעלם המפרקת לאו דמי פגם כיון שהוא דך ולא הוכה עליו דך שנייה כי אם נהולכה ונהולכה (ג) אינו רשאי. הרמ"א כתב דמי שרולה להכניס עמו נסקק זה רשאי אכל הש"ך כתב אם אכל דק בין כל

אחד ואחד ונאלץ אחד כך הסבין פגם לרד לשלם כל הפסד כששוחטין הרבה והיו כצרי הזיקה. וכן הסבין השומית כתיש צפנים. (ד) אין לרד לשלם. דיכול לדחות את כל אחד ולומר דלמא נשלך נפשה הפגם. (ה) אחד מתי. שאלו דק נכחיים אם נאלץ יפה הכי הראשון כשר היה. ואם היה מולא נז פגם זה היה מתקנו וזה השני היה נשחט בהכשר. ומתי קלקל לו אחד ידיים ולרד לשלם (ו) כגון בע"כ. שריד לשחוט כפרות הרבה ואין חזון מפיק לנזק י"ב בדיקות כדכונה הלכ כדכונה. וקדוה הדבר שמחמת הנחילה לא ידקק הישג בבדיקה איך לנזק בין כל אחד ואחד כיא כתיש צפנים. (ז) ופסיר דמי. בין לענין איסור בין לפנין חשלוונן אין לרד לשלם כלום כשנוהג כן כי לא פני בללו הכי ואפילו שחט שסר. אכל בשל ימות השנה שאין חזון כהול אפילו שחט אחד ונאלץ טריפה עיי שהיה וכדומה ורולה לשחוט אחת יש לנזק הסבין נכחיים שחט יפגם ודמי לירי כל תשחית. או משאר סעמים המבואר בסיומן י"א אות ח' (שמיח). (ח) דמוקמינן הסבין אחתה. ולא אחרינן שחט נעלם המפרקת של הראשונה נגע ופגם. או מחוד שחט הרבה בהמות נפגם. דמוקמינן אחתה הואיל דנדק קודם השחיטה ואחר השחיטה אין הסבין לפנינו לנזק. (ט) אמורים כל הנשחטים אחד כך. מעטם כיון דעינינו רואות שנגע במפרקת אחד חזקתו ואחרינן לחומרא שחט נפגם במפרקת. דכללא דמי איחשלא ולא דק אחד שחיטה ועיי כלות פ' חומ. (י) אסור לשחוט אחי. כללא דמי איחשלא דמי איחשלא ולא דק אחד שחיטה מאכיל איסורא דהבדיקה מעבצת. אסור לשחוט לכתחילה בלא בדיקה של סבין דבדיקה שחטתה תשעם המבואר בסיומן י"א אות ח' (יא) עד שינזק הסבין. ומתיש אחד בדיקה הסבין שקודם שחיטה אין לחושנו לנזק קשה דהוי כנוגע במפרקת. ואם חזנו לרד לנזק שנית קודם שחיטה

זבחי תמים

י' נתי' י"ב קע"ג ז' נחזר עצה שיש לו כבין עוזרד לשחיטה ומוקם עוזרד שחליש בם תמיד הרי הוא נזקק דרוק. ואם איננו דהטו נז ולא דק קודם שחיטה ואחר השחיטה נאבד הסבין קודם הבדיקה הרי זה כשרה ובלבד שלא יהיה נזן קשה חזון מושט חזון שחליש ע"ש בשם השו"ע.

בזה השו"ע דק הסבין אחר השחיטה והלגיטו ודמי כמלא פגם לית לן זה דלייט דבדך אחר נפגם דא אחד מתי. הית עמו מלאכתו נקשה. ואם יודע בצדור שאין לחלוט בנזירי שהיה מוכח במוקם אצו גם לא היה זמן רב עיש לחלוט בנזירה יש להחמיר ולאסור שחיטה הראשונה מבעה עשרים. האחד שאין ספק ודמי מיד דמי לא דק חסלה יפה יפה מחמת משיחת זה ואלעם על פי דנ שחט דק ומלאכת יפה ודק ודק לשחוט ונאלץ פגמה ולא שפחטש דגיחה אלא שחטתה לא כמן לב אי עזב הלחמן על פגמה קשה. ועוד שיש לשחטים קשה

הלכה למעשה

ד' שחט בסכין בדוק ונאבד קודם שבדק
אחר שחיטה. ואח"כ נמצא והרי הוא פגום.
אם יש במה (יג) לתלות פגמיתו (יב) הרי זו
מותרת אבל יולאה בקרקע שבהם שמתנו ככל והיהם נמקוס
 זה עד שמלכה ואין כאן מקום לחלות בו הפגם הרי זו אסורה.
ה אם לא בדק הסכין קודם שחיטה
ושחט בו ונאבד שחיטתו פסולה. בדיא במתם
 סכין. אבל מבה שיש לי סכין מיוחד לשחיטה
 ומקרא מיוחד (יז) שמצניע שם תמיד הרי הוא
 בחזקת בדוק. ודוקא שיעמוד כל זמן מועט ערך שלשה ימים
 כלא פגמים. אבל יותר מכאן יש לחוש שפגם ע"י חלודה. והרי
 הוא (ע) כסכין שלא נדקו (שמ"ח). (ובין בזית קטין מ"ו).

ו שחט בסכין שבדקו קודם שחיטה. ולא
 בדק אחר שחיטה ושיביר עצמות או עץ וביוצא
 בו עם הסכין. ואח"כ מצא בו פגמה כשרה.
 דאנו תולין שבשבירי העצמות נפגם (יח) ודוקא
 דרך שבירה אבל אם שיביר בו דרך הולכה
 והובאה אפילו בעצם קשה (יט) אין תולין בו
 ושחיטתה פסולה. וכן כל כיוולא מה כגון שנפל על גבי
 קרקע קשה דינו כשיביר עצמות וכשרה ודוקא שרפינו (יח) שנפל
 על חודו ועל גבי קרקע קשה. אבל מסקינא אין תולין לוור
 (יט) שנפל על חודו ושחיטתו פסולה.

סי' יד. דין סכין ששחט בו מריפות ובו
ד' סעיפים:

א סכין שאינו של יהודי אסור לשחוט
בו. ואם רוצה לשחוט בסכין זה של כותי
 יגעילנו תחלה (א) או ישחזנה על משחזות
 של נפחים על פני כולה עד שיסיר כל קליפות
 הסכין מבי צרדיו ואח"כ ישחוט. (ב) ואינו מועיל
 נעילה בקרקע עשרה פעמים ואם שחט בלי שום הבשר
 תחלה (ג) קולף בית השחיטה.

נאות צי ונאות חי. (יט) שנפל על חודה. משום דהוי
 חודה. ואח"כ שנפל על חודה שחט לא נפגם בקרקע

(ח) או ישחזנה. ואם יש בו גומות אין מועיל לו הגעלה ולריך לניבן נמקוס הגומות
 ונימ הגומות שנקחא אין מוץ כלום כיון דלפי שעה משחזת לשחיטה ואינו מביע לקחא.
 (ז) ואין מועיל נעילה "פעמים. ונשעת הדחק אם היה חלקה שאין זה גומות ונעלו " פעמים
 בקרקע קשה כגון חזקין להחירה אבל
 אם ידע שנגע במפרקת יש לאסור
 אותן ששחטו אחר כך מעטם המנואר
 ס"ס לאיסור. חדא שחט לא נפלה על
 דקרקע אינה ודאי פגומה (ש"ך):

ואפי' דיבער אם לא נדקו ונאבד אחר
 שחיטה יש להחמיר כל שהדק קשה
 והחוד או לדרו נגעו בקטיו (שמ"ח).
 (יג) לתלות פגמיתו. כגון שיביר
 עצמות וספק לו אם כזה הסכין או
 לא. או נאלו בלופן שיש להסתפק
 שאחד מניי הנית נטלו לעשות מלאכתו
 נקשה וכיוולא נזה. (יג) הרי זו
 מותרת. העצם כיון דקורב נאבד
 דמותרת וכניש נספיג גי. וכיון דילאה
 צהיתר אין לאסור מספק. (יד)
 שמלניעו. ואפילו שחט בו ולא נדקו
 אחר שחיטה והלניעו ואחר כך שחט
 בו ונאבד קודם נדיקה הרי זה כשרה
 ונאבד שלא יהיה נדן קשה מוקוס
 שולניעו. (טו) כסכין שלא נדקו. לכן
 ראו לכל שוחט שיהא לו סכין מיוחד
 לשחיטה. ואסור לחתוך בו שום דבר
 אפי' דבר קר ונלניע שלא יפגם. ונימ
 לא ישחוט בו להחמירה בלא נדיקה
 מעטמים המנוארים לעיל נסמין י"א
 סי' (טז) ודוקא דרך שנייה. ונעלה
 קשה. ואפי' לא נאבד נעלה רק שהיה
 עליו דבר אפילו פעם אי מקרי שבר
 ותולין בו ונעלה המפרקת אפי' הנה
 עליו נכח יש להחמיר כיון שהוא דך
 כן דעת המחמיר צ"י ותניש ונימ
 צהי"מ יש להקל גם נעלה המפרק
 אם הנה עליו דרך שנייה כן מסיק
 צהי"מ. (יז) אין תולין בו. לא מנבי
 אם חתך נעלה המפרקת דרך הולכה
 והוצאה דודאי אין תולין בו מפני
 שהוא דך אלא אפי' נעלה קשה נמי
 אין תולין בו כיון שנעשה ע"י הולכה
 והוצאה. (יח) שנפל על חודו. ונראה
 דאם שרפינו שנפל על חודו ועל גבי
 קרקע קשה אין מחזקין להחירה אבל
 אם ידע שנגע במפרקת יש לאסור
 אותן ששחטו אחר כך מעטם המנואר
 ס"ס לאיסור. חדא שחט לא נפלה על
 דקרקע אינה ודאי פגומה (ש"ך):

זבחי תמים

חז"ל דבר הדבק על הסכין דלפעמים יכנס הדם צהי"מ ויקרע צחובה וב"ש האידנא דאין לומר
 אינר עיצר זה עצמות כיון דהשוחטים דבזמנים מהרים שלא לשעת נסכין שום חשונש וסמכין
 צה"ל להקל מנחל לקחתו סכין בדוק דאפי' שחט בו כך ונאבד מולאין על ידו צה"מ מחזקה

השמיטה עם דוחקא דסכינא מפני
מקליפת הסכין ומגליע צנח השמיטה.
(ד) אסור לשחוט צו. מפני שמנונית
עריפה שדבק אסכין ויגליע צנח
השמיטה. (ה) יפה. עד שלט ישרי
עליו שום שמנונית וינסה כשימן מים
על הסכין ויזנו ויגליעו לקופו ומקופו
יראשו צאץ עיכוד שאל נודע שטר
השמוניות. (ו) צעור הנהמה. ולריך
שיקנא צעירות היטב לא דרך ערלי
צין כל שמיטה ושמיטה כי שאל יונא
אחת עריפה וילריך. השנית הכשר
צנח השמיטה. (ז) לא נהנה. דדבר
קשה צעין ואם לא הדיח או לא קנח
הסכין דדבר קשה ונמלח שמיטה. לריך
קליפת צית השמיטה למה ששחט אחר
העריפה (חצ"ט). (ח) נאפות. ואם
לא היו ג' עריפות נאפות רק שחט
כשיות ציניהם ולא קנח צין השמיכות
לכחלה ינעון כדילא ודעינדז אס
לא נעץ רק הדיח או קנח אחר כל
העריפות ידית צית השמיטה היטב
ודיו. (ט) כדילא. דהיינו דוקא
פעמים נקרקע קשה ולא קשע ולא
כונהג העולם שנועלין ונוניחין כך
נעון נקרקע איזה זמן דזה לאו כלום
הוא (חצ"ט). (י) או קיטח הסכין.
והשומט כשרה ולא קנח הסכין ושחט
לשחוט שחט שחט צנח צנח השמיטה כיון דלא

ב סכין ששחט בו עריפה (ה) אסור
לשחוט בו עד שיריח הסכין בצונן (ה) יפה. או
יקנה הסכין בבגד קשה תיקח אחר שחטה
בעורו לה ויהי עסה לקנח הסכין אחר שחטה כג הנהמה
(ו) צעור הנהמה ודיו. ובקופות לא נהגו לקנח
אחר כל השמיטה דלא שכיח בהו שריפות.
וקיטח צנח העומד (ז) לא חכמי (ש"ח).

ג ואם שחט שלשה בהמות או שלשה
עופות ולא קנח הסכין ביניהם ונמצאו כולם
שריפות (ח) רצופות או אין מועיל הדחה או
קיטח הואיל ונדבק שמנונית הרבה על הסכין.
וצריך לנעוץ הסכין י פעמים (ט) בדינא. ואם
לא נעץ ושחט יקלף צית השמיטה (ש"ח).

ד סכין ששחט בו כשרה או כשרות
הרבה אע"פ שהוא מלוכלך בדם מותר לשחוט
בו אחרת בלי שום הדחה (י) או קיטח הסכין.
ואיירי דעריד צית השמיטה לתפול דם לא בלע דם כ"ח
שחטתה שכל הסכין וכשרה אינו אסור שמנונית.

ה' מו. דין אם נמצא עובר אחר שחטה
ובו ב' סעיפים:

א השוחט את הבהמה ונמצאת בשרה
ומצא בה עובר בן הי. די או מת. או בן ט' מת.

אח"כ ולא יא דם דקיייל דכשר. וא"כ יש לחוש לדם שכל
שריד להוליך דם. לכחלה יש לקלף הצית השמיטה היכל דאפס.

זבחי תמים

אסור שצומדת צמים ולא לחריקן אימר ונעלז ע"י שום דבר נפסד וכ"ש שאין לוותר כן להקל
בנחל פגום. וזלח צערת הדחק או הפסד מרובה יסונך על הני דברים דמחייבים צב"ג כיון
דבדק אחר שמיטה עב"ל.

דין בן מקוע.

מן צמ" ט"ו סעיף א' כתבאר השומט את הפרה ונמלח בשרה ונאץ צה בעצב בן ח' נטרה
בשמיטה אמו ואין ענין שמיטה לנעלז ומקרי בן מקוע. מלא בן ט' ח' והלך קלח ע"ג קרקע מלאוריתא
א"כ שמיטה אלא דרבין אלרכי ליה שמיטה מפני מלאית עין שילמיו אפי' הולד מותר בלא שמיטה
ולא ידע שזה בן מקוע הוא צ"ש.

כתב השמ"ח ואם יש בן מקוע דבר תמיה כגון שפרסותיו קלועי' או שאר דבר תמיה אשילו
בדול כמה שמים א"כ שמיטה דריך בני אדם לדבר צו על תמיחתו ומחזיקין בתוך דבריהם שהוא
בן מקוע ולא אחי לחלטי. ודוקא דדיעבד יש למנוח אחד תמיה אכ"ל לכחלה יש להחמיר ולפוטרו
רק דלא יצרך צרכת השמיטה. ואם יש לו חרי תמיטי כגון שחב וקלוע מדיכר דכירי ליה אינשי
לכחלה א"כ שמיטה.

בן מקוע שחט צמחי שמיטה כשרה שכל ונא אשהמה דכלמא וקוליד או איפכא. אחר
הולך חין לו תקנה בשמיטה שאין שמיטה כ"ח צמימים שלימים ואפי' חלק קיטחיו שחט הבן
מקוע הם כשומטים מלאוריתא (ובי ליה שהיה צמימים) ואם חולד זה שאין לו תקנה בא אשהמה
דכלמא או איפכא חולד שחט ונא ב"כ חין לו תקנה וכן עד סוף כל הדורות דלעולם חין בלן
קיטחם שלימים דקלח מהם כשחוט דמי (ש"ע ע"י).

הלכה למעשה

ואפי' בן ח' ח' רק שלא הלך עדיין הרי זה מותר באכילה
(ה) ואין מעון שחיטה. מצא בן ט' ח' והלך קצת
על גבי קרקע מעון שחיטה (ו) מדרבנן (ז)
וצריך לברך אשחיתו (ושנין ח"ס אורח טו).

ב אם לא שחט האם אלא קרעה. אי
שחטה ונתנבלה בידו או נמצאת מריפה. כל
הוולדות הנמצא בה הם כמות (ואפי' חסין לו
וחי עד יום שמיני (י) לא מכרי).

סי' מז. דין בעלי חיים. ועגלים וגדיים
קטנים ובו ד' סעיפים:

א בהמה חיה ועוף מעונים שחיטה.
דגים והגבים (ה) אין מעונים שחיטה. אסור
לשחוט אפוח עד שיעלו חכפיים דשיטו מוטם גדולה שכל
כל נופו (כ) שש להם קיים.

אלא שאין אלו נקליין עכשיו לסמוך אידיעותנו שכלו לו חדשיו ולכן יש לאסור הכל (שו"ת):
(א) אין מעונים שחיטה. דכתיב זהו אש את כל דני יאסף להם בחטיפה בעלמא קמי
ומגנים חתקם לדגים דכתיב לכל נפש השוררת על הארץ אלו המגנים (מ"ז). (ב) שיש לו קניס.

זבחי תמים

דין עגלים

מזן שלהם בעגל עגיל דיים ח' שנה אחת קודם הלידה הם מותר לשחוט במזבחי שבת
שלאחר ח' אחריון דיים הלידה מקלח יום כבולו ואין ליה מ"ש ליל שמיני או ח' צעיקן מפת
לעת דוקא.

חשובה בזה"ל חלק שני סי' ז' וז"ל הנה בחביש סי' י"ד משמע שיום הלידה הוי בכלל ז'
ימים אף אם הוא בולד בארבע יום נחשב ליום אחד ולא צעיקן מע"ל דוקא. ותאריך שם והביא
כמה ראיות לכלל מקום אחריון מקלח יום כבולו וקיים וז"ל ונעמה עכל הוי מילי מוכח דלש
צעיקן מע"ל אף אלו אומר דאפי' אם יבא מעשה לידי יהיה קשה עלי להקל נגד מה שמעורר
בבעלי הוראה המפורסמים לאיסור כי בן משמע מלשון הר"ז סי' ט"ז ס"ק כ' ונקט בלשון מע"ל
וכ"כ הרמ"מ והג"ח ז' ימים צעיקן מע"ל דוקא. אפ"כ המק"ל לא הפסיד דעל"הם הוא רק איסור
דרבנן דמלחוריתא לא לריק כלל הכן ז' ימים דלחלין בחר רובא דלוא נפלים כימא עכ"ל.

י' צעיקן ט"ז סעיף ד' נחבאר עברם המציין עגלים דקים ואחרים שכן בני ח' אינם
נאמרים ונכונים לבדוק בקריתם ובשלחופית של מי רגלים וגם אם נפל עשור. והאדנא
נחנו חכמים ואחרי מנחה נדריהן פוזין לגזור על השוחטים שלא לשחוט שם עגל כ"א כשלידה
יהודי כאמ' שבערו עליו ז' ימים שלמים ולא לסמוך על הסומרים אלו באשר דהוי עובדא כחם
פעמים שדקו בעגל צמחיים הללו והי' לו כל הסומרים ואח"כ כחודש שלא היה ז' ימים. ואמרו כי
כשם שבעל דור ודור נתמנעו הכחות מע"ל כך נחמנו פכחות מעל בעלי חיים. וגם אלו צעיקו
בדקתי אחר זה ותפסתי ומל"ז טעמאם וניחאם במה. לכן ראו ונכון הוא לשחוט בקול דברי חכמים
אלו כי צומחיה אחרם הסומרים.

וכדי ללמוד זאת על אחת דמהיגין לעמוד על סימנים אלו ר"ל להחיר לצורך צמיחים
אלו דהא מוכח מכל הפוסקים כי ידע בזה"ל שכלו לו חדשיו מותר בו ציט' ערינא ובבשור
שים לו כל הסומרים עמוק בן ז' מותר עקעם קים ספק שמה יז לו ז' ימים ואח"ל אין לו טעם
כלו לו חדשיו ואפי' דקרי"ל כל קים שאינו יכול להחפד איז קים וסבא א"ל לפתחן כשיאמר
אח"ל לא כלו לו חדשיו שוב אין לו תקנה כעמוד בנק"ב. היינו במקום הפ"ס השקול לריק
שיהא הקים יכול להחפד מלאיכ הכא יותר מתחנך עכ"פ כלו לו חדשיו בין שיש לו

דכל עופות שלא גדלו כנפים אסור
משום שקץ. (ש"ד). (ג) ציוס שכולד.
וחדשי העצור לר"ך שיהיה כל אחד
לו יום שחס דצ"א יום עם יום הל"ד.
(ד) שישקה ז' ימים. וציוס השמיני
מוחר לשחטו דלז ילא מחשש נפל:
(ה) שחלה כל ז'. ואם שיה ז' ימים
ובכל חותם הימים עדיין לא הלך אפי"ס
שילא מחשש נפל אין להחירו דיש
לחוש שחל נחמסקו אצרו מחנות לידה.
(ו) עד שיגדל. ויהא ככל שאר בהמות
שלא יסופק שהוא בן קיימא (שמי"ח).
(ז) אינו לאמן. אפי"ס שנראה גדול
אין ראי' דהא אמרי' בנחמות דליכא
בן שנת דמחזי כלן שמים. (ח) שנים
כיכ הש"ך ופריח והודה עליהם נשמיה.
ובנזח שנואל חוסיק עוד פיון אס
אין שלחופות של מי תלליס ארומים.
וריא כל שנפל סגור נידוע שפגרו
עליו ז' ימים.

(ה) ציוס אחד. שנאמר אותו
ואם בנו לא תחטבו ציוס אחד.
(ז) אצור. כנון שפגרו לו שלא היה

בה. ולא שנה הכן לו הכס ואס"כ האם לעולם לוקח על שחיטת האצור ומדאיימא. איסור אותו ואת
בנו נדחג בנקבות שזה בנה ודאי. יאם נודע ודאי שזה (ז) אביו היו ספיקא

זכרי תמים

כל הקימרים. ואף לדעת הט"ז צ"י סיק ד' שכתב כיון שיש לו מחירין לא מהרי צ"י ס"פ.
שם מיידי בשחם ענל שאין לו קימרים וכיון שיש לו מחירין לא מהרי צ"י ס"פ אצל אס יש לו
כל הקימרים כמנחל הייט ספיקא קדוש לודאי דנהי דליכא עגלים אפי"ס דיש לו כל הקימרים
אפי"ס אינו בן ז' ימים עב"פ בלו לו מדשו כיון שיש לו כל הקימרים שנחצור וכה"ל מהרי צ"י
ס"פ. וצערט שיהי מדרבנן דמדאורייתא אוליין בחר דצ"א דלאו נפלים יכינוהו רק צמח"ל שנס
יהיה צריח וסחך דלג"ס אים מוציל נס כל הקימרים אלו דלחצח סחקתו וה"ה אס יודע צודאי
שאין לו ז' ימים אף שיש לו כל הקימרים וצריח וסחך אסור לשחטו מאוס דאי ליה רק סד ספיקא
ובכך קצטו לני יעראל לאישר וכמנחל צמ"ס.

היוצא לנו מהא אס אירע ששחט ענל ובדק והיה לו כל הקימרים ואח"כ נחודע שלא
היה לו ז' ימים אס הנשר עוד צעין הוא סריפה ומפקק אצל אס כבד אכלתו הנשר איכא לז
להקל להכשיר הכלים אחר מוע"ל מטעם הר"ל כיון דבדק צמקונים וסיה לו כל הקימרים וצריח
וסחך אצל אס לא בדק צמקונים אירע מקרה ששחט צ"י שאומרים לו שהוא בן ז' ואח"כ
נחודע שלא היה לו ז' ימים הכלים סריפה והכל לייבין הכשר.

דין אותי ואת בני.

דין אסור לשחטו אחר ואם בנו ציוס אחד. כתב השע"ת הלקט בהמה לשחיטה אין לר"ך
לשחט פ"י המוכר אס לא עבר אחר או צנה לשחיטה וא"ל לשחט שחט יש לה אס או ולר ובשחט
סיום משום דלי"א ספיקא סבא שחט אין לה ואח"ל יש לה קנא ללא לשחיטה בעודת ואח"ל
לשחיטה שחט מכלן ועד עשרה ימים. ונ"ע בשחט שנאמר היס האם לשחיטה קחם אפי"ס

ב בהמה שילדה. אם ידוע בודאי שבלו

להולד חדשיו ודיעט מי מרשים לבס ותי חשים לוקח.
מוחר לשחטו מיד (ו) ביום שנולד. אבל אי
לא ידע בודאי שבלו לו חדשיו אף על גב
דמדאורייתא שרי דאוליין בחר רוב גולדים
שהם בן ק"מא. מימ מדרבנן אסור אפילו
דיעבד (ו) עד שישקה ז' ימים שלימים. והיך
ז' ימים צעין מנח לבס חזק (ועי' בנצני חמים אוח ע"ז).

ג ואם שדה ז' ימים אפי"ס (ה) שחלה כל

ז' יצא מחשש נפל אפילו מדרבנן. ואם נודע דלא
עלו מרתי אפי"ס שיה ז' ימים לר"ך להמתין (ו) עד שיגדל.
והאידנא אין לסמוך אכלו חדשים כלל
ולעולם צריך שישקה ז' ימים.

ד עכרים המביאי עגלים הרקים ואומרים

שהם בני ח' (ו) אינו נאמן אפילו מסיח לפי
תומו דלהשביח מקחו הוא אסור בן. (עין נחמי
ספ"ס אוח י"ז) ומתקן לבדק בקרייט אס הם קשים וחריס.
זנס אס גדלו כל (ח) מי שניים.

סי' יז. דין אותו ואת בנו ובו ד' סעיפים:

א אסור לשחוט (עין חכים אוח י"ח) אותו

ואת בנו (ה) ביום אחד לא שנה האם ואח"כ בנס או

הלכה למעשה

דאורייתא ואסור לשחוט שניהם ביום אחד ואם שחט (ז) אינו לוקה.

ב עבר ושחט אותו ואת בנו ביום אחד. אסור האחרון בו ביום (ז) בין לו בין לאחריו. אבל הראשון מותר ביומו (ז) דלא באיסור נשחט ולהכי חס שחטו שניים כחלד אחד האם ואחר הנס (ז) אסורים שניהם שניהם עכר.

ג יום אחד האסור באותו ואת בנו היום הולך אחר הלילה. כיצד הרי ששחט ראשון תחילת ליל ד' לא ישחוט הב' עד תחלת ליל ה'. וכתחילה ליל ה' שרי לשחוט אפי' שחט הראשון סוף יום ה' דיום אחד הוא. ובין השמשות שבין ד' לה' אסור לשחוט הב' דבין השמשות ספק יום ספק לילה. ואם שחט (ז) אינו לוקה ספק. ולענין אכילה אי שחט הראשון ביום ד' והשני בין השמשות שבין ד' לה' מותר לאכול רשני (ח) תחילת ליל ה'.

ד אין איסור אותו ואת בנו אלא בשחיטה בלבד. אבל נתנבלה בשחיטה מותר לשחוט השני. ודוקא נכילה ודאית מותר לשחוט אחריהם אבל ספק כגון שנבלה הקבץ פגום אחר שחיטה (ט) וכדומה אסור לשחוט השני (ועיין בז"ח אור י"ח).

לספק דאורייתא (שמיח). (ז) אינו לוקה מספק. ואם שחט הראשון בין השמשות שבין ד' לה' לא ישחוט הב' עד תחילת ליל ה' ואם שחט תחילת ליל ה' אינו לוקה דשחט בין השמשות היה יום ד'. ולא עוד אלא אפילו שחט שניהם זה אחר זה בין השמשות אחד אינו לוקה. דנ"ה ספק נמי שחט קלחו יום ואחר שחטו זה לילה: (שמיח). (ח) תחילת ליל ה' דומי אי בין השמשות יום ה' הרי יום ה' יום אחד הוא. ואי לילה הוי הא לא קצנד איסורא. ומימי יש להוכיחו ולענשו שלא לאכול על שנכנס לספק איסור. (כ) וכדומה. כגון שידע שהיה בו פגם קודם שחיטה רק דלא נדע לו שפגם נכנס זה נשחטה. וכ"ש שאר חומרות דרבנן שמתרפינן בנדיקת הריאה אסור לשחוט השני

זבחי תמים

א"כ שחט יודע מתי תשחוט יש למכור מעשיות הולך עכ"פ אותו היום ולמחר ישחטנה וא"כ יחוש טמא גם הטוקה ראשון שחט חיים דא"כ אין לדבר ספק.

ובכס שהלוקה לריק לשאול. כך על המוכר מוטל למודיע להקנה אם זכר אותו היום האם או הולד לשחיטה ואם לא הודיע אין חשני יכול לחזור משום עקב טעות דהמוכר יכול לומר לו כך ושחטו למחר ולכן אם היה ידוע להמוכר שהשני קבלה לשחיטה היום כגון ביום חתחתו וכדומה ה"ז עקב טעות.

ארכש פרקים בשנה הקונה בהמה כחם אפי' שלא פירש דלשחיטה קצעי ליה מקמתא שחטה אותה היום והם פרז י"ט האחרון של חג ופרז פסח. ופרז עצרת. ופרז ר"ה. שדרך ישראל לאכול בשר באלותן ימים טובים משל"ב צברז סבות ערודים במוכר ולולז ואין להם פנאי להבין כל כך על יו"ט. ולכן ד' פרקים אלו אם זכר הם לריק להודיע לקונה הולד אנה מכרתי היום כזי שלא ישחוט השני ואם לא הודיעו וסדע שמוכר אחד באלות היום הוי עקב טעות ואם לא נודע שחט הב' וא"כ לריק אפי' לשאול ואם זכר ראשון יום שלפני י"ט והשני צעיר או שמוכר שניהם יד מקודם צירס כיון שיש ריווח לא הוי עקב טעות. מ"מ כיון דנודע לקונה שמוכר האם או הולד לשחיטה י"ט לא ישחוט את שלו צעיר דאין כאן כ"א ספק אחד אם שחט אחריו לא היום אבל מותר לשחוט צעיר עצמו.

סי' יח. דין מסוכנת ובו ה' סעיפים:

א בהמה המסוכנת דהיינו שמעמידין אותה בנערה או במקל ואינה עומדת. אפילו עומדת כשמעמידין אותה ביד ואוכלת כבריאה הרי זו מסוכנת ומותר לשוחקה. ואם פורסה מותרת באכילה ופרנס זה לר"ך שיהיה בפקד השחיטה וימנע קלם לאחר שחיטה (ה) וכו"ל אם כל הפירוש היה אחר שחיטה (ש"ח).

(ה) וכ"ש אם כל הפירוש היה אחר שחיטה. דודאי כשרה נכ"ח דחה היתה חיה נשעת שחיטה. כ"כ נשמיח נכ"י י"י סעיף ח'. ודלית ונעשה נשמיח נכ"י שמואל נשעת נהמה ונכ"ח ונלמד שחיטה לא פירכה כלל ושהה כדך נביעת שעה. ואח"כ הקבילה לפרנס ופשיטא ידה והחזירה ופשיטא רגלה והחזירה. ושאל לנצי"ד וימ"ל והעריפוהו ונעם דהוי כמו זכר הנשאה דלוק זה אלא הולאות נפש נלכד. והוי נעולה נשומת קודם גמר השחיטה. ובאין הפסד נרדף, יש להחמיר

זבחי תמים

עב"ס שמכר שחי ברה"ט ואומר שהם אותו ואח"כ נזק חס קודם שנכרם אחר כן הוא נאמן אפי' יש לחלוק עלה שחי מקמי אחר כן וכ"ש אם אחר כן נמקח לפי תומו אצל חס אחר כן אחר שנכרם שאין צ"ד להחזיקם עוד לנעמו אינו נאמן דאין פדות לגוי צמה שאינו שלו. הצמה שנשחטה אמה או צמה היום ונחשבה באחרות אפילו הרבה. אקור לשחוט אפילו אחת מהם דבהמה זו אינה נפילה דבעלי חיים אינן נפילין מחמת חשיבותן או משום דהוי ליה דבר שיש לו מחירין דהא יוכל לשחוטו למחר. תקנה לנו אם יצאנו לשחוט מהם היום יאמר לעב"ס שישם ויפזרם מוקדם קנייתן עד שלא יאמר קנייתם כלל. ויקח מהם אחד אחד ובין שלא גזל ליד ישראל כ"א צנועזר ולא ונהקצו אחריו כל דפריש מרובא פריש ושנים האחרונים מקריים לשחוטם היום משום דהוי ליה כנחלה על נחלה.

דין מאוכזת.

י"ג נכ"י י"ח נחבאר אם שחט צמחית ומסוכנת ופרנסה אחר שחיטה ונותרה. כחצ צ"ד כ"י י"ז ור"ל גדולי חכמים לא היו מוכלים ונהגות שנמסרים ושוחטים אותו כדי שלא תמות אפי' שמכרם בפקד השחיטה ודבר זה אין צו איקור וכל הדולה להחמיר בדבר זה ה"ז מנוצח. ובתנא פיר"ח אצל מרת חסידות ליכא. וזהו צמחית ישראל אצל צמחית עב"ס ה"ז חסידות איכא שלא יתחירי אצל איקורא ליכא עב"ל. ובתנא פיר"ח דר"ח לכל ישראל ליתר ונמנה שלא לשחט' או לקנות לשחט' ולהרוג צמחית צמחית לר"ך לו דבר וכדומה דאז אינו כ"א מרת חסידות לחסידים. ואם עומדה מצומה ע"י גערה או נקל והלכה ארבע אמות מותר לשחוט ולאכול כ"ע ואפי' מרת חסידות ליכא. ונעם חסידות שלו משום דחייבין שחט לא יקדקו היטב דייני הפירוש ונקל יצא ליד איקור נפילה דלחוריתא. ואם עומדה ונעמה ע"י גערה או מקל ק"ל דצחוק צריאה הוא ואין ונשחטין בפירוש לכן אפי' מרת חסידות ליכא. ובתנא והאידנא דפישיה התולין להקל ומקלו יגיד לנו דלוי לכל נפש ליתר אפי' ומסוכנת ישראל ואין כאן משום יורה כלל עב"ל.

כ יש לומר שלא לשחוט שום חיית צמחית ונשחט לא לא שחט דבר מה ממה ונעם ע"י צמחית כ"י י"ח. ומהני לאכול מן הלל. והש"ך כתב צמחית ומהני לאכול מן הרגלים עב"ל ודלית שה"ך צמחית אשכנזי צמחית ומהני לר"ך דיקת הושט ויש לומר למחרי צמחית אין לוקחין מהן נשחט השחיטה כלום כ"א אחר המליטה והצדיקה כי מן ימלא אחת מהן טריפה ונאסר כל התערובות עמו. ודבר אחר שגזרו שחי חסידים שלו ליקח מכל צמחית מנע שחטן של אחרות שלו ושפיר דמי.

כ"א כתב השו"ת אם נחבילה הצמחית או העוף של ישראל נשחטה בחדש מחנשה הלכות שחיטה בגין שהייה או דרסה וכדומה או שחט הקבין פטם אחר שחיטה לר"ך לנלות שגורפת צמחית מחמת פנייה וכדומה דאז אקור למכור הצמחית עב"ס משום אחר מן החי והמכור לו מנזר אפסי עוד לא נתקן ממשול והנעם כתב השו"ת דעב"ס מליה על אחר מן החי ובין דלעב"ס לאו צמחית תליא וימלא אלא וימלא להם מחירי ר"ל אחר מן החי עד שימחץ החי ויניח כמנחך הקנה ודומה פרי הדיחה וצ"י המעיים כמנחך דמנחך דקולין דמו (פ"י) כמו שנחטבו חסידים) ואם נשחטו כר"ח בין דשחיטה זו אהני לישראל אהני ג"כ לעב"ס נעם וי איכא מידי דלישראל עדי ולברי אקור ולכן אם נחבילה צמחית הקנינים י"ח לאקור למכור

הלכה למעשה

ע"כ"ה. (ג) או כפפה רגלה. אבל פשטה ידה ולא החזירה אינו פרכוס שאין זה אלא שיטתה נשונה קודם לכן. ואם היתה ידה פשוטה וכפפתה גם זה אינו פרכוס דאפילו אין בה חיות יכולה לעשות כן. (ג) הרי זה פרכוס. כחז השמיה וכל היכא דשרינן הבא ע"י פשיטה או כפפה. לא שפיהה כפופה וכפפה קצת יותר או פשיטה קצת. או שהיה פשוטה יפשיטה יותר או כפפה קצת. רק נציין שחזא פשוטה כדרכה וכפפה להיות כמין ד' זה יוקרי פשוטה וכפפתו או איכא מקרי כפוכה ופשיטתו וזהו פרכוס להחיה. (ד) הוי פרכוס. כיפ רשיל וציה והויה עליהם נחנשים אם הוא נורק גדול או הפסד גדול ודוקא נכשכוס מועלי ולא שתרפרק צוננה קצת. (ה) זשאר פרכוסים. כגון כשכסה צאנה או צופה. או לועקת ומזנקת צנרונה וצדוונה. אפי' שריאה לו שפשיטה צכה יותר מפרכוסים שנחצארה. לא דהיינא דאין כך כ"א מה שקבלו מויל מה הן הדברים שאין המיתה עושה. (ו) אלא צוננו. וכל שכן פרכוסים דהיה דמהני (שמי'). אבל דפרק צעינו לא קני (ש"ך). (ז) אם הנריאה. אפי' שיהי חולה אלא כשנעמידין אותה צנברה או צמקל ועומדת ועלמה צחוקת צריאה היא. שחיה ולא פרכסה הרי זו מותרת. (ח) ואקורה. דאין פרכוס כ"א מה שחמרו מויל וכנו שנחצאר כסע"י צי. (ט) ודוקא צשל ישראל. שהיה לו צמה או עוף מוכיכנת. והחירו ע"י קימנים אלו השום הפסד ממונו אבל לא צשל עכורים וכיורם צפנים. (י) ליזרה ממונה. וכן אקור לקנות כחחלה צמהה מוככנת ונככרי כי אקור לכל צר ישראל לקנות מחחלה ספק איקור. כחז הצי' צש הסגיל קימין קצי' שנהגו לאקור הכצנים סגול צחן כמין שמין שקורין צלאטעין שרגילין למוח צחן. (יא) מחד חסידות. והאידרא דנפשי החולין להקל ומקלו יגיד לו. ראו לכל צשל נפש ליזרה אפילו מוככנת ישראל ואין כאן צשום יוהרא כלל (שמי').

ב כיצד היא הפרכוס. בהמה דקה וחיה גסה ודקה. אם פשטה ידה והחזירה או פשטה רגלה אפי' שלא החזירה (ג) או כפפה רגלה בלבד הרי זה פרכוס. ובהמה גסה בין ביד בין ברגל בין פשטה ולא כפפה בין כפפה ולא פשטה (ג) הרי זה פרכוס כמכוס זכר כהנהם כה"ה (ד) הוי פרכוס (ה) ושאר פרכוסים לא מהרי. ובעוף אפילו לא דפרק אלא בגפו ולא כשכש (ו) אלא בונכו הוי פרכוס (שמי').

ג השוחט (ו) את הבריאה אפילו אינה אוכלת כלל מ"מ בחזקת בריאה היא ואפילו לא פרכסה כלל הרי זו מותרת. וכל שהיא כחמס בריאה אין מצידין צפרכוס כלל (שמי').

ד מסוכנת שלא פרכסה הרי זו נבילה דאורייתא. השוחט את המסוכנת בלילה. או ביום במקום אפל ולא ידע אם פרכסה. אפי' פשטים ועלל מסלי המדד שפשיטה שם ומלככים מס שריאה שזקקה כח למחוק הרי זה ספק נבילה (ח) ואמורה. ה מסוכנת אפי' דמותרת ע"י פרכוס. גרולי ההבמים לא היו אוכלים ממנה חס מחד חסידות ולא מן הדין (ט) ודוקא בשל ישראל אבל בשל עכורים ראוי לכל ישראל (ו) ליזרה ממנה ואין צשום מוככנת דעכו"ס חל"ה - עוודה ע"י צברס או חקל והלכה ארבע אשם דקה ועלל קומדה צנקה דחל צים פ אפילו (יא) מחד חסידות כלל (שמי' חסידות חוס י"ה).

סי' יט. דין במה שוחטין ובאיזה זמן ובאיזה מקום. ובו ה' סעיפים:

א אין שוחטין אלא בדבר (א) התלוש אין שוחטין אלא (ב) בכח גברא אבל אם נפל הסבין מיד

(א) החלוט. הטעם שנאמר ויקח אצרהם את המאכלת ולמה נקרא סבין מאכלת לפי שמאכלי צהמות עשויים למות דבר אחד חלק ריח יחד ילא יפגום. (ב) צכה גברא. הטעם שנאמר חצמה ודרשינן עם שפחה' צונח אשם

זבחי תמים

לעבירים וטעם הניח אבל אם נמלח מריפה צדיקה מ"ה הואיל דאפי' אפי' שחיתות לישראל אפי' יניי לעבירים להוליאה מיד אחר מן הסי. כחז המצ"ש אפי' דנחיינו כווי למחור הצבי משיים אפילו מזהמות שמחצנו צשחיתות הקימנים מ"ה לאו כולי עלוול דירים גומרי ואינם יודעים לטקל צכך וצאחוס ש ליהרר ולהחזיר על זה עכ"ל

ותחת דרך פתילה חמ"ט ששטם שפיר (ג) שטיטו פסולה. השוחט בסבין מלובנת (ו) הרי זו אסורה. ושעור הליצן כבד (ה) שטיטו כנדי הקבין. רושש שיעושים האומנים בצד הסבין כיון שרחוק מן ההוד (ו) אין לחוש להם ורושש שהוא בולט יש לאסור אפילו בדיעבד אפילו רחוק מן ההוד.

ב אין שוחטין כי אם לאור היום או בלילה ואבוקה כנגדו (ז) ושתי נרות מקרי אבוקה אבל בלא אבוקה או ביום במקום אפל לא ישחוט דחיישינן שמא יקלקל שחיטתו (ח) ובדיעבד אם שהט שחיטתו כשרה (ט) ולאור בר אחד (י) והיה לאור הלכנה (יא) לא שחטו וכ"ס לאור הכוכבים.

ג אין שוחטין לתוך ימים או גדרות (יב) ולא לתוך בלי. היה בספינה ורוצה לשחוט יכול לשחוט ע"ג אחורי הכלים או ע"ג הדף או עושה מדרון (יג) בחצירו והדם שותת לים או לנדר או לתוך בלי. ואם הי' חשש לו כבד ימנע ולא ישחט (ט"ח).

ד אין שוחטין לתוך גומא (יד) כלל מפני מראים הטין (והטעם ביה) ואם רוצה שלא למגף ביתו או חצירו (טו) יעשה מקום מדרון חוץ לגומא והדם שותת לגומא.

ה כל האברים הנ"ל שחטורין משום מראים בין אפילו אין דמם אחר (טז) דלא חילקו מ"ז. ואם נכר והיה בלא הפירים הנכרים אין לטבול מתחילה ז עד שיעדוקו אחריו (יז) שמה מין הוא. כל זה מדינא אבל מדינא אין דרך טבול ע"ז בבל. בין השמות לטון גומא או לכל הפי האברים נקטו זה אם נכר והטעם (יח) אין לרץ שום מדיקה כלל (שמי).

אוכל. פרט אם נשחט מעליו. (ג) שחיטתו פסולה. כחז הסיו ולא דמי לרי יונה שחט עופא נהדח דמת. התם נמי פ"י כח ר' יונה נפסית השחיטה שזקק התן. אבל הכא קאמר שנוכל הסבין ונעלמו בלא כח נהדח כלל לכן אסור וכן כל כה"ג אסור. (ד) הרי זו אסורה. אפי"ג דקיי"ל שחוד הסבין קודם לליצני. ומי נדי הסבין שנכנסין לתוך החתך קודם הכשר שחיטה שורפין. הסמינים והיו כנקב ופירפס (פנייה). (ה) שחיטתו. אפי"ג ולענין הכשר כלים נכסין שהיא נלווים ניתזין היינו להוציא הנלווים שנחך הכלי. אבל לשדוף נשר הסמינים פשיטא דכלל דהוא שורף (תביש). (ו) אין לחוש להם. ומי לכתחילה יש להזהר היכא דאפשר שלא ישחוט נכסין שיש בו רוע. והיה כל דבר שאינו חלק חיסד יושם לנזעזע לכתחילה וכיח הציח דנוהגין שלא לשחוט נכסין שקורין שלק. (ז) ושתי נרות. כחז הסיו אפי"ג הם קלועים יחד או נר אחד שיש לו שני פתילות ונקרי אבוקה. וכחז השמיח שלרין דוקא שהפסולת נמקס אחד יהיו פירוות ופסולת נוגע להדין שאז אורן רב. אבל אם הפתילות גופן נגעו אהדדי. כגון נר שגן שהניח פתילה על פתילה שאז אינו כ"א כנר אחד. וכן אם אין פסולת נוגע להדדי לא מקרי אבוקה. (ח) ובדיעבד אם שחט אבוקה. וכחז גומר שחיטתו. כיון דאם יפסוק מריפה ח"ל כדיעבד. והיה אם התחיל בלא אבוקה ובזכר גומר השחיטה מזה הטעם. (ט) ולאור נר אחד לא ישחוט. או משום טעם דאינו מאירו יפה. ומיישינן שמה יקלקל שחיטתו ולא יראה. וכ"ס גאופל. או משום טעם שמה יכנה משליכ אבוקה שאין דרכו לכבות. (י) והיה לאור הלכנה לא ישחוט. הפריח מניח כן בשם הדריז וכיח השמיח וכריש צפרים. והפריח עצמו חולק על הדריז ופסק דמוחל לשחוט לאור הלכנה ופריש שהוא אחרון כחז וז"ל אור הלכנה יש לו מריס דאין לשחוט גבה. וי"א דיוכל לשחוט עד אור הלכנה. אכן נשעת חזקת אם אורו נצטק י"א להקל ביה. (יא) לא ישחוט. אבל לענין דריקת הסמינים אם נשחט עכ"פ רובן ולא הצריח מוחל לדוק לנר אחד או לאור הלכנה. דרוקא נשעת שחיטה דריי אבוקה אבל לא נשעת דריקת הסמינים (תביש). (יב) לתוך ימים. ואפילו אם עבדוים שאין לו רוחו מראים בזה אסור לשחוט לחוכן ועיין גיד סי' י"א הטעם. (יג) בחצירו. כגון שהיה לו חצירו נכר ואינו רוצה למגף חצירו מותר לעשות מקום מדרון וכעגול צלות י"ז. (יד) כלל. אפילו אינו נקי מעפלה אפילו מים נו. אבל אם מלאה עפר שרי. והיה אם מלאה מים שרי ונלנר שלא יהיו נלווים. (טז) יעשה מקום מדרון. סוף לגומא. ואין זו משום מראים מין. דהכל יורשים שאינו עושם כ"א לנקב את הליצני. אבל נשחט לו נשחט שאין דרך נר א"ל להקפיד שלא יטק אסור אפי"ג ברי מדרון משום חייב. (טז) דלא חילקו. ואפי"ג אינו שותת לטבול. רק שחטו נשעת אם שחט הערפיה אסור. (יח) שמה מין הוא. ואם ינאל מין אפי"ג לא נאלא שחט השחיטה רק שחטו לא חייב דרכי מינות יש לאסור הכל כהנא למעט דמסתבר ששחיטתו לתוך גומא וכדוהה שחיטתו לעי' הרמ"ה. (יט) ח"ל

הלכה למעשה

סימן כ. דין שחיטה ב"ט ובו' סעיפים:

א הרוצה לשחוט ב"ט צריך שיבדוק סבינו מערב י"ט ויצניעו במקום מיוחד כדי שלא יצטרך למבדק ב"ט דהיישין שמא ימצא פניהם וישחזו הסבין ביו"ט. אבל לאחר שחיטה יבדוק הסבין כשאר ימות השנה. כי כן ימצא לאחר י"ט שהוא פגום וימלא שכל ערופות כד' כ"ט.

ב והאדמא נהנו בכל הפגות ישראל שמתנים אנשים ידועים יר"ו שמים על השחיטה ועל הכדיקה ולכן נהנו מתן הזה שוחט הממונה מפי הקהל אפילו ב"ט הסבין בע"ט (ה) ב"ט הסבין ב"ט (ז) ולא חיישין שחל יפחזו דל"ן אדם שיטעו ולא לו.

ג בהמה מסוכנת שירא שחל שחל אסור לשחטה ב"ט אלא אם כן יש שהות ביום (ז) כדי לאכול ממנה בזית עלי מבעוד יום ומ"ח אין להפשיטה כלל אלא אם כן שוחטה לז"ר י"ט והשוחט בהמה בריאה ב"ט. טוב לו שלא יבדוק עד שיפשיט עורה שאם תמצא מריפה לא ירא רשאי (ו) להפשיטה. ובמקום שהעריצים מלווים כמו הכשיתים וכל שכן היבא דהיתחזק לה ריעוחא (ה) אסור לשחוט ב"ט אם לא בשפת הדחק לז"ר גדול (ז"ל).

ד השוחט בהמה או עוף ב"ט אינו רשאי לתלוש הצמר או (ו) למרוט הנוצות לעשות מקום לסבין אלא מפנהו בידו ומיטבו אילך ואילך ואם נתלש נתלש. ובמקום שיש לחשש (ז) שחל יתקבל השחיטה ויחזר לז"ר (ח) הנוצות ב"ט.

ה מותר לשחוט בשבת ליולדת או לחולה שיש בו (ט) סכנת נפשות אבל (י) לא יכסה דמו ובליילה אם (יא) רשמו ניכר יכסנו.

ש"ס לישראל צוהה שלו והיא מקובלת ומשום הפסד ממונו התירו אפי' אינו אוכל ממנה אבל צוהה צריכה אסור אלא יאכל ממנה צלחת בזית (ט"ז). (ד) להפשיטה. דלא שרי סופין משום החלתן אלא במלכות דרבנן אבל הפסד היא דחוריותא וקודם הכדיקה מותר להפשיטה דכיון דנשחטה אחזקה היתר עומדת (מג"א). (ה) אסור לשחוט ב"ט. דכיון דאחזקה לה ריעוחא איפרע לה רוצא וחיישין שחל תסרך ויבא ל"ד שחיטה צמיס שהיא ודאי אסורה ביום כזו. וכן במקום שהסריפתו גלויה כמו הקשורות אסור לשחוט ביום טוב משום דחיתע ל"ה רוצא (מג"א). אם לא לז"ר גדול ימי אסור אפי' צדקה. (ו) למרוט הנוצות. אפי' דמלאכה שאינה צריכה לגופה היא שרי אינו צריך לזונו מ"מ אסור דמכשירי אוכל נפש לא שרי אלא לאחר שחיטה אבל מה שצוה קודם שחיטה היה יכול לעשות מאחזקו. (ז) שחל יתקבל השחיטה. הן מעשים שהיית או מעשים חלדה כמנזח לעיל ובפרט מ"י שהוא שוחט דמחל שליטו יכול לעשות וילתמול מותר למרוט. (ח) הנוצות. ודוקא הנוצות מותר למרוט מפני שהם קצרים על הנוצות וזם קשים ואף אם מפנהו לז"ר יחזירו למקום הראשון ויש לחוש לקלקל או נפשי שהייה או מפני חלדה חזל הלמד אינו רשאי לתלוש דיכול להחזיק הלמד בידו או שחזר מסייע לו ולשחוט בלא חליטה וכן אינו נוהג כל מ"י כי מה אשכח למעבד מצדיק. (ט) סכנת נפשות שנאמר אשר יפשה האדם ומי צוה ולא שימות נפשו. (י) לא יכסה דמו. כי דוקא שחיטה מותר בסכנת נפשות אבל לא כיסוי. כחז הד"ז אפי' דלא ויאסר אלא מדרבנן לא אמרי' כיון ששחט צרכו שיכסה דמו כמו צו"ס דל"ו חכמים לעשות היכר שהוא יום שחל שחיטה לפיכך לא התירו אלא י"ט שהוא ל"ר החולה. (יא) רשמו:

כ"ס צדיקה. רק דלא חילת קוין יש נשאלו קודם שחל י"ט כעונא עשית כן ומותר זה יצור כוונתו. ויזניז אם נחזר אפי' שנין הוא יש לאסור למפרע הכל צוהה אפי' צוון היה (שו"ת ורבי"ט).

א צדק הסבין ב"ט. דחיישין שחל נפסד הסבין צחיק שלו ואינו רשאי להכניס ויזניז אחרים נספק וזם יש לחוש לצמיס המנוצחים נספיק י"א חז"ל. (ז) ולא חיישין שחל יפחזו. כי דוקא צויהם היו הקלדים שוחטים צעלום והיו לריכי להלכות ככנים לחכס קודם השחיטה כדלמדין האי נחמא שלא הרחל סבינו לחכס משמחין ליה יהיה אסור להם לצדוק הסבין ב"ט קודם השחיטה כי שחל ימלא פניהם וישחזו הסבין כדי להלכות לחכס אצל בעשיו דל"ן רח"ו למנות שום שוחט כ"א דידעין דהוא ירא שמיכ וזהם ויחלו חכמים חל כבודם כי הם זרזים צעלום ומחלן רח"ו שהשוחט הנומני מפי הקהל שיכול לצדוק הסבין ב"ט ולא חיישין שחל יפחזו דהוא ודאי ירא שמים. (כ"ב) האשכ"י. לפ"ז אפי' השוחט צעלמו ב"ט מותר לצדוק הסבין אבל לפי הטעם דל"ן אדם. חוטא ולא לו השוחט צעלמו אסור לצדוק הסבין ב"ט קודם השחיטה. לכן יש למנוע לשחוט צעלמו ב"ט כי אם מהשוחט דמחל. (ג) כדי לאכול ממנה בזית נ"ל. שאין ל"ר מלימה נשום שאסור להכין י"ט לחול ודוקא צדיק צדק

ניכר. ויש לשחוט עז לחיה סלם כדי שיהא קיים לעצד ויוכל לכסות (שמיטת סימון כח).

(ה) לא יצרך אחר השחיטה. לנצק שיחא הנצקה עוצר לעשייתו. ואם אפשר ישחוט חיה נצל חי ויצרך ויכוין להוליח גם את זה ואי לית ליה לא יצרך אחר השחיטה והטעם דכיון דראוי היה לנצק קודם ודמי כפשי' הוליח ואידמי אדמי. כן העלה נחניש סימון י"ט. (ז) ואפי' הזיר ולא צריך. ותימא דלא רוחא שחטם מרנ"ו ומקילי' נצרכות ים לקנוס המזיד ולאסור אותה שמיטה לו ולהוכיח. אבל אחרי מותרים. (ז) ואם שח לנצק שמיטה. כיון חן לי הסכין או חן לי לשחוט וכדומה כגון אם שח מלנצק הסכין קודם נצקה הרי זה נצוק. ואפי' מתקן הסכין לא הוי הפסק רק שלא יסח דעתו מהשחיטה ולא יטעה את מקומו.

(ד) יסח דעתו מהשחיטה. ויעקור מתקומו ויעסק בדגרי אחר' כאלו חינו רובא לשחוט עד אחר זמן הנצקה כדי שיהא חייב מדינא לנצק ואז יולא לכל הדיעות. (ה) דפק נצקה להקל. יש מהאחרונים שהכריעו שצריך לחזור ולנצק. והש"ע והש"י ס"ל דלא יצרך דה"ל ספק נצקה להקל והודה עליהם נחנאות שור וכתיב נפנים. (ו) ויש צורך לנצקה. אע"פ שלא שוחטה להאכילה לפני ישראל. כיון שיוכל ללא לדי אכילה הרי זה מנצק. שחם יינלוך ויאכל ממנה קרינן ביה שפי' ואכלת. (ז) אחר הנצקה. ולא דמי לדלעיל דלא יצרך אחר השחיטה. חסם דינו טעמא כיון דראוי היה לנצק קודם שמיטה ולא צריך אידמי אבל

קודם נצקה הרי זה נצוק. ואפי' מתקן הסכין לא הוי הפסק רק שלא יסח דעתו מהשחיטה ולא יטעה את מקומו.

(ד) יסח דעתו מהשחיטה. ויעקור מתקומו ויעסק בדגרי אחר' כאלו חינו רובא לשחוט עד אחר זמן הנצקה כדי שיהא חייב מדינא לנצק ואז יולא לכל הדיעות. (ה) דפק נצקה להקל. יש מהאחרונים שהכריעו שצריך לחזור ולנצק. והש"ע והש"י ס"ל דלא יצרך דה"ל ספק נצקה להקל והודה עליהם נחנאות שור וכתיב נפנים. (ו) ויש צורך לנצקה. אע"פ שלא שוחטה להאכילה לפני ישראל. כיון שיוכל ללא לדי אכילה הרי זה מנצק. שחם יינלוך ויאכל ממנה קרינן ביה שפי' ואכלת. (ז) אחר הנצקה. ולא דמי לדלעיל דלא יצרך אחר השחיטה. חסם דינו טעמא כיון דראוי היה לנצק קודם שמיטה ולא צריך אידמי אבל

קודם נצקה הרי זה נצוק. ואפי' מתקן הסכין לא הוי הפסק רק שלא יסח דעתו מהשחיטה ולא יטעה את מקומו.

(ד) יסח דעתו מהשחיטה. ויעקור מתקומו ויעסק בדגרי אחר' כאלו חינו רובא לשחוט עד אחר זמן הנצקה כדי שיהא חייב מדינא לנצק ואז יולא לכל הדיעות. (ה) דפק נצקה להקל. יש מהאחרונים שהכריעו שצריך לחזור ולנצק. והש"ע והש"י ס"ל דלא יצרך דה"ל ספק נצקה להקל והודה עליהם נחנאות שור וכתיב נפנים. (ו) ויש צורך לנצקה. אע"פ שלא שוחטה להאכילה לפני ישראל. כיון שיוכל ללא לדי אכילה הרי זה מנצק. שחם יינלוך ויאכל ממנה קרינן ביה שפי' ואכלת. (ז) אחר הנצקה. ולא דמי לדלעיל דלא יצרך אחר השחיטה. חסם דינו טעמא כיון דראוי היה לנצק קודם שמיטה ולא צריך אידמי אבל

קודם נצקה הרי זה נצוק. ואפי' מתקן הסכין לא הוי הפסק רק שלא יסח דעתו מהשחיטה ולא יטעה את מקומו.

קודם נצקה הרי זה נצוק. ואפי' מתקן הסכין לא הוי הפסק רק שלא יסח דעתו מהשחיטה ולא יטעה את מקומו.

ס"א. כמא. דין ברכות השחיטה ובו ר' סעיפים:

א השוחט צריך שיברך קודם אשר קרישנו במצותו וצוט' על השחיטה. ואם שבת ולא בירך (ה) לא יברך אחר השחיטה אבל השחיטה בשירה אפילו לעצמו (ג) ואפי' הויר ולא בירך. ולא יפסיק אפילו לנצק שמיטה (ג) ואם שח לנצק שמיטה לא הוי הפסק.

ב כשם שאסור להפסיק בין ברכה לשחיטה כך אסור להפסיק בין שחיטה לשחיטה בדבר שאינו מצרכי שחיטה. ואם אירע טמא (ד) יסח דעתו מהשחיטה שלא כשיחזור לשחוט יחא חייב מדינא לנצק. ואם אי אפשר להפסיק דעתו ישחוט בלא ברכה אחרת (ה) דפק ברכה להקל.

ג ואם שחט טריפה ודחית או שאין כאן צורך ולא טמא לדי אכילה לא יצרך עליה אבל שוחט כשרה (ו) ויש צורך לנצקה ואפי' שוחט לצרכים ואין יטעו לנצקה הרי זה מנצק (שמיטה).

ד ואם שחט בבר דאתיליד בוריעותא וצריך בדיקה יהיה אחר איהו בעל חי לשוחטו בברכה ויכוין לפטור גם את הפסק וכן נוהגין ואם אין לו סוס דבר לא יצרך כחא (ז) אחר הנצקה שיעלה כשר (ח) ולא יפסיק בין שמיטה לנצקה ובין נצקה לברכה (שמיטה).

ה ואם שחט במקום מטונה שאסור לברך שם ילך למקום (ט) שיכול לברך וילך לשחוט ולא יפסיק בדבור מהברכה עד אחר השחיטה. ואם שחט בנים המעבדים ואין שם מקום נפנים לאחריהם מהשחיט ילך חולה למקום נקי ויברך (י) אחר המחילה מיד ולא יפסיק (שמיטה).

ו השוחט הרבה בהמות חיות ועופות ברכה אחת לכולן. שנים או יותר ששוחטין כל אחד בעל חי אם כלם נחנאים לשחוט יחד סוף כדי דיעור של הנצקה (יא) יצרך אחר חקא חטין להוליח כולם (יב) ויענו

הכא כיון דח"א לנצק קודם לא אדמי. (ח) ולא יפסיק. לשחיטה. ופי' נחניש חיה נקרא סמוך כל זמן שלא דכל שייך להנצקה מקרי סמוך. ואם הפסיק נצרכים (ט) שיכול לנצק (ועיין נחניא) וסם מנצח נחניש מקום מותר לנצק ולשחוט. (י) אחר המחילה מיד. נחניא כח שייך נצקות ד' אמות קודם שיכנס לבית המזבח חיים. והנניש העלה אם יש לו מחילות א"ל הרחקה כלל ויצרך חוץ לנפנים מיד אלא המחילה במקום נקי. דכיון דהמחילה מפסקת מותר לנצק אם אין מניע שם ריח רע. (יא) יצרך אחר דוקא. נחניש כחם היכא ואפשר שייך כל אחד ואפשר שייך אחד להוליח כולם עירף פפי שייך אחד להוליח כולם ונלצד שייך שומע ומשמיע. (יב) ויענו חמן. ונדיענר ילאו אפי' לא ענו חמן רק שכיוונו לנצח נשמיטתן. שם כתב אם צריך אחד והוליח כולם והנצל חי של המנצק נערך מ"מ ילאו האחרים. ודוקא שפנו חמן אחר הנצקה. אבל נשמיטה לנצ ים להפסק אם ילאו כיון דאגלי מילתא סהמנצק עלמו לא היה חייב נצקה משום דנצק העצל חי. לא ילאו השומעים בשלא ענו חמן. ולכן ים להם להפסיק דהיפך הדעת ויצרכו למה ששחטו אחר כך.

הלכה למעשה

היו ויבטחו כולם עוד כדי דבור ההצרכה חלל אם אין מצויים לשמוע יש להם לטעון שלא ללחם בנבחרו של זה (א) ויבדק נל חזר לעצמו (שמיח).

סימן כב. דין ברכת כיסוי הדם ובו די סעיפים:

א כשם ששוחט הרבה בהמות חיות ועופות ברכה אחת על השחיטה לכולן כך השוחט הרבה חיות ועופות בזה אחר זה אין צריך לכסות עד אחר כולם. שאז מכסה כולם בברכה אחת, (ה) ושיטה בין הכיסויים כשרים בין השחיטות (שמיח).

ב שחט חיה או עוף ורצה לישוט בהמה. יבסה תחלה (ג) דם העוף (ז) או חיה בברכה ואחר כך ישחוט בהמה בלא ברכה. (ד) דהכיסוי לא יהי הפסק. ובן שחט עוף נשלך אחר כך לשחוט עוף אחר (ה) נבדלה שלדך לבדק על שחיטת העוף הדי צריך לכסות מתחלה דם העוף הראשון (ו) בברכה ואחר כך ישחוט האחרת. ולכיסוי השניה אין צריך ברכה. ואם שחט עוף ורצה לשחוט אחר כהנה ואחר כך (י) כהנה יבסה נל להספק לכן ראוי שלא לעשות כן. ואם עשה כן (ח) יבסה בלא ברכה.

ג מי שבירך על השחיטה וגמר שחיטתו ואח"כ הביאו לו עוד לשחוט בין קודם הכיסוי בין אחר הכיסוי (ט) אם הוא מין אחר צריך לברך שנית. אבל אם בירך לשחוט סתם י שחט ודחא. ובשגמר הביאו לו מסין הראשון יש לחלק (י) אם אחר ברכת הכיסוי הביאו לו

(י) יצדק כל אחד לעצמו. ולכחמלה אף בגזוויגויים לשחיטת ראוי שלא ישחט בפסע אחד או סנוין ותכף זה אחר זה בלי היכא הדעת כדי שיצדק כל אחד לעצמו (שניח ותצ"ש).

א ושיטה בין הכיסויים. כגון אם שח בין כיסוי לכיסוי דינו כשיטה בין השחיטות. וכמיש. נסיעין כ"א סעיף ז. ואם אינו שוחט רק עוף אחד מותר לדבר בין שחיטת כיסוי. וידי ראוי אם שחט צ"ש ואין לו עפר מוכן מעצ"ש דמותר לכסות אחר י"ש. וינינו שוב שלא לדבר דהכיסוי נגזר מלות השחיטה. והתחיל צנזרה חומרים לו יגזור בלי הפסק. (ג) דם העוף. ותעטם דכיון דנזהמה ליל כיסוי ואין מלות כיסוי שייכי כ"א דהעוף. ראי שיגמור מלות הראשונה תחילה ואחר כך ישחוט הנזהמה בלא ברכה. (ז) או חיה. אפי' לנריך לבדוק הריחה דחיה קודם הכיסוי אין זה הפסק וטעם דלות ד'. וינינו היכא דלפטר ישחוט הנזהמה ואח"כ החיה הלא להפסקי כ"ה. (ד) דהכיסוי לא הוי הפסק בין השחיטות. הטעם כחז הרין משום דלפטר דשחית צד ידא ומכסה צד ידא ולהכי לא הסיח דעתו מן השחיטה. והר"ש כחז אפי' דעתו נשעת הכיסוי לשחוט חיה או עוף אי' לבדק. הטעם כיון דנשעת כיסוי הראשון דעתו לשחוט ולכסות

ונצדק על דעת שני הכיסויין משום דשחיטה שייכי להכיסוי דנוכחין לשחוט ולכסות. ולכן אם שחט פסע או עוף דדעתו לשחוט עוד. ושכח וספק קודם ששחט עוד אין לנריך לבדק אחר כך על השחיטה שהרי נשעת ברכה הראשונה נחבין לשחוט גם את א.ו. ולענין כיסוי האחרונים אם שכחתי היתה נשענת ברכה קבוצה היה שאין כאן עוד לשחוט. איך יש לחלק דאם שוחט אחר כך מין אחר צריך לבדק בין הכיסוי משום דהיל נמלך. וכמיש צנזרה פ'. ואם היה מלאו מין אין לבדק. וכמיש צנזרה י"ג. ואם היתה נכחתו. שסבור שזין הוא שיכסה יד כל אחד אחר השחיטה או שיכסה בלי כוונה כלל יבסה אחר כך בלא ברכה. אף על פי שנכחתו הראשונה לא היה כי אם לפסור אחת. מיע כיון שידע שיכסה עוד זה אחר זה ולזה נכחתו נחמלתו נבטחו כיסוי מה לנו ולטענתו כד נפטר מנילא (שמיח). (ה) צנזרה שלדך לבדק. שנית וכמיש צנזרה ד'. (ו) צנזרה. כדי לקיים מלות הראשונה ואחר כך יתחיל צנזרה. וכשיכסה דם העוף הדי אין לנריך ברכה להכיסוי דברכת כסוי הראשון פוטרו דהשחיטה ללא הפסק הוא ולנריך כיסוי הוא. וכן אם שחט הרבה שחיטות ונחמלה אחד מהם אפי' הראשונה לא הוי הפסק לא בין שחיטות ולא בין הכיסויים כיון דנמספק נענייני השחיטות. (ז) צנזרה יש להספק אי הוה שחיטה הנהנה הפסק בין כיסויים בין דשחיטות וז' ללא לנריך כיסוי וכהלכ"ש הענזאזר צנזרה ד'. (ח) יבסה בלא מרכה. דספק צנזרה להקל. (ט) אם הוא מין אחר. כגון שחט צנזרה או חיה והניחו לו עוף אי אפי' אותו מין רק כענידך נגזר דדעתו שלפ"י יניחו לו. יומר לא ישחוט. וכשהנזא נמלך לשחוט. לנריך לבדק שנית דלפ"י הית לפטור נשעת צנזרה רק שלא היה דעתו שלא לשחוט הוא לים נמלך ולנריך ברכה אחרת. (י) אם אחר הכיסוי. או אפי' הונא בין ברכת הכיסוי לכיסוי. יבסה דם הראשון.

(יא) ויסית דעתו. כמים לעיל נסית כיח אוח ד'. כדי שינך אשחית שניה ויסיקו שניה נפיע. והיכא דאית להסית דעתו כגון שמוח לו לשחוט ישחוט ויכסה אחיך כלל נרכה. (יב) וישחוט כלל נרכה. על סעך נרכה השמיטה והיסקוי הראשונה. (יג) חלל נרכה אחרת. אפי' הונא מין אחר. דכל זמן דלא גמר עדיין קצונו הוא לשחוט על סעך נרכה הראשונה. (שמיח ומניח).

(ה) צעפר תחומי. ואפי' דעבד גומא מותר דקיל החיפוי גומא וחיוו דריך לה חלל לעפר. פסור. (ב) נעכסו נז. אפילו היה לדיק לכמה דקירות שרי לכסות נז דכיון דיש לו דקר נצוץ מנעור יום הריל מוכן ומד אסורה שרי. (ג) לא יכסה נז. משום דהריל דתני אסורי חדרא שאין מוכן. ועוד דעבד גומא (מיא נסח הראש). כחז הישע שחם יש לו עפר חסות הכנה שאינו שחם גומא שחור שחול העפר נופל העפר תחתיה שרי לכסות נז אפילו אין לו דקר נצוץ מנעור יום דמד אסורי שרי. (ד) אסור. ואפי' לריש דשרי בנזקלה הכא אסור דהריל נולד. דנעשה חדר חסות דנעיקאל עליה והשמה אפרי וחס הסיק עליה ענין אפר של אסור ונחשבו האפר של היום נשל אסור נענין שלא היה ריכר מעולם נפל נרוב (ונניא). (ה) שדאיו לללות נזי נילה. דלא עומד למלאכתו ראשונה.

רק שיהיה שלא יק' נזי גחלים לא נוערות ולא עומות. נוערות לא משום מכה ונעומות לא דאסור לפלגלו ניום טוב. (ו) שאינו ראוי לללות נזי נילה. משום דליכא חלל חד אסור דמוקלה שרי לפלגלו לנזקך כיסוי דיעבד (ונניא). ואם יש לו דקר נצוץ מנעור יום טוב צעפר תחומי עדיף

סמי ואם אין לו דקר נצוץ מנעור שיקח אפר שהוסק ניום טוב ולא יחפור דקר ויכסה דחופי דקר תאז חז מלאכה ונולד אינו אסור חלל מדרכין (ס"ז ומניח) (י) ויפסול. ויפסול שאלו מחוסר לא חפירה ולא כתישה חלל הכנה. וכיון שלא עשהו מוכחא מלאכה דלכריו נעילת. (ח) כמו חר. וכל מהוה נוסל עשם למעלה אין שייכות חפירה. משאכ אש היה מונח על הקרקע שזה אף על פי שהיא אפר תחומי מנעור כל מהוה נוסל עשם הוי חפירה שהרי נחמד גומא תחתיו (ס"ז) (ט) שחור נרבה נפמי עלמה. נאורס פייס כחז כוי נרבה שחורס מניח ולני. פירש לני נא על המיטת דהוי ספק אי מושעין לזרע האז או לא. (י) דהוי גם כן ספק. אי מושעין לזרע האז או לא. (יא) פסולא. הוא נרבה נפמי שקורין יניפסול. והוא ספק מיה וספק נעמה כ"כ השמיח רשע נעמקס ומחזו נזי שקורין יניפסול. וכ"כ מהררי השומע כוי שקורין יניפסול.

עוף אחי יכסה דם הראשון (יב) ויסית דעתו אבל אם הובא קודם ברכת הביטוי לא יסיה דעתו רק יברך ויכסה (יג) וישחוט בלא ברכה ויכסה אחר כך בלא ברכה (שמיח).

ד מי שבורך לשחוט וקודם שנמר לשחוט הובא עוד לשחוט אם נתכוין בברכה ראשונה שאפילו יביאו לו לא ישחוט ונמלך לשחוט יכסה הראשונות ויברך שנית על שחיטת המוכאים. אבל אם בשעת ברכה הראשונה דשחיטה נתכוין לכל מה שיביאו לו לשחוט אפילו הובא לו ממין אחר (יג) אין צריך ברכה אחרת אלא שוחז הכל בזה אחר זה. ומכסה הכל בפעם אחת. וחלוי לכל שחט נצוץ כן וחלוי לכל הדעות. וחסות דמסא דית כחז שמוחן לשחוט פל המוכא לפניו שחט דמסא דית כחז שמוחן לשחוט פל (שמיח).

ס"כ כג. דין כיווי ביר"ט וכו' ה' סעיפים:

א לא ישחוט אדם חיה ועוף ביר"ט אלא אם כן יש לו עפר מוכן מבעוד יום ואם עבר וחסות ואין לו עפר מוכן מערב יר"ט אם יש דקר נצוץ מנעור יום (ה) צעפר תחומי (ב) מוקלה נז ואם אין דקר נצוץ (ג) לא יכסה נז.

ב אפר בירה שהוסק מערב יר"ט מותר לשהוט לבתחילה ולכסות בו אבל אם הוסק ביר"ט (ו) אסור אלא אם כן הוא חס (ה) שראוי ליצלות בו ביצה. וכל זה הוא לבסחלה חלל דיעבד אם מסס ואין לו אפר מוכן מערב יר"ט ולא דקר נצוץ וחס אין לו אפר חס כדמי מותר לכסותו אפרי (ו) שאינו ראוי לללות נזי נילה. מכנים אדם מלא קופתו עפר לבית בסתם (י) ועושה בו כל צרכו ואם הוא עפר תחומי ומיטה על הארץ (ח) כמו דר מותר לכסות בו. ג כוי (ט) שהוא בריה בפיע והוא ספק חיה וספק בהמה וכן הנולד מחיה שבא על הבהמה (י) דהוי ג"כ ספק ובן מה שקורין (יא) פופלא

סמי ואם אין לו דקר נצוץ מנעור שיקח אפר שהוסק ניום טוב ולא יחפור דקר ויכסה דחופי דקר תאז חז מלאכה ונולד אינו אסור חלל מדרכין (ס"ז ומניח) (י) ויפסול. ויפסול שאלו מחוסר לא חפירה ולא כתישה חלל הכנה. וכיון שלא עשהו מוכחא מלאכה דלכריו נעילת. (ח) כמו חר. וכל מהוה נוסל עשם למעלה אין שייכות חפירה. משאכ אש היה מונח על הקרקע שזה אף על פי שהיא אפר תחומי מנעור כל מהוה נוסל עשם הוי חפירה שהרי נחמד גומא תחתיו (ס"ז) (ט) שחור נרבה נפמי עלמה. נאורס פייס כחז כוי נרבה שחורס מניח ולני. פירש לני נא על המיטת דהוי ספק אי מושעין לזרע האז או לא. (י) דהוי גם כן ספק. אי מושעין לזרע האז או לא. (יא) פסולא. הוא נרבה נפמי שקורין יניפסול. והוא ספק מיה וספק נעמה כ"כ השמיח רשע נעמקס ומחזו נזי שקורין יניפסול. וכ"כ מהררי השומע כוי שקורין יניפסול.

הלכה למעשה

הוא ג"כ ספק בהמה וספק חיה בכולן מכסה דמן מספק ואינו מברך וימנע אם אפשר שיחטט עוף (יב) חלל דם הספק ויכרך ויכסה שניהם עדיף עמי.

ד והמפיקות אלו אין שוחטין אותו בירש שאם שחטין (יג) אינו מכסה דמן ביום טוב (יד) ואפילו על ידי העוף. ואם אירע ששחט מניח הדם ובמוצאי יו"ט אם רשומי ניכר יכסנו ודוקא שחטו בקרן צומם וכה"ג חלל חס שחטו בחמלע החלל ומחטין לנקר חליו (טו) שרי לבסוף.

ה שחט בהמה וחיה ונתערב דמם (טז) בענין שחיבי בכיסוי ויש לו עפר מובן מערב ירש. אם יכול לכסותו (יז) בדקירה אחת יכסנו ואם לאו לא יכסנו. שחט העוף בערב צומם ויש וכל כקד דע (יח) לא יכסנו כד"ע אפילו יש לו עפר מוכן.

סי' כד. דינו כיסוי הדם ובו י"א סעיפים:
א השוחט חיה או עוף (א) צריך לכסות דמו בעפר. וצריך שיתן עפר למעלה ועפר למטה ש"ל כי ידו ליד חיה או עוף אשר יחלל ומסך חס דע ובהיה בעפר. עפר לא נאמר חלל בעפר מלמד שצריך ליתן עפר לתעלה ועפר למטה. ויכסה באפר בירה ובעפר (ב) המגדל צמחים ובתנאי שיהיה (ג) עפר סיחוח אבל לא בעפר לה (ד) שצריך שיהא ראוי למנות.

ב צריך שיתן בידים עפר לבסות בו הדם ואם מצא עפר מונח יכול לשחוט לתוכו (ה) רק יזמינו בפה. חס שחט כבד וכל הזמינו כזה (ו) יש להחטיר היכל דאפשר לגרר הדם וליתנו להוד עפר שהזמין (ז) ולכסותו בעפר. השוחט על גבי קרקע שאינו עפר נפרד וכן השוחט ונבלע הדם בקרקע (ח) אם אפשר לגרר הדם יתנו ע"ג עפר נפרד ויכסה למעלה ואם אי אפשר לגרר מ"מ מכסה למעלה בברכה ודוקא שעדיין לא כיסה למעלה חלל חס כבד כיסה למעלה במקומו ולא גררו פטור.

חיה או עוף שלא חסא ולכן מוכסין דמן. ואם חלחרל למה אין מוכסין. דם צהמה. וי"ל לפי שנוהגין בצנהמות מלוח רכות כמו חתנות כהונה. בכור. ראשית הבג. ושאר קצנות המזבח. משאלי נוקב צמיה ועוף. וא"ת תורים ובני יונה דמקריצין מהן ע"ג העזנה לא לכסותם. וי"ל מיעוט הוא ולדבר מנעוט לא חששה התורה ונפני כן מחייבת התורה כיסוי בכל העופות. (ג) המגדל למחים. וכמו שנתחבר בעקוף ד ונכסיף ה'. (ג) עפר מוחזק. וכמו שנתחבר שם. (ד) שלרץ שיאח לאוי למנות. השפס כחז הש"ך דכתיב חס יוכל איש למנות חס עפר הארץ ועפר לא אינו ראוי למנות לכך אסור לבסות בו. (ה) רק יזמינו צפה. ש"אמר קודם שחטת עפר זה יסיה ללורך כיסוי הדם זה דעת דש"י ונ"י כחז על זה וי"א אין לריך והוא דעת החוספת. וכחז החז"ש כיון דכיסוי הדם דלורייחא יש לחוש לדעה דש"י וכח"ש צפנים דלא כח"יין זמא. (ו) יש לשחטיר. הש"ך כחז דלא פליגי חלל לחלוא מן המוצחר חלל דריענד חס לא החזמן כשר. חלל צחז"ש הפלה כיון דלדעת דש"י מדלורייחא צני הזונה ועדיין לא נדחה שלא היה עדיין מלמעלה ענני למגרר לבסותו כדינו. (ז) ולכסותו צנרחה. כל זה חס לא כיסה עדיין חלל חס כבד כיסה למעלה פטור דלא גרע מוכסו חרות. (ח) חס אפשר

יכדר עפר הרבה כי ספק חיה הוא וצין כך וצין כך ספק חיה הוא ומכסה דמו ומספק ואינו מברך דספק צרכות להקל. וחו דליכא למיחש למחן דחוי דמנכרין יאמר דודאי חיה הוא דמספיק לא דנכרין ויצא להחיר חלכו. (יב) חלל דם הספק. חלל ע"ג דם הספק לא דלמלא חלי ספק צהמה הוא והוי הפסק צין דם העוף לעפר שלמטה כי"כ השומ"ח. והט"ז כחז טעם אחר. דהא דם העוף מיעוט הוא ינחנצל נדס הספק. (יג) אינו מכסה דמן צומם טוב. מפני הרוחים שיטעו ויאמר הוחיל שמשערימים לבסות צומם טוב ש"ג דחיה הוא ויצא להחיר חלכו. ומחלי טעמא אינו רשאי ג"כ ליתן הדם לחוד הכלי שזו מעט עפר כדי לבסותו צנרע. דכל שחטפיד צייט על כיסוי גזרו חז"ל ממשום התרח חלכו (נדש). (יד) ואפילו ע"י העוף. דהא לריך לפור עפר הרבה ויש לחוש להתרח חלכו. (טו) שרי לבסות. דהרואה לא יעשה להחיר חלכו כי יודע הוא ג"כ דעושה לנקר חליו. (טז) צננין שחייב צכסיו. כח"ש צכסין כי"ד סעיף ז'. (יז) בדקירה אחת שאינו לריך להרנות צנצל דם הצהמה יכסנו ואם לאו לא יכסנו צייט דלסור להסירח צומם טוב שלא ללורך. (יח) לא יכסנו צייט. דהא אפי' לא מכסה ל"י מותר לחלכו העוף (ונ"ה):

(ח) לריך לבסות דמו. כחז מהר"ץ למה מוכסין דם של חיות מפני שביסו דם של הנל כשהרגו קין. ולמה מוכסין דם של עופות. מפני שביסו דם צחולים של צנקה כשנפלה מעל הגמל. פ"ח כחז צספר חסידים שלא יאמר השטן איך חס החוטא ישחוט חיה או עוף שלא חסא ולכן מוכסין דמן. וי"ל לפי שנוהגין בצנהמות מלוח רכות כמו חתנות כהונה. בכור. ראשית הבג. ושאר קצנות המזבח. משאלי נוקב צמיה ועוף. וא"ת תורים ובני יונה דמקריצין מהן ע"ג העזנה לא לכסותם. וי"ל מיעוט הוא ולדבר מנעוט לא חששה התורה ונפני כן מחייבת התורה כיסוי בכל העופות. (ג) המגדל למחים. וכמו שנתחבר בעקוף ד ונכסיף ה'. (ג) עפר מוחזק. וכמו שנתחבר שם. (ד) שלרץ שיאח לאוי למנות. השפס כחז הש"ך דכתיב חס יוכל איש למנות חס עפר הארץ ועפר לא אינו ראוי למנות לכך אסור לבסות בו. (ה) רק יזמינו צפה. ש"אמר קודם שחטת עפר זה יסיה ללורך כיסוי הדם זה דעת דש"י ונ"י כחז על זה וי"א אין לריך והוא דעת החוספת. וכחז החז"ש כיון דכיסוי הדם דלורייחא יש לחוש לדעה דש"י וכח"ש צפנים דלא כח"יין זמא. (ו) יש לשחטיר. הש"ך כחז דלא פליגי חלל לחלוא מן המוצחר חלל דריענד חס לא החזמן כשר. חלל צחז"ש הפלה כיון דלדעת דש"י מדלורייחא צני הזונה ועדיין לא נדחה שלא היה עדיין מלמעלה ענני למגרר לבסותו כדינו. (ז) ולכסותו צנרחה. כל זה חס לא כיסה עדיין חלל חס כבד כיסה למעלה פטור דלא גרע מוכסו חרות. (ח) חס אפשר

הלכה למעשה

ג מי ששחט (ט) היא יבסה ואם לא כיסה הוא וראה אחר (י) חייב לבסות ואם אחר כיסה שלא ברצון השוחט (יא) צריך לפייסו לשיחוט. ומימי אם אחר מסדר לקיים מצוה זו יכול השוחט להרשותו (יב) ודך כיסוד (יג) לפרקים לבסות.

ד כל הדברים שהזרעים הנזרעים בהם (יד) מצמיחין הם בכלל עפר ומכסין בהם לפיכך מכסין בזבל (טו) וחול הדק מאוד ובסיד שהוא נפרד (טז) ובחריסית. ולבינה שכתשה ובנעורת של פשתן (יז) ובנסורת עץ (יח) ובשיחור (יט) ובנקרת פסילים.

ה אבל אין מכסין באבנים ולא יבסה עליו כלי ולא יבסה בזבל הגס ולא בחול שצריך להפרידו ולא בקמה וסובין ומורסין (כ) ולא בשחיקת מתכת (כא) ולא בעפר המדבר. ולא בעפר (כב) לח (כג) ולא ברגבי אדמה (כד) ולא בשלג. ואם כיסה בכל הני דאין מכסין בהם מגלה ומכסה כרינו (כה) ובלא זרבה. וכולם אם נהרשו וחדשו לעפר מכסים בהם (כו) דכל שערף מכסה בהם. מי שאין לו זרעים שמכסין בהם לא ישחוט (כז) עד שיהיה לו. ואם הולך במדבר או בקפינה (כח) שורף ^{ל'ה} שוחק ורני ורץ ומכסה. ואם לא שזה לו שהיטע העוף הפקר העבר שישורף או יחבט שישחוק. יפקיעו ליה רבנן לשהוט ולהטות הדם נבדו או נקדלו וכשתמצית למקום עפר יכסו ויכסה ואין לזכור כי אם בשעה שמכסה.

ו כהו הרוח שזור מלבסות חזקה ששכחו הרוח בדברים שמכסין בהם. או שמתעב כגלגל בקרקע אבל כסאו כרוח בדברים שאין מכסין בהם יש לגלותו ולהניח וליתן עפר עלמטה ונחלמטה (כט) ויכסהו בלא זרבה. ואם חזר ונתגלה מעצמו אחר שכסהו הרוח חפילו כהו יחזו בדברים שמכסים בהם יקטנו כרינו (ל) ובלא זרבה (שח'ח).

ז ליגר הדם. אע"פ שהיה בלוג בתוך הקרקע. אבל כיסה דיש לחוש שיתבטל ויאבד מקום מלאכת הדם ומכסו במקומו בזרבה. והטעם כיון דלפטר היה ליתן למטה אע"פ דלא נתנו עדיין חייב ציטוי דלמעלה מדאורייתא ופשוט הוא דנעני זרבה (תיצ'ט). (צ) הוא יבסה. דכתבין ושפך וכיסה מי ששפך הוא יבסה. (י) חייב לבסות. שנאמר איש איש ונזר ישראל איש ילוד חיה או עוף אשר יאכל ושפך את דמו וכיסהו בעפר. לומר שאלה על כל ישראל לבסות. והא דכתבין ושפך וכיסה היינו לקרייה שיהא קודם לכל אדם. (יא) לריך לפייסו לשחוט. דמדינא חייב ליתן לו עטרה זהובים שכר זרבה. שנאמר כף אחת עשרה זהב. כף בעצמיהי עטרה ר"ל כשתל מחזירו אי ממאה זרבות חייב ליתן לו יי זהו אלא שאין בוזין קנס בזמן הזה מ"מ לא טוב עשה ולריך לפייסו (ט"ז ס"ד כ"ח סק"ח). (יב) דרך כיסוד. וכ"ש אם הוא גדול שיש ג"כ כסוד למטה. אבל למכור דברים או לעשו שליח בשביל שלא לפרוח לא. (יג) לפרקים. אבל לא בכל עת. דמטה זו. (יד) מלמתיים. ואם אין מלמתיים מה שזרעין זו. אע"פ שגדולים למתיים מאלהים לא נקרי עפר ואין מכסים בהם. (טו) וחול הדק מאוד. עד שאין לריך לבסות. (טז) ומחריסית. והוא מין הקיד נפרד. (יז) ובנסורת עץ. והוא היולא מן הנחתך זמגידה. (יח) ובשיחור. הוא כתשת פתמים או פית הכשן. (יט) ובנקרת פסילים. והוא מה שמנקרין עפר מן החמיים.

(כ) ולא בשחיקת עמכת. חוץ בשחיקת זהב שחור לבסות זו. מפני שנקרא עפר דכתבין ופטרנו זהב זו. (כא) ולא בעפר המדבר. מפני שהיה ארץ מליחה ואינה מלמחת מה שזרעין זו. (כב) לח. וטעמו כחולר צלות ד'. (כג) ולא זרבי אדמה. כל זמן שלו כחשן שיהיו עפר. (כד) ולא בשלג. אף על פי שנאמר לשלג יאמר הוי ארץ. דרך נס אמר איזו שיכולת יד הקציה לעשות. (כה) ובלא זרבה. והטעם מנולר צלות כ"ח. (כו) דכל שערף עסקה בהם. דכתבין ולקחו לעמא מעפר שריפת החטאת. (כז) עד שיהיה לו. ואם שחט מיע שחיתו כשרה. (כח) שורף טליתו. ואף על גב דעובר מרוב כל תשחית כל תשחית דגופו עדיף. נדלא נאדם שערף חשוד אללו. כי יש אדם שאין טליתו או הדינר זהב חשוד בעיניו נד העוף לאכלו וכיון שדרכו להוליד דירר יחזק לזכרו ליכא כל תשחית אבל אם לא שזה שחית העוף כהפסד הצנז או הזנז שישחוק זיה איכא כל תשחית ותקונו דבנן כע"ש גפנים (שמיח). (כט) ויבסה בלא זרבה. מרוב דמסק"י ליה נכסיה הרוח דזרבים שאינו מכסין בהם אי אדמו מציטוי לגמרי או לאו ולכן יש להחמיר לענין כיטוי לבסות ככל מקום ספק גם להחמיר נספק זרבות שלא לנך מזה העצם אפי' הוא נעלמו כ"ס דזרבים שאינו מכסה בהם כיון שלא כיסה כרינו חוה נכסיהו הרוח דזרבים שאין מכסי' בהם ולא נדחא ונע"י כיטוי ובלא זרבה. מרעם הנזכר. (ל) ובלא

הלכה למעשה

ז מים שנפל לתוך הדם ונתערב או הדם נפל לתוך המים בפעם אחת אם יש בו מראר דם מכסה בברכה. ואם נפל דם טיף לטוף מים והתערב מראש דם ואח"כ נשפך הדם חזר לנפול דם מכסה בלא ברכה (לא) ואח"כ מכסה הכל אינו מברך. נתערב ביי אדם (ג) או בדם בהמה רואין אם נתערב בכל כך מים היה ניכר מראית דם (ג) חייב לכסות ואם לאו פטור מלכסות (שם).

ח שחט חיה או עוף ושחט עליו בהמה או חיה ונתגבלה ויודע שנכסה כל הדם דלמטה על ידי הדם שעליו פטור מלכסות ואם אינו יודע שנכסה כל הדם דלמטה (ג) יכסה בלא ברכה. שחט בהמה ואחר כך היה או עוף על גבו (ג) ויודע שלא נתערב ונתבטל מכסה בברכה.

ט דם הניתן ושעל הסבין אם אין שם דם אלא הוא חייב לכסותו בברכה (ג) וגריר ליד. ואם אי אפשר להפריש דם דם הניתן יכסו במקומו (ג) נכסה הכל דם שעל הסבין (ג) יכסה בלא ברכה. ואם יש דם אחר אין צריך לכסות דם הניתן ושעל הסבין שאין צריך לכסות כל הדם ואפילו משהו די חלל שלדן לחזר שמים מים הנפס והיינו שם הקולות (ג) וגם מים העשין הנאים אחר הקולות (שם).

י השוחט חיה או עוף (י) וכיש בהמד ולא יצא מהם דם מותרים אע"פ שלא קיים בהם מצות כיסוי. השוחט חיה לא יכסה עד שיברוק הריאה. ואם ימצא ספק מריפה מכסה בלא ברכה. והיה לכל פכול ביחובה שהיא מחמת ספק כנון שנמצא הסבין פנים וחיישינן שמא בעור איפנים מכסה בלא ברכה (ה) חלל [הסך כל המטקס מכסה נכרה. השוחט עופות ישמלימים יכסה קודם דבדיקה דכיון שאין השוחט בודק יבא לידי התשלול ולא יכסה.

נכרה דלכשי' נצח' אי יש דחוי חלל חטות או לא ולא חשש. ואיך אין לנצח מספק דלמא יש דחוי והואיל ודחוי אדמי. (לא) ואח"כ מכסה הכל אינו מברך. מעשה כיון דלדחוי אדמי. ואח"כ דמי מכסה הכל הרי יש כאן טעם האחרונים שלא נדחו מלכסות כלל וכשנפלו תחלתו המים כיוון דלא נדחו מביטוי יש לברך. י"ל כיון דמסקא לן דלמא נדחו טעין הרשונים איך האחרונים שפלו חולל כנפלו לטוף דם נהמה. והואיל כאלו הרשונים מים. וחלו נפלו האחרונים נמים וגם טעין הרשונים היו מים נודא היה נדחה מלכסות. והואיל דחוי ולכן לא יברך. (ג) או דם נהמה. והיה אם נתערב דם שחית חיה שכבר כיסה מקלט דמו שם הנשאר פטור מביטוי דינו כדם נהמה. (ג) חייב לכסות נכרה. ואם נתערב לטוף היין או דם הנזר טיף ספק שאלו היה מים לא היה ניכר ואח"כ נכרה עד שיהיה ניכר הדם מכסה בלא ברכה. והעם המכר נאות ל. (ג) יכסה בלא ברכה. דשמה כיסה כל הדם הנמצא וספק נכרה להקל. (ג) ויודע שלא נתערב. דעת הניז דעוף צ"ב נהמה פטור מלכסות דנחטל מלכות דם העוף המופט דם נהמה. וכבר חלקו עליו האחרונים והסכים פתחם נחיש והניח כמה להיות דכל היכא דאין מערבין לה נידים אפי' דם העוף שפלו ע"פ דם נהמה אינו שוקע לחטו להחטות הכל ולהחטול ולכן מכסה נכרה. אפי' דליכא עבר למטה. מ"מ כיון דהיה דחוי ליתן עבר למטה קודם שחית אינו מעכבה זו דייקנא אם אי אפשר נכירה. (ג) וגריר ליה. כדי שיתן עבר למטה ולמעלה. והיה אם יכול למחל נחש מים רק שלא יהיו מרובים שלא ידחו מלכות דם. (ג) נכרה. והעם נתנול נאות חי' (ג) יכסו בלא ברכה. כיון שאין דם אחר חלל שעל הסבין אי אפשר שיהיה מכסה חולל ופשוט להגלות כשיראה להשתטת נכסין. וכן כשנחט על דגז שלא ידע שם מכסה נפטר ואיז לזכור יכסו בלא ברכה. (ג) וגם מים העשין. נדחיה כחז וז"ל עינה יתחין עד מתחיל ליריד טעין כדי שיהיה מקלט דם הנפש. שנמשך דלא קפיד חלל חשטין חלו ואם אינו מכסה כיח טעין חלו דג. חלל נחש' השני צ"ב וסניא רחיה ענני דכריתות דמחטלה משמיר ואח"כ מלכסות ואח"כ כך מקלה למחוק. ואחר כך חזר להיות שופט דסיינו טעין שחט הקולות לרד לכסות דם שהעם ינאל זו הוא דם הקולות. והפלה שם דכן עיקר. רק דאין לרד לכסות כל דם הנפש רק מקלט דם הנפש. ומתעשין שחטיו ולכן כשחטקס דם הכחוש ושעל הסבין ולא ידע שהוא מים הנפש אין לברך שלא נכרתו לנשלה (מרים וחניס). (ג) יכסו נהמה. דאינו לרד לכסות דם ולא כחז נהמה חלל לשממיר דאפי' לא ינאל דם נשמה השחית מוח. דם שלא פירש מוח. (ג) חלל

חתך כל המפרקת מכסה צנרנה. השפס כיון דרוב הפוסקים ומכשיילי נחתך כל המפרקת אפי' דלנו נזהרין להעדיף מים מכסה צנרנה וכן כתב הרמב"ם דבר שמעיה. כשר רק שאת המעירין בו כנון אם חתך כל המפרקת וכיוצא בו לרדך לצדק על הכיסוי ע"כ. וכתב החזנים מי שזהיר להוליך שיש לבטלה ולנו קפדו מלצדק צהרי' אין לכופו או להענישו כלל כל שיהא לאסרין במפרקת דיש לו על מי שיתמוך. (מנ) קודם לזכור. הכפס כתב הפ"י דאם יתלא סקול צמיחיים

אין כאלו כיסוי כלל. ואם יתלא פגימה צמחין נהי שילמדך לכסות מוסק שמה במפרקת נפסח מ"מ נפניהם אין כאלו חיות צנרנה. (מנ) אין לצדק אחר הכיסוי. דלרדך שיהיה הצנרנה עוצר לעשייתו. וכמו לעיל צמחין כ"א ע"פ ח"י. (מד) דמזיק לזרי'. כיכ הרמב"ם. והש"ך כתב שפס אחר משום דשמיטה היא צידו ואינו מוגש להא' יכול להיות לעולם צלל צמר. אצל סכסכי המיז מוטל על כל האדם לכסות והחזנים העלה דפס. הרמב"ם עדיף. (לה) ויכסה צידו. שאלמר וספק חת דמו וכסוה צמה שספק יכסה. אצל לא יכסה צנרנו בלא יהיה המנוח צו"י שלי. (מו) או צמח של הסכין. אצל לא צמח הסכין וכתב ציד צמח צמחל פגימה צמחל הסכין. ואחר זאת הפגימה היא מפני שאני מכסה דם העופות בו. וכשלאני שומע אני מהר - שמיני נוגע בפגימה מעצירין אותו. וכתב ה"ח השפס לפי שמועד על כלנו שאינו מקפיד צין סכין פגום לשאנו פגום. (מז) כשרה. אצל יש לקנסו לשומע כשלאני מכסה צידו או שאין מנצק על הכיסוי או על השמיטה וגם יש לאסור השמיטה משום מנצק מלתא. כיכ הש"ך צמח משרשיל. ועיין לעיל צמחין כ"א חות צ.

יא צריך לבדוק היסמנים והסבי
(מנ) קודם היסמיו ויברך אשר קדשנו במצותיו וצונו על כיסוי דם בעפר ואם לא נוד קודם היסמיו
(מנ) אין לבדוק אחר הכיסוי ובפסע הראשון שמכסה מברך גם שהחיינו אבל על השמיטה אינו מברך שהחיינו (מז) דמזיק לבריה. (מה) ויכסה בידו (מז) או בקתא של סכין. ואם הויד ולא כיסה אפילו הכי שחשפתו (מ) כשרה.

חם וגשלים שהימות צדדיו והלכה למעשה בעזית האל יתברך.

הלכות בדיקות.

לקיטת יצחק

הלכה למעשה

סימן א. פתיחה לבדיקת הריאה ובו ה' כללים:

כלל א' איצ לבדוק אחר שום מריפות
(א) מן הסתם חוץ מן הריאה מחמת הסברות ושאר מריפות היסבחים בה. וכל הפורץ גדר (ב) ישבנו נחש ובדיקה זה היינו שוכנים הסדק יד לפנים (ג) נחת. ומהשם ככל הל"י הריאה צמחון וביטור הענ ובמפרקת פגים ואינו מנצח בה שום ירעותא אין לרדך נפשה ומ"מ רבים מבדלי חזר (ד) מהזרים להוליך הריאה אחר הבדיקת פנים כדי לבדוק (ה) צמחלים העץ וסע"ב.

הסורים כתב כי ירחק מן המקום וכו' ונחת מנצק ומאלק כאשר לויחך הפסוק הזה ומחיל כ"ף ומכיים צ"ף לומר כך אף על פי ששם לרדך להכניס כף ידו ולצדק הריאה. (ב) נחת. וכשנצח להכניס ידו. יחתך נחת לפחות הכרעש. וישע לרד סלנצות ולא יותר מדי כניסת ידו כדי שלא יחתך שם שום סירכא ויש מוחזין נקצ קצן דק להכניס אלנצו ולבדוק קצין אחר כך מרחיב הנקצ (שמיטה). (ד) מהזרים. כתב צמחין ויש גדולים שזוהר פנים על הנודקים שצמחונם פ"ז. שלא לסמוך על דיקת פנים לחוד כ"א צורך שיהיה היטב מנעה פנים צקהלה שהצדיקה שכיח בה צכל יום ויום וכן לאפי' נזהרין עכ"ל. (ח) צמחלים העין.

הלכה למעשה

כדר ב כו מהם דאיבא איזה ריעותא
בריאה אפירו ריעותא כל דהוא (י) צריך
לנפחה כי כל מילי דריאה. לאחר נפחה
משערין (י) ביו להולא ובין לחומרא (ח) ואם
אירע דלא נפחוס אס היס רק ריעותא (ט) כל דהוא כשר
כלל אס היס ריעותא (י) קלם טריפה.

כלל ג כל טריפות הריאה היא מחמת
(יא) נקב בו סופו לינקב וסופו לינקב בנקוב
דמי (ועיין לקמן כמי היא סעיף ז).

כלל ד כל מקום שמליו פלוגתא בעסקים ערו
שמיס ונדיקת הריאה או שמלל חלקי מנהגים כאשר מליו
כמה פעמים ננדיקת מהריו כספס ריעות מחולקת או שכל
מנהג של דיעין הליך טובין בענין זה זיל כשר המחמיר
אך אס הוא בשם הרמק כגון נע"ש או בעיניו יס לילך אחר
העיקל. מהר"ל (וספס שומע יעשה שיה).

אמר רבא חמש אונות (בין אונות) אית
ליה לריאה שלשה בימין ושנים בשמאל
בשבהמה תלויה ברגליה ופניה כנגד הבורק
ואז ימין הבהמה נגד ימין הבורק ושמאל
הבהמה נגד שמאל הבורק וכן לרסה. הריאה יס
לה שתי ערוגות ומעורבה דיעין נפרדו (יב) שלש אונות ואונות
וגם יס לה (יג) אונת קטנה העומדת לפניו מן האונות
ומעורבה דשמאל יפרדו (יד) שתי אונות ואונות **אי השר**
או יתיר או חליף טריפה.

מהם הנחור וברוחה. כשרה דרישד ולא אמרינן דלמא אס נפחוס הוי ליה ריעותא המטרפת
דלא מחזיקין ריעותא בהפסד מרובה דרישד. (י) קלם. כגון יתרת דדרי דלואי וטוסה קלם
לגבה או יתרת מנהג פחותה מערפא דאסא. וכל כיוולא נזה טריפה אפילו דרישד.
וכיש אס יס ריעותא גדולה ולא נפחוס להריאה שהיא טריפה אפי' בהפסד מרובה ודרישד.
(יא) נקב. וקשה למאי נפקא מינה אי אמרינן שטריפות הריאה היא מטעם נקב או מטעם אחר.
איכא נפקא מינה לפי שצנינו שהרעבים זיל חולק הטריות כשריאה. יס מהם לרעתו משום נקובה.
ויש מהם משום חסירה. ניקב הריאה וניקב סימפוני הריאה אטוס דריאה ניקב סימפון ליתא
קרוחא. מים סרוכים. מים עכורים כחמסמם הריאה ונה חתח סוג נקובה. נחלפלו אונות או
שאלו להם סימון האונות. חסר ערוף הריאה. נמקה הריאה תפחד חרם. נגלגלת הריאה נפוחה.
מנה חתח סוג חסירה ולכאורה קשה לפי מה דקיייל דבי לריעותא לא הוי אלא היכא שמעדין
ערות מכוונת (וכתיב דדיני תחתי לריעותא) והיינו שמעדין על ריעותא אחת. משאכ כשאלחד
מטעם נקב ואחר מטעם חסר אין ערותן מכוונת איכ לא הוי תחתי לריעותא. לכן כתב השמיט
כל טריפות הריאה הוי מטעם נקב וספיר תחתי לריעותא הוי. (ועיין בזמני תמים אות תיד). (יז)
שלש אונות. וכך שמותיקין אונת תחתונה הסעוכה לאונת נקראת אונת ארוכה וצנה עשוס שהיא
גדולה וצנה שצאונות. ואונת שאלל נקראת אונת אלנעי וגם אונת קטנה לפי שהיא קטנה
שצאונות ואונת שאלית שאלל נקראת אונת העליונה שצנר ימין לפי שהוא עליונה מלך הרמס
ונשעמים נקראת אונת התחתונה לפי שהיא תונחת שצנר חתה ורובה להתפלל אס מדורק
הללעות. (יב) אונת קטנה. ונקראת עינוניתא דורדא על שס קטנותא נקראת עינוניתא ועל שס
עגולה וקלועתא נקראת ורדא וגם נקראת נגז מאחר שיש לה כים ואינה עומדת כסדר האונות
כי אס צננים וביקין צמקוס גדולים אל תצמוד. (יד) שתי אונות. אונת הסמוכה לאונת נקראת
אונת משוכה כחץ לפי שהיא משוכה ואינה צנה. ואונת שאלל נקראת אונת עליונה של שמאל
ואינה ארוכה וצנה כאונת העליונה שצנר ימין.

כי שונא יס נה מרחא פסולה או
איזה נקב. או סרפא תלויס שיוול
עון ריעותא אחרת. או יול דס מן
הסרפא או שאל ריעותא מה שאלין
יכולה להרגיש כשהריאת צננים
הצננות. ושמה מוכים עלה ריאה
לסון רואה משאכ צננים הצננות
אינו יכול ללחות. (ו) לריך לנפחה.
כגון יתרת דדרי דלואי דיש לתוש
שמה אחר הנפחה עמידה לנכות
ללך צנה. וכיש אס עומדת לגבה
או נטות לגבה וקטנה משיד לריך
נפחה דוקא דילמא אי נפחו ל"י
הוי כשר. או מרחא כשרה לריך
נפחה לרחות דחיישי שמה לאחר
נפחה יחזרו למרחא פסולה. וכן
כל כיוולא צנה. (ז) צין לקולא.
כגון שהיה ריעותא המטרפת ואחר
הנפחה הלכה הריעותא. צין לחומרא
כגון קורס הנפחה לא היה זה שום
מרחא. ואירע מקרה שנפחוס והיה
עליה מרחא פסולה. או שיש זה נזרחה
העומת ונפחוס וזוהי מרחא פסולה
וכן כל כיוולא צנה הכל לאחר נפחה
משערין. (ח) ואם אירע דלא נפחוס.
כגון שנצנדה הריאה או כשלה העכו"ם
או ע"י סינה אחרת. (ט) כל דהוא
כגון יתרת דדרי דלואי ואינו מזה
קודם נפחה ללך צנה כלום או

מרחא הנחור וברוחה. כשרה דרישד ולא אמרינן דלמא אס נפחוס הוי ליה ריעותא המטרפת
דלא מחזיקין ריעותא בהפסד מרובה דרישד. (י) קלם. כגון יתרת דדרי דלואי וטוסה קלם
לגבה או יתרת מנהג פחותה מערפא דאסא. וכל כיוולא נזה טריפה אפילו דרישד.
וכיש אס יס ריעותא גדולה ולא נפחוס להריאה שהיא טריפה אפי' בהפסד מרובה ודרישד.
(יא) נקב. וקשה למאי נפקא מינה אי אמרינן שטריפות הריאה היא מטעם נקב או מטעם אחר.
איכא נפקא מינה לפי שצנינו שהרעבים זיל חולק הטריות כשריאה. יס מהם לרעתו משום נקובה.
ויש מהם משום חסירה. ניקב הריאה וניקב סימפוני הריאה אטוס דריאה ניקב סימפון ליתא
קרוחא. מים סרוכים. מים עכורים כחמסמם הריאה ונה חתח סוג נקובה. נחלפלו אונות או
שאלו להם סימון האונות. חסר ערוף הריאה. נמקה הריאה תפחד חרם. נגלגלת הריאה נפוחה.
מנה חתח סוג חסירה ולכאורה קשה לפי מה דקיייל דבי לריעותא לא הוי אלא היכא שמעדין
ערות מכוונת (וכתיב דדיני תחתי לריעותא) והיינו שמעדין על ריעותא אחת. משאכ כשאלחד
מטעם נקב ואחר מטעם חסר אין ערותן מכוונת איכ לא הוי תחתי לריעותא. לכן כתב השמיט
כל טריפות הריאה הוי מטעם נקב וספיר תחתי לריעותא הוי. (ועיין בזמני תמים אות תיד). (יז)
שלש אונות. וכך שמותיקין אונת תחתונה הסעוכה לאונת נקראת אונת ארוכה וצנה עשוס שהיא
גדולה וצנה שצאונות. ואונת שאלל נקראת אונת אלנעי וגם אונת קטנה לפי שהיא קטנה
שצאונות ואונת שאלית שאלל נקראת אונת העליונה שצנר ימין לפי שהוא עליונה מלך הרמס
ונשעמים נקראת אונת התחתונה לפי שהיא תונחת שצנר חתה ורובה להתפלל אס מדורק
הללעות. (יב) אונת קטנה. ונקראת עינוניתא דורדא על שס קטנותא נקראת עינוניתא ועל שס
עגולה וקלועתא נקראת ורדא וגם נקראת נגז מאחר שיש לה כים ואינה עומדת כסדר האונות
כי אס צננים וביקין צמקוס גדולים אל תצמוד. (יד) שתי אונות. אונת הסמוכה לאונת נקראת
אונת משוכה כחץ לפי שהיא משוכה ואינה צנה. ואונת שאלל נקראת אונת עליונה של שמאל
ואינה ארוכה וצנה כאונת העליונה שצנר ימין.

א כשרה. ודוקא נשאר אונת אמרינן כן אבל אם ארוכה ועבה נאקטנה כך הוי חלף ובריפא דחשיבין אונת האמנעי לארוכה ועבה ואולא קטנה לאונת האמנעי והיל' חלף. (ג) ויילא. כתב צנחא שמואל בקולא ובמורחא פליגי דמאן דמיקל ניתרת ע"י דפגד דלדין שיהא כמו פק אמנעי של אגודל אבל אם היא רק כמו לפורן של אגודל כשר דלין זה אינא איכ' מיקל דהא מחמיר בחדר אינא דהיינו אם חסד אונת ונשאר רק כלפורן של אגודל טריפה ואין זה אונת. ומאן דנחמיר ניתרת ע"י דפגד אם יש יתרת מ"ג אפי' רק כלפורן של אגודל נמי טריפה משום דהוי כמו אונת. מיקל בחדר אונת דהיינו אם חסד אונת ונשאר רק השורש כלפורן של אגודל נמי כשרה. ואין נוהגין להחמיר כשתי הסגרות וכתיש בפנים. (ג) כשרה. ודוקא שיהא הקדק בומד במקום הראוי להיות אונת אבל שאר סדקים אינא מועילים כלל להכשיר. (ד) דסיד וייעיל להכשיר ולא להטריף ולא אידיגין ממ"י אם נחשב סדק לאונת איכ' הוי חליף דהא יש ד' שנחמל וג' צימין אלא אין חוששין בסדקים כלל להטריף. ט"ז. (ח) רק כיש. דרמ"א כתב סתם וז"ל ויש מכשירין אפינו

סימן ב. דין חסר אונת ובו' סעיפים:
א חסר כיצר אי חסר אונת אחת בין בימין בין בשמאל ולא נשאר כמ"ד טריפה אבל אם יש בה כמ"ד (ה) כשרה (ועיין בח"ס אונת ח).

ב ושיעור מרפא דאם י"א יהוא ארכו ורהבו כאורך ורוחב הציפורן של אגודל בינוני (י) וי"א כאורך ורוחב פרק אמצעי של אגודל בינוני ואין נוהגין להחמיר בשתיקן דהיינו אם היותרת על גבו אפילו כלפורן של אגודל טריפה. ונחמד אונת ליד שיהא נשאר השורש כפרק אמנעי של אגודל אבל אם נשאר רק כלפורן של אגודל טריפה.

ג אם חסר אונת אחת רק שיש סדק במקום הראוי להיות אונת (ג) כשירה דסדק מועיל להכשיר ואפילו אם היה נדר שמאל אונת אחת (ו) סדקים כשרה (ד) וסדק מועיל להכשיר ולא להטריף.

ד ושיעור סדק זה שחמרו אין להקל כי אם כשהסדק ארוך כגון האונות הראוי להיות פגור למעלה או למטה. ולא אפילו רחבו ועמקו (ה) רק כל שהוא כשירה אבל כשהסדק אינו ארוך נחמדי של מקום האונות. ליד שיהא הסדק ארכ וימקו כשיעור ארוך ורוחב ט"ד ולא אפילו סדק זה עומד בעיקרו או נחמל (ו) כשרה. ואם הסדק בשפינו ורוחב וכוונת למעלה למטה גם מלד השני כשיעור ט"ד אפילו רחבו ועמקו רק כשי' (ז) כשרה ושיעור אונת טע"ד.

ה אם היה בימין ב' אונות וחשלישי ניכר בה חיתור נמור רה שבצד שמאל יש

נהיכר וסדק כיש אע"פ שאינו כערפא דאסא והת"ש האריך נעמנים ומקין דלין להכשיר נכה"ג כיא כמו שנחמל בפנים. (י) כשרה כתב בספר צית אפרים ולדין לרקוק שתי' בעין חיתור. אבל אם הסדק רחב ומלק למטה שנראה בעין חסרון במחור ולא כשתי' בדקות אינו מועיל להכשיר על ידו אף על פי שהוא ארוך. (י) כשרה. דהכל רואים שניהם הם אלא דנכרכו כסדקן

זבחי תמים

דין חסר.

א צמית' צ' סעיף א' כתבאר אם חסר אונת ולא נשאר כמ"ד טריפה' כתב בספר צית אפרים אם חסרה אונת ויש צמית' היא ה' כמו בצמית' אין להתיר על ידו. וכ"ש אם צמית' הראוי להיות אונת ויש פיטול ובומד תחתיו שאינו משלים החסרון.

כתב הפרי"א אם נחלל אונת אחת פחותה מטרד אלא שיש בה צנעה כשיפולי והצנעה היא משלים אחת כשיעור זה ויש להצנעה חוב צמר מקין כשרה. דכשימפלא הצנעה יהיה האונת שלמה ארוך האונת טע"ד. והכבים עמו צנ"א. כתב בלבושי שר' אם נחלל יתרת וצנעה עלים וצין הכל הוי כמ"ד דהיינו שהצנעה משלמת אם ניכר שכאשר היה נרפא הצנעה לא ישאיר כמ"ד אם צין הכל כאשר הוא עכשיו הוא כפרק אמנעי של אגודל טריפה. ואם הוא עכשיו קטן מזה השיעור התיקל בהפ"א לא הפסיד עכ"ל.

ב בסעיף ה' כתבאר צמס רצי אחאי צ' אונת צימין וקדק. ובשאל ב' אונת פרוחה דטריפה. רש"ל כתב הטעם דטריפה משום חליף דשחמל ב' אונת פרוחות וצימין ב' אונת פ" קדק וט"ז כתב הטעם להטריף משום דהוי חרתי לריעותא. פירש הפרי"א משום דסדק אינו יב' לשמול צ' פגולות להטלים החסרון צימין ולהשוה החילוף שנחמל יותר צימין. כיא אם יש

הלכה למעשה

פירות (ט) מריפה משום דהרל ב' לריעותא
(ועי' במב' לוח ב' וכו' ע' (ט) יעשה ע"ה)

ו אונות הדבוקות להרדי ואין בהם סדק
יש לבדוק אחר סימפנות ואם יש לה (ו) שני
סימפנות ודאי ב' ניהו וכשרה כי כל אחת יש
לה סימן אחד ולו ב' סימפנות (יא) זה סימן ששני אונות הם
(יב) וכשרה (שניה) (ועי' במב' לוח ב').

סימן ג. דין יתיר אונא וכו' ו' סעיפים:

א יתיר כיצד אם יתיר אחד מהאונות
בין בצד ימין ובין בצד שמאל מריפה ויחזיק
דאמין היינו העובדות שלא בדרי האונא כנגד הרמא כל מקום
שבה (ה) בין בערונה בין בלוחם בין בלוחם אצל יתרה
העמוד בדרי האונא אפילו יש בכל ל' יוסף מחמשה אונות (ב) כשרה
(ש"ח).

ב הוא דאמרינן דיתרת מנכה מריפה
היינו כשהיתרת גדולה כמו (ג) מיד אפילו
לאחר נפיקה אבל כשהיא קטנה ממיד לאחר
נפיקה אז היא כשרה דאין זה קרוי יתרת.
ואם נמצא יתרה בערונה שהיא למעלה מלוחם קטנה לשדרה
לפנים מן הרמא דנו כמו שאר יתרת מנכה ואם היא כבירה
(ד) קריפה.

נקי ורגיל מונא בצדיקת הרמא ובהחלף כולהי טבחה דמחא כי נקל יכול לפגוע באיפור חסר
אונא שהיא דאורייתא.

א בין בערונה. צע"י כתב אם נמצא יתרה על גבי הערונה אפי' פחות ממיד שהיא מריפה
משום דמחמך בללפות. וכתב התנאים ולא מלאמי לו חסר ארבעה הסי' בתנ' שמי' דכשר אם לא
בהוא דוקא כשרפא דאסא. (ג) כשרה. צע"י כתב שאין להכשיר אלא כד עשרה אונות והיינו
ה' בכל ל'. (ועי' גירוש עד עשרה דרי אל פניה) אצל מהרש"ל כתב דהוא דעת מהרש"ל
והורה אלא שמי' לפסק הלכה כדפי' בפנים. (ג) מיד. והטעם כתב הסמ"ח דכיון דהיא גדולה כל
כך קרוי יתרה אונא וכל יתר כנוסול דמו ונשאר נקב במקום הזה משום דלאו אורחיהו נהכי. משא"כ
יתרת בדרי לאורי' אורחיהו נהכי ומהר"ץ כתב הטעם דאסוף להתפרק בללפות ויהיה נקב וסופו
לנקוב כנקוב דמי אצל אם היא פחותה ממיד לא מקרי יתרת. וגם אין סופו להתפרק. (ד) מריפה.

זבחי תמים

ביצין ב' אונות וקדק ובשנאל ד' אונות פרודות לרש"ל מריפה דמי' חליף האל. ולדעת ט"ז כשר
דאל לא מפד ציעין ולא אי חרתי לריעותא.

ובצפר בית אפרים הכביר חז"ל אם יש ביצין שלשה אונות וקדק בשלש אסא. ובשנאל ד'
אונות פרודות. אין אומרים שזקדק ביצין ששיל לטעון אונות כשנים וסרי יש ארבע ציעין. אלא
כיון שיש בשנאל ארבעה כפרים גמורים אין הקדק מוליד מכלל חליף ועדיפא. אצל אם יש שם
באונא של יצין שזקדק שם ב' סימפנות שכלה מה שיש ב"כ ארבע ביצין יש להקל בהפ"ע
שעם הדחק ובלא הפ"ע אין להכשיר כיון דבשנאל איכא ד' אונות מפרדים.

ג במס' ב' קכ"ו ו' נחבאר שני אונות הדבוקות להרדי יש לבדוק אחר סימפנות ואם יש לה ב'
סימפנות כשרה. כתב צ"ח אפרים דוקא אם ספר רק אונא אחת בל' אסר ויש לה שני סימפנות
אצל אם ביצין שני אונות ובשנאל אונא אחת ויש בשלש ציעין שני סימפנות ובשנאל שני
סימפנות אין להכשיר בלא הפ"ע. אצל אם אין לריאה שום חימוך האומת כלל וסלקה בעד
ח' אפרים שיש לה סימפנות כמנין האונות אינם מוסיפים להכשיר. ועי' במס' ט' קכ"ו ה'

כן פסק הדיו והסכים עמו הפוסק.
 (ה) ודוקא יתרת. דנלאו הכי רעופה
 היא וכי נושא לבנה סופה להתפרק.
 (ו) העיקוס. השעם דכל האונות
 הראויות לה להיות לריאה ללא ריעי
 מינה. וכיון שמשרשח במקוונה אין
 העיקוס נוסח לבנה מקלקלת. ואפילו
 שורשה גבוה ועולה שאללה כסיד
 אינה נזיק. (ז) כנו הר. פי' דאם
 היה רחצ לנשיה ועגול למעלה ונקרי
 גבשושית וכשרה. וינינו קישוחל מקרי.
 ועיין גידן תרתי לריעותא. (ח) חד
 ככונס פירש לנשיה נזקוס שנתחלת
 לעלתה כדלה לבנה סדק ומונדל וכן
 הריאה ולמעלה היא רחצ ונראה כעין
 כונס אפי' היא אינה חדה גדלשה או
 שהיא רחצ לנשיה ולמעלה היא קלה
 חדה ככונס. אם היא כסיד כר פה
 ללא עשוס דיתרת היא דהא וינינו אינה
 כלות אונא ממש. אלא עשוס דכל
 שיש זה חד סופה להתפרק בללעות.
 והיינו מננה עם שאין כן תקנול דליכא תקוס
 להתחזק וכשרה בכל גווני (תניש וזית אפרים).
 (ט) להכשיר. משום. דקיל יתרת תקנול אורחיהו
 נהכי וגם אין שידק סיכור כפננה ראשונה.
 (י) וכן דעת הגדול להסמיר וכמו דנצריק
 דלטי נהנו להסמיר. ונדעסק אליעזר כת

ג והיותרת העומדת בדרי דאונא
 בשנופתין הריאה אז היותרת נוסח לצד גבה
 של הריאה מריפה (ה) דוקא יתרת אבל אם אין כאן
 יתרת רק שאלה חסם משרשח במקוונה כדאוי ועשעקנות לבנה
 אפילו (ו) העיקוס בולג כסיד כשרה (ועיין בזכית חוס ד'
 חוס ח').

ך והא דאמרין דיתרת מננה ונדולה כסיד עריפה
 סיני דוקא דסימנס ים לא לורה אונא אבל אם מנאל על
 גני הריאה תקוס גבוה (ז) כמו הר אין זה יתרת ואפילו
 גולה כסיד כשרה וקראתם גבשושית ואם היא למטה או למעלה
 (ה) חד ככונס ונדולה כסיד עריפה (ועיין בזכית חוס ח').

ה ואם יש יתרת מקמא יש משרדין
 אם היא כסיד בכל מקום שעומדת כאלו
 עומדת מנבי ואנן נזהגין (ט) להבשיר יתרת
 מקמא ואין בזה נהנו וכן הענינה אבל במקום שאין מנהג ים
 להסמיר (י) כשרה ראשונה (שמיח).

ן אם בצד אחד של הריאה חסרה אונא
 אחת ואף שבסוף האונא שבארתו צד היתה

זכאי תמים

ובכש שאין חוששין בקדקוס לחטריף כך אין חוששין בקימפיות להטריף. שם גדל שחל
 עני אונות ובכל אחת יש זה שני קימפיות. או שחלש ב' קימפיות. אין אומרים הרי ים כאן
 ארבע בשחל חלל אין חוששין להם. ואף שיש שם קדקוס וקימפיות עד שחלש מזה שהם ארבע
 בשחל אין חוששין להם. אבל אם אין שם בשחל רק אונא אחת ושלא שם קדקוס וגם ים שם ארבע
 קימפיות תקוס שרואי להיות קימפין לכל אונא. ים להסמיר ולסמירין כיון שהכשר ריאה היא
 על ים הקדקוס והקימפיות. ובקוס הסימ ודור גדול ים להקל אף כשהוא ובכין הוא שם מלא
 ארבע קדקוס גדל שחל ים לו להסמיר ולצדק לבחלה אחר הקימפיות שם מלא ארבע קימפיות ים
 להטריף משום חליף וכונסור.

ך בקיין ב' סנין ב' תבאר יתרת דרי דאונא ובשחשין הריאה אז היתרת טעה לצד גבה
 טריפה כחז השנוח אם כנאלח יתרת משרשח דרי דאונא ועשעקנות לקנול ילגלג עד שיש פסק
 להיכן היא טעה לריך נפשה לראות להיכן הוא חזקה ואם לא כפחה לקור. אבל אם היא
 עומדת דרי דאונא בלי נשיה לבנה ים לבנה להירות כפלגא ואם לא נפחוס אין להסמיר דיעבד
 (ועיין בפתחיה).

ככז גדל אם יש נימין ד' אונות או בשחל ב' אונות. ואחת מהם נוסח לבנה. או רואין
 אם אונות הנוטה לבנה היא כשרה שאל אונות ויש לה קימפין. ואחת מהנותרים נשחה כחולר
 קלת או שאין לה קימפין ים להכשיר שדרי היתרת היא עומדת בשוה ואינה טעה לבנה.
 ואחת האונא שחשקת' היא ממשחן האונות הראויות להיות ואין הביקוס ונכריש. וכן אם
 האונא היתרת מטה לבנה ע"י נפיש. ובשחשין הדי נכחה בליה היא חזקה לעמוד בשוה עם
 שאל האונות ים להכשיר כי ים ללמוד מדין סיכל שחשתינו בומל עב"ל.

ה בקיין ב' סנין ד' תבאר אם מלא ע"כ הריאה כנו הר ונקרי גבשושית וכשרה ככז
 גדל אם קדס האפונה נראה כעין בליטה חדה למעלה או למטה ועל ידי הכשיה אין שם חידוד כשרה
 שאין משרשין בריאה אלא כמו שהיא נפ חיה. וכן מלא שם שני בליטות קבועים רחבים למטה. ולמעלה
 אינם נכשין כיון להטריף על ידו. אלא על ידי הכשיה הן מתקדמות אחת אל אחת ועתהאיותם כאלו
 ים הכל בליטה אחת עגולה כשרה.

ן שם סנין ד' תבאר אם אין לריך טבליטה שפוק האונות להטלים האונות כשרה. כי נניח

הלכה למעשה

בליטה גדולה כמו אונא (יא) אינה משלים
החשרון ונוהגין להטריה אבל אם אין לך הנזירה
 (יב) להשלים האונא שפיר תיקרי דברי דאזני (ועיין גזרים
 חות ו).

סימן ד. דין פיצול ובו ה' סעיפים :

א אם יש פיצול על גבי הריאה וגומא
תחתיה ובשנופחין הריאה נופל הפיצול לתוך
הגומא לפילו שאינה נכנסת לתוך הגומא אלא כשנתיב הדי
 כנחם עליה (ה) **בשרה** (ועיין גזרים חות ו) **דאין זה**
יתרת כי אם פיצול ונאמר שהגומא היא הכתה לבח כו
 אין עמיד להפסק כיסרם.

דנכחמות עכ"ס יש להחמיר אם אין
 נוכח גדול והודה עליהם נכחש.
 (יא) אינה משלום החשרון. כי כל
 מה שלמחה מן הורדה תיקרי שלא
 דברי דאזני לענין זה (רמ"א). (יב)
 להשלים. כגון שנחשבה על ידי סדק
 או שאל היכרים שנחשלו. אפי' יש
 נזירה בסוף האונא מוקרי דברי
 דאזני וכשרה.

א כשרה דהואיל כשנתיבין
 הדי עליה יורד לגומא היה כשנוגע
 הפיצול לרובני הזהמה יורד לגומא
 ואינו מוכח שתתפרק (ש"ך).

זכרי תמים

אפרים זה שאמר יתרת שבסוף האונא אפילו אם האונות העומדים למעלה מן האונות
 אין להם סימפון. והעומדים למטה יש להם סימפון מ"מ כשרה דלא קפדין כי אם האונא וביין
 דיש לנעילה מן האונות מנין האונות הראוי כשרה. ודוק אם אין שם צינור למטה מן האונות
 רק שני אונות יתירים. או בלד שאל למטה מהאונות רק אונא אחת אז היא כשרה ככה"ל גומא
 אבל אם יש בלד ימין למטה מהאונות שלשה אונות או מלד שאל שני אונות ואחת שלמטה יש להם
 סימפון ושלמטה אין להם סימפון. יש להעריך כי קרוב הדבר שאותן האונות ש ש להם סימפון
 הם טיקר האונות. ושאל להם סימפון אם היתרת ואם כן הוי ליה כנחשלו האונות למטה
 והאונות למעלה שאסורה.

ב צימון די סעיף א' כחצור פיצול על גבי הריאה אפילו שאינו נכנסת לתוך הגומא אלא
 כשנתיבין הדי עליה כשרה. כחצ ציט אפרים שאל להכשיר ככה"ל גומא כי אם כשנחל חוץ לגומא
 ועל ידי הפיחה נכנסת קלת צומא. אלא שעדיין צולט ועל ידי הכחת יד נכחת הוא יורד לתוך
 הגומא. אז אם נחל חוץ הגומא ומחמת הפיחה היא יולאת קלת וצולט למעלה. וע"י הכחת יד נכחת
 חוזרת להיות שוב לבשר הריאה. אבל אם נחל הפיצול בולו חוץ לגומא. ואינו נכנס לתוך הגומא מחמת
 הפיחה כלל. רק מחמת הכחת יד נכחת. אין להכשיר כי אם בהפסק ונודעה. ואם אינו נכנס גם על ידי
 הכחת יד נכחת רק לריק להניח ציד ממש לתוך הגומא גריפה. וכן אם נכנס על ידי הכחת הדי נכחת
 רק שאם נופחין אותה הי עולה מחמת הפיחה ויולא מהגומא גריפה. דכיון כשנוקירין הדי היא חוזרת
 ללאת כולה מחוץ הגומא חיישין שיתפרק.

ואם הפיצול נגבה לו המחזור שנה ללד שיצולי הריאה וזר הפרוד היא ללד השדרה. ואז
 כשהזהמה הולכת הפיצול נופל מן הגומא ומתפרק בלעצות. זהא יש לחלק אם נכשית הולכת לתוך
 הגומא ואינו לריק להניח הדי עליה יש להקל. דכך היתה מונחה בנח"ב צחי הזהמה ואינו
 נופלת. אבל אם לריבין להניח הדי עליה נכחה. אין לדיין זהא אלא מה שעיניו רואות ולריק
 להצחין מקום עמידת הפיצול ומצור. ולפי ההילוך הזהמה אם נכנסה בלעצות דוקין אותה להגומא
 כשרה. ואם לאו עריפה. ואם אינו יכול להצחין יעריף (שמי"ת) וסתם צורך יעשה ש"ח :

ב אונא שנחשלה לנשים צבוציה. אם שורש אחד להם כבוצי אלצע נחשבים לאחר לכל
 חילי. הן לענין יתרת או צי ורדות. וה"ל אם שורש של אחד גבוה ונחצתה וצולטת למעלה איה
 פוסלת דכיון דשורש אחד כבוצי אלצע להם א"כ לא הוי יתרת וה"ל כאונא אחת ולא גרע מנכשית
 (שנחצור צימון ג' ק"ד) אבל אם אין להם שורש אחד כבוצי אלצע חדא מנייה יתרת היא.
 ואז אם אין שום אחד צולט מתדדי הוי' תחוייהו דברי דאזני. (ול"מ אם ארובה ועבה נחשלה
 כך ואין להם שורש אחד כבוצי אלצע ואינם צולטים כלל) דנזק תחוייהו לסדרי טיהיה ארובה
 ועבה גדולה מאונא האמלאי שלא יחא חילק. אבל אם אחת צולטת יתרת היא ואין מלרען להדי
 ולריק שיחא אחת מן שיעור ארובה ועבה להיות גדולה ממחלצות ואם ללא עריפה ממש חליק.
 ואין להכשיר אפילו בכה"פ כ"א בהפ"מ (שמי"ת) וסתם צורך יעשה ש"ח.

אבל אם אחת צולטת היא היחירה. ואז אם החליטה שורשה צולט למין והשנית שוב לשאר
 אונות שנזירה הו"ל יתרת מנבה ועריפה. ואם איבא הו"ל הפנימית יתרת מקמל וכשרה ואם
 שניהם צולטים זו לקמל וזו לבנה יש להחמיר באין הע"מ. דיש לחוש שאל הפנימית היא
 האונא הראוי והחלונה היא היחירת וה"ל יתרת מנבה. ובהפ"מ יש להכסיד ככה"ל מנח ק"ס

(ג) יתרת וטריפה. הטעם כזה ה"ז דאי הוי פילול ה"ל להיות שיה' לנשר טריפה. אלא ש"מ שהיא יתרת ושיעורה אם היא כשרה דאקא טריפה. והשמות כחז ט"ז דלאו משמע יתרת על גבה היא טריפה אלא משמע פילול בופל היא טריפה. דכיון דתתפלל מנוקא טריפה ואינו מחזור כהנוקא ונולדת קלת הנליטה גורם שתתקבץ כללעות ותתפרק. (ג) יש להסיר. והטעם כחז הס"ך דכיון דהיא קלרה מן הגומא איכא לא הוי פילול אלא יתרת. דאי הוי פילול מהגומא הו"ל לכקות כל הגומא. (ד) ובהפ"מ יש להכשיר. דהש"ך נזקקות הכסף הש"ך עליו וכחז דאם היה קלרה מהגומא למה יהא טריפה דקוף סוף כיון דכח גומא אין עמיד להחפרק ע"כ.

ב דוקא שמשלם הגומא ושוה לשאר בשר הריאה שהסרס אינה רחנה יותר מן הגומא אבל אם היא גבוהה ובולטת למעלה מן הגומא אשילו אין גבוהה כמ"ד רק שכל הפילול כשרה דאקא אינו אלא (ג) יתרת וטריפה. וה"ה אם הפילול קלרה מהגומא כמי (ג) יש להסיר. (ד) ובהפ"מ יש להכשיר אם לא שתתקבץ (ה) כשיעור דטריפה משום הסיון אפי' דהפ"מ.

ג והא דאמרינן הפילול כשר דורא מגב אבל פיצול מקמא אפי' שבשנופחיה אותה היא מונחת בגומא כתקונה ושוה לשאר בשר הריאה מ"מ (ו) טריפה. ובה"ה יש להסיר. (ז) אשילו כפחות מעיד דליתא הפקר מרונה ואין הפרש בין אם השורש ר"ל הפילול עב וזק (ח) או לא (ועיי' חכ"ת ח"ט י"י). **ך** וחס נמלא יתרת כנגד הרין הוודא י"א דאשילו האוקרים יתרת מקמא (ט) הכא כשרה דהפ"מ ובמקום שמכשיר יסרס מקמא (י) פשיטא דה כשר אשילו בלא ה"מ.

והורה אלו חז"ש וכחז אי נשים הטעם שכתב הט"ז שזה נראה דיתרת היא דאי הוי פילול מהגומא הר"ל לכקות כל הגומא. יש לומר דזה ימים שנחפלה וגדולה הריאה עם הגומא והפ"מ לא גדל כל כך ומחולשתה. (ה) כשיעור. כגון שהוא חסר כביז הפילול ככ"ף כפופה וכמו שנחפזר בסיומן ל"ג דלא עדיף מחלו היתה כזו. שלמה והיה זה חסרון נחמוץ דטריפה. (ו) טריפה. דאין דומה ליתרת מקמא דהתם יתרת האונא היא ולא תתפלל מנוקא טריפה והוא חזק ולכן כשרה. אבל פילול זה מחזור נמקת ורובו ליפול למטה ולהתפרק ולכן טריפה (ש"ך וש"מ). (ז) אפי' נפחות מע"ד. דכיון דלאו מעטם יתרת אחי עולה איכא קלת כוזב אפי' פחות מע"ד ויפול למטה. ובהפ"מ יש לסמוך על מהר"ן שהקיל בזה (תנ"ש). (ח) או לא. שכל שנחפלה מנוקא הריאה חיישין לו שיחפלה יותר ונחתה שהיא חלילה למטה ויתפרק. ואינו דומה ליתרת שהיא מחוונת היטב כדי הקיפו. דלא כז"ש שכתב להחיר אם השורש של הפילול חזק ע"ש (צ"ח). (ס) הכא כשרה דהפ"מ מרוב ^א דמהני לה האי חרץ שנתח נחוכו ולא תתפרק. (י) פשיטא דזה כשר דהגומא לאו משום הגנה

ז ב ה י ת מ'ם

פקק שמה החליטה היא האונא הראוי. ואח"ל שיתרת היא שמה לא נחמך כיון שאינה חיה (ש"מ ותנ"ש) ויש להחמיר אף בהפ"ו דעת הג"ט. והתם בודק יעשה ש"מ. כתב בצ"ח אונא אחת שנחפלה לנשים צנוציה. אפי' שאין להם שורש אחד ועומדים בשות שאין אחת מהן בולטת לא לחוץ ולא לנשים. אפי' כן אינו מועיל להשלים החסרון.

ח כתב בצ"ח אפרים אם נמלא פילול על הריאה מנחה וגומא תחתיו ויש נקב בגומא. והפילול ספל לחוץ הגומא חסר סנפיה וממלא לוחה ושיה' לנשר הריאה יש להכשיר. לפי שהפילול פחות הקב שבגומא. וכן אם יולא מהגומא כשרה מתוך הצועה ודוקה בתחתית הפילול. וכשהפילול נופל לחוץ הגומא אינו ניכר הקרכה והצועה כלל. הביא כמה ראיות גדולות להכשיר בזה"ב. ועיקר הטעם דכיון שהפילול הוא מונח לעולם על הגומא ומהדק עפי' ע"י נפיהה שפיר מועיל קמיהה עכ"ל. (ותם) בידק חליה לבורח דין א"ל בלי ש"מ.

י צמ"ד כ"ג נחפזר דפי"ל מקמא אפי' שהיא מונחת בתוך הגומא ושוה לנשר הריאה טריפה דקובו להתפרק ואין הפרש בין אם השורש של הפילול עב וזק או לא ע"ש הטעם. כתב בצ"ח אם הפילול מקמא רחב מן הגומא שתחתיו אם הוא לפיכח ודאי שהוא מן הגומא אלא שהפילול נחבול ותחתיו צומח יש להסיר. כמו שנחפזר בפנים. אבל אם נראה שהיא יתרת בפני עצמו אז לפי מהנהיג דמכשירין יתרת מקמא אם אין בגומא שיעור חסרון יש להכשיר צהפ"מ ולא אמרינן דהוי צ' לריעותה משום דהוי יתרת מקמא על גומא. דכל היכול שמהפ"מ ירעוהו דלנחתא. כגון הכא דליכא מ"ד דלוקר יתרת מקמא ואיכא מ"ד דלוקר חסרון מנחמוץ והא דפת הרמ"ם בדין דוקא שהיא לריעותה זה על גב זה משום ולא במקומה זה אלא זה וא"כ בבאן עיקר היתרת הוא ע"ס על השורש היולא מהריגה שהוא כמון להגומא וא"כ אינו רק קמיהה לבד ולא הוי צ' לריעותה עכ"ל. (ותם) בודק לא יכשיר בלא ש"מ. (ועיי' צמ"ח ח"ט מ"ד).

הלקבה למעשה

ה אונא שנחמצלה לשנים אינה נחשבת
אלא לאחת והיינו דוקא להמריף אבל להבשר
(אף) לא נרע מהבשר סדק (מחיל). הומוס או
החונט פשוטם פתקה בשנים נפחץ חוזה אם נקרו
המתקים כשרם ואם למעלה או למטה נקרו ונחמל נקרו
(כי) יש להחמיר.

סימן ה. דין פיצול ויתרת אצל אונא העליונה ובו ג' סעיפים:

א **אונא** **העליונה** **לצד** **ימין** **דרבה**
להתפצל **ומני** **שיח** **מונחם** **כציל** **החם** **לכך** **אם**
נמצא **בה** **יתרת** **מגבה** **או** **פצולין** **שהם** **נבד**
מבשר **הריאה** **אפילו** **יותר** **מסד** **משר** **דחיצין**
שנסבלה **כן** **מחם** **הדוחם** **(ועיין** **מלים** **לום** **ט"ב).**

ב והיינו דוקא כשנמצא היתרת מחציו
ולמעלה לצד חור של האונא דסס דכס להפעל
אבל אם נמצא יתרת מנבה מחציו ולמסד
לצד שורש של האונא אז היא מריפה דלי
ודכה להפעל סס (ה) ויא דאם נמצא היתרת
מנבה באונא המתפצלת מן החריץ שיש
באותו אונא לצד עיסרה אז היא מריפה
ובי. והורה עליהם בחניץ להכמיר נכהיג.

א ויאל והקשה בנתיבין מלי צייניהו סוף לשני דיעות ללד האשם הן חקילין וללד השורש הן מחמירין ומשי איכא צייניהו ילא עקילין בנתקום אחד ומחמירין בנתקום אחד. מפני שהמרץ פועל באלכסון כמו שהוא מסבב את הגדרתה וראש אחד עין המרץ. דעינינו ללד

זבתי תמים

[illegible]

יב אם ק"ב בשם המצ"ע דלפ"ן נותנין לתחמיר בשתי הפצרות. שמי'ן להכשיר כ"א וחמ"א ונתעלה ודוקא חז' לתרי' והס"ג על הבודקים שנהגו לתדוד חזות הפלגותה על ששאל עם לחז' הפלגותה של ימין ע"ש. כעצמי חמי הכנ"י מוסר"ר פנחסאל צריכל' דייני מק"ק פשעט ח"ל ור"ל כ' נכונים הנה דברי הבודקים בזה. דז"ל בחר טעמא למה שייך באונא הפלגותה של ימין ע"ל שחזר ולא באונא של שמאל מפני שהיא גדולה בחזק' ותתארבות עד לפנים במילר החרה ששאל"כ באונא הפלגותה של שמאל שהי' קלה ומתנה ואין ע"ס דחוק. וא"כ צ"ל לאותם החתומים שהיא גדולה מאונא של שמאל של למילר החזק והרבה להפחל' וכן ע"י שכתב לתדוד אונא הפלגותה של ימין עם של שמאל אינו טובה בעיניך הדיון עכ"ל.

[illegible]

היא חרצה גרוע העצב רח נחל
 דלל היו יתח אלא פילול ופילול מקמל
 טריפה. אל יתח גר החריץ הורדל
 חין זה פילול אלא יתח מקמל והחריץ
 חין זה גומל כלל דרך כבודיהו וחין
 לנו לחפור לכל הדיעות (שך)
 (א) לא גר מהעשר סדק.
 והכי פירושו אם יש ג' אונות גמורות
 צד שמאל ואונא אחת תתפלל לשנים
 ונשאר כעזי אלנב וצד ימין יש גם
 כן ג' אונות גמורות דלל תיחל דהוי
 יתח צד שמאל וצד ימין וזהו
 טריפה אלא כיון שנשאר השורש כעזי
 אלנב אינה נחשבת אלא לאחת והוי
 שור גמול וכשרה אלל להכביר כיון
 יש צד המאל ג' אונות. וצד ימין
 יש גם כן ג' אונות ואונא אחת שאל
 ימין תתפלל לשנים ונשאר כעזי
 אלנב לא גר מהעשר סדק ונחש
 לג' אונות וכשרה. (י) יש להחמיר.
 ונשע דמהריץ כתב להפריך בזה.
 ואינו נהפית כח להכביר דכתיב
 ומוציא מעשרים בזה"ל דענין
 יש שורש אחד הר"ל מדה וכשרה.

[illegible]

האונן הוא עומד למטה מחליו וראש השני שהוא ללד החזה הוא עומד למעלה מחליו נמנע מלד אחד הן מהחירין דהיינו אם הייתה עומדת תחת החירין אף שהיה למעלה מחליו פקול עשום שהיה למטה מהחירין וללד השני הם מקילין אם הייתה עומדת ללד השורש למעלה מהחירין כשרה אף שהיה למטה מחליו דעיקר תלמודא בחירין. ולמד מחליו ולמעלה הוא כשר ומחליו למטה סריפה זו הוא להיפך. ללד השורש הן מקילין דאף שהיה למטה מהחירין ימים כשרה כיון שהיה למעלה מחליו דעיקר תלמודא בחליו עכ"ל. ואנו נוסינן להחמיר בדברי כולם וכמיש נפריש. (ג) ללד השורש. בחיבורי הנדירות כחזו ש"ס להצית אונא העליונה של שמאל אל אונא העליונה של ימין ומתקום סגנוע האונא וללד ראש א"ס שם פירול או יתרת היא כשרה ולבנה מוננה היא סריפה עכ"ל. אבל בתנאים שור

ואינה כשרה אלא כשנמצא היתרת סן דחירין ולצד ראשה ואין נוהגין להחמיר בפסי הספירה שאין להכשר כח מחליו ולמעלה דחוקא סון לחירין ללד חזו האונא לכל מהחירין (ב) ללד השורש אף על פי שהיה למעלה מחליו לא נחשירק. דהחירין חלו אין שם חוקא (ועיין בזכ"ס חות י"ב).

ג ואם נמצא יתרת או פיצול מכאן למטה מהחירין דינו כבשר אונות. (ו) פיצול טריפה (ז) ויתרת כשר חון בחירין פלגה נחוס החקנא הנרבה שלה דין הפוך (ה) פילול כשר ויפסה טריפה ובאונא העליונה השמאלית דינו כבשר אונות כיון לבנין נכנס או פקחא כיון נפילול כיון כיסרם (ועיין בזכ"ס חות י"ב).

סימן ו. דין חליף ובו ד' סעיפים:

א חליף כיצד. הרי שהיו שלש בצד שמאל ושנים בימין או ארבע בצד שמאל ושלש בצד ימין. הוי חליף וטריפה. דלעולם צריך שלא להיות (ה) יותר בצד שמאל (ב) מבצד ימין (ועיין בזכ"ס חות י"ב).

השני על זה חיל ראיית נפסרי הבדוקים שנעדינותיו שהוליו מנכרם ואין שורש נשום פוסק ילפנמים מתנגדים לדברי הפוסקים אבל אין הכרעתם מכרעת ואין בהם סמיכה ואין לנו אלא דברי גדולי הפוסקים וסדר הנדירות שהעתיקו הם עכ"ל. וכתב לעסק הלכה כמיש נפריש. (ג) פילול סריפה. כמו נשאר אונות פילול מקמא. (ד) ויתרת כשר. חזקא דלא הזכיר לנו סריפא חון נפולא העליונה רק התיר לנו סתם יתרת מקמא. אך לרד להצטין שלא יהיה ספוך ממש לגרמה דלא יש להסירק ממש חיובך נגרמה. (ה) פילול כשר דאף דמקמא גרע עמי פילול וגומא חסותה. זה המעט הוא ממש דסופו להתפרק אבל כאן הנגרמה מחזיקו וגם אינו מתחבך ונגרמה כיון שהגומא חסותה. כן פסק בגרש סלק דמסון סימן י"א.

א יתרה. אבל אם הם שיה נשור כשר. ועיין בסימן ג' ס"א (ג) מנדר ימין. ויהיה אם יש נלד ימין ארבע אונות ונלד שמאל רק אונא אחת נמי טריפה דנקלמא רבא הוה אונות אית ליה

זכאי תמים

דין חליף.

יב ב"ב י' ב"א מנחל דלשולס לרד טלא להיית יתרה צד שמאל מנדר ימין. כתב השמ"ח אי חיבה טלמא מימין ועלמא ומנחל ועוד אחד מנחל במקו שפילוי אונא ים להקל בהפ"מ דחוקא חב"ב דסוף שפילוי אונא נמי מקרי צדדי דאונא ח"ב הוי ד' בשמאל וב' בימין מ"מ כיון דלא קיימא ממש בחשטון הסילוק ים להקל בהפ"מ אבל אי חיבה ד' בשמאל וב' בימין ושד אחד בימין שפילוי אונא נה אין להקל חפ"י בהפ"מ (ועיין לעיל בזכ"ס ח"ב ו' וזה). ואי חיבה ג' בימין וב' בשמאל ויתרת מקמא בשמאל או חפ"י ג' בשמאל וב' יתרת מקמא בשמאל ים להחמיר ב"ב חפ"י בהפ"מ. וחב"ב דכתבנו לעיל כיון דלא קיימא ממש בחשטון הסילוק ים להקל בהפ"מ שמי הכא דנלמא רבו האפסרים יתרת מקמא ואף דאין נוקלין ח"מ בסגורא אליה עוד ריבנא דחליף ים להסירק חפ"י בהפ"מ עכ"ל.

כתב הפרי"מ אם היה אונות אחד עומד ואחד עומד וב' יתרה. או ב' אונות בימין ויתרת וב' בשמאל וב' יתרת מריפא מנחל אי נכנס יתרת לאונא ח"ב הוי חליף דכאי ד' בשמאל וב' בימין ואי לא נכנס יתרת לאונא ח"ב פסק מרן אונות מימין וטריפה.

שם כתב בפרי"מ אם היה ג' בימין וד' בשמאל ואחת בשמאל פקחא. לכאשר ים להתיר שפסא דחוקא הוא כמו פקחא אונא ח"ב הו"ל שיה נשור. ואנחנו זה פקחא הוא כי אף שפסאין כל פקחא כרימא שפסא נקב ח"ב אם פקחא אונא ח"ל נקב גרימא. ועוד אחד שכבר היה

הלכה למעשה

ב עוד יש חליף צורת אותיות של ייני
אינו דומה לשל שמאל ואם נתחלפו ציריהם

דימיו של ימין לשל שמאל (ג) ושל שמאל לשל ימין הוקה
 ליה (ד) הליה וטריפה ואשילו חנם דימין שחלפה עם
 חנם ושמאל (עיין בחי' אות י"ד) כגון אם חונא ליחנ
 דימין גדולה מחונא משיכה כחן שכלידה. או אם חונא העלינה
 ושמאל גדולה מאונס העלינה דימין שכנגדה. או חונא דיתין
 גדולה מחונא (ה) ושמאל. או חונא. חונא למעלה וחונא
 או חונא (ו) או למטה כל זה (ז) הין חליף וטריפה.

ג ואי ליבא חליף רק שניהם שוים כגון
אונות דימין ושל שמאל כולם כצורה אחד
כרסון או כולם בשל שמאל. בין באונות בין
באומות יש להתיר (ה) בהסדר מרובה ודוקא

שינויים הללו פוסלים מטעם חליף אבל שינוי לטרה לריח
 שאינו לטרה שכנגדה כגון שדרך האונות להיות משוכים וחדודים
 ועבה הם עבולים (ג) אפי' כורדל או כפנין אחר חין זה
 פוסל בה דאין זה חליף.

ד ועוד יש חליף כשאונא האמצעי של
ימין (י) גדולה מאונא התחתונה שדיא ארובה
ועבה ויש מבשריון ועדינות אלו טהנין להשריף בה
 ואין לטות ואם נמלא יתרת בין האונות וארובה ועבה מדיפה
 (ועיין בחי' אות ט"ו).

של ישראל. וכן הסכים הציח ופריח. אבל התצ"ש הפרך בפלפול והסמך ראייסם והעלה להשריף
 צלל הני החלופים הנזכרים בפנים מטעם דכי בשתנה לורתה ללורת חנרתה ולורת חנרתה ללורתה
 פסולה. ולא מטעם שינוי לורה רק מטעם שהחליפו לורה ומתנגדים זה לזה.

כח התצ"ש רדח' שיש שחש צבם צדיקת ישינים עוד חלופים אחר' כגון חונא משיכה
 כחן שגדל שמאל גדולה מחונא העלינה של שמאל. חונא האמצעי של ימין גדולה מחונא
 העלינה של ימין. וכיון שהמרש"ל גופ' לא חש להו אין לחוש להם כי אם היכי דנהוג כן.
 וכן נאפי' דרבי כחז חונא העלינה דימין שנתפדה מהקנה לנעלה יותר מחונא העלינה השמאלית
 הוי חליף. כחז התצ"ש גם לזה אין לחוש כ"א באחרל דנהוג כן ימין ריעותא היא ואם יש אחת
 ריעותא עליה מנערך להיות תרתי לריעותא (ועיין צדיני תרתי לריעותא). (ח) נהפית. אבל נלא
 הפסד מרובה אין להכסיר אפי' צד הפוכה. כגון שניהם שוים. כיון דמהלשון מהריון משמע קלם
 אפי' צד הפוכה להשריף. וכי' שיש. (ט) אפי' כורדל. ועיין צדיקת ז' אות ו. (י) גדולה. ודוקא אם
 היא גדיה מחונא התחתונה אבל אם היא שוה לה לא מקרי חליף (בהפית). ודוקא צדיני אונות אלו
 קאמר שפלין אהדדי צדלן מפני שזו נקראת קטנה וזהו גדולה. אבל נשאר אונות אין פוסלין להם
 אם הם קטנים או גדולים. וצלצד שלא יהיו מהחלופים הנזכרים צסעין צי.

זבחי תמים

טריפה משום חליף מתחלת צרייתה והאריך תחזור לכשרותה כ"י לימון' והא מנעמק ורע לו וטריפה
 ואין לה היחר (ועיין צב"ח אות מ"ה).

יך צסי' ו' ס"ז נחצור אם אינא אחת דימין שחילפה טרחה לאחת דשמאל הוי חליף.
 כחז צב"ח דוקא אונות שמתחלפו זה בזה הוי חליף וטריפה אבל אם יש יתרת צדיני דלחונא וטורחה
 כטרה שגדל שכנגדה לו להתיר אבל אם אחת מהאונות שגדל שכנגדו החליפה לורחה
 עם זאת היתרת אין להחיר כ"א צהפ"מ. ואם ידוע שאחת שהחליפה לורחה עם הלד שכנגדה היא
 היתרת כגון שאין לה סמפון וכדומה יש להקל אף צלל הפסד מרובה.

סך עם ס"ד נחצור אם האונא האמצעי גדולה מחונא ארובה ועבה טריפה משום חליף.
 צהפ"מ הוצא משה צב"ח שהי' צימין ד' אונות. האונא העלינה היחה כדירה ואללה חונא

סימן ז. דין חסר ויתיר בורדא ובו יי סעיפים :

א אם נמצא שני עינותא דורדא בין ביטין (א) בין בשטאל או שלא נמצא שום עינותא דורדא. בשתיקה אנו נודגין (ב) להטריק ואם נמצא שני ורדום אלל כיו או אלל שאר חיות השרה כשרס. ודרכה להיות עין ורדום ודוקא לענין יסרת הורדום ילאו מכלל כהנה (ג) אלל לענין ספר הורדא לא.

ב ובמה יודע אם יתרת אונא היא שמקילין בה במדינות האלו או יתרת ורדא שמחמירין בה. אם אין ליתרת זו צורת ורדא כלל רק צורת אונא יתרת אונא היא (ו) וכשרה. אבל כשיש בה קצת צורת ורדא

א צין נשטאל. הנה דגין זה איכא חלוקי דיעות. ה"ז פסק דוקא כשעומדת הימרת דורדא נמקום הורדא ממש אז היא טריפה ממש כל יתר כנטל דמי הויל חסרה ורדא הראוי להוות. אלל שלל נמקומה וכיש כשעומדת נשטאל כשרה דלא שייך לוור כל יתר כנטל דמי כיון דלאנו עומדת נמקום הורדא ממש. ואי משום ימרת הא נהיגי נגודיות אלו להכשיר כל ימרת מקומה. ואם אין לה תואר ורד כלל אלפי עומדת נמקום הורדא ממש כשרה דהא אין כאן עקול דני ורדום דהא יש לה לורת אונא. והנ"ל כ' אם עומדת נמקום הורדא ממש נהגין להטריק אם יש לה תואר ורד קצת אלל אם

דומה ממש לאונא יש להמשיכה ליתרת ונקמל וכשרה אלל אם עומדת שלל נמקום הידרא אף שיש לה תואר ורד כשר. והש"ך פסק שיש ליתרת תואר ורד ממש כלורכה וכהוייתה לפילו העוונות בלד שטאל הוי ימרת ורדא. וכן אלפי אין לה תואר ורד ממש רק יש לה תואר קצת ויש לה כים בפני עינה הרי כיכר שטחי ורדום סן ופריסה. אלל אם דומה ממש לאונא אף שיש לה כים יש להכשיר כיון שאינה עומדת נמקום הורדא. ונמקום הורדא אף דיש לה תואר ורד קצת טריפה.

והחנ"ש האריך והעלה מכל הכי לישאל לפסק הלכה כמו שנמצא בפנים. (ג) להטריק. אף על גב דנוהגין להכשיר ימרת מקמא. אלל ימרת הורדא טריפה דהכי נמירי לכו דיתרת מקמא אורחיהו דהכי אלל ימרת דורדא לכו אורחיהו דהכי לכן טריפות שייך נהו. (ג) אלל. אף ע"ז דק"ל מאן דמכשיר גבי ימרת דורדא מכשיר נמי גבי חסרון ורדא היינו נמקום דלא קבילו שלייהו לאסור ימרת דורדא אלפי. כהנה אלל לדין דנוהגין לאסור ימרת דורדא כהנה הנה נמי גבי מות אף ע"ז שילאו מכלל איסור ימרת עינותא לא ילאו מכלל חסרון עינותא. ואם אין להם עינותא כלל טריפה וכן לענין כרכות וזוועות ומלחות וכדומה דים שום לנהמה. (ד) כשרה. דקיי"ז לן דאורחיהו נמדינות אלי דהכי אלל אם יש לה"כלל לורת אונא ויש לה כים יש להטריק דכשהעידו נרדומו נמדינות אלו מכשירין ימרת לא מלינו שהעידו עם ריעותא דיתר

ז ב ח י ת מ י ם

קטנה ואללה אונא גדולה. ואללה קטנה סמוך לאונא ורלו להכשיר כהיו אומרים הסמוכה לאונא היא ימרת דברי דאורי ונ' אונות שלמעלה הימנה הם בבקס. אל"כ העדיפו ממשח שראו שהאונא הסמוכה לאונא השמאלית החסוק שכינה לאונא הוי נמוך ללד התחתון מחסוק הימין שצין ד' העליונות לנ' התחתונה. ומכרואי להיות גובה מועטם שנמצא צבועי' די אוח ו' אל"כ נראה דבה שהרציעת הסמוכה לאונא היא כהקמה מחסר מחסוק שלה נמוך מהמחסוק אונא השמאלית אל"כ כיון שהיא קטנה מאונא שאללה הוי חליף ועריפה. עוד אמרו כיון שהורדא עומדת למטה מכולם הר"ל ורדא שימנה מקומה שהרי הורדא לריכה לעמוד עם הסמוך שלה צין סמוך אונא הסמוכה לאונא וצין סמוך האונא כהצניח שייך לו סגור' וכי ענה היא רחוקה מאונא הגדולה השלישית. כשם שהצ"ש צלחת צמד טעמא הוי הכומס להטריק רק להרוחש צעלמא דרך חסר הכל. וכתבתי מועטא זס שילא לדינא מומי כמה פריטים לעבין בדיקה עכ"ל :

כתב צ"ש מועטא זס נראה היכא שיש ד' אונות צלד ימין אם מקום הורדא אינה מכוונת צין אונא לאונא הסמוכי' לה כזורת סגור' או שייך טריפה לעולם אלל לריכה לעמוד צין אונא הסמוכה לאונא וצין. האונא כדרכה והרציעת שהיא הסמוכה לאונא לריכה להיות עבה ולרובה מאונא השלישית. וכ"ז היכא שאין שום שימי צל' מהאונות אלל אם יש אינה שייך כגון שאין סמוך לאחר ממש שזהו קיומן שהיא הימניה. אם אחת מנ' עליונים היא הימניה בשר רק לריכים לראות שלא יהיה חליף דהיינו אם הראשונה שהיא ללד האחר או ששני' לה היא הימניה לרץ שהרציעת חתיה גדולה מנ' ואם הנ' היא הימניה לרץ שתהיה הרציעת

הדרכה למעשה

אם היא נוסדת מקמא בין בימן בין בשמאל
(ה) מריפה. אבל אם היא עוסדת בדרי דאומא
בשרה נדח"ל כשיש לה רק תואר וד קלם ולין לה כים
אבל כשים (ו) ליסרה כל תואר וד או פט לה רק תואר
וד קלם ויש לה כים כשים. אם הי בדרי דאומא בלר שחל
(ז) כשרה. אבל אם היא בלר יעין אפילו בדרי דאומא (ח)
מריפה (ותפסינו יעשה שיה).

ג אם יש שתי ורדות ויש להם שורש
אחד כעובי אצבע אפילו יש סדק בשורשם
נחשבות לאחת ואם אחת הפוכה או שינה תוארה
והשניה אינו הפוכה ולא שינה תוארה. אז הולכין אחד
היותר גדולה (ט) ואם היא אינה הפוכה כשרה אבל אם
שניהם שוים ואחת הפוכה (י) מריפה. ואם אחת שינה

כים (תשי). (ת) עריפה. ואין
הפעם הפסול כשנעומדת נשאל
משום כל יתר כנשל דמי וסיל
פסד ורדא. דאין לה שייכות משמאל
לימין. אלא משום דכיון דלא אורחי
היא ודעת הפוסקין קדמא ונחרא
רונם ככולם לאסור יסרת מקמא
אלא שהרמ"א ז"ל הפיד שמקילין
נמדינות אלו הנו דלא לחוסיק
אונה שפסיד. ודוקא גורם אונא
ולא גורם ורדא. כי הלצטי שר
התקיל גורדא שחלל אם עברו
עליה יצ מרש להחיר צהפיה לא
הפסיד עיכ (וקחם נודק יעשה
שיח). (ו) ליסרת. ודוקא אם יש
יסרת האונא ויש לה תואר וד לא היא דיעה
כוורדא אין למרש. (ז) כשרה. מלך יסרת אין להסריק דהא בדרי דאומא היא ואין שום ריעושא
ואין שייך לומר כל יתר כנשל דמי ואין לה שייכות משמאל לימין. (ס) מריפה. דכיון שהיא
בלר יעין שייך לומר כל יתר כנשל דמי. (ט) ואם היא אינה הפוכה כשרה. כך כחז הרמ"א
ובתנן הש"ך מלל כל איפכל אחר תיחד גדולה ואם היא הפוכה מריפה ומשמע
היה צהפיה שוים ואחר הפוך נתי מריפה. (י) מריפה. והפעם כיון ששניהם שוים יש למרש
שנא חורדא שהוא שהפך הוא ורדא אחרי משליכ אם הקפן הפוך כשרה דלמירקן אחרי רביס
להטות והורדא הגדולה הוא העיקר. כחז השומע היה אם שניהם שוים ואחד שינה תוארה

זבחי תמים

גדולה מהב'. אבל אם הד' היא היסירה עריפה בכל ענין לזרף. שיה הורדא עומד קמון בין אחת
לאונא כנורת קבול והא ליכא דהיסרת מפסיק עכ"ל:

דן וירדא.

מן כס"ז ז' פ"ג בתנאלי שתי ורדות שורש אחד כעובי אצבע נחשבים לאחת. כרז נב"א
זה שכתבנו שהם יש שורש אחד כעובי אצבע נחשב באחת אפי"י היא פסוד אחר"כ בלו ואינו חור
ימחצתו כשר. אבל אם הם שני ורדות חלוקות צעוקס עיקר ואחר"כ שורשים ומחצתים יחד ונשם ס
אחת בין שצוקס השורש אינם מחצתים יחד כשיצור אצבע עריפה דהכל הלך אחד פסוקס
צס אפסר לחלות שפסוקס להדרי. ואם אין להם שורש אחד כעובי אצבע אפ"י שאלת גדולה
ואחת קטנה ושניהם שומדים בתיקוהן ואינם הפוכים עריפה שכל שאין להם שורש אחד פ"י
גורדות הם (צ"ל ולצושי שרד).

זה שאמרנו אם יש להם שורש אחד כשרה אין הדברים האחרים אלא אם שניהם מונחים צבים
אחד אבל אם הם מונחים בשני כיסים יש להסריק. ואם אחת היא המונחת צבים והשניה היא מונחת
בשר דכיון שרוב עיקר הורדא היא צבים לא קפדין אשארלה. וגם אין להסריק משום ד' ורדות בין
שורש אחד כעובי אצבע להם. ואם הקטנה הפוכה ואינה מונחת צבים יש להסריק דכיון דליכא תרי
ריעותות צקנה שהפוכה ואין לה כים ונחפ"א יעשה שיה. ד"ל כיון דרוב הורדא היא פסוקס בדרכה
ומונחת צבים לא קפדין אשארלה ויש להבסיר עכ"ל צים אחרים ולצושי שרד.

שם כתב אם כנאלת הורדא הפוכה ועל ידי הכפיסה מחספסת עגמה וחצרת לעמוד נחץ
יטה דרך שר ורדות שר ואפילו אם היטה דצוקס למטה שורש עגה וסיטה הפוכה והסרידו
הדצוק נחת ואפילו אם היטה דצוקס למעלה בלא צוקס השורש או שתיטה דצוקס לאחל שאללה
ולא עומדה צבים שלה והפוכה ואחר שפסרידן אחת על ידי עומדת ותיצור שמה שחם ונחפין
הריאה ואחר הכפיסה עוד תסריק הורדא בדרכה והקמון מכוון בין אינא לאומא כחצית שרין
זו קביל. ואחר שתימין אחת צבים אינה חצרת נאלת שחם יש להבסיר.
וכן אם נעללת בתוך הבים חתיבה חרובה שאין עליה תואר וד וע"י כפיסה מתקשצ
כעין חרין וכשחפצין וממליקן צידים קצו אחת החתיבה יולא חורדא בדרכו וכשרתו יש להבסיר.
ואע"י שחל שפסוקין למשמש ולמרש זה היא חצרת לקדמותה יש למקל דלמירקן צמים סימם
כצביה נחמה ציחר והיה על חתיבה זו כל גורת וורדא בלר.

אז שאין לה חרץ ג"כ מדיפה ומבטח
היכל. (יא) הקטנה. דהיל על כל
פנים שינוי נקום קלת וסריפה
ומתנזר. לקמן. (יב) אפי' כשרה.
דכיון דשורש אחד כעובי אלצע להם
חשנין להו כחול דסקר מועיל
להכשיר ולא להסדיר. וכתנזר לעיל.
(יג) אמת. כגון דכל אחת יש לה
חלי חולד ודל. (יד) יש להסדיר.
ולא דמי ללירוף חסידה דספי' חי
דהם עיקר הודל' שלמה נמקוה
ואין זה כאל חסרון מעט. תשליכ
הכל היל חלי ודדות. (טו) וקלושה.
ולכן נקדחת ודל' עי' קלישתה.
(טז) סמוך לשורש שלה. והסדיר
זה נל ונהפשה של חכים שהוא כמו
לד ויונה תמיד על הודל' ונשניל
כך נעשה חסדן. (יז) כלות' ש.
תבולת ילמך כחז שהתמנונות עומדי
שם כתיב * סגול וכמו שנחזר
לקמן בלות כיה. (יח) אז גנה נגד
המיוחד. נהדרי' כחז וגנה נגד
המיוחד. וקשה לפי מה דגמרי
שהסדיר נכון נגד המיוחד וגנו נגד
הלז ופניה נגד הכליות לפי' אם
הפכה כגון שהסדיר נגד הלז יסיה
פניה נגד המיוחד ולפי מה שכתבו
המגדרי' נדירות וגנה נגד המיוחד
משמע דקיל להסדיר ולדיר שני
הפוכים. ולא היא דלפי' הפוכה
אחת מדיפה ולכן לדיר לגדול או
גנה נגד המיוחד. וכן כתב הסדיר
סקי' אז גנה נגד המיוחד ע"ש.

וגנה נגד המיוחד משמע לדיר הפוכה
מנונה עד שיהא גם גנה נגד המיוחד. אבל אם הסדיר הוא נגד הלז ופניה נגד המיוחד משמע
דקיל דכשרה. ואפשר ולדעתו הר"ל נכחי' הפוך מעט וקו"ל דכשר וכחש בלות כיה ודמי
כיון דלא כתב נפידש דכשר נכחי' אין להכשיר בלא ש"מ. (יח) אם שינתה חולדה. דדרכה
להיות עבולה והיא משוכה כאלוה אז שאין לה חרץ כלל. (כ) אם שינתה מקושה. כמו שכתב
בספי' ז'. (כא) מזה אחד ומזה אחד. וגדל' זו מלאתי כחז נפיר' בשם גלי'. וכן נמלל
לפעמים נגדיים וטללים ולא נאופן אחד דלא כהסדיר שכתב סתם ואם יש שני ראשי חרינין
צורד' שהוא מדיפה דלא משכחת נכחי'. וכן העיר נזכיר וכתב מיומי לא מלאתי שני ראשי
חרינין צורד'. אבל מזה אחד ומזה אחד שפיר מלינו לפעמים נגדיים וטללים. והעם דמדיפה דמלח
ש"ס לה נלד השני ג"כ חרץ נראה כמו שהיה נלד השני ג"כ וורד' אלא שנדבקו להדיר. והר"ל כמי
שני ודדות שור' ואחד הפוך לכן מדיפה. (כג) ובהסתי' יש להכשיר. וכן כתב נחש' ולפי שאל
החוכר בשם פסק' וזה יש להכשיר נחש'י. וכך כתב הפרי' וזל' ואני איני וואר לא איקור
ולא תיחד כי רבים ומכשירים נזה. (כד) כסיד. נמולדיו הנד' כי רבות וזל' ושיעורה תלמוון
גילה ונבדולה לפי גדלם. ויש שכתבו שאל גדולה כעלה של הדם אז היא כשרה ונחש' העלה
כדעת ה' וכחש' נחש'י. (כד) הקטנה לאומה. דעת הסדיר ורש"ל להסדיר אפי' אם היא גדולה
דק כאלוה האומה. ואח"כ הנד' הסדיר דעת מהר"ו דלא מעריך אלא גדולה כאלוה הסמורה
לאומה ולכן נהפוך מנונה יש לסמוך מהר"ו (נחש'). (כה) אפי' מורח. וכן משערי' לפי שכל
אומה ואומה יש לה סמפון וכן דרכה האומה העליונה ואומה האמצעי הם נאים ומספון אחד

מקושה אפילו היא (יא) הקטנה מדיפה (ועי' חכ"ס חוש
ש"ו וזהו מי אומה קטן ח"י).

ך והא דמורחין אם נמלל שני מימינא וורדא
מדיפה חקק' שאין להם שורש אחד כעובי אלצע אבל אם
נחלקה הורדא לפנים ויש להם שורש אחד כעובי אלצע חורל
אף על פי שיש סדק בעורם הנשאר וגם יש לכל אחד פורר
ורד כש"פ (יג) אפי' כשרה. אבל אם אין להם שורש אחד
כעובי אלצע חורל אפי' דעל ידי לירוף היא ודל' (יג) אחת
(יד) יש להסדיר.

ה עינוניתא דורדא דרכה להיות ענולה
(טו) וקלושה ודרכה לעמוד למטה מן האונות
ויש לה חריץ (טז) סמוך לשורש שלה. ועומדת
כיוון הקטן (יז) כלות' ש' ונגד המיוחד שכן אומה כאלוה
הרובה וענה ובשנפוחין הריאה יחריץ מבין
נגד החיתוך שבין אומה לאומה. וגבה נגד
הלב. ופניה נגד הכליות. ואם נהפכה כגון
שהחריץ נגד הלב וגבה נגד החיתוך כ"ל
(יח) אז גנה נגד המיוחד (יט) או שינתה תוארה
(כ) או שינתה מקושה. בכל אלה המנהג
במדינות האלו להסדיר. וכן אם יש לירדא שני
חרינין (כא) מזה אחד ומזה אחד אז נראה שכן שמים ויש
להסדיר (כב) ובהסתי' יש להכשיר.

ו שיעור הורדא צריך שתהא גדולה
(כג) כסיד ושהיא קטנה מכל האונות ואם היא
גדולה אפילו כאומה אמצעית של ימין אפי'
שם לה כל לור' ודל' יש להסדיר. ובהסתי' אין לאקור כי אם
כשהיא גדולה כאלוה (כד) הקטנה לאומה (שמי').

ז אם העינוניתא שינתה מקושה (כה) אפי'
פורתא מדיפה. דרכה של עינוניתא לעמוד

הלכה למעשה

(כו) בסתר הכיס. ואם אין לה כיס או שיש לה ואינה מונחת בסוכה ולא כשנחתין אותה לחובה חזרה וילא מענה (כז) כשנפתח אותה מריפה דודאי שינתה מקומה (ט"ז) ואם יש שני כיסין אם שניה בימין בין שהורדל מונחם כשפתח פתח מו ופתח מו וכן שניה מנחת להשני (כח) יש להעריך (ועיין בהיכא אלו י"ז) אבל אם יתיר כיס היא כשחלל והכיס ריק שאין בו יסרה בחובו (כט) יש להכשיר.

ה אם חסר מקצת מן הורדא יש לברוק מקמא באונות או באומות (ל) בין בימין בין בשמאל. אם נמצא חתיכה החסירה וע"י הצירוף תהיה הורדא כתיקונה ממש כשרה דאורחיהו בדהכי ואם יש לחסירה זו כיס פני עימה

הכיס. (כח) יש להכשיר. דלא כדמשיא דכחז דז' כיסין אינו טריפה כ"א דוקא כשהורדל נהנית משתיקן שמונה פעם נזו ופעם נזו. אלא כל שיש לה שני כיסין יש להכשיר דכל יתר כנצל דמי והולך חסר כיס. (כט) יש להכשיר. דנשלמה כשיתיר כיס עומד בימין יש להכשיר מטעם כל יתר כנצל דמי אבל בשמאל אין לה שייכות כיס לכיס שנימין. (ל) בין בימין. הרמ"א נתיב כחז דפעמים הרבה מלא החתיכה החסירה נזל ימין. וס"ד כחז שחלל כמה פעמים נזל שמאל ואלו

זבחי תמים

יך צבי' ז' ס"ז נתבאר דין חסר כיס הורדל או יתיר כיס שהיה טריפה. כתב התב"ש צבי' ל"ה סק"ז ח"ל מהרי"ו והרמ"א כתב כל דיני וירדא וביס סתמא להחמיר. ודעותיו אחרונים ז"ל התירו וזתרו והתירו. בראשון דר"ל כתב להחמיר וירדא הפוכה וצ"ל להחמיר חסרון כיס. והט"ז כתב להחמיר ז' וירדא אפילו צימין אחת אם שלא צמקוס וירדא וב"ש אם אחת צמא. וצתשו' מש"צ האריך להחמיר יתרת כיס. אבל צת"ש האריך להחמיר ח"ל ויישר כחן של הצדקים צמדינות אלו ששומעים להחמיר ע"פ ספרי הצדיקות הישנים ולא להקל. ובאשר העיר עליהם הצה"י אה"ש צה"ה ס"י ל"ה וכל אלו הדברים יש להקל מאחר דרבים מחשיבין ככל ענין. וכתב הצה"י ח"ל והנה עכשיו צוין הזה נוהגין הצדיקים להעריך חכל ואין עושין צמדינות אלו שום ס"ח כדי להחמיר עכ"ל. וכן צת"ש הפריך צילפול ח"ל ואע"ג דהיבא דמלימ צפוסקים דעת יחיד מצטלין דעתו כגד רוב המסקנים המולקים עליו. מ"מ סיבא דנהגו בן וראה וזה דלא יחיד הוא צדצר והנהגה מוכיח. וב"ש הרש"א דכל מקום שהצדיקים מורגלים להחמיר אפי' שלא בהלכה חזי אומר כך ההיגו חכמי המקום. ואסור לעצור על דציהם עד שנוגע טעמו ממש צהורא. והסתא צמידון דידן הרי הכלל כתב בן צס גדול אחד וקצלו דעתו צמדינות אלו ופשת המנהג שאין להקל צו כלל והוכיח ב"ש צפנים. כתב צ"ל אפי' אם הורדל נמצאת חוץ כיסה כדרכה וע"י שפתח הריאה היא יוצאת מהכיס ואינה יכולה לעמוד צחובו יש להכשיר אבל אם היא חזרת ובכנסה לכיס ע"י הנחת היד צנחת עליה יש להכשיר ככל ענין.

אם נמצא שני לרדות צורש אחד והבדלה מונחת צבים הקטנה אינה מונחת ולא כשנחתין אותה וילא חסון צבי' כי לדעת הש"ך ח"א דלא שינתה מקומה פורחא ושינתה מקומה אפי' הקטנה טריפה דמוחקר צחוקצות לאסור. זה שאמרו להעריך כשהוא חוץ לכיס. אבל אם הכיס קרוב מאוד אל הורדא וכשמנעמין צו צידים ומונחין אותו קלת ומקרבין אותו אל הכיס היא כנמח לחובו ואינו חזרת ללאת על ידי הנפיהה יש להכשיר.

יך צבי' ז' ס"ט נתבאר אם חסר מקצת הורדא אם נמצא החתיכה החסירה צמקוס חסר וע"י הצירוף יהיה הורדא כתיקונה כשירה. כתב צ"ל אם חסר קלת מן הורדא אם נמצא כך צדיים ועללים יש לצדוק צפנים צאונות או צאונות צימין או צמאל כי בן דרך להמלא כך צדיים ועללים ויש להקל צה כל צון עקקראים צלשון צבי' אדם גדי ועלה אבל צבהמות גדולים אין להקל צזל שאין דרכם להמלא צדך וא"כ שניו חומר הוא וטריפה. וצמקוס צנהלו להחמיר אף צדיים ועללים אין לשנות וצרהם. וצעגלים דיים כבדולים דלאו מין דקות המה אלא מין נסוס ואלו אורחיהו צהכי וכמו שנתבאר צדיי אופתא ספי"ז. וזה שאמרו דאם חסר

ואלו דברי אלהים סיים ונאמנים בעדוהם. (תניש). (לא) וסריפה. אפי' דנכל אחד אין כדי להעריך מי' נ' ריעותא איכא. אי שמרסה הורדא. נ' שהחתיכה המגלגל הויל כימת הורדא. נ' דהוי יתיר כיס. ויש להעריך נזירותם. (נב) יש להעריך. דהיא נופא קולא להשלים הורדא מנקום אחר איכ' חבו דלא לחוביק חקולי' זו נאם נחלקו גבי. (נג) כשרה. וסא דאמרינן נספי' ח' אס חסר מקלח מן. הורדא יש לזדוק צלומות או צלומות ופי' לירוק הוא כשר משמע דאי לא נמלא חתיכה החסירה טריפה אין סתירה לכאן דשם מיידי שלא היתה נשורסה חולד השני' לה כ"א ע"י לירוק אכל אס יש צלומת נשורסה חולד וודא כמזכיר נפנים איל' לזרפו. (פרימ). (לד) ואמקום הרחב. נש"ך כחז' לעולם משערינן כעובי אצבע נין צדקה נין צנפה ונכל מקום שכתב עובי. והחב"ש העלה כמ"ש נפנים. וזיאר לנו נביא וזיל שיעור שורש אחד כאלעב שאלענו אין על חפס נין אס השורש קנז וחד כזה ש וזין השורש רחב כזה ש שהשורש מונח כנרית ושי' וורדות יולאים מננה זה לכאן וזה לכאן נשניהם לרין שיהא נזהר של השורש כשיעור חסר דאגורל נמקום הרחב שנו קודם שיחילו הפי'ולים להתפרד ולהחלק. ומשך השורש שהוא רחבו (או לרבו) אס יש בו כשיעור רחב י"ד כשר. ועובי השורש אין לו שיעור אלא כל שהוא עב כעובי הורדא די נכך אפי' שאלענו עב כרוח אגורל עכ"ל.

א כען. אפי' היה מלאה כשאר ריאה אלא שנוק הריאה היא שנחשקה כען אפי' נמשה טריפה ולקוחה היא וכל לקוחה כופו לינקוב. ואין זה יעב שיבולד לקמן דהתם אין זו לתלומה אכל להא אפי' ואי מנקבי לה מוליאה דס ולתלומה. ומי' נמי שיש קשה כען גם לא דמי לאטום דהתם עדיין לא הגיע לקיטוי העץ רק קשה קלה. גם לא דמי לפינדי אפי' שקשה כאנן דהתם מלאה עגולא יש לה והמגולא שנחשקה ויהי לאנן אכל כאן מלאה כשאר ריאה וגוף הריאה הוא שנחשקה. (ג) לבנה כען. פ"י נמחה שגמלא הריאה נפוחה דהא כשנפחה ציור נעשה לצנה וקשה כען. (ג) טריפה מוספק. נזהר הקשה מי' ריאה שגמלא נפוחה כמו עיקר חריות של דקל שיהא ספק טריפה. ואם נמלאה קשה כען היא כרייה ודלית. אס עיקר חריות של דקל קשה כען, וחירין נחשבי דהיה שסס מיידי דקשה כען יונק משה החליט להעריך. משא"כ הכא אינו קשה כען ומשך רק נפוחה ונכה נמי שיש ולינו דמיון לחריות נקושייתה כ"א לענין נפחתה ולכן היא רק ספק טריפה עכ"ל. והעבס לטריפה זו ממש שדרך הריאה להיות נפוחה נמייה ומתחפת חמיר על הלז. ואולי שהריאה יונקתה על הלז אינה יכולה הנחמה להחליט מפי' החמימות שגלג וכשנחתך זקנה יולא רוח מהריאה ונשאר ריקה ולכן כשנמלא אחר שמיטה הריאה נפוחה איכ' האי נפוחה הרי לפיכך

זבתי תמים

ומלא חתיכה נמקום אחר כשר אין להכשיר כ"א כשהחתיכה אין לה כיס אכל אס יש להחתיכה כיס צפ"פ כחצול דינו נפחים. אכל אס איס להחתיכה שיעור כליפורן של אגורל אחר הפסיה יש להכשיר אפי' שיש עליהם כיס.

כיס יתר שאלענו להעריך לרין שיהיה לו גיד שפה לפי' כדרך כיס הורדא אכל אס אין לה גיד אין א"א לדלול ומלתי קמיעים הממחמים מנחה ליתוח נבדד וכשר. ואם הורדא יש לו כיס אחד לצד ומנחת נחבו כראוי כדרך שאר חריות אלא שהכיס אין לו גיד שפה לפי' אין לחסור נעציל זה (צ"ח אפרים).

היו ליה כספי וורדות (לא) וטריפה ואם נחלקה לני' חסידים ונמלאים נמקומה אחרים אפי' בלא כיס (נב) ס להעריך (ט"ח) וידין כ"ח' אס אס).

ט ואם נחמנה ולא נשאר רק השורש שהוא כעובי אצבע ויש בשורש תואר ווד שילה שיש לה חרין ושונה ככיס ולא הפוך ולא שונה מקומה אפי' שאין לה תואר ווד בראשה (נב) בשרה.

י אס חסד שחבר כמיון זה כעובי אצבע אגורל היינו אגורל בינוני ולא משערינן על עובי של אגורל כ"א על רחבו (לד) ואמקום הרחב שנו (ט"ח).

סימן ת. דין אופתא דריאה ובו ח' סעיפים:

א ריאה דמי' לאופתא טריפה ואלו סו הנקראים. אופתא ריאה שקשה במישוש (א) כען אי נמי שהיא (ב) לבנה כען ואם נמלאה הריאה נפוחה כמו עיקר חריות של דקל (ג) טריפה מוספק אי נמי שהיא (ד) קלה כען פ"י שיהא קלה כענע יתר משאר

אצבע הוא אצבע אגורל עכ"ל. ועדיין לא ידעין אין משערינן אס על רחבו של אגורל או על עוביו. והחב"ש העלה כמ"ש נפנים. וזיאר לנו נביא וזיל שיעור שורש אחד כאלעב שאלענו אין על חפס נין אס השורש קנז וחד כזה ש וזין השורש רחב כזה ש שהשורש מונח כנרית ושי' וורדות יולאים מננה זה לכאן וזה לכאן נשניהם לרין שיהא נזהר של השורש כשיעור חסר דאגורל נמקום הרחב שנו קודם שיחילו הפי'ולים להתפרד ולהחלק. ומשך השורש שהוא רחבו (או לרבו) אס יש בו כשיעור רחב י"ד כשר. ועובי השורש אין לו שיעור אלא כל שהוא עב כעובי הורדא די נכך אפי' שאלענו עב כרוח אגורל עכ"ל.

א כען. אפי' היה מלאה כשאר ריאה אלא שנוק הריאה היא שנחשקה כען אפי' נמשה טריפה ולקוחה היא וכל לקוחה כופו לינקוב. ואין זה יעב שיבולד לקמן דהתם אין זו לתלומה אכל להא אפי' ואי מנקבי לה מוליאה דס ולתלומה. ומי' נמי שיש קשה כען גם לא דמי לאטום דהתם עדיין לא הגיע לקיטוי העץ רק קשה קלה. גם לא דמי לפינדי אפי' שקשה כאנן דהתם מלאה עגולא יש לה והמגולא שנחשקה ויהי לאנן אכל כאן מלאה כשאר ריאה וגוף הריאה הוא שנחשקה. (ג) לבנה כען. פ"י נמחה שגמלא הריאה נפוחה דהא כשנפחה ציור נעשה לצנה וקשה כען. (ג) טריפה מוספק. נזהר הקשה מי' ריאה שגמלא נפוחה כמו עיקר חריות של דקל שיהא ספק טריפה. ואם נמלאה קשה כען היא כרייה ודלית. אס עיקר חריות של דקל קשה כען, וחירין נחשבי דהיה שסס מיידי דקשה כען יונק משה החליט להעריך. משא"כ הכא אינו קשה כען ומשך רק נפוחה ונכה נמי שיש ולינו דמיון לחריות נקושייתה כ"א לענין נפחתה ולכן היא רק ספק טריפה עכ"ל. והעבס לטריפה זו ממש שדרך הריאה להיות נפוחה נמייה ומתחפת חמיר על הלז. ואולי שהריאה יונקתה על הלז אינה יכולה הנחמה להחליט מפי' החמימות שגלג וכשנחתך זקנה יולא רוח מהריאה ונשאר ריקה ולכן כשנמלא אחר שמיטה הריאה נפוחה איכ' האי נפוחה הרי לפיכך

הלכה למעשה

ריאה אי נמי שהיא (ה) חרקה כעץ פ"י שאין לה חיבור לאונות לבשרי כל זה היו אופתא וטרופה משום דהוו שינוי בריאה.

ב אבל אם אינה רבוקה כל הריאה רכה שני אונות או אונא לאומא אם יש שם היבר שצד אחד ארוך יותר מחבירו כגון שהאונא המשובה לאומא רכה להיות ארוכה ועבה ואם היא רבוקה לאומא ונחלחל ארוכה מאומא ואונא האמצעי במקומה עומדת או אם היא רבוקה לאונא האמצעי ונחלחל ארוכה ועבה מאומא האמצעי זה הוי היבר שאינו חסר אונא ובשרה.

ג עוד יש היבר האונא המשובה בחין שבצד שמאל היא קרובה לצד הצואר יותר מזה שבצד ימין ואם היא נמוכה לצד התחתון פ"י שהיא רחוקה מן הצואר זה הוי היבר שהאונא ארוכה ועבה רבוקה לאונא האמצעי ובין האומא שבצד שמאל דרכה להיות (ו) קרובה לצד הצואר ואם היא נמוכה לצד התחתון יותר מזה שבצד ימין הוי היבר שהאונא ארוכה ועבה רבוקה לאומא (ז) ובשרה.

ד ובן אפילו אם אין שם מהבירים אלא שיש שם חיבר על ידי (ח) סימפון הרגיל להיות באונא מקרי היבר ובשרה (ועין חז"ל חז"ל) ואין להחיד כשימנים אלו כ"א ע"י בקי ורגיל טובה כבירקת הריאה ונחלחל כולו כשימנים דמחא. כי בכל יום לפעם בחיבור חמור שהיא דלוריתא (בשרה).

ה והא דאמרין דבשרה בהבירים הללו היינו דוקא כשהריאה כתיקונה אלא (ט) דחסר אונא. אבל באופתא היינו שכל הריאה היא חלקה ואין בה חסיכה דאונא אין להבשיר על ידי הבירים אלו כי אם דוקא (י) על ידי סדק. ואם יש סדק בין מלמעלה בין מלמטה כדור זה היא בשרה ואם לאו זה היא ערפה ומשם (יא) אופתא. ודוקא שהשדק עומד במקום הראוי להיות אונא. אבל שאר סדקים אינם מועילים (ועין חז"ל חז"ל).

שאינו מחמת הרוח שנה אלא מחמת לקוחא ואינה יכולה לרחק על הלג וסופו לנטול הלג או הריאה גופה ויחמת לקוחא שיש זה ולכן ערפה. (ד) קלה כעץ. צ"ל השיג אמהריו האריך תלה הקלות בעץ הא צלמות העץ אינו דבר קל. צנח"צ האריך לפרש שהיא קלה כעץ צננע. שדך העץ קל הוא צננע שלף על פני הנוס. אך נחביר שהחש ומחשם שכל הריאות לפות על פני הנוס. והחשם ערם לפרש דברי מהר"ו קלה כעץ כדך שפושין עץ קל ודק ויחמת יבשו קל הוא יותר מעץ אחר. כך הריאה שהיא קלה צננע יותר משאר ריאות. אלא מה שפירשו ושקלה כעץ נרקק. אינו כלום דעץ נרקק צמים חלן דבר שמים (פרמי וחצ"ט). (ה) חלקה כעץ. כתב הע"ז צ"ס מהרש"ל נעשה צריאה שהיתה כחסיכת צמר ולא היה כירכ זה שם חילוק אונות או אומא ולקח מומחה אחד סבין חד וחתך צקרוס עליון ופתח אותו צנחת וה"י קולף אותו ופושטו צנחת ומופרידו כולו מועליה. ואז ראו שהיתה הריאה כשאר ריאות והכשירות עכ"ל. כתב השו"ע דלא מתכשרי כ"א אחר שנפחמו לאחר הפרת הקרוס ויראו שאין צו שם טריפות על הריאה שחתך הקרוס. דאי יש צו חיה ריפוחא מלפטר לריפוחא דקרוס והוי צו לריפוחא (ורינו) נתחבר לקנות צמיון לענין צמר כליו שדין אחד להם) ונדיקה זו חייבת היא לכיון שיש צו שינוי גדול כזה לריכי דיקה אפי' נדיענר. דאי לא נפחמו יש לחוש שחא מחמת קצב שנה או שאר טריפות קרס עליה עור זה וטריפה. (ו) קרונה ללד הצואר. וספסעם לפי שצד ימין יש ג' אונות וצד שמאל אינה רק צ' אונות. ולכן האומא שצד שמאל היא רחבה יותר מאומא שצד ימין

כנולא החיבור שני אונא לאומא שצד שמאל היא קרובה ללד הצואר שני אונות לארובה ועבה שצד ימין. ואם החיבור הניל שצד שמאל היא נמוכה ללד התחתון זה היבר שהארוכה ועבה רבוקה לאומא. וכן אם האריכה ועבה רבוקה לאונא האמצעי ביכ משערין על דרך זה (ז) ובשרה. ולר"ך לדרקך בורחל להיות עומד כנגד הריבוק בין אונא לאומא. דאי לאו הכי הוי שינוי מקום וטריפה. (ח) סימפון. עיין לעיל סימן ז' ס"ו ושם נתבאר דין סימפונות. (ט) אלא דמסר אונא. דהא עד השחא לאו משום דרמי לאופתא אחינן עלה אלא מעטס מסר. וכיון דיש סימפון או שאר היבר נראה שהיתה אונא צפני ענמה אלא דקריכל כסדקין. (י) ע"י סדק. דין סדק כ"ל ונשערינן עיין לעיל צמיון ז' ס"ד. (יא) אופתא. כתב הר"ם ריאה דרמי לאופתא

יגביה אוחה נדר השמט ואז יוכל ללמוד
אם יש סדקים עכ"ל. כי הנשים
אם כוונתו לראוי סדק חתם
העור גיל דלא מהני דמינ אופתי הוא
וגרע יותר מהיכר סימנים הנחנצל.
ואפשר כוונתו שאח"כ יעשה כמיש
השי"ז ובמבואר בלות ה' והיינו
ועשה צריניש. (יג) יש להכשיר.

דהסקר שכולם מוילא מכלל הריעותא
הגדולה. (יג) אין להכשיר. והטעם
כיון דאיכא ריעותא גדולה שני
אונות דבוקות אין להכשיר צתיכרים
אפי' אחרים פרודות כראוי ומימי
בשעת הדחק יש להקל כיון דלשעם
השי"ז ילאו מכלל אופתא בלשם יש

סדק בלחוד מהן (תשי"א). (יד) יש
לחם דין אופתא. והטעם דכיון דיש
לחם קלת אונות. או שיש להם נלד
אחד אונות ונלד השני לא הוי הרי
לפנינו דאין הקטנות גורם ושייך
בהם דין אופתא. אבל אם נלד אחד
יש סדקים ונלד הני ליכא סדקים
כשר ואין סדק מועיל להעדיף

השננות זהו אוח (י"ז). (טו) הנא
מן הצטן. כגון מקרון אונא. או
משעם יחרת המבואר בקיטין ג'. או

חליק. או אופתא. (טז) טריפה. ואם
תחברו החלצ הנזמה הנ"ל כאלו
שאר צמותא כולם אסורים. ונשאל

מיא ולכן חייב על הנזק להודיע בלחוד
דין נטרפה כדי לעשות שיח על החלצ. כי איכא דינים שונים ומשונים נדין זה ואין ניתן לשווא

א שלל כסדרן טריפה. והטעם דסרכא שלל כסדרן טריפה ונחלקן זה חזיל רשיי מפרס
הטעם דאין סרכא בלא נקב. ומתוך שהריאה שואבת כל מני משקים ונעשים עז בנחום ויואלים מעט
מעט דרך הנקב שולד זה ונקרשים ונעשים סרכא ונדנקים למקום אחר. ולכן שלל כסדרן
טריפה משום דנחמה מחמת נפחת הריאה צחייה מושכת אונא זו לכאן וזו לכאן וקופה לקטור
ינשאל כסדרן דצחייה החמוכים שוכנים זה על זה ואין נפרדים אין עשוי להחפיק והסרכא הולכות
ונוחזקות וקוחתם היטב.

והראשון ג"כ ס"ל כרשיי. דאין סרכא בלא נקב משיה שלל כסדרן טריפה. ונכסדרן כשרה

נעושים דגילות לנא סרכא מתוך דוחק ששוכנות זו על זו.
והחופפות כחכו טסחם סרכא לא חיישינן לנקב. רק אם נסרכו שלל כסדרן מחמת

נדנדו האונות עשוי להחפיק עם קרומי הריאה תוקם עדנזקה זה ויהא נקב וכל העונות

ו ואי איכא סדק בכולהו רק שאחת
הרבוקה בחברתה אין שם סדק. רק אחד
משאר הכורים המבוארים (יג) יש להכשיר.

ואי איכא ג' אונות דבוקות, או ג' אונות וחופת, או ד' דבוקות
נ"ל לדדים (יג) אין להכשיר נ"כ כי אם עיי' סדק. ומימי בשעת
הדחק יש להקל בכה"ג (שח"ח).

ז ובגדיים וטלאים אין להטריף אי לית
להו חתוכי דאנוי אפילו אין לה היכר וסדק
כלל (ופיין מביים חוס י"ט) דהכי אורחיהו בקטנות
לית להו וכשמגדלים גדלי האונות בהדיהו

דחוקא בגדיים וטלאים דפיין דקום מהה. אבל לא צעגלים דפיין
בסוף הס. ושייך בהם דין אופתא. והיה בגדיים וטלאים דחוקא
כשאין לה היכר אונות לגמרי. אבל אם קלם אונות נפרדו וקלסם
לא נפרדו (יד) יש להם דין אופתא.

ח אם הבהמה נטרפה באותן מריפות
(טו) הבא מן הבשן. כל מה שנעשה מחלבה
אפילו מיום לידתה (טז) מריפה. ואם נטרפה
על ידי סרכא או חלבה מריפה מזמן שלישה
ימים על כן מחייב הנזק להודיע בלחוד דין נטרפה הנהמה. וכל
היכא דבר ה' יעשה זאת שלא יבא חיו סקלה על ידו.

ט. דין סרכות בכסדרן ובו ז'
סעיפים:

א תרי אונות דסרכי להדדי (א) שלא
בסדרן מריפה. אבל בכסדרן כשרה. וטחנין

בסרכא דאנו טריפה אלא מן שלשה ימים כמבואר צ"ד קיטין
דין נטרפה כדי לעשות שיח על החלצ. כי איכא דינים שונים ומשונים נדין זה ואין ניתן לשווא

א שלל כסדרן טריפה. והטעם דסרכא שלל כסדרן טריפה ונחלקן זה חזיל רשיי מפרס
הטעם דאין סרכא בלא נקב. ומתוך שהריאה שואבת כל מני משקים ונעשים עז בנחום ויואלים מעט
מעט דרך הנקב שולד זה ונקרשים ונעשים סרכא ונדנקים למקום אחר. ולכן שלל כסדרן
טריפה משום דנחמה מחמת נפחת הריאה צחייה מושכת אונא זו לכאן וזו לכאן וקופה לקטור
ינשאל כסדרן דצחייה החמוכים שוכנים זה על זה ואין נפרדים אין עשוי להחפיק והסרכא הולכות
ונוחזקות וקוחתם היטב.

והראשון ג"כ ס"ל כרשיי. דאין סרכא בלא נקב משיה שלל כסדרן טריפה. ונכסדרן כשרה

נעושים דגילות לנא סרכא מתוך דוחק ששוכנות זו על זו.
והחופפות כחכו טסחם סרכא לא חיישינן לנקב. רק אם נסרכו שלל כסדרן מחמת

נדנדו האונות עשוי להחפיק עם קרומי הריאה תוקם עדנזקה זה ויהא נקב וכל העונות

זבחי תמים

דין אופתא.

י"ט צמ"ח קטין ז' נחנצל צדיים וטלאים אין להטריף אי לית להו חתוכי דאונות
דאורייתיהו צבאי. כחז צבא יש וקוחות שאין מהגין כן רק מפרידין בלצנע כל אונא מחמתה
לראות אם הם פרודות ויש קדוש לכל אחד צמ"ח עבלי דייבוק זה אין ענין סרכא רק שכן דרכם
להיות חפופים זה לזה ועל ידי מיעוט האלצנע הם מתפצט נקל זו מזה. ובמקום שבהם כן אין
לשנות להקל ובמקום שאין מהא דייבוק זה הממחיר מע"ב ואין לנהוג להקל כ"א אם רוצ הצדיים

הלכה למעשה

מחשבת חלו להכשיר בכשרות חפציו (ג) בלא דריקה להחמלה בלא חשבוני זה לירעוהו.

ב ואם אירע דברק ונמצא נקוב (ו)
מריפה. וכי אם לא בצבצה כשהסריב בה.
ואירע שהסירו ממנה הסריב ובעצמה במקום
שהיה הסריב (ז) יש להמריפה. ודוקא שטעל
בנחת חלל אם ערקוה (ח) בנח ים להכשיר. ודאי לא חס
בדוק חלל מחמת הפריקה (ועיין בח"ס חוס ב).

ג וסריב בכסדרן דאמרינן דוקא
ישנמברו זו לזו (ו) למטה מחציו לצד עיקר
של האונות אבל אם נסרבה למעלה מחציו
לצד ראשה זהו מקרי שלא בסדרן (ז) ושריפה
ואפילו בכסדרן רק שיש טעה גדולה (ח) המפריד עריפה. חיינה
כדין שחר סרבות שלא בסדרן.

ד אם הסריב בכסדרן והיינו למטה מחציו רק
שקופנה למטה. ובשנחמין הרחלה נראה עקום הסריב נמחה
שהיא פחדה שם קלת. יש לחוש (ט) לדעת האוסרים בזה
ובכלל חוד טו.

ה סריב בכסדרן כשרה בכל גוונא
אפילו יש חלון. ואפי' אם יש כמה סרבות
בכסדרן וביניהם (ו) כמה חלונות או שהסריב
הולכת (ז) באלכסון הכל כשר. ואם היא באלכסון
וקלה עד שהכיר קצת מחסיה (י) יש לחקור דקומו להפסק
(ועיין בח"ס חוס ב).

מהני שום סתימה. (ה) בנח. בגוונא שיש לחלות שנעשה עתה מחמת הפריקה ואין סיכר נעשה מחסיהם לא להחיר אפי' לדעת הנחמירין. (ו) למטה מחציו. וסריבין וסריבין דריקת חסרונים כחצו קולות להקל עד אלכסון או אלכסוניי מראש האונות. אבל נחשבים כחצו שלחן הכרעתו מוכרעת בדרגתי הפוסקים. מהררי ומהררי זל של הקילו כי אם דוקא למטה מחציו וכח"ס נפריס. (ז) ושריפה. והעם דכיון דאין חלו יודעים האין היתה נפוחה נחיה ועד סיכר מניע השיפול ששם מחסיהם קלת זו חזו עבדינן לחומרה. (ח) המפריד. והואיל דהאונות נפרידים מנח הצועה איכ חיינה מנינה על הסריב וסופו להפסק. (ט) לדעת האוסרים. דכיון דיש הפסק בין האונות ונראה הסריב איכ אין אם הגנה אפי' לרשיי. והשיך הקיל צה"ב וכתב דלא משמע כן מדרשי הפוסקים. לכן נמקום שיריע המנהג מתקד להקל צדירור אז אין לבחור מנחה (תשי"ט). (י) כמה חלונות. כן שפוטעו כל הפוסקים שאין לחלוק בין חלון אחד לכמה חלונות. (יא) צאלפסון. בגון ראש אחד צעיקרו וראש השני צחיתוך שכענדו צחליו. (יב) יש

לקוב כקוב דמי. משליכ בבסדרן אין כפדינן נחיה זה מזה ואין עשוי להפסק. וכי אם חס צדקו ונמצא נקוב לרשיי כשרה דהא כן סריב נקובה היא. ולחוספות עריפה. וכל חלו העצמים ופירושיהם לא הכריעו בזה צדחיתו ונריך להחמיר כדברי כולם (שמי"ח). (ג) בלא דריקה. כתב האגור בנאשכנו ושריפין כל הסריבות אפילו בכסדרן. כתב התנחלות שור ונחמירינה חלו נוהגין להקל כמהרריי להכשיר בכסדרן אפילו לכתחילה. דלא חשבוני זה לירעוהו. ותימ צעיקן נפיתה. עכ"פ לראות היסד מקום עמידת הסריב שחל לאו בסדרן היא. ואפילו צדענד יש לחקור בלא נפחה כלל רק דריקה חיינה לריך. (ג) שריפה. לא נצטיי לנעם השיטת החוס' והראציר דודאי שריפה דק"ל דאין שום סתימה מועיל לדורי נקובה. אלא אפי' לנעם רשיי דמועיל סתימה בכסדרן הא חזינן דלא סתמה הואיל דמחל נקוב (תשי"ט). (ד) יש להפריק. אפי' לרשיי רשיי ראוי להכשיר דהא כל סריב בכסדרן נקובה היא וסתימה עיי סריב. מיי יש להפריק עפי' שיבת החוס' וראציר דק"ל דלא

זבחי תמים

ושלמים שצאחו מקום לא נמצא להם מחסיה דלוחם חלל אם חסם חיתוך האונות שלהם כדרכם. אם נמצא קלת גדיים ועלמים בלא חיתוך האונות אין להקל ב"ח כשצדדים צאלפסון כאשר כתבנו.

דיני סרבות.

ב צ"י ט"ב אם אירע דברק סריב אפי' בסדרן ונמצא נקוב עריפה. כתב צ"ח אם נפוחה
להריחה ונלחה גם הסריב צנפיהה עריפה אפי' שהסריב בין חלול לחלול למטה מחציו. וה"ה אם
נמצא דם צדק הסריב אפי' שהיו בסדרן יש להפריק. ואפי' אם חסר צחיתוך הסריב והדם חלל
מנחה משתנה מלחית הסריב ונהפכה פנים ללונן עריפה דודאי נקובה היא דם מנין דאז לא
שם ק"ה כתבאר דאם הסריב הולכה צאלכסון וקלה עד שהכיר קצת מחסיה. מחמת הסריב יש
לחקור. כתב צ"ח חלל אם חלול הסריב פיי משמע וצויען. יש להחיר בין אם נחפשו
הקונו חסר הסריב פיי לא נחפשו הקונו עבדינן עקמת אחד שפוטעה הסריב יש להכשיר.
ולא דוני לקריב מוקום למקום דעריפה בכה"ג אם לא נחפשו הקונו נגמרי כמו שכתבאר נרי

הלכה למעשה

אשר יקראו כללית וחסדק. ואם חרבה ומשפלה ומוג' עמלה בחן החסדים. או יזלזל (ה) לפני כס.

ג אם הסרכא היא ממקום ולמקום יח
 יזלזל מבשר אונא או אונא במקום זה ונסרכא לאונא אונא או אונא עמלה במקום אחר (ו) ויש מקומות שאוסרין אותה. אבל בסדינית אלו (ז) המנהג להבשר סרכא ממקום למקום בכל מקום שהוא כרין סרכא תלויה. (ועין מב"ס אום כ"ב).

ד אם סרכא יצאה מערוגה ונדבקת באותה ערוגה. או מאונא לערוגה נגד אותה אונא. וכן באומא. הו"ל כמו מאונא לאונא עצמה. אבל מאונא לערוגה שנגד האונא או כנגד אונא אחר (ח) הו"ל כמאונא לאונא אחר.

ה ואם האונות דבוקים יחד ומתכשרים ע"י היכר סדק וכדומה. ויש לסרכא מאונא למקום שראוי להיות אונא אחרת דיינין ליה כפרוד והו"ל סרכא שלא כסדרין. ויש ענינים ופגמים שמכשרים בלא סיכר כלל אם יש סרכא מאונא למקום שראוי להיות אונא אחרת דיינין ליה כפרוד. שכרי דבן להפד ח"כ (שמ"ח) (ועין מב"ס אום כ"ב).

ו סרכא ממקום למקום דאמרינן (ט) צריך נפיהה דוקא לראות אם אין קצרה מבשר הריאה אחר הנפיהה. ואם הסרכא קצרה מבשר הריאה עד שגכה הסרכא בשר שתחתיה מקמט מריפה. לא נעני אם הסיר הסרכא ולא חלזל ע"י מיעוק ונחפשו הקמט חודאי עריפה. משום (י) דסופו להסדק. חלזל חפילו שערין מקמט אחר שהסיר הסרכא וימ עריפה. משום (יא) דהו"ל כי לריעותא. וחפילו נשמוס ומיעוק לא עשה.

ז אבל אם הסיר הסרכא על ידי משמוש ולקדוע הסרכא ותקנז הריאה. (יא) דהו"ל כי לריעותא. דבשלמה היכא דהקמט חזיל ליה על ידי הסרת הסרכא חין כהן ריעותא אחרת נשמוס דהקמט ממחמת הסרכא בלא חלזל כשהקמט

נשמי ראשיה נקרא סרכא ולא חתפרתא חתלקל הריאה ולכן לריכה נדיקה (זל) כנגד רמכסיר בלא נדיקה ע"ש. (ה) לפני כס. חפ"פ שמוחך שהיא חרובה חפ"פ להו"ל הכפל לחון ללד הגב מימ כסר. ואין לומר שמה צהייה עמידה ללזא ללד הגב דלא מחזקין ריעותא. (ו) יש חוסרין והוא דעת הט"ז והפרי"ח ע"פ שיטת רש"י דס"ל חין סרכא בלא נקב. ובסדרין כסרה משום דחמחוכים שוכנים זה על זה והסרכא הולכת ומתחזקת. חלזל סרכא ממקום למקום חין לה הגנה והו"ל סרכא זו קרום שפלה ממחמת מנה וחינו קרום. (ז) המנהג להכשיר. והטעם כחז הש"ך חפילו למיד חין סרכא בלא נקב הכא שאני שאלו היי סרכא ממחמת היתה נדבקת בלזא אחרת וכיון שנדבקת בלזא אונא עמלה ודאי חזנה סרכא חלזל הפשטת לימה. והכנים חלזו נשמיח לפסק הלכה. (ח) הו"ל. הטעם משום דלא עמדנו על טעמין נהיח סרכא ממקום למקום חלינא דרש"י. וכיון דלא צריך לן טעמא חין כך צו כיא מה שאתנו כהדיא סרכא בלזא אונא או אונא דוקא. וכתיב בפנים. (ט) לדין נפיהה. ונפיהה זו חיונה היא. לדין לזרות שמה חתנפח עם נפיהה הריאה. ומהא חקמט הנשר הריאה חתמיו. ואם לא נדק כלל יש לאסור. (י) דסופו להסדק. כי כהן חפ"פ נשמי ס"ק כיא נשם הריא מפרזא הטעם דסרכא ממקום למקום נשמי חתמיה מקמט מריפה שפ"פ להפשטת ולקדוע הסרכא ותקנז הריאה. (יא) דהו"ל כי לריעותא. חין כהן ריעותא אחרת נשמוס דהקמט ממחמת הסרכא בלא חלזל כשהקמט

זבחי תמים

נראה שהא מחיחך למיחוך יש להסדק דהא הטעם היא שדרכה להחפזל לפי שהיא מחפזלת מחמת דוחק הגרבה וא"כ סמיחת ההרכא לא מהני פס דמחמת דוחק הגרבה עמידה היא להתפרק ושרד אף במקום שמחפזלת חיה עשוי לשכב זו על זו בדרך האונות. חלזל אם נחפזלה אחת משאר אונות לשים ויש פס סרכא ונראה שהיא כמו מחיחך למיחוך למטה מחפזו יש להבשר כמו שנתבאר לענין יתרת צדרי לאונא. דלזא שמחפזלה ויש לה שורש אחד לא מחשב ריעותא כלל כיון שנראה שהיא מחוללתה עכ"ל.

כג נבי" ס"ה נתבאר אם האונות דבוקים יחד ומתכשרים ע"י היכר סדק וכדומה ויש סרכא וואונא כיוקס שראוי להיות אונא אחרת דיינין ליה כפרוד. כתב בנ"ל ויראה לי שחס ענין האונות הנה כמו שראוי להיות ויש סיכר סדק בלא האונות וסרכא ממקום למקום עובר על אונות סדק כשר. לכיון שיש ענין האונות הראוי חין מחשין נבדקים להעריך.
כד נבי" ס"ז נתבאר סרכא ממקום למקום וכשר חתמיה מקמט אם הסיר הסרכא ע"י

כשהקמט נשאר ונכתזר עפי דהקמט ריעותא אחרת היא ומכתה נזהה הפרכא והו"ל תרתי לריעותא. (יג) כשרה. דמטעס סופו להתפרק אין להטריף. דהרי כל פרכא שלא כסדרן הטעס דכריפה לרעת התוס' היא מטעס דעל ידי דגורד הריאה והאונות עשויה להתפרק עם קרומו הריאה ויהא נקב. אעפ"כ ויסני מיעוד ומשמוש ולא אמרינן כשתתפרק תינקוב הריאה. אלא ודאי הטעס כיון שאינה נדבקה. נחזק כיכ

נקרס הריאה שהר עוצרת מוננה ע"י מיעוד אף כשתתפרק לא תינקוב הקרוס. איכ אף בנידן דידן כן וכשעוצרת ע"י מיעוד לא תינקוב הקרוס. ומטעס ז' לריעותא אין להטריף דהא נתפסע הקמט לגומרי ואין שום ריעותא דהקמט. וכמיש נאות י"ג. (יג) הו"ל פרכא על הקמט. ואע"כ דקיי"ל תרתי לריעותא לא הוי כ"א צעומד זו על נז זו. ושא"כ בנידן דידן מקום יליאת הפרכא אינו מקונט כ"א צין הדניקים מ"מ שייכי הריעותא להדרי דכזר נתחדש אס אין הפרש כקס צניינים שפיר היקרי תרתי לריעותא (פרימ). (יד) ולריך שיה. ומטעס דכד"ג סימן י"ג השיג על הת"ש והביא דליות דפרכא ומקום למקום לא מקרי שום ריעותא כלל. אס עוצרות ע"י מיעוד. ואינו מלטרף לריעותא דקמט להטריף. ואס עברה ע"י מיעוד והקמט נשאר במקומו. או אפי' נתפסע הקמט רק שלא ונתפסע לגומרי ג"כ כשרה. אלא אס אחר שהסיר הפרכא ונתפסע הקמט לגומרי נמלא שעיניו רואות שהפרכא נצרה על טבע הריאה יש לחוש שמתפרק הפרכא עם קרומו הריאה ויש להטריף משא"כ אס אחר שעברה הפרכא עדיין מקמט ואף שעיניו רואות שהפרכא קלרה שג"כ יחמת הפרכא היא מקמט אלא כיון שנלעדי הפרכא ג"כ יש קמט זה מכלל שיש צריאה עיכוב הגורם קמט זה ודנק זה מלד עלמו אינו טריפה ספק להתפרק ולהתפסע וא"כ אחר יתפרא ונתפסע גם כן הפרכא נתפסע ונפרס שהפרכא זו עוצרת ע"י מיעוד. והאריך שס דוקא להכשיר אס הפרכא אולא מ"י מיעוד ונשאר הקמט במקומו. ואפי' נתפסע הקמט אלא שלא נתפסע לגומרי. ואס נתפסע הקמט לגומרי ונשרף. ולכן כחס נודק לא יכשיר כ"א ע"י טאלת חס דוקא. וימינ נשעת הדחק יש להכשיר ע"פ דעת משאנעות התנ"ש כמיש נצנים. ומטעס דה"און נכספרו צית אפרים השיג על הגוזיר והעלה דעת התנ"ש עיקר וכיון שנחצור נצנים. (טו) סמוך לקמט. נאופן שאין הפרש כקס צניינים נאות וכמיש נאות י"ד לדעת הפ"י. (יז) ואולא ע"י מיעוד. אלא אס לא אולא ע"י מיעוד אף שהפרכא רחוק והקמט מ"מ טריפה ספקו להתפסע ילקרוב הפרכא כיון שלא אולא אלא ע"י מיעוד ונתפסע הקמט. ואפי' לא נתפסע הקמט אחר שהסיר הפרכא ג"כ טריפה גדלא אולא ע"י מיעוד. ומטעס התנ"ש דלמי נשוס דלא חזרה עתה כך נצחיה היחה עומדת שלא תחזור לעולם אדרבה דרך נעל חי לשונ לקדמותו מעב מעט מחמת טבעה וכן טעה עד שחתפרק עכ"ל. וכיון דלא אולא ע"י מיעוד יש לחוש שחתפרק. (יז) כשרה. ומטעס ז' לריעותא אין להטריף כיון דפרכא רחוק מן הקמט וגם אין סופו להתפרק כיו דלאלא ע"י מיעוד.

זכחיית מים

משמוש ומיעוד ולא נתפסע הקמט לגומרי ונשאר קמט והקמט אחר שהסיר הפרכא יש להטריף נשוס ז' לריעותא. כתב נב"א צב"י ל"ו דוקא אס יש ספק שווא הקמט זה בל מחמת חולי ואז אס יאילו ונתפסע הקמט לגומרי אחר שהסיר הפרכא היי ז' לריעותא ובמ"ש נצנים אלא אס יש בקיין המכארי חסרון זו היא מתולדה ויולא מוננה פרכא תלויה או שחיא מונקס למקום יש להקל ולומר שעיני מלטרפת לריעותא דפרכא תלויה. ואס יולא מוס פרכא דעוקה שלא כסדרן אע"פ שנצרה ע"י מיעוד יש להטריף בכל ענין. ומעשה שהיה צעיוני אומא מקום קטן נכנס מעל"פ שנצרה כוון קמטס. והשוחטים דציילס לקרות זה נשם העקל"ך והיה נלד ההעקל"ל ללד מעלה פרכא ומקום למקום גסו בתחתיתו נמלא חרין כעין מרזב קטן ואותן חרילס שביחס ג"כ להנמלא צריאה. וגם נעל להס ספק על הפרכא אס היא קלרה מנשר הריאה והעליתי בתשובה להכשיר אס תפציר ע"י משמוש ומיעוד כמנהג. ומטעס כיון שציניולא להנמלא פנימות וחריילס באלה א"כ נראה שהיה כך מתולדה ואין מלטרפות להיות שני ריעותא. וגם מטעס הספק שהיתה קלרה מנשר הריאה כזר נתחדש כשעוצרת

הלכה למעשה

סימן יא. דין אם נמצא קרום בחתוכי דאונות ובו ד' סעיפים:

א. אם יש בעין קרום יוצא מעיקר החתוכים. ודבוק בחתוכים במקום ששובבין זה על זה. אפילו בא (א) עד השיפולי בשרה בלא בדיקה ואין זה סכא דכך הוא רגילות להחליט בריאה ואם יוצא סכא תלויה מקרום זה או שדבוקה לקרום עצמו (ב) כשר בלא בדיקה. ואם דבוקה לאומה אונת או אומת שלא בחיבור אם עוברת סכא נופא על ידי משמש ומיעד. בשר. ואינו לדין למעד הקרום. (ג) והקרום אין ט שום ריפוח כלל. אבל אם לא עברת הסכא נופא (ד) טריפה.

ב. והא דאמרין דקרום לא מקרי ריעותא. דוקא דליבא שום חלון באותו קרום. אבל אם יש בה חלון (ה) אינה אלא סכא ואפילו ליבא חלון אם כיבר שאירי קרום. כגון שאינו חלקה (ו) ואינו שזה בכל מקום. (ז) או עב דיותר. זה כיבר שנשמה מהירר (ח) בשאר סכא. ולא אין לרין בו (ט) כי אם כדן סכא (ועיין בזכ"ס אורח כ"ה).

ג. אין נקרא קרום כ"א מחיתוך לחיתוך. אבל בשום מקום אחר אפילו מחוד לחוד. וכ"ש מריאה לרופן אינו אלא סכא אף ע"ש שהוא כתבנית קרום. ואם הוא ילא מעיקור החיתוך וסולן בסמך למד (י) ש להקל.

(ו) ואינו שזה בכל מקום. לדרך שיהיה הקרום שזה מראשו עד סופו אבל אם הוא צמקוס אחד עב וצמקוס אחד דק מחד אינו אלא סכא. ואפי' אם הוא שזה בכל מקום אלא שהוא עב ציורא גם כן דינו כסכא כי כן כתבו הסופקים יש שכתבו דוקא כשהוא דק ויש שכתבו קרום שקורין לביא וכלל הני מילי העלה התנ"ש דנקרום גופא יש חילוק וכ"ש בפנים. (ז) או עב ציורא. ומימי עד חמנעיתא יש להכשיר בכה"ג אפי' אם הוא צמקוס עב כיון דרבים כתבו קרום סתמא ולא הזכירו מילא ולכן עד לחזיו אפי' שהוא עב ציורא יש לסמוך עליוס דהתם אף כסכא כשרה. אבל לאקול' זה אחריתי דהיינו למענהי מחזיו דכסכא זהא טריפה מדינא ונקרום כשרה זהא ודאי לא כווננו כי אם נקרום דק ולנ"ס בפנים (תנינ'ס). (ח) כשאר סכא. דלא כהני דס"ל דסכא וקרום תואר אחד להם ואין היכר צניניהם כ"א כשיש מילוש אין מעשירין אלא עד חזיו וצנין פילוש נקרא קרום וכשרה עד למעלה. זה אינו אלא דנקרום גופא יש חילוק וכמו שכתבנו (תנינ'ס). (ט) כ"א בעין סכא. וכ"ש בזה ה' (י) יש להקל. אפי' דלעיל קימין ט' סיד אפרסו בכה"ג כמזכיר שם אורח " היינו לענין סכא אבל

א. עד השיפולי. נרמא כתב אם יש בעין קרום צין אונת לאונת ונעיקרם עד חמנעיתא אין להסדיר עכ"ל. וכתב הש"ך לאו דוקא קאמר אלא אורחא דמלתא נקם שכן הוא דרך הקרום להמלא. אבל בזהא אפי' יותר חמנעיתא כשרה דל"כ אין חילוק צין סכא לקרום. וכ"כ מהרש"ל וצ"ח דנליכא חלון מעשירין אפי' בדבוק כלו מראשו עד סופי. והפסק עמיהם צמח"ח לפסק הלכה וכ"ש בפנים. כי צ"ח אבל אם הקרום דבוק גם צמח"ל יש להחמיר. (ג) כשר. דלא גרע מקסכא כפולה הנמצא צמ"י ס"א. (ג) דהקרום אין בו שום ריעותא. דכך היא רגילות להמלא בריאה ולא בזה שום נקב ולכן אינו לדין לנעמד הקרום. ומש"כ כסכא כסדרן דיש לחוש שמנקה היא בזה. ואם יולא' מננה סכא כפולה ודנקתה בראש השני בלוא או בלואח לדין דוקא למעד אף מצינ החתוכים וכ"ש צמ"י אורח ג'. (ד) טריפה. דלא יפה כחה מקסכא תלויה. דק"ל לקמן דלס אירע דמייעכו ומשמשו זה כסכא תלויה ולא עברה שהיא טריפה. (ה) אינה אלא סכא. ואם היא למעלה מחזיו לריבי מיעוד.

זכרי תמים

פ"י מיעוד אין לחוש. מש"כ כשהיא דבוקה למקום אחר אין מועיל מיעוד כיון דהוא גופא היא קולא גדולה למעד בהלמך עליה ריעותא כל דהוא הוי צ' לריעותא עכ"ל.

כה צמ"י יא ס"ב נמצא אף מנאל קרום צין אונת לאונת ואין בו חלון דיע להכשיר אפי' עד למעלה. ובמחזי שיהיה שם צב נקוס אלא יהיה נקוס אחד דק וצמקוס אחד צב ע"ש. כתב צ"ח ויראה לי שחס יש עליו חצית קרום אלא שהיא עב קלת אם אינו מחפצט עד סוף החיבור ועדיין כשאר כאלעז מקץ שיפולי החיבור עד הסכא יש להקל בזה. לכיון דנל"ה חצ' וסדך ס"ל דאין להקל צין עב לדין. ובס בזה יש לגדף דעת הרמב"א דס"ל להקל אף כסכא אם חרוב בחיבור למעט מחזיון ומיעוט צמח"ל. וכאן ליבא הכוונ בחיבור שהרי הקרום יולא מעיקר ועד חזי

לענין קרום אין סגרה לחלק דעדיין לא נפיק מחורח קרום. (י"א) ד"ש להחמיר. הסעם דרשיל כחז שיש להסדיר חלון זין אונא לאומא וכתז שכן יש לפסוק ופיז הכילו וכתז שכיכ מוהרל מפראג ומיזו בהפסד מרונא יש להכשיר דהשדך נקית כחז נשם כמה פוסקים להחיר וכתז שכן המנהג דלא כמהרשיל דאוסר חלון זין אונא לאומא למשה מחליו וכן הסכים הדג"ש זי"מ. קיים היכל דליכא הפיו יש לחוש לדעת האוסר. א כשר. אפי' למיד דסיל אין

די ככל הדג"ש המעשרים בסעודת חט. (כז) לענין קרום כסדר זין לענין קרום. אין חילוק בין זי אונא וזין אונא לאומא. רק דאם הסכא זין אונא לאומא נכסדר למשה מחליו ויש סם חלון (י"א) דם להחמיר דליכא הפסד.

סימן יב. דין סרכא תרזיה. ובו ד' סעיפים:

א סרכא תלויה ואינה דבוקה דמהום

אחר (ה) כשר. ולפעמים יש כמין קרום הנקלף משרחם ופליט גם זה ככלל סרכא תלויה (ז) ואפילו יש בה כמה סרכא תלויה יש להכשיר ככל מקום שהן וכן לפעמים נמצא לסוף הריאה במקום שיפולי (ז) דלדוליו כעין סרכא גם זה כשר.

ב סרכא תלויה א"צ בדיקת (י) מים פושרין (י) רק עיונא בעלטא בריאה אם לא נתקה מאיזה מקום גם יש לנפחה ולראות בה אם לא עלתה בנפיתה (ועיין מה"ס חום כ"ז). ובדיעבד אם לא נפחה ולא בדה במהומות

כנגדה (י) כשרה. ואם אינך דמיך ומשמת בהחלזה ולא עברה. הרי ל"ה רישותא ולא ממשכה אפילו דיעבד כ"א (י) כשנפחה. בין כך וכן אין לדיק מים פושרין מדינא. והחמיר להחללה לדוק גם כששרין כשיש בה רישותא זו. פנה פליז נכרה.

ג ואם הסרכא תלויה מתנפחת על ידי נפיתת הריאה (ס) מריפה. והיה אם יש רישותא בה

להיות נשיפולי הריאה אצל אם היא נאמנע הריאה אפי' נאמנע כמראה הדילדול אינה אלא סרכא תלויה וי"מ סרכא תלויה לריבה דדיקה לעיין זה כמו שכתבנו בסעיף ז'. אצל דלדול אין לריכי כלום כי כן דרכה להיות נצירה ומיזו אם יש איזה כיעותא נשיפולי ויש עליו דלדול י"ע אם להכשיר נכתיב וליך ש"ח (ועיין בזכ"ח אות י"ד אות קטן ז'). (ד) מים פושרין. דעת הס"ז נסיון ל"ה ס"ק י"ד דסרכא תלויה לריבה דדיקה מים פושרין רק שאינו לריכי מיעוד אצל נתיש נשילו דנשלחא סכנא דבוקה דנחגין למעך לריך דדיקה מים פושרים לראות אם אינו מנצנץ משא"כ בסרכא תלויה דלין לריך למעך והסרכא עדיין תלוי מה מהי דדיקה מים פושרין והלא סרכא סותמות. (ה) רק עיונא נעלמא. וכן לריך לעיין דופן או נשאר מקומות שכנגד הסרכא שלא יהא שם טעם רישותא כמיש בסעיף ג'. (ו) כשרה. דאין פסקין כרש"ש דס"ל דנחלויה אפי' רש"י מורה ודאי כ"א הפשטא לימה ואף דליכא דס"ל דלרש"י אפי' סרכא תלויה אינה בלא נקב מיזו דיעבד כשיש אין להחזיק רישותא. (ז) כשנפחה. לראות אם לא עלתה בנפיתה וגם אם לא נתקה מאיזה מקום. ואם לא נדיקין מריפה אפי' דיימנד דכיון דמיעכו זה ולא עברה אנה מחקת דחלוי מיזו קיל היא משרכא דבוקה שאינה לריבה דדיקה מים פושרין מדינא החמיר לדקה כששרין גם כשיש בה רישותא זו חצי. (ח) מריפה. שזו ודאי נקונה היא והרסו

זבחי תמים

ואונא זין החתוכי. והוא הדג לגבי המיטעו שהרי למעלה נחליו סיל פחות אלצע והספולי יש להכשיר בכה"ג אף שהקרום הוא עז קלח (ותם צדק יעשה ש"ח).

ב צמיון "ז"צ כ"ז כתבנו דאם סרכא תלויה מתנפחת ע"י נפיתת הריאה מריפה כתב בזכ"ח אם סרכא תלוי יולאה מן הריאה ונאסף הסכ"ל למטה כעין כפחור ונראה בצורה מליאה מוגל אז אם הסכ"ל דקה והכפחור קטן שאלמא לזכותו שזא מחמת הפשטת ע"י נכפוח הריאה אם אין הסרכא עולה בנפיהם כשרה ונקרעו צורה תלויה. ואם לא נפחה מריפה דמיזין שזא יעלה צפית. ואם הסרכא עבה אף שהכפחור קטן, אז אם הסרכא דקה והכפחור הוא גדול ועב שזין הדעת סתמה לחלוק שזא מהפשטת לימה יש להסדיר. ואין הפרש בין אם הסרכא נשיפולי או צוקוס אחר דריאה דין אחד להם.

הלכה למעשה

החלוקה (ט) כגון צדקה שחורגת וכדומה (י) בכל מקום שהיא נכד החלוקה (יא) מיישנים דמחפרק נמש ודינה כדון דבוקה. ממש מהני זה מיומן ומשמוש (עין כ"ח א"ח כ"ח).

ד ואם יש מכה בדופן כנגדה. וכן בכל (יב) שאר מקומות שיש מכה גמורה נכד סכנה חלוי אמרינן מסתמא נתפרקה מסנה ודינה כדון נסרבה למכה שבדופן. (יג) ואין מיעיל בדיקה (יד) ובפרט יעשה שיהא סימן יג. דיני דבוקות הבשרים מדינא בלא בדיקה. ובו ז' סעיפים:

א אם הורדא נדבקה למטה (ה) בשורש שלה עם הכים שלה כשרה בלא בדיקה דהבי רביתיהו (ועין כ"ח א"ח כ"ח). ודוקא (כ) על ידי דינוק ולא על ידי סכנה וגם לדיד לדיקא אם אין הדיקות מחמת חיה מכה הוא שלא נכד טריפה.

ב האונות העליונות הסמיכות לגרירת. אם אחת מהן או שתיהם דבוקה כולה לגרירת מעיקרא עד סופה בלי חלוק ובלוי הפרש כלל או היא כשרה משום דהבי רביתיהו. אבל אם חיה דבוקה כולה עד לסופה חלה שיש פירוד בסוף הדינוק כמו חלון אם יוכל להכניס בסוף החלון (ג) חלצב קטנה בין הגרירה לחלוא טריפה.

ג והא דאמרינן דבעינן שיהא דבוקה מעיקרא עד סופו לאו דוקא אלא אפילו אם נפרד לאעלה (ו) מעט מן הגרירת שניכר חיתוך בסוף הדינוק כשרה שכן כחז עביו וז"ל ואלי לא מלחמי בפירוש איכ יס לילך דזה אחר המנהג והיכי דנהוג לנועך אין לגבוכ גהם ובפרט דהפיט עכ"ל וכן פסק הלכ"ס.

א צדקת שלה. כי לפעמים הורדא נדבקה צדוקת נשורט מלד הגז נכד התריץ להכים פעמים נמש ופעמים יותר וסם כשרה בלא בדיקה דהכי רצוטיהו (מ"מ רישותא מיקרי) ושיעורה עד נכד התריץ ומהתריץ לנועלה ללו רצוטיהו ולריכי בדיקה. (ז) ע"י דינוק. אבל אם יש חלון או אפי' אין חלון חלה שיש עור המדבק אות' אל הכים אין זה דנק סוז וסדיפה. (ג) חלצב קטנה. ובדאיכא ז' חלונות אפילו אין מכניס לכל אחד כיא מחט משהו סריפה דאין לנו כיא מה שהעירו חז"ל. (ד) נמש. והאי נמש ג"כ צעי שיעורי כמפות מרוחז חלצב קטנה דכל שהוא

דרך נקב לחוך הסכרי וכן אם יש דם בחוך הסכרי דסריפה דודלי נקונה הריחלה. (ט) כגון צדקה שחורגת. צדקה כי או שיש צדקה צדופן כנגדה והתצ"ס העלה ללו דוקא מכה צדופן היה אפי' סום כלל שהוא כנגד הסכרי חלוקה. (י) בכל מקום שהוא. ועין בלוח יב. (יא) מיישנים דמחפרק נמש. שיהיו מקום הרעוב כך הוא ונתקה נמש מ"מ מהני זה מיעוד משאיכ כש"ס מכה נמש כנגד הסכרי חלוקה דלא מהני זה בדיקה. (יב) שאר מקומות כגון אותן ששנינו לקמן צב"י י"ד סעיף ג' ואם יש מכה צמורי כנגד החלוי ג"כ דינו הכי. (יג) ואין מועיל בדיקה ואפי' נתקה ע"י משמוש ומויעוד נוהגין להטריק כתצ התצ"ס ויש צודקים שרונים להקל צמכה צדופן צמחרם הלא מדינא דמחר עדיף כשים מכה צדופן נכד דחלינן הסכרי צמכה ואמאי לדיד מונרע גרע דלא מהני מיעוד. אבל לא חלצה ולא משמע אליהם. דהא מלחא צמחרת טעמי אחינן עלה. דכיון דיש מכה מתלחלת הסכרי והמכה גמולא דאפי' סכרי גמורה לא נתקשה להיות דבוקה שם היכז ע"ש שווארד. (יד) ובתפ"מ יעשה ש"ח. ד"מ צב"י ל"ס סיק וכו' כתב עביו וז"ל ואלי לא מלחמי בפירוש איכ יס לילך דזה אחר המנהג והיכי דנהוג לנועך אין לגבוכ גהם ובפרט דהפיט עכ"ל וכן פסק הלכ"ס.

זבחי תמים

בין צמיתין י"ב ס"ג נחצאר דסכרה חלוקה לדיד לעיין אם לא ניתקה מלחא מקום. כתב צ"ח אם נחלא ס"י צדופן או צשאר מקומות נכדלח שמש ניתקה חלוי' יש להעריף ולריק מיעוד דוקא. ואין הפרש בין אם הצדוק מתחפרק שווא היחה דבוקה צדופן חלה שניתקה ע"י הכנסת ידו צדוקה. ובין אם הצדוק אומר צרי לי שלא היחה הסכרה דבוקה לרופן צמח צדיקה. חלה כיון דליכא סימן חלוקה שהיתה סכובה יש להעריף ולריק מיעוד ונמש.

בח צב"י י"ב ס"א נחצאר צינוטיחא דוורדא צכל נוקוס שסכרה טריפה אפי' נסכרה כולה לבסוף דפעמים הרבה צמיה ויולא מביסה וא"ו רצוטיהו. כתב צ"ח חלה אם אין הורדא סכובה צבים ולא בדיקה רק שבים הוא קצ"ב להורדא מהדוק מלוד קגור לא יפתח. ונחמת זה אין הורדא יכולה ללחץ מוחבה חלה איכ פומחין אותה ע"י חיתוך. יש מחמירין בזה. וירחא לי שלבנת הטריק יש לחקל ולהכשיר. כיון שאין הריעותא צמלמותה של ורדא כלל, וצ"ל שכל חתיה נסכרה צביקה עכ"ל.

גדולה ונבדרים חזן להקל כי אם כשהפסיד (ה) פחת מרוח אלצע קטנה. שם היו רק היכר חישוק. ואם חיים דבוקים ממש כ"א (ו) כעין סרכא חשיב דליכא חלון עריפה (ועיין חזנים אדם כ"ט).

ד' אם כל נגות האומות והאונות (ז)
או נג האומות לבד דבוקה ממש בשדרה ואין שום חלון משהו בתוך הדיבוקי. יש להבשיר שכן גידולו. ודוקא בגוש של ב' אומות. אבל גם יחיד לא דאין זה דבק טוב ודוקא דבוק (ח) ולא בסרכא המזכיר.

ה' ודופני הריאה מקום שהם סמוכים לשומן הדבוק בשדרה שהוא לפנים ויורד בין שתי הערונות. אם אותו מקום בריאה דבוק לאותו שומן אמרינן כך רבותיהו ובשדרה. ודוקא שדוקא (ט) כל אורך הריאה. וליכא חלון דבוק שיכול להכניס אפילו מחט. ואם לאו סרכא היא ולריך דוקא. ולענין רוח הדבוק יש להבשיר חף על פי שאין כל מה שנגד השומן (י) דבוק. אבל אם לא חתך דבוק וכפנים פרוז אפילו ממש עריפה.

ו' האומות למעלה במקום שהם דבוקים אל הערונה סמוך לחצר הכבד צריכה (יא)
שהיו נפרדים לשם בעובי אצבע אגודל. ויש מכשירין אפילו בביש. אונא הדבוקה לשומן חלל ים מקומות שנהנו לבעוט ב' פעמים אם מתחנפות ממש נעטע מכשירין. אבל אין בחריטות חלו. מעריעין גם כה ראה הדבוקה לללמס. ים מקומות שנהנו להכשיר. אבל בחלו אחרים (יב) נהנו להטרף.

ז' כל אלו הדבוקים שבסימן זה אין להבשירם כי אם ע"י ש"ה. וע"י שוהם ובורק מוטחה ורגיל טובא להבחין בין סרובה לדבוקה. לכן יש להחמיר (יג) בכל פסיקן שלא לפגוע חלילה באיסור כל נפילה ופריפה לא תאכלו.

סימן יד. דין סרכות שלא בסדרן. ובו ד' סעיפים:

א' עינוניתא דורדא בכל מקום שהיא נסרכה הוי שלא בסדרן. בין שנסרכה (ה)

פרוד כרוחם אלצע קטנה חזן זה ברייתא ויש מקומות נוהגין להכשיר אפי' פרוד נסופו הננה רק שאין חלון והיכא דנשגו נהנו. (ה) פחות מרוחם אלצע קטנה. אבל אם יש בלד אחד אלצע קטנה וכיש כשמהדוק בלדדי מרוחם ונאמנע פרוד אפי' נכיש פריפה דאין זה דבק טוב. (ו) כעין סרכא. כגון שיש פור ביניהם המדניקים ואפי' אדוקה נחזק מעיקרה לסופה וסרכא קלרה שאין הפרס בין האויר לגרנדת כ"א ממש מעצור אפי' שריפה דדבוקי ממש נענין בתולדות ולא ע"י דבר אחד המדניקים דודאי סרכא היא. (ז) או גג. ונקרא גג אחורי הערונות מקום שדבוקים על השדרה להפלה. (ח) ולא בסרכה. וכמו שנחזק בנאות ו' (ט) כל אורך הריאה. ויש מקומות מכשירין חשיב דאין הדבוק ארוך כל כך רק שלא יהי שום חלון והיכי נהני נהני. (י) דבוק. אפי' פרוד רוחם של לא חוץ כשר ויהי אם אונא אחת דבוקה כריח ואומא שנלד הני פרוזה לגמרי או נגד האונות בלד אחד דבוק ולא הני פרוד כשרה. (יא) שהיו נפרדים. והפעם נושם כשהריאה נפוחה נחיי הנמהה אז ראשי האונות מתחמקים זה לזה וחיישין שמתפרק ומתקנת הריאה וכתנו ספרי הדניקות דלא מהני מיעוד ומשמוש ומימי מיל לדינא לפי מה דאמרינן לעיל דפי' " ס"ו בסרכי ממקום למקום ונשר תחתיה מקמם אם הקיר הסרכי ונחפשי הקמם לגמרי דכשרה דאין פתחיו לקרוב הריאה כיון דאזלא ע"י נושם ומיעוד כיח הכא אם אזלא ע"י מיעוד דכשרה ולא חיישין להתפרק ואין שום ריעותי שם לאסור משום ב' לריעותי. (יז) נהנו להסריק.

זכרית מים

כ"ט נפי' י"ג ס"ג מתחלל אונא העליונים אם היא דבוקה כולה לגרנדת כח"ש נפלים כשרה דחכי רעויותיו. כחצ ב"א יראה לי שצריך לבדוק נפחיהם ולהביא אונא א נפחיתין ולבדוק אם יונקין. ואין חילוק בין אם דבוקה לכל אורך הגרנדת או נחלקתה בלד.

הלכה למעשה

לכיסה. בין חוץ לכיסה. הכל נקרא שלא כסדרן (ג) וטריפה. (ועיין בחנים אום כים). מיהי זה מיעור ועשמות. אבל אם יש מ וחדום בשות אום כסודי אלגע וום קרובם זה לא טריפה (ג) ולא משני דיקה (ועיין בח"ט אום ז).

ב יתרת מקמא במקומות שמכשירין אותה אם נסרכת (ו) אפי' בכסדרן טריפה אבל בדיקה מהני לה. אבל אם נסרכת שלא כסדרן לא מהני לה בדיקה דהוי תרתי לריעותא. וכיחם דברי רחלום אם נסרכת בכסדרן דהיינו למטה ממלוי דין אונא יש לה וסבור בלא בדיקה אבל אם נסרכת לנקום אחר (ה) יש להעריך דמי סמי לריעותא (ועיין בחנים אום פיר ס"י ז).

א אם נסרכת האונא או האומא לגרמם או לחם (י) או לשמנונים הלז או לביסו או לערש הכבד או למרש העינויחא שהוא סוף ערש הלז או לטריש הלז או לחם. או לשמפון היחד בין שתי הערבות. או לזנה הלז. או לשמנוניא השמנונים הכל מקרי שלא כסדרן וטריפה. זה הכלל כל מקום שזכר הריחא (י) או שחזק ערפה.

ד מדינא דגמרא כל סרכא שלא כסדרן (ח) טריפה. כיון שראו חז"ל דרוב בהמות סרובות המה ואין העולם יוכל (ט) לעמוד על זה הקילו לנו במדינות אלו (י) למסך

דאין לא ק"ל כן מיה ריעות' ונקרי דרזטר אזליה עוד ריעות' הוי ז' לריעות'. (ו) או לשינויחא. ולחם אום נכלעת הריחא בשומן הלז לזיכה דיקה ואם יש נקב און עפרפינן. ואמאי ינאח חזב טהור סוחם דקריי"ל צנני מעיים. ויילצאשאי הכא דנריחא לא מהכי סתירה מצי טעמים. חזא משום דחלב טהור אינו סוחם רק דשותו אצר שהוא מתולדת. אבל הריחא אין לה חלב מתולדת' כיא החלב הוא של הלז. המן הלז עשויה ככוצב ואינו מהדק ומצד העשוי ככוצב אינו סוחם. (ז) או שחזק. וזולתאיןדנקות הנזכר לעיל צסי' הסמוך להכשיר בלא בדיקה. (ח) טריפה. דסיי מפרש הספס פו סרכא בלא נקב. והתוס' כתבו הספס דקופו להתפרק עם קרומי הריחא ויהא נקב וכו' לנקוב כנקוב דמי. וכמו שנחנאל לעיל צסי' טי' כיה. (ט) יעמוד על זה. אי מפני הפסדמרוצה. או לזורך גדול כגון לענין שנת וייס או סטורא מלוא וכדומה שאין העולם יוכל להיות בלא צער. (י) למעך ולעשמש. כמבואר בגמרא וז"ל ויש מתירין לנושמש בנכרות ולמסך בהם ואומרים שאינו סרכי אלא ריר צבנני. אע"פ שהיא

ב אינה רבוחייהו. רק אם הורדא נדנקה בשורשה עם רבוחייהו. וכמ"ש לעיל צסי' י"ג אות א' (ג) וטריפה. דכולהו לגבי דידה שלא כסדרן כינהו מיה מהני זה מיעור ומשמש. אכן פירשם צידו צנחם מהכים ויבדקנה צנפייה פטוסרין ואם שלימה היא כשרה (ש"ס). (ג) ולא מהני בדיקה. אע"פ דרבוחייהו היא מיה כיון שהלז דחקן יותר מדאי עשוי להפחד וסופו להתפרק עם קרומי הריחא ולכן לא מהני בדיקה (ש"ס). (ד) אפי' צכסדרן. כגון שהיו שני יתרת מקמא סמוכים. אי עומדת בלא הורדא ונסרכו צכסדרן למטה ממלוי להורדא טריפ. דיתרת מקמי מקרי שלא כסדרן לענין זה. מיה בדיקה מהני לה דלא מקרי ז' לריעות' דהאי סרכא לאו ריעות' היא כיון שיש לה הגנה בין החתוכים משא"כ אם נסרכת שלא כסדרן או אפי' שיש עליה סרכא חלילה דהוי ז' לריעות'. (ה) יש להעריך. דיתרת דברי רחלום גיב ריעות' היא דליכא ביה פלוגתא דרבא דקאמר מונש אונות איה ליה לריחא אבל יותר טריפה. אע"פ

ז בחי תמים

ב צסי' י"ד ק"א תצאר שתי וורדות בשורש אחד ונסרכה להדי טריפה ואין מועיל בדיקה כ"ה הע"ס. כתב צ"ח מ"ח אם נסרכה השני וירדח אלו צכסדרן צנקוס שהם מתאיימות זו לזו. אף על פי שראוי להחמיר ולכתיבין גם צה מעטם הנהגה צננים. מיה אם הקרכא פוצרת ע"י מיעור יש להחיל. דכיון דיש להם שורש אחד כשיעור לא מקרי ריעותא. ואי משום דיש לחוש טע"י שחלב ייווק שם צנקוס הקרכא ומתפרק היים דוקא כשאין פוצרת ע"י מיעור. אבל כשפוצרת ע"י מיעור לא גרע ונשאר קרכא שלא כסדרן. אבל אם יש קרכא צוורדות אלו מחיתוך וורדא זו לגב וורדא זו. או מגב לגב יש להעריך ולא מהני מיעור. דאז מלד הקרכא עכ"פ ריעותא גמורה היא ומש' שנחלק לשנים עכ"פ קלח ריעותא היא שאין רבילות להיות כן. ולכן אפי' שיש שורש כשיעור מעטרך נזכיר ז' לריעותא. וכן אם חסר מקלח הוורדא ונמלאת מחיכה הקבירה צאנא או צלחור צאנא שצער. אז אם יש קרכא מן הוורדא למחיכה זו הדבוקה צאנא או צאנא טריפה ואין מועיל מיעור ומשמש דהוי ז' לריעותא.

הלכה למעשה

קולא גדולה כזר נהגו כל בני עדינות
אלו ואין למחות גידם תיאר שיש
להם על מה שיסמוכו. ויניח ליד
להיות הדורק ירח אלהים שידרש
ליזהר למעך נחתה שלא יתחק כזה
חיו עכ"ל. וכן כחז הש"ך נשם מהרש"ל
וז"ל והמנהג בכל אשכנז למעך
הסרכו בלוצצו. ודברי העתירין חזי
חומר בדרך שחזר בהם ובדנניהם
כי מושג נשכל ונחוש שכן הוא דלאו
סרכי הוא אלא ריר צעלתי שנחפש
ונליחות הריאה והסרכא במורה אם
ימנע אדם כל היום בין אלצעות היא
הולכות ומתחזקות ע"כ. ראוי להזהיר
העצמים שלא יתעברו בחזקה עכ"ל.
ע"כ מאוד מאוד היו זהיר ליתן השגחה
פרטיות לבדיקה זאת ונפרט דבר
הנוסד לזכר נאמר זו וירחא מאלהין.

א איזה סרכא. כחז התנ"ש
בשם כמה פוסקים דוקא סרכא אכל מה שנפסק בהנכנס יד הדורק ולא נודע ונקימו איזה זה
לא היה כיא יד צעלתי וכשרה. אכל אם נפסק והוליא הריאה ונמלא ראש אחד צריאה או בדופן
או במקום אחר. כיון שהרגיש שהיתה מחוררת חפץ שנפסקה מחמת ידו עדיין לא ילא מכלל
סרכא ולריך מיעוד (ועיין בצינא אות ל"א). (3) כחז השערה. כחז התנ"ש בכל מקום שנזכר
סרכא אין חילוק בין עצה ובין דקה אפי' כחז השערה ובין דקוי' ממש גלי שום חזב הכל אי
הוא לכל דיני סרכות המנוולרים. ולכן עלה פונה קא נעשית לן להשקות הנהמה סמוך לשחיטתה
דכל שלא הושקתה היא מליאה סרכות ויש שבחזו שיש להשקות לוגים שהסרכות מחמת חמימות

בנפיהה ובפישירין בכל סרכות בין דקה ובין עצה
בין סרכא. כל שנפסק בנחת והריאה שלימה
ואינה מבצבץ כשרה. כלל דמללס אין לך סרכא
המטרפס שלא נהגו בהם קולא זו. חזק נמקס דאיכא סרכי
לרישוא דאסור למעך (ועיין בצינא אות ל"א).

**סימן טו. דין מיעוד ומשמוש. ובו ז'
סעיפים:**

א וענין המיעוד הוא בדרך זה.
לבתחלה צריך הדורק ליזהר בבדיקת פנים
כחזקן עם הד' בכל חלקי הריאה ימשמש נחתם ובשירגיש
שם (ה) איזה סרכא אפילו דקה (ו) בחז
השערה והוא דוקא בלעזם או בשוין וכדומה נמקס
שם לחז שיתק סרכא כשוליא הריאה חולה יפריד הסרכא
בפנים עם מעט מן המקום שדבוקה בו. י'
ע"כ בין סרכא לנחליה.

זבחי תמים

דין מיעוד ומשמוש.

לא בסי' ט"ו נבחר דין מיעוד ומשמוש בילד מהבין ע"פ דת ודין אשר התירו לז' חז"ל
אכל ראיתי ברוב מקומות ושומעתי מרוב שוהטים הן בעדינות פלין וכמו כן בשאר עדינות דאם
חידע להם סרכא עצה נהגו לקלוק הסרכא מהריאה נחתם. וזה נדור הוא דסרכא עצה אי
אפשר למעך צענין אחר כי איני יודע מהות הענין דהסרכא עצה אפי' ימשמש זה כל היום
החזק מיעוד שלא יתק בין אלצעותיו וכבר הזהירו למ' הפוסקים דבב"ב מאכילין טריפות לישראל
בחוחר פנים אות י"א בשם הג"ר וז"ל מה עאלו דודקין בנפיהם ושמיין רוק על נקוס הסרכא
היינו לפי שכבר עברה הסרכא ב"י מיעוד ומשמוש בזה אלו מליכין דיקא לחומרא אכל כבאחה
גא להבשיר אף להסרכא שאינו עונרת במשמוש יפה (רק מחמת קליפה שקולפין מהריאה) ואינו
ינצנץ. נמלא סמכת להחיר בסקס איסור בדלי סס מאכילין טריפות לישראל וכן כחז
הפרי"ח וז"ל דע שראיתי שומעתי וזכרתי סתמין קולא שמתלין סרכא בלעכריים וקולפין מהריאה
אזקן הסדקים מאכילין טריפות לישראל.

וכן דברים וחכמים בכל דור ודור קטנים וגדולים שואלים ואוחים ומחללים צעלי רבים
דבעיני קסים ומחזירים צערי מיעוד ומשמוש שיצאו כדיל' אכל אינם משמיין צקל הורים
ומורים ומטלין בלעכריים וקולפין נחתם ובדקין בנפיהם. ואף שיאמרו שלא עשו כן שקר היא
נפיהם. כי איני אומר בזה ויודע אפי' דסרכא עצה אי אפשר צענין אחר. אם לא נמקס שלא
ימנעו סרכא עצה כלל. וגדול עונם הנשוא שמקילים בקליפה ומכשירים כפונא בחרוזה ואין
להם על מה שיסמוכו כי לא נמלא צדקס ספר בשם גדול אחד להחיר הסרכות בקליפה.

ובהנה נחת ראיתי מדשים מקרוב צלו שדפס ספר הנחמד ביה אפרים להגאון הגדול
הנוטרקס אשל דברני מ"ס זלמן אפרים מרגליות מצדל"ר.
וייער כמו לפגאון פ"ל אשר ערם ויגע למלא עזר וחדופה ותעלה להנדיקים הנהגים
לקלוק הסרכא מהריאה חס לשונו.

הלכה למעשה

ב ואחר שהוציא הריאה (ו) חוצה צריך
הבורה דעיו בעיו גרור מאיזה ענין הסרבה
באה דה. דיש כמה גוונים שהולקים במרכות
 ש מהם שחלים על ידי (ד) לחלומים הריאה. לפעמים נראה
 כמו שגר ולפעמים כמו שגר דק ואין שום חוט נראה בחיבור
 והולכת במשום היד. ויש מהם שגררה בחוק הקרבא כמו

באה. (ג) חולה. כי התניש שאפי' הוליא
 הריאה ומלא זה סרכות במקום
 שמלפדק מכנים אלנצבו מתחתיהם
 ומגניה קלת אם נפקה בהגנה על
 כיש שלא יגניה כלל מהריאה על
 ידו תליק שהוא ריד בעלמי וכשרה
 והכא אפי' נפקק באלנצב וכשרה
 ראשיה מחונכים הוליא ונפקק

פי' חנוכה קלת כזה כשרה משליכ לעיל בלות אי' שנפקק בהכנסת יד הנודק שהיא קלת
 ככה לריך דוקא שלא נודע מקומו היה וככל זה אין לנהוג קולא זו כיא בזהמות ישראל ונצודק
 כשר ויאל ד' מרנים שיש לסמוך עליו שלא יעשה זה בכה כיא כמו שפורש עכ"ל. (ד) לחלומים
 הריאה. מחמת שהריאה שואבת כל מיני משקים יולא לחלומים דרך הריאה ונעשה צנה לפעמים
 בשלחה תלומה ולפעמים דנוקה למקום אחר ובכרח כי הלי הולכת במשום היד בעלמא צי'
 אלנצבות. ומכל מקום לריך אחר כך נדיקות מים פושרין המצטב הנחשאר בלות ס"ז

זבחי תמים

הנה חכמי הרואה שהמנהג הזה פשט בקביעותו בין השומרים להקליף הקרבא בשריו
 יונענה בניהם שקבלו בן מרבותיהם אשר למדו אחת סדר הצדיקה. ועמדתו ונכחונם מודע
 לא מלאו כל חששי חיל ידיהם לעבור מנהג זה שנהגו שלא בהלכה ואין לבו על מה שיסמוך כלל.
 ולא עוד אלא כל צודק הירא ה' אם לא שלח ידו צאלחח הריאה לעשות עם לשריו ולהסיר
 שולח הקרבא מעליה. העצמים אשר צהמה להם גופרים צו ונוסקלין אותו צאמרים כי אינו צקי
 צונענה ידיהם. ואיך יכול לקפץ בלצורן. וכל מי אשר ישגב בכוו ויעלם ידו לצדק את הקרבא
 יצ"ן זה את הליפורן מפני שהוא עזה חכם יחשב ואומן יקרא. ושבר הרצה יעור. וזה לא ידע
 כי בצפנים הוא. ושחט חייב משום מפרק צידו.

ובזהוית מתחלה מחרש לדעת מה ראו על ככה חכמי הדורות שלא לזרו חיל לצטל המנהג.
 אחרתי אל לבי כי לבי מה שכתב החב"ש העטם שהקילו צמייעד לבי שראו קדמונים הדחק וטורק
 גדול שיש צמדינות חלו הקילו צמייעד ע"ש. ואיב אפשר דיהאי טעמא נופא החירו וסחרו וסחרו
 למחוק על דעת ר"ת והר"ה דכ"ל דאפי' ליכא מנה כנגדה כשרה צדיקה. והאריך שם וערה
 והציג כמה ראיות מנחלי הדור. וממנהגי מדינת ישמעאל והעלה לפסק הלכה צפנים שלו צפרי
 תבואה וזה לשונו.

בכר הנחשאר שהמיעד ומשאוש שנהגו זה לריך להיות צנחם ולבלבל צין אלנצבות. אבל לא
 צחיל ולא בכה. אך בהרבה נקיותם צי"בין הצודקין שמתאמצין בקרבא ומתחזין אותו צקרום
 ואח"כ אות: בלשריו ונוסד וקליף אותה ונצל הריאה וקולף והולך עד ש"ל שאר מנהג כולם על
 הריאה. וזה צודקן בניהם יצ"ן רוק או פושרין על מקום שהקרבא היתה שם. ואם איש
 מצלצץ וכשריו אותה ואם נשאר ש"ס לידול צריאה שאי אפשר לקולפו אם לא צחוק יד משריפין
 אותה וגם על פי רוב מצלצץ ע"י כך. והמנהג הזה נחפשי צדורות שלפנינו צין הצודקים ואפי"ס
 שאין רות חכמים מזה היונו לא מלאו חששי חיל ידיהם לצטל המנהג. ואחרו הנח להם לישראל חולי
 יש להם לסמוך על דברי הגאון המפורסם מהר"ם ז"ל שחור שהמנהג בן ויש להם על מה שיסמוכי
 לפי שכוין שהוא נקלף ונצל בני הריאה זה האות כי לא קלטה הקרבא צקרום הריאה רק מחמת
 הלימות שמצחון התחיל להתקדם כמו עולש על הריאה. ובמה שכתבאר לעיל צקי' ח' אות ה' צשם
 הע"ז. וכל שנקלף צנחם הרי שאין לקרבא שורש צקרום הריאה ומצחון צא וידבק לשם וכשר. אבל אם
 נשאר חיה לידול איב שורשה פתוח אל הריאה וסריפה ע"כ.

אחרי צודקים אפי"ס ש"חצו דעת הגאון הר"ל להבשיר בקלי' הקרבא כמבאר. מ"ע הרבה
 לריך יצד הדעת על זה להבשיר דבר שלא מלא צשום פוקק מזה. אדרבה כולם כחצו מי שמוך
 דק על דיקת וי"ס פושרין לצד המה מאכילין עדיפות לישראל כמו שכתבאר צשם הפ"ז ופרימי.
 וכן הר"ל והש"ך הזכירו לנו שיהא המיעד דוקא צנחם צין אלנצבות. כי אין קרבא בלא נקב
 או שקוט להתפרק ויהא נקב. וגם דעת הגאון הר"ל אינו כוונה להבשיר בהחלט להקיר בקרבא
 ע"י קליפות הליפורן אלא ע"פ הכרח גדול כתב זאת. כמ"ש בעלמא כיון שרחה שהצודקים
 מהגין בן קפוחה בצרורה אשר אין שום היתר כחצו צשום ספר. ואמנם שומעים בקול חכמים
 המוצאים אותם כי המה מוכרחים לזה. וצפרט צחקויות דליכא טעמי ישראל וי"ס הפ"מ
 או צחקויות דליכא לריך גדול לצבר כגון על שצח או ל"ע. ועל פי קבלה שיש להם איש מפי

(ה) ואסור למעך בהם. כי זה ודאי סרכל גמורה היא ועיי נקב היא נחה כי כן דרכה כשנעשה נקב בריאה התחיל לזוז כלום הנוקף נלצצו ונקרשים ומתרווחים על הריאה לפעמים יותר מדלי ולפעמים היא אחר וזהו סרכל גמורה ואסור למעך בה. (ו) על שום ריעותא בעולם. אפי' על ריעותא

חוטף לגנים ולפעמים כמו חטף שערות וקשים כגידן זה ודאי סרכל גמורה היא (ה) ואסור למעך בהם וכן צריך הבורה לעיין שרא יהיה הסרכל (ו) על שום ריעותא בעולם.

ז ב ה י ת מ ים

איש מצודקים קדמונים אינם קרים לדברי חכמים כמבואר. והבאון ה"ל אשר ח"ן וחקר ומיצר בבדיקת הריאה אשר כמותו לא נמלא בדורותיו כמו שכתבנו מהפדו החמוד בית הפדים. רח"ה שחי אפשר למחית בידם ופן יעבשו ומתרווחים, ונורב לזקתו טרם ויביע למנוח בופר והביא רח"ה גזונות באריכות גדול כדי שיהי להם על מה שיסמכו ויהי יסלה להם.

ובכל זה לא הקיל לנו הבאון ה"ל להסיר הסרכל בדרך הזה כ"ל גדליבא הפסד. וא לזרז גדול כח"ס בספרו וז"ל אפי' שציארו כי מה שנהנו להקל ע"י קליפת ה"שורן ובדיקת שורין הם דברים של טעם. מ"מ ח"ן ראוי לנהוג היחר זה כ"ל בעקבות שיש הפסד בדבר. אבל בעקבות שאין הפסד ח"ן ראוי להם לזוז ממה שנתפאר שלא למעך כ"ל נחת עכ"ל. ואומר ח"י דאף בעקבות שיש הפסד או שלרץ צער לשבת או י"ט חלילה לקחת בדרך להקל בדבר הזה להסיר הסרכל ע"י קליפות ה"שורן כמבואר בלי רשות מהר"ב היוצא תחת ל"ו שיכבים לדברי הבאון ה"ל ולא הותרה לו. ואם לאו חלילה לו מעשות כזה כ"ל משום נחת וכמו שנתפאר בפנים כי כן עיקר.

כחצ צ"ל אחר שנתפאר כי קל הוא שהקילו עתה בענין הסרת הסרכל עכ"פ מחד מחד יש לזרז בענין הפיחה והבדיקה בפועל צעת נפיתת הריאה היחיד ראוי ודבר שלא יוכל לב אדם להחזיק בה ועיקר גדול בדבר שלא יבא צבל השור ויעמוד על שורו צעת נפיתת הריאה. כי הפ"ו אם הוא אדם שיש בו יראה שמים הוא צבול על ממוט ויזרו תקפו להיות מתחפץ מתחבולות למעט צעק הבדיקה כדי שלא בהיחר. וא"ל לומר אלו הקלבים אשר לא חיוון צם וממוט חציב עליהם מנופם וכשמתחם, וכבפירים שואבים לזרף. ואם הנופח או הבדיק מעייניו יעצב לעמוד על צור"י. הוא מדבר אחר קשות. ומחוי ליה צושות. ואין לרדך לומר אם הוא יעצמו הנופח שמתפאר הדבר. ועל הרוב הם נכסין לה שח"י יין ואחכשר משקין דנית מעצמיהם. ואם יראה זה להיות שלט צרות לכחול את הרוח מה יזיבו שורין אלו. כי אף אם יהי נקב וספק עליו"מ צ"ל לא צבצב עכ"ל.

ועל עוב זכר מנהג עוב שבהלכות. יש קהלות שמתים איש ישר ונאמן לנפוח הריאות בעת צח"ס צבל עת שלרץ בדיקת נפיתת הריאה. ויש קהלות שמתפירים יחר שטיפחים הריאה דרך כותל כדי שלא יראה הנופח את הריאה וראויים לצרכם שחצא עליהם צרכה.

והבאון צבל לצושי שרד כחצ בעניני מיעוד ומשמש ח"ל אם הסרכל דצוקה צשי לדדים אל הריאה לרדך למשמש צשי הדצוקים שיגלגל הסרכל צין האלצעות נחת אפילו הדצה ולא אם הוא ריר צעלחא נסתלק הסרכל מעל הריאה. ואם לא נסתלקה מהריאה אלא נחפרקת לשנים ונשאר עדיין מעט מהסרכל דצוק אל הריאה. ימשש עוד בהנשאר וצם נחלדולים הקמך לה עד שיתחלק מהריאה טופ"י ע"י גלגול האלצעות (ומשיג על הפ"מ שזהביר צכה"ג וע"י צפנים צקי" ט"ו אחר ט"ו) וחלילה לו שיקלוק רק שיתחלק הסרכל מעצמו מעל הריאה ע"י הגלגול צלצצו ואם לא נסתלק מע"ג הריאה ע"י גלגול האלצעות יעריפנה כי סרכל גמורה היא וכשנסתלק ע"י הגלגול יצוק צפושין כמבואר בפנים. ואם אחר שנתחלק כל עוצי הסרכל מעל הריאה ע"י המשמש נשאר עוד דלדולים כעין קדמות או חוטין להלחא משמש עוצי הסרכל ח"ן לרדך לישמש בהם ולא לקלפם ואפילו ריעותא כ"ד אינו מקרי ואינו לרדך להכביה בהם רק שצמקום שחצ עוצי הסרכל ישאר מקי צלי שום דלדול. ואם אירע שקלף אותן הקדומים ואחכ צבצן שם להלחא משמש עוצי הסרכל ח"ן לאסור דכיון דאותן הקדומים ח"ן לרדך קליפם ולא צדיקה חלוק בידא דנצחא שקלפם צכח וצכשה נקב ומצבצן. ולכן עוב יחר שלא לקלוק כלל את הקדומים להלחא משמש עוצי הסרכל משיקלוק וילצדך להכביר אף שירא שצבצן. אכן אם יש מנהג אחר מקומות לקלוק אותן הקדומים עד כל השמש שהם נקלפים ולהטריף את מצבצן צכל השמש

הלכה למעשה

ג ואחר שראה הבדוק שיכור להיות דהסיד הסרכא (י) יצוה לנפח הריאה. ואח"כ יראה להתפשט (ח) בין אצבעותיו עד שתהא כעור דם. ואח"כ ימשמש בו בנחת עד שתהא כסורי עכביש שקרין שפך וועגל עד שנימה הסרכא בין אצבעותיו סמוך להריאה או עכ"פ (ט) באמצע הסרכא ואח"כ יכול לקלוק הסרכא מהריאה שלא ישאר שום דילדול מההסרכא בהריאה. וכל שלא הלכה מכל וכל יראה מה דלא ריר הוא זה כי אם סרכא גמורה. וחו הדיק ידוק ע"י פטרין והלא סרכא קוממ (ועיין בזכ"ס חס"א).

גדילה למעך בהנטק עליה ריעות כל דהוא היו צי לריעותא. (י) יורה לנפח הריאה לנחות אם הריאה תהא עולה ננפיתה צלי שום ריעות או אולי הסרכא גופא יתי עולה ננפיתה או דם צחוכה ואז אין מועיל שום נדיקה. (ח) בין אלנעותיו. ושלל יגלגל בין אלנעותיו כדרך שמוסה מוסיין דאז ארצה מחמת הגלגול מתחזקת הסרכא ולנכוק נפסק. (ט) באמצע הסרכא. כתב הפרייט וז"ל דע שריתו שותי ומנינו צוהנין קולא שנטלו סרכא בלפרייט

זבחיתמים

הוא מנהגא הוא ואין לשית מנהגם. אצל צמקוס לזיכא מנהגא יש להקל באומר. ולריכין הצורקים לזיכר צכל זה ומי שמיקל יותר ממה שכתבתי הוא שטא ומחטא את הדמים עכ"ל. וגדלה הא דהחיר למ האנן הי"ל דאין לריך לקלוק הקרוים להלאה משטא עוני הסרכא אף אם מצנץ שם אינו חוסר היינו כשאזלא כל עוני הסרכא מעל הריאה במשמש ועיבוד עיי בגבול האלנעות כמזכר בדבריו אצל לדין דוהנין ברוב מקומות כדעת הפרייט (ועי' צפנים אות טו) צאם בחפירה הסרכא באמצע אז קולפין הנשאר מהריאה. וכ"ש מי שמיקל יותר כדעת האנן המחבר צית אפרים המזכר לעיל בצמוד. חלילה להקל פעם שנית כדעת האנן לז"ש ואם צענת קליפת הסרכא הקרום הולך להלאה משטא עוני הסרכא לריך קליפת עד קציהו לצדוק צפוסין ואם מצנץ עריפה. אלא שיחיר שלא יעשה נקב צידים.

כתב הלבושי שדר וזיכר דלזלא עיי מיעד ונמלא סחחיה נגלד או ריקק קרום עליון אפי"ם שאינו מצנץ לפי שקרום התחתון קיים עריפה. וכן אפילו נגלד או ריקק קרום עליון עיי מיעד הסרכא דהיינו שזיכר להצדק שלא היס הנקב או הנגלד ההוא מתחלה אלא שהסרכא הדניקה אליה את הקרום העליון וצמצרה מהריאה בצד עמה מעט מהקרום עליון ובעשה נקב או נגלד זה עריפה והניעם דהא עיקר קמייכתינו להחיר משום דאמריין כיון דעברה עיי משמט צעלמא מהריאה חס אלא ריר משא"כ סרכא זו שקלטה עמה קרומי הריאה אפילו לא קלטה רק קרום העליון לצד ואינו מצנץ אפי"ם עריפה ודאי לא היה המיעד כדן. דסרכא העוצרת צמישן שאין מחזיקין לריר וליטה צעלמא אין לו קיטור כלל עם קרומי הריאה אפי"ם עם קרום העליון אלא נקלף מעל הקרום וכיון דהוא קלף קרום העליון עמה שיע דאינו ריר אלא סרכא עכ"ל.

ב יש מי שכתב שהבדוק יכניס ידו בצריזות צלא רפיון ידים וכל שזיתק עיי זה אינה סרכא. ואין לנחש כן אלא לריך להכניס ידו צמח ולהולוכה צנחת בין הריאה ללנכות ושאר מקומות. ועיין מה שכתב ההג"ש דביו שהרגיש שהיתה מחוצרת אפי"ם שהפסקה מחמת ידו צריזת לא יאל מכלל סרכא וליך מעדן.

והנה עתה שעתתי מכתה יורוקים במקומות גדולות שעתמירין צענייני הסרכות ואין מועדיין כלל ומלד השגי הם מוקפלים יותר שאומכין על דעת יש מי שכתב וצדיקת פנים הובכים עם הדי צחקה וכל שזיתק תחת הדי אומרים שאין זה סרכ' ונכשירין מיד צלי שום צדיקה. ולדעתה הוא גרוב יותר מלאות שזכהין להסיד הקר' קליפת הפרייט סתמחאר לעיל. דאלו התם המועדיין כל הסרכות צין עצה וצין דקה. והכל לדין צרייית פסדק שלא יהי שום ריעותא צעולם לא על הסרכא ולא מחתחיה. אצל הכא מי שסהג כן והולך צחקה אם הדי צדיקת פנים וקומך על זה להכשיר בודלי האם מאלביון עריפות לישראל. ולפעמים ציכא סרכא דקה מאוד והוא גרוב מוסרכא עצה והוא מבעשה צכל יוס ולכן חלילה לעוס שדק יעשות זה כיא צנחת וכחו שכתב צדיקת פנים. וליתן השגחי פרייט וצדיקת הריאה שלא יאל מחמת ידו דבר שאינו מוסון וצפער דבר המוסר ללכ באור צו וירלח מאלהיך.

ונצפר עליה לזה לצדיק שלא יקנו מנשר צמח שזיכרה זה הסרכא שלא כסדק ודוויקה. וכן מהנין אפי"ם מעשה צמדימות הללו עד היום ומיזב על הסדק להצדי להם אינה צמח

הרכה מעשה

ד ואחר שהסיר הסרבא מכל וכל.

והריאה תחתיה (י) שלם ויפה. ונראה מה דלא סרבא הוא זה רק יד בעלמא את עפ"כ לא התירו לנו חז"ל בלא נפחה (יא) ובמים פושרין. ייצה (יב) לנפח הריאה היטב כדי שיעלה יפה בלי שום חסרון במקום שהיתה הסרבא שם לבחינת הבצבון.

ה ויזהר שיקח חטים בפה כדי שיהא (יג) חם ברוק הפה. ואח"כ כשיתן המים לבחינת הבצבון לא ישפוך על נבי הריאה בעל מקום מדרון המים החלים מעל גבי הנקב ולא בשאר מחומה ולא יוכל לנח (יד) לתכלית החסרון. והבריקה זו (טו) חיובא היא. ואם לא בדק כן אחר שמייעך טריפה (טז) (יז) ובהפ"מ יעשה ש"מ.

ו ובכל זה לא התירו לנו חז"ל למעך בסרכות. כ"א דוקא בגדרים (יח) לאן ונקר)

וקולפין ונהריאה ולדעתם סומכין על הקולא ששמן רוק ופוסרין וכבר אסרו גזה הפוסקים דמחליין טריפות לישראל (וכמו שנחבחר בזה) ועכ"פ ז"ל בזה ניתקה גוף הסרבא ע"י מיעוך או יכולין לקלוק גנוף הריאה שלא ישאר שום דלדול צריאה וישים רוק. ודוקא אם ניתקה סנוך להריאה או עכ"פ בלמע"ע ע"י מיעוך ומשמוש או הוא מותר לקלוק מהריאה מנעם כי הסרבא אפי' נמשמש כל היום לא תנח כמו שכתבו הפוסקים אבל אם נדאש אחד ניתקה ע"י גלגול לא מהני כי בודאי ראש השני הוא סרבי ע"י נקב וראש זה שער ע"י מיעוך שם בלמע"ע לא הוי כ"א ריד מתקום שהיתה דונקת אל הריאה וחלילה לקלוק בלעגים כ"א יגלגל דין אצבעות כמ"ש בפנים. (י) שלם ויפה. מאד מאד לריך לזהר על

זה שלא יהי' במקום הזה שום פגיעה בעולס דרוז פעמים יהי' על מקום זה גומא קטנה מאד ואין משגיחין עליה כ"א על מה שעברה הסרכה בעייה. וזה ודאי מורה על נקב שהי' במקום הזה והצריך ואינו מועיל מה שאינו מונעין ונפרס קהליו קטנום שהקנים עומדים ע"י נדוק כמאמר חז"ל טוב שבעצמים שותפו על עמלק. ולעקו נקול מר האיד לא חסח על ממון של ישראל אבל לא תשמע ולא תאזהר לו ולא תכסה עליו. ראו היט שזות גדול מזה על חקי גופן לא חיישו ועל חקי ממונס נחוש. (יא) וצמים פושרין. כן מנואר בסי' וז"ל ולפי' ל"ל דנה שאנו נודקין בנפיה ושמין רוק על מקום הסרכי וסומכין על זה להתיר היינו לפי שכבר עברה הסרכי ע"י מיעוך ומחילא לא הית' כאן סרכי כלל. בזה אנו מלכין צדיקה לחומרא דאי מונעין טריפי ואי לא מונעין כשרה מלך דתין דהא לא הי' כאן סרכי והשחא לא יחכפת לן מה שאין אנו נקייחין צדיקי' אבל כשהתה בל להכשיר אף להסרכי שאינו עונדת נמשמש יפה רק מה שאינו מונעין תחתיה נמלא סמכת או להתיר גם כפסק חיסור בודאי הם מחליים טריפות לישראל וגדול עונס מנשוא עכ"ל. (יב) לנפח הריאה היטב. ומאד מאד לריך לזהר בענין הנפחה והצדיקה וליתן השגח גדולה על הצופה שעושה את עצמו כליו הוא קולר רוח ועושה לורתו אדרתה צעת בחינת הצנצן כדי להטעות לצדוק. ידוע תדע שמראה זו מראה פסולה היא ולכן לריך להצדוק להשגח על זה שלא יכשל חלילה. (יג) חם ברוק הפה. ועיין נסי' כ"ט וס' נחבחר דין מים פושרין. (יד) לתכלית החסרון. משום דלא נקוו המים נקוקס הנקב. ואיך יעשה יניח הצדוק ידו תחת הריאה במקום שהי' הסרכי שם ומנניה הריאה קלת או יסמוך בלדו כדי שישאלו המים עומדים במקום הנקב ואז יוכל לצדוק כראוי. (טו) חיובא היא. והטעם כתב השמ"ח כי מושגין שחא לא חזר למשמש יפה בנחת כי"א או שווא נעשים הסרכי מוזמן קרוב ועדיין לא הוקשה ואח"כ ע"י מיעוך ומים נקונה היא ולכן לריך צדיקה מים פושרין. ואפי' דמשמע מדברי הפוסקים דצדיקה נפיתה זו אינו עיקר מ"מ יחזירה חזנה ומעכבת שחם לא צדק כן טריפה עכ"ל. (טז) ובהפ"מ יעשה ש"מ.

זבחי תמים

שנכתבה ע"י המיעוך או כפשוטה. כתב הפ"מ כשאיננו אזהר שאלה צריאה יש לפסוק מיד ולמעך בעודה חם ולא להמתין כמה שעות. כי אז תחקה הריאה ולא תצבור ע"י מיעוך ומשמוש. גם אם יש צוהה בשיפולי הריאה לאחר שחייבנו הריאה אי אפשר להפלות חוט צמר מקיף. על כן מיד כשיחלו הריאה מנצן הצהמה יראה מיד.

ל"ג גבי ט"ז ס"ז נחבחר צדיקים וטללים ועגלים רכים או יש בהם סרכות אסור למעך. כתב צ"ג בשם רבי אלי' דרשן מפרש"ג אם נמלא צדיקים ועגלים סרכא בפקדון דין אזהר לא"י

הלכה למעשה

אבל בנדרים ומלאים ועגלים רבים (ח) הלילה
דמער בהם. כי הכנסתם עדיין רבים ומסתלקים עדי
 מיעוד (ועדין נזכרת זאת לזכר).

ז ולענין מה נקרא גרי ומלה ש מקומות
 נוהגים לקרוא עד הג השטותם ויש נהגו עד שיה נאכל ויש
 עד ריה. ובמקום רלל ידעי מנהגל יש לפסוק כל זמן
שנקראים בשד גרי ומלה בלשון בני אדם
 (יח) **ודוא כל שנתו.** ולענין עגלים נענין מרחי. פירש
 אחר שנתו ואינו יונק דלי היו חוד שנתו אצט שאינו יונק
 או לאחר שנתו רק שהוא יונק מקרי על ד (ע) ואמר
 למעך בהם.

סימו מז. דין תרי בועות סמוכות ובו
ה' סעיפים:

א ראה שיש בה בועות המנהג
במדינות אלו להבשיר אפילו הם (ה) נדולים
מאר ויש בהם מים עבירים וסדורים ומלוחים
או ליחה סרובה. ונכלל שלא יהיו עשבים או נפילים
 ח. מעבר לעבר. ואכל לבסוף כמפורט (פ) ואין לח מהאזהר:
 (ועדין נזכרת זאת לזכר)

ב שתי בועות הסמוכות זו לזו מריפה
(ג) דוראי יש שם נקב. אבל אם יש ביניהם
הפרש (ד) כקש או הוא בשד. ונענין מרחי שלא

העפרים נכחי למי הפלה יזיל אם
 אירע עיי מקרי דיעבד שלא נדק
 נפותרין נהפיה יש להקל ולכן נהפיה
 יעשה שיה. (יז) הלילה למעך בהם.
 ואפי' אם יש בהם סכנה כל דהו
 סרפה. כי כן כי הרמיה וזיל נהגו
 נעידרו להסיר כל סכנות גדיים
 ועגלים ועגלים רבים ולא לנעך
 בהם כלל כי יש קננה נזה להסיר
 כי הסכנות עדיין רבות וימחלקות
 עיי מיעוד. ונחלקנו דבריו בכל
 חפונות ישראל וכן נוהגין. (יח) והוא
 כל שנתו. נמלא גני גדיים ועגלים
 נוהגת בהם כי חומרות דגני אופתם
 אן לי יום וילקח הרי הן כגדולים
 ייש להם דין אופתם. וגני סכנה
 חוד שנתו הרי הן כקבנים ואמר
 למעך בהם. (יח) ואמר למעך
 בהם. כן נסיק הש"ך דנעגלים
 נענין מרחי אחר שנתו ואינו יונק
 ומחש נפלים. והודה אליו התנ"ס
 לפסק הלכה אלא שסיים שם וזיל
 ונעך לדינא לאחר שנתו נוהגין למעך
 שאין מחלקין בין יונק לשאינו יונק
 (תניס).

א גדולים מאל. הנה נבועה
 גדולה נזקקת הסמפונות איכא חלוקי
 דיעות נזה. הרמיה ספק שרץ נזקק
 והאשרי נזה שאל לנזק אחר הסמפון וכן נוהגין במדינות אלו. ונזקקותם שאין נוהגין לנפה
 כל ריאות רק אותן שנולד בהם משש ריעותם גם זה אינו נפיה (נ"א). (ג) ואין לזח מהמנהג.
 ובמקום שאין יונה נזה יש להסיר נזק נמים עבירים או סדורים ולריך לפחות הנזק. ולנזק
 אחר זה. ונע"ש העיר שזרץ ישמעאל נהגו לאסור נהגיה. (ג) דנדלי יש שם נקב נזה נזה
 איכא כי פירושם. רש"י מפרש השם דלין סמוכים אלא ונחמה נקב שה"י נראה והעלת הנקב
 את הנזקת הללו קנינו ולפי זה אם רחוקים זו מזו אחר הנפיה נשדש אצ"י דהולכות
 ומתרחקות עד שזנפות זו לזו נדשש לא מקרי סמוכות וכשרה. ויש נדששים השם דסמוכות
 אסורה ונפי שדוקקין זו את זו שררין לילך להתרחק נשדשש ואי אפשר להם להתרחק שכל אחת
 מעכבת לאחרת וסורו לקטור אחד מהם. ולפי' אפילו רחוקים נשדשש יותר משיעור המוכר כיון
 שלנפיה הולכות ומתרחקות עד שנוצעת זו מזו שריפה. ואם הולכות ומתקלרות עד שרחוקים זו
 מזו ולא ננפו כלל אצ"י לדינא הפרש כי שערות נשדשש כשר להן סכנה. ואין מחזיקין נפיה

זכיה תמים

למטה ונחלין אפילו שיש חלון כשרה דכדי רביתיה. ועד דהא קענא דלין מועבין בגדיים
 ועגלים מפני שהסכנות שלהם רבים. אבל במקום שכשרה בגדילים בלא נדקת אין לחלק.
 ובכח הש"ח וה"ה באופתם שאין להם היכר אריות ובמקומות דשהגין להסיר נזקת כל איכא
 מחנכה כמזכר לעיל נזכרת זאת י"ח ב"כ כשרה נע"ש הלל וכן נעגלים דינא הכי דהרמ"א
 זיל בייל נדדי הדדי.

דין בועה.

לד נענין מ"ה ק"ה נחבאר דמדינות אלו מעשרין נפיות נראה אפי' היא גדולה מאלד ויש
 בהם מים כבירים בכל מקום שהיא על הריאה. כי הש"ח אצ"י היא נעודה על הפירות משש יש
 יש להבשיר. ולא דוני ליתר הנפיות כינ שהיא נריפה דחשיק לחיך נללפת וכן נעשה נחלין
 איכא העליות או נחריק החורל דמערפין שם. שאם הם ללא מוחמה למד לחיך עלם אלא נשדש

הלכה למעשה

הקצרות וכונן נכנס. (ד) כקש וסיון יאכלנו כקש (מהר"י). (ה) מרעה ריאה דוקא. ולא מרעה מונח לא מרעה אחרת אפי' ממרעות הכשרות דכל שנשחנה בין הצעות נדלר שכל לקותא היא. ומהאי טעמא פשוט הוא אם יש בין צי צעות כינח. או מורסא וליכא הפרש נשר צינחם יש להסריף דלא עדיפי סינח לא מורסא ממרעה מונחא (ו) ולר"ד ש"ח. ממוס (ז) כח נסח הייח אם יש צינחם כשי חוסי שיער לו הוא כשר ואין מחננין כש"ל שכתב דאין חנו צקאין בין שיער אחד לצי שעות והסכינו הפיסקים להקל וכן כקש השמיה נהקל נהפית אכן נהפית יעשה ש"ח. (ז) כשרה. דלשעם רשי אין להסריף כיא צי צעות. חנן פירות תילות הוא נהמה. ולשעם השני אין להסריף כיון דלא נעבו

למצי ב"ח גדל נעו אהדי כרסם ושער הפרש כקש פורסם. ולר"ד שחמו הפרש יח" ל (ה) מרעה ריאה דוקא. ותה"מ יש להכשיר אפילו אין כשרים רק כשי חוסי שער (ו) ולר"ד ש"ח.

ג בועה ומינרא בעבר אחד הסמוכות להדי ולא ננעו אהדי למעלה בראשם (ו) כשרה. אבל אם ננעו אהדי למעלה בראשם אחר הנפחה. (ח) יש להסריף והינרא מהחם קושייה מנקבת הבעה (טעמא).

ד שתי בועות זו כנגד זו בין ב' אונות אע"ג דננעו אהדי לא חיישינן שאחת תפרוק הברתה (ט) וכשרה. אבל בועה כנגד מינרא ככה"ג (י) מריפה וסינח כנגד סינח או כנגד מורסא ל"מ ל"נ כה.

ה בועה אחת ונראית כשתיים פ"י שם כמין סק צינחם פניאין סכין או קין ונוקבין באחת מהן. אם כל המונח שתי בועות

אהדי כרסם אין סופו לנקוב. כתב צ"ח ח"מ לר"ד הסערה וא"ל שיהי' אותו הפרש מרעה ריאה (פ) יש להסריף. אפי' לדעת רש"י דכנר צי צעות סמוכות ואם יש הפרש כקש כשרים אפי' שנוגעים זה בזה כרסם כשרה. חנן סינח ובעה הסמוכים וננעו כרסם זה לזה מריפה. דהסינח ממוס קושייה מנקבת הצועה. ומה הסעם אפי' צועה עמים זכים ונוגעת צינח למעלה נמי כריכה. (ס) וכשרה. אפי' לשעם דאחת דומקת לחנחה ח"מ כיון דרך האונות להיות פרוות נמי הנהמה חינו דומקת זה לח זה (ש"ך). (י) מריפה. דהסינח קשה ומנקבת הצועה. ואפי' אינם מכוונים עמם זה

זבחי תמים

דרכה להסתפק בצננתה. וכן צוורל מתספק צניד החרין. וכן ציתת מנזה דרכה לעמוד וקופה אחר אפיסיה. וכשמוציא לללעות שפיר חיישינן לחיוב צללעות חל צועה דרכה להכפף ולכנס בתוך הריאה. ולכן צועה הסומות אפי' צעובת ממוס רק צמקים רחב כשרה. חנן אם כרסם לצניחם שחין מהצועה כלל בתוך הריאה רק כולה צמין. כיון שחין לה עקום להקפץ צמוכה יש לאסור בכל מקום הסומות ענזה דקופה להסתפק צללעות עכ"ל ובת"א חס כמלל צועה צריאה וצללעות צינח על בצ הריאה. עד שדלח שחין מונה כלל תוך הריאה רק כאלו היא דעקה צריאה כשרים לצד והשאר היא צללעות לחן יש להסריף בכל מקום שצוורל על הריאה לפי שקופו להסתפק. ויש להסריף צועה חף שהצליטה פחותה מנ"ד וליה חדה כלל ואפי' צועה של מים זכים. ואפילו צועה צי צעות מקנח יש להחמיר ונ"מ צהפיע יעשה ש"ח.

ז ב' ט"ז סיה כתב צועה אחת ונראית כשתיים ויש לה שני כיסים אפי' שצופת להדי מריפה. הטעם כתב חז"ש דצעות צין עור לצנח הנה אפי' חותן הומוחין צבים עור הריאה הוא ע"ג הכים והכל כיון דחרי מיכו עור הריאה מקפת כל אחד צמין עמל. וכיון דשפכו להדי חמירין דכיסים עם הצורות שעליהם כיצו צמקים שצופות זו לזו. ואפי' דכשצמחין אין הדוח יולל דרך העור הייט ממוס שחוקרנו הצעות להדי וכיכו לח הנקב ח"ל קרום שכלה ממוס מכה צריאה וא"ל קרום (הרשב"א).

וכן צועה הסומות מוצר לצנר וקייח צמקים הסיוסות דקמטרפין ב"ח מזה הטעם דחיקר הסעטל היא ממוס דחיקרן פ"י הצועה. דצעות גדלים צין עור לצנר ואפילו ממוס ממוס. ח"ל צין עור לצנר והצער שלם רק שדמקס להסתפק הצועה לצד צין עם שחוקרן קנ"ל צעליה הוא אינו הצועה חמו מצי"ל יש לה עקום ממוסיה דל"מ להמחישו ח"ל מצינחם כיכ ממוס צועה מוצר לצנר חויל שחין לה עקום למפנות כ"א לצד צים פ"י צין שנקו או נכחו ממוס שכינתן אהדי. חנן כשצועה צמקים ח"ק אפילו מצי"ל כשרה

הלכה למעשה

יוצא מנקב זה או בועה אחת היא ובשרה ואם לאו (יא) שתיים הן וטריפה וחשילו שזכרם להדי לריך לראות אם נכנס אחד הם מנהגים. אבל אם הם נכנסים טריפה (ובין כזבים אות ליה) (יב) חשילו במים זכים חף במקום שמכשירין.

סימן יז. דין בועה בשיפולי ובו די' סעיפים:

א בועה בשיפולי הריאה ואין חוט בשר מקיף אותה לאחר הנפיחה (ה) טריפה. אבל אם יש שם (ב) חוט בשר מקיף קצו הנפחה כשר ואין חילוק בין בשיפולי אומא ובין בשיפולי אונא הכל מקום שיש שם חידוד (ג) הכל נקרא שיפולי. ואם יש שם בועה בשיפולי ואין חוט בשר מריה אותה אחר הנפיחה טריפה (מהרי"ו ופוסקים).

ב ויש מקומות שהם שאין מעדיפין כי אם בנחמיה האונות או האונות (ד) או בשאר לדים. אבל בחיטוכים שני, אונא לאונא או לאומא. (ה) מכשירים. ובמקומות שאין מנהג אחרים והיו חריצות סמוכות (שמי"ה) (יב) אפי' במים זכים. וחף במקום שמקילין מים זכים נכשירי. מ"מ נרפה כיון דתני ניהו ומתחזי כחל דמחזרת להדרי ודלי נקנו וסרי' סתמיה וליך נדיקה. ונדיענז אם נדק אי ספכי להדרי ולא נדק אחר הכיסין יש להקל (שמי"ה). כתב זכ"א ואם נולא נריאה צי מורקות שהם שזה לנשר הריאה והם נשני כיסים וגם שופכים זה לזה כשנוקצים האלה אפי' שנצנעות כיוולא בזה פריפה מ"מ נמורסל יש להכשיר.

א טריפה. והטעם כתבו החו"י כיון שעומד נפוק. סופו לפסוק ולנקנז ממחר שאין לה מעמידין. ולכן לריך להיות חוט הנשר מקיף הנפחה. וי"א הטעם דמיון שהיא בשיפולי היא כראה נני מקומות על שם השיפולי ויש לחוש למראית העין שנראה כני צנעות דמייכי. ונראה דטעם הראשון עיקר דלטעם השני קשה דהיי שנראה כני צנעות דמייכי מ"מ אם הם נכנס אחד ואין הפסק ביניהם כשר. (ג) חוט נשר מקיף. וחוט נשר זה אפי' שאין לו מראה ריאה כשר ולהמקילים שומעין דין זה כיון דאין לו שורש נגורא וארצנה משמע דלא חלקו והכשירו כל צנעות נריאה וזלם סמוכי ונלנז שלא יהיו לו מראה פקולה ואם אי אפשר לעמוד על מראיתו מחמת דקות החוט יש להכשיר דמאחר דקני חוט שיער אחד איכ' לזה נודלי אין לו מראה ריאה ויאל' לו לעמוד על מראיתו (שמי"ה). כתב זכ"א אבל אינו יכול להנחין או הנשר נריא שם או הליחה נמנכה ונחא עד הקלס וקשה לעמוד על זה מפני דקות החוט יש להחמיר. (ז) הכל נקרא שיפולי. ולמעלה נגנו במקום שהריאה נדוקה נשדרה נד האונות מקרי שיפולי אבל נד האונות אם נמלא שם בועה חף שאין נם חוט נשר מקיף אותה כשר. דלא הוי שם שיפולי משום דלוחו מקום רחז הוא דיכול למשוך הנשר קצו הנפחה והדר נריא. (ח) או בשאר לדים. כגון ננז האונות וכדומה. (ה) מכשירים. וטעם דקניני להו דשם מתחזקות דין החיטוכים עיי' האונא או האומא שכנגדה ואין סופו לפסוק (שמי"ה). ור"ל לנעסם זה לריך לראות אחר הנפיחה שיהי' הנפחה על השיפולי במקום שהאונות שוכנים זה על זה אם נהנה דין האונות אבל למעלה במקום שמתרחצים זה מזה דין שיפולי יש לה ואם אין

זבחי תמים
אפי"נ דיש שם קמפוטות אינה עשוי' להתקלקל כ"כ שאינם חכופים ומקובצים כ"כ נהדדי (תנ"ש) נכס הרש"א). והא דלמרינן שתי צנעות ויש להם שני כיסים ושופכת להדרי זו לזו טריפה אין הדברים אחרים אלא אם הם סמוכות זו לזו ומש. אבל אם הם רחוקים נהפך קש חף דשפכי אחרים כשרים. דכיון שאין סמוכות ממש למרינן שלא יקנז העור הריאה דק הכיסים נמלא מנחת בעור הריאה ושופכת דרך שם. (זיא) (וסחם בודק יעשה ש"ס).

מוצד להנדיק בחיסוד פנה (ו) יש להקל מיה סתם טרד
לא יעיד (ז) בלא שאלת חכם.

ג אם נמצא בועה בשיפולי הריאה.
א"ע ש"י חוט בשר מקיף (ח) צריך לנפחה לראות
אחר הנפיחה אם בשר מקיף הבועה. ואם לא
הספיקו לנפחה כגון שהיה קטנה ולא ראו חייה עד
שנחמנה ואי אפשר לבדק' מריפה. ודוקא קודם
נפיה לא ראו אם חוט בשר מקיף אופה. אבל אם ראו
שחלים נפחה חוט בשר מקיף ולא נפוחה (ט) כשרה דריענר.

ד בועה בשיפולי דליכא חוט בשר
מקיף אחר הנפיחה יסמשי בריאה לצד
בועה וינפחו. ואם אחיב מקיף חוט בשר
בשר. ואם כל זה לא הוסיף וכלו אחיב אחרים ומשנושו
בדיקס יזר. וע"י כחן יפה שפנחו ומשמתו בדיקס נעשה
היקף בשר (יט) כשר. (ועיין פ"ט א"ח ל"ז).

כה חוט בשר מקיף מריפה. (ו) יש
להקל. שצדין זה שומעין למקילים
ועיין בלוח ז'. (ז) בלא ש"ח.
יכבד כחפשי המנהג אלל הצודקים
להסריף בכל מקום שיש לה חידוד.
זולת בנג האומות דלא מעריפין.
מטעם המצולר מיה כהפיע י"ש
להכשיר כיון דהחזיש הקיל כה"נ
וכו"ש בפנים. וכחם צודק יעשה
ש"ח. (ח) לריך לנפחה. ואם אחר
הנפיחה אינו מקיף אינו מועיל מה
שמקיף כשאינה נפוחה דעיקר שיפור
מריפות כשהוא נפוחה מעריפין.
כחם ה"י ואע"י דהבשר מקיף קצין
בבועה לריך ליהר ולרלות עד היכן
היה מתפשטות דאם מתפשטת הבועה
כריאה מעצד לבשר עד יותר מכשיפור
הנחצאר צמיון הסמוך שהוא צי
אלצבות דקה ודי אלצבות בנסה
טריעה משום מעצד לעצד. (ט) כשרה דריענר. אע"י
דלכחילה מיה לריך נפיה ונעשה חות ח'
מיה היכל דלא נפוחה כשרה דריענר כיון שראו חוט
בשר מקיף קודם נפיה אחרין מתחילה
כמו שסוף מוקפת קודם נפיה חילו נפוחה כך היחה
מוקפת וכשרה דריענר אלל לכתחילה
אע"י ש"י חוט בשר מקיף מיה לריך הצודק לראות
אחר הנפיחה אם בשר מקיף הבועה. ואם אינה
מקיף הבועה אחר הנפיחה מריפה. (י) כשר. דעיקר
הוא שכשראינו שפ"י המשמש ידים
הוקפה אחרין שגם נחיה היחה כך ומה שאינו
עונה כדרכה כ"א צקישו י"ל שפ"י מיה
נדיך הבשר ממקומה. איך נתייבשו הקונקות ואינו
עולה כדרכה ולכן לריך משנושו ידים.
(יא) כשר. ולכן אם שנים אחרי שנפחה ולא
הי' היקף בשר. ושנים אחרו שהם נפוחה והי' היקף
בשר חלין שחותן האחרונים י"י כחן יפה יותר וכשר
(שמיח).

ז ב ה י ת ט י

י"ז בסי' י"ז סיד נתבאר בועה בשיפולי דליכא חוט בשר מקיף ואח"כ בלו אחרים ומשנושו
זה וע"י כחן יפה שפנחו ונעשה היקף בשר כשר ע"ש הטעם. כחם ב"א אם משנושו כמה
פעמים בבועה ולא עלתה בדיקס שיהי' חוט בשר מקיף. ואח"כ משנושו עוד וע"י המשמוש
זה כחדוקנה הבועה ונראה חוט מקיף מריפה. אבל אם גם אחר שנתדוקנה הבועה לא הי' חוט
מקיף ושזו חזרו למשמש ונחלל שהוא מקיף כשר. ש"י אפשר ללחוש שמתחת שנתדוקנה
הבועה נראה החוט שחרי עינים רואות שכבר נתדוקנה הבועה ואח"כ לא הי' החוט מקיף. איך
מה שפחה הוא מקיף אין זה כ"א משמשו עתה בטוב יותר ונעשה היקף בשר וכשר. עכ"ל.

י"ח בסי' י"ח סיד נתבאר בועה על החרץ וקמט מריפה. ופי' צריך דקאי על
החרץ בלוח העליונה דמיון ומשום צ' צמות דמחייב עכ"ל. כחם החז"ש ק"י ליה ס"ק כ"ז
ואיני מצינ טעם זה אי משום מלאית פין כדכחצו קלח פוסקים בבועה בשיפולי. קשה מי דמי
החם מתחזי צ' מקויות כמצולר בדבריו ק"י י"ז חות א"י. מה שאין כן הבא שכל שעה הריאה.
והאריך שם ומסיק ר"ל והיושר כ"ל בעין מה שכחם החוספ' בבועה בשיפולי דכיון דעומד בנקו
סופו להתפרק והי' צמקס החרץ ומחזי כיון דעצב העור ע"ס להדבק דכשר ולהקמט. ונעשה
מנבדל זה ונראה להבדיל מחזק כן קמט ומנבדל נקב. ולענין דכ"א מיה היכל דקיומא אחרין
לו אקמט במקום שאין רכאי להיות שם פשיטא דמריפה דהוי צ' לריעותא אלל אפי' בעומדת
אחרין לוחה העליונה לו אחרין הוורדא יש להעליף מטעם הנחצאר דעצב העור להדבק בבשר
ולהקמט וכו'. ומחזק כחם הטעם דמריפה בועה בחרץ לוחה העליונה משום דמתחבך בגרבת.
ובן צורדי בועה בחרץ מתחבך בדי הכים ויהי' נקב. ל"ז אם הי' בועה מו"ל לטעם מהר"ץ מריפה דעומד
דמתחבך מה ל"י מ"א לו מונבל. ולטעם השמ"ח צמקס דמכשירין. בצי"י יש להכשיר כן פסק השמ"ח דעומד
להתפרקות ולא להתבדל. ואם הבועה ש' לבשר הריאה אחר הנפיחה צין למר ובין למר יש להכשיר.
דלא אינו מתחבך בגרבת. וגם אין דרכה להבדיל העור הריאה ועיין בפנים צמיון י"ח חות י"י.

לדדים ולס כיסה רק תלד אחר ים להשכיר. כח השמיית דנעין שנלכת הנזפה אחר הנפחה מלד אחר סיסי עור וכשר קלל על הנזפה ולין הנזפה ניכרת כלל. אכל כשהנזפה ניכרת מעבר הצי לזכר שנתכסה ים להסירי כסחם לשון הפוסקים נזפה הניכרת מעבר לעבר. (ה) אלא מורסא. ולס לז אחר נזפה ולד אחר מורסא היל נזפה מעילע עד שתחל צי עזריו שויס לבשר הריאה ולז אפי' שיש מורסא מוגלל נצור שעליה אינו אלא מורסא וכשרה ואל דייקס. (ו) המוגלל. אכל נזפה נעים זכיס תלוי נמנה המקומות הנחלזר נסיון הסמוך סערי צי. (ז) וסריפה. דמיסין שמא נימחו הסמיפנות ולס לאו נדק אי שפי' להדדי או לזו סריפה. (ח) נמקוס העצ. פי' אס ים נזפה דרך כל עור האונל מעילעב סריפה אפי' לסמוך למידוד דס ים ספופנות אכל אס ים נזפה צמוד האונה או האומל ענמה כזר נחלזר לעיל נסיון הסמוך סערי צי. (ט) ים להשכיר. דכיון שנמקוס הספופנות לז הצי קייס ולינו ניכרת כיל תחת הספופנות מה תפסי' זה למקיס הספופנות וזרי לשון הפוסקים נזפה הניכרת מעבר לעבר נמקיס הספופנות שמשע. (י) ים להסירי. מהירין כח הסעס משוס דמהחך צדדח וכן צחרין הוורדל נמחכר צניד הכיס. והשמיית כח מעשה כיון דסעס עסור להדק נצור ולהקמס והנזפה וננדת לז ורולל להגניה ומחך כן יסחד ונעשה נקז ולס אינו עומד צחרין עמנו אלא סמוך לו דינו כנזפה נסיפולי ולס ים לו מוס צור מקי' צמלה הריאה ים להקל (ודוקא צוורדל) וכן צלוגל העציגה אס הנזפה עומדת חן למרין מליו ולמסה לזר הצורה אכל נמליו ולמעלה אפי' צמקה להספק (שמיית) וסייס וזריה צהפי' אכל למרין עכיל. (יא) מעבר לעבר. אכל נזפה כמו צלזר אונל כן הוז ומקנת הפוסקים. (יב) דין אונל ים לה. ולס ים מוס צור מקי' הנזפה. נסיפולי כשרה. (יג) וניכרת מעילע. ים כחניס דנזפי' נמקוס השורס הוורדל סריפה אפי' אינו מעילע. וכחן התניס דלין למקין כן וכל סליו מעילעב כשר. ונזפה כניס הוורדל כשר צין נסיפולי צין מעילע (שמיית). א קסא כלן. כחן התניס ולין למקין נסיפולל צמלה הליה הקשה שנחבור אלא אפילו חי' מל' מוגלל לו אינה מללה שיה' אינו אלא סינרל וכשר ונלנד שלל יהל הל מה שנה

ואם לאו צריך לראות אם שזה לבשר הריאה כבי' צדדים ואז אינו (ה) אלא מורסא ניכ כשרה. ואם אינה מתכסה. אפילו מלד אחד ונס היל צלוגל לחק אפילו רק מלד אחד. מביאין סבין או קיין ומנקבין במקום אחד אם כל (ו) המתלא יוצא במקום זה או אחת היא (ז) וסריפה (ועיין בזכיס אוח ליה סעס) ואם לאו אז שנים הם וכשרה.

ב והא דאמרינן דבסמוך לשיפולי בועה מעביל כשרה. היינו דוקא סוף האונות והאונות ממש שסס היל דקה ולין לחוש לסמיפנות אבל למעלה באומות או באונות (ח) במקום העב אפילו סמוך לחידוד ממש טריפה. ולס ים נזפה נמקוס הסמיפנות שכנגדו נצור הצי למסה נמקוס הסמיפנות (ט) ים להשכיר.

ג בועה על החריץ או קטמ טריפה. לא הנכני' היכל דקיעלל אחרין או על קמט נמקוס אפין רלוי להיוס סס. פשיטא דסריפה דזרי צי לריצוח. אלא אפילו עומדס אחרין אונל העליונה או אחרין הוורדל (י) ים להסירי (ועיין בזכיס אוח ל"ו שמיית).

ד עינוניתא דורדא למסה אצל החריץ פי' צשוורס וכל עסך אחרין ולמעלה היינו עד סחלי הוורדל. אם ים שם בועה (יא) מעבר לעבר אפילו במקום הדק טריפה. אפילו בשר מקיף דס ים סמיפנות ודינה כבועה מעילע. אכל למעלה מהצי. (יב) דין אונל ים לה (ועיין בזכיס אוח ליה). וכן אם העינוניתא עומדת על הבועה (יג) וניכרת מעבר לעבר טריפה. ואם על המינרא או על המורסא כשר.

סימן יט. דין מינרא ודין מורסא. ובועה מ"ז. ובויעות מליאות רוח. ובור' סעיפים :

א הא דאמר' תרי בועות דסמיכי להדדי וכן בועה בשיפולי הריאה טריפה היינו דוקא בועה שיש בה מוגלל. אבל אין בה מוגלל אלא (ה) קשה כאבן (ו) אינס אוסרים לא

הצחרין ים להסירי דסס מתחך הנזפה מדחק וסופה ים להקל נס צחל. ונלנד סיסי' הפסק חוס השיער צינו צלזר ניכרת יענילע ורלי כשרה ככל מקוס שעומדת הפוסקים. (יב) דין אונל ים לה. ולס ים מוס צור מקי' הנזפה. נסיפולי כשרה. (יג) וניכרת מעילע. ים כחניס דנזפי' נמקוס השורס הוורדל סריפה אפי' אינו מעילע. וכחן התניס דלין למקין כן וכל סליו מעילעב כשר. ונזפה כניס הוורדל כשר צין נסיפולי צין מעילע (שמיית). א קסא כלן. כחן התניס ולין למקין נסיפולל צמלה הליה הקשה שנחבור אלא אפילו חי' מל' מוגלל לו אינה מללה שיה' אינו אלא סינרל וכשר ונלנד שלל יהל הל מה שנה

הלכה למעשה

בסמיכי וגא בשיפורי (ג) ובמעמד לעבר יעשה ש"ח)
והם נקראים שינרא (ד) ולריך לנדוק אחר זה.

ב בועה של מים זכים תלויה במנהג המקומות. יש מקומות (ה) שמעריפים מים זכים בין

בשיפורי ובין כסמוכי ובין מעמד לעבר. ויש מקומות (ו)

דמקילין כסמוכי ובשיפורי (ז) ותחמירין במעמד. ויש מקומות

(ח) שמכשירין מ"ז בין בשיפורי בין כסמוכי ובין מעמד.

ואנן בין דאיבא חלוקי דינים וחלוקי מנהגים

אין להבשיר מזו אלא במקום שיש (ט) מנהג

מבורר. ובמקום שאין מנהג אם הוא בהש"מ

(י) ושעת ההחק יהיו יש להבשיר (וסמס בודק יעשה ש"ח).

ג ומים זכים דקאמדינן. חזקא שמזכירין

בחד סבין. והביס לנן תנאים ונקלף מהר"ה. וכשמקבין

אחור אין הדוק יולא. והוא בשידיו המים צלולין

(יא) ומתוקים. אבל אם הם עכורים. או מלווים

או מרים. מריפה. ולריך לנדוק אחר זה ואם לא בודק

מריפה (ש"ח) (ועיין בנ"מ אות ל"ט).

דקיל דשינרא אינו אחר מעצילע. והודה עליהם תנאים לפסק הלכה. ויש סתם בודק יעשה ש"ח.

אזל אם יש על שינרא הנ"ל סכנא תלוי הוי תחתי לריעותא ואפילו להמכשירים (ועיין בזכית

אות מיד אות קטן ד'). (ד) ולריך לנדוק אחר זה. אם אין זה שיפה לימי דכל שלא בודק לא

נפקא ונכלל בנזי. ואם ואלא זה שיפה מים זכים דינה כנזי. ונזי. ולא אחריו בין שנתקשה

איכ לאו זכים יגיהו דלדננה כחזו הנדוקים דשינרא בעשיית נזי. ועיקר הענין הוא דשינרא

כשר משום דשינרא נעשה נזר והדר צריך צוון מועד. (ח) שמעריפין מים זכים. כיב הבי

ורש"ל סבן דעת רוב הפוסקים לחין חלוק בין מוגלל למים זכים ומתווייהו לקוחא יגיהו וכן

העיד תפי דנקיף לזולין נזרינו להחמיר נזי בין בשיפורי בין בשיפורי ובין מעצילע (ו)

דמקילין כסמוכי ובשיפורי. דשמעיהו נזר דקיל כרש"י דנמנולא סמיכות אינן נאים אלא

מחמת נקב. אזל נזי אינן נאים מחמת נקב וסופו בהתפארות וכן בשיפורי. וכן פסק הרמ"ה

להכשיר מים כסמוכי ובשיפורי במקום שיש ונזי. וכיב מהרי"ך דנקיף קראקא נוהגין להקל

כסמוכי ובשיפורי. (ז) ויחמירין במעצילע. והוא דעת הרמ"ה ע"ש וכן דעת הש"ך להחמיר בנזי

מעצילע אפי' נזי מדינא דנזר. דאחרין בשים נזי. שנתפכה כיתות במקום הסמיכות

שהיא טרפה אפי' שהם מים זכים בנזי. מעמד לעבר דקיימו במקום הסמיכות שהיא טרפה אפי' נזי

נזי. (ח) שמעריפין. והוא דעת הר"י שהלריך בסקי י"ד והצ"ח דעת רש"ל שכתב משניות

דרי שלום ונזי. שז"ל כשר מעצילע וכתב טעמיה נזי. ואלא טעמיה בנזי. של מים נזריה

נזריה וכן תנאים האריך להכשיר מים אפי' מעצילע וחולק על הש"ך וטעם בנזי. אינו דומה

לנשפי כיתות. דריא שנשפי ותחמיר נזריהו כתיב רש"י דמעיכא דריא. וליאיה וכשנמחה הנזר

חזי ריקניה. ובנזי ארצי. בולטות ונעשה שיפור יתר מדמעיקרא. והצ"ח רליות יתר לסחור

דנזי הש"ך ויסקי לכן מיל חלק דמקיל מים כסמוכי כיב הכא כרש"ל לא הפסיד עכ"ל. (ט) מנהג

מבורר. ולריך לחקור אחר נזי. הנוקם וכנו שנתפך לקוין כפי' ל"ז ס"ה. ובמקום שאין מנהג

ודאי יש לחקור בנזי. נזי בין כסמוכי ובין בשיפורי ובין מעצילע וכל הנזי דהחמיר לעצמו

תפי. (ש"ך וט"ז). (י) ושעת הדחק יחיד. כן פסק הש"ך דוקא היכא דאיכא מתיייהו אזל הפסד

לחור או שעת הדחק לא וסמס בודק לא יכשיר בלא ש"ח. (יא) ומתוקים. ולענה טובה קמ"ל.

זבחי תמים

ל"ח כפי' ר"ת נזבך נזבך דנזי. ונזי לריך לנדוק בכים. וזה אם המים הם לנזי
ומתוקים הש"ך כתב ח"ל איזהו מ"ז כל שיש לו כים נזי. ונקלף מן הנזי. ואין הדומה ואלא מ"ז
נזר של הנזי. לנזי בנזי. שהוא נזי. עכ"ל. משמע לנזי הש"ך דלא צריך בדיקה וטעמיה
וכחז הנזי. ולא משמע כן לפסד להקל בנזי. והצ"ח ראה וכתב וסמס שז"ך דוקא לנזי

כשתחלה לנדרק אל תקנוז אחר נסכין אלא נקין וגם אל תקבל אחר ציד אלא בכלי ותנסה הוים לפי כשתנקוז אותו נסכין או אם תקבל אותו ציד מיד יהיו מלוזים או מרים שהיה ממרים אותם (שמיח). (יג) ואיני בולטות. מהרים כחז מורסא היינו שקורין בלשון וסם גדלים בין עור לנשר וכר אצל צועות דרבן להיות נחור הנשר ומלקנין הנשר ע"ש שהאריך. וחלק על הש"ך והציא ראה מדברי הרשב"א דגם צועית גדלים בין עור לנשר וכמו שנתבאר צועית אות ליה גסם התצ"ע. אלא עיקר הוא אותן הנקראים מורסא ונלשון אשכנז בלשון ארמיתיהו שלל להיות נצור מנשר הריאה כ"א סיה לנשר הריאה. (יג) מראה מוגבל. מוגבל קרישין משועשע דבעינן מראה ריאה על המורסא ואם לאו ה"ל צועה. כחז התצ"ע ולא נראה כחז מפורקים אלא אפי' שיש לה מראה מוגבל כשר. רק שיהא שות ואיני צועת כלל אצל כשהיא נצור קלת ה"ל צועה ולא מורסא עכ"ל. (יד) כשר. דמורסא אין ריעותא כלל אפי' אם יש סכא תלוי על המורסא כשר. (שמיח ס"י ל"ט סעיף ע"ח). (טו)

ד מורסא על הריאה היינו נוהגים כמו צועים **שכאשר נוסחין הריאה אינו נבזה מבשר הריאה** (יב) ואיני בולטות לחוץ כלל בין שיש עליה מראה ריאה בין (יג) מראה מוגבל **אינו בועה לאסור במסיכי ולא בשיפולי ולא במע"ל** ואפילו אם שורסם בללו מלאים מוגבל (יד) כשר (שמיח).

ה בועות מלאות רוח (טו) **דינם במלאות מ"ז ובמקום שמבשירין יש להבשיר ג"כ מליאות רוח ולא במקום אחר.** ואפילו במקום שיהיין להבשיר כפי"ז אם כחזר מוגבל ובאחד מ"ז אין להבשיר כי אם (טז) בהפסד גדול ושעם הרק. ומס' בורק לא יבשר בלא שיהי.

ו מינרא או מורסא או מים זכים או מליאות רוח במקום שמבשירין בשיפולי ובמסיכי ומעבר לעבר אפילו יש הרבה בן על הריאה כשרה. רק דלרין לפסוח ולנדרק כל אחד מהם (יז) ואין לסמוך על בדיקה אחת אפילו בדיקה.

סימן כ. פתיחה לדיני תרתי לריעותא ובו ה' כללים :

כלל א. כל מילתא דמצינו פלוגתא בשם או בפוסקים אע"ג דלא קיימא לן בן. עכ"פ ריעותא מקרי בהצטרף אליה עוד ריעותא הוי תרתי לריעותא.

דינם כמליאות מ"ז. הצי"ח כי בהחלט להבשיר במליאות רוח. וכן הש"ך הצי"ח ר"ל לנדרק דמליאות רוח אינם בכלל צועה. והתצ"ע השיג עליהם והצי"ח כמה ראיות דמליאות רוח נמי בכלל צוע סוף וכיכ המצ"ים אצבעות מליאות רוח ש"מ דצועות מקרי. אלא שדינם כצועות מ"ז וכמיש צערים. (טז) בהפסד גדול. והטעם דמהיריק וכמה פוסקים וכן דעת רש"ל להחמיר צמ"ז כמו צועי דלכן השתא אין בקיאלין בין מ"ז לעבורים (ועיין צועית אות ל"ט) ונהי דמ"ז סמכין היכא דתדווייהו כי הדדי של מ"ז. אצל היחא דחדא מוגבל ותדווייהו נחז שורש צאים. חדא תיערה על חננתא דלא בקיאלין שפיר ולכן אין להקל אפי' במקום דמכשירין מ"ז כ"א בהפסד גדול ושעת הדחק יחדיו וע"י ש"ח (חמ"ח). ור"ל דצועות מליאות רוח יש להבשיר בכה"ל. דהא אין צום מוגבל וליכא לניטערי לומר דלא בקיאלין שפיר. (יז) ואין לסמוך. כחז מהר"ן שקבלת צידו שאם יש הרבה צועות וצדק אחד ומלאה ללוזים ומחזקים חזקה שכולם בן ודיו. כי התצ"ע ולא נהירא קולא זו אפי' בנדיקה הרב. ולא דוני נשאר מילי דאליבין נחז רוצא או נחז חזקה. חדא דכבר נתבאר צום אחרונים דלכן השתא לא בקיאלין בין מים זכים לעבורים ונקושי החירי לסמוך אנדיק זו. ותו חיד הגי מחזקי אהני דלמא הני נקרוז נעשו ועדיין לא אסרחו והני דלא נדקו נעשו כבר ונסרחו. (שמיח).

א נשים. כגון יתרת נדרי דלוחא דלכן ומכשירין אפי' כמה יתרת כמנצור נעיל אלא פשוט דליכא צ"ל פלוגתא דכח שאור מוש אונות אית ל"י לריא. אצל אם יותר סריפה. ואף

זבחי תמים

ולנדרק כמ"ש צערים. וכן משועשע במהיר"ו שכתב והוא שהיו הוים ללוזים ומחזקים. וכן הוציא דדעת מהר"ק דלכן השתא אין בקיאלין בין מ"ז לעבורים. ונלמא דעת רוב הפוסקים להחמיר צמ"ז וכמו שנתבאר צערים אות ה'. משועשע לקיפתין אלו לנדרק הכיס לחומרה. דאפי' דגל עשם וראה שהם מ"ז כדנא מ"ז ליד שיהא צבים סיונים אלו וכמ"ש צערים.

הלכה למעשה

כלל ב. תרתי לריעותא לא הוי אלא בעומדין זו על גב זו ולא מרחוק זה מזה
ואם הם סמוכים זה לזה עד שאין הפרש בקב ביניהם (ב) מלשערי גיב לחדת דרמי לריעותא (שם"א). חה הספר ליד סיח" בשר הריאה (ג) שם בריא (ג"ה).

כלל ג. תרתי לריעותא לא הוי אלא היכא שמעידין עדות מכוונת (ה) או שיש כחן בקב או קטנו להסקלקל הא אם אין עדותן מכוונת לא הוי תרתי לריעותא.

כלל ד. תרתי לריעותא דקטמדין דוקא אם כל אחד (ה) משם אחד. אבל אם שניהם משם אחד כגון שני דמוה סמוכים בריא זכיס במוקס שנהנו להקל בהם מחמת סמיכותם או שני מרחוק כדוה (ו) שם משם אחד הסמוכים זה לזה לא הוי תרתי לריעותא.

כלל ה. אם קודם נפיתת הריאה נראה

בזריה כן להצריך על פי חיזה נראה שם תיכ. אבל אין נוהגין להכשיר לו לריק סיחיו שני ריעותות חכופים יחד זה על זה ממש. אבל אם ליכנס זה על זה אפי' שם סמוכים זה לזה ואין הפרש בקב ביניהם אין זה בכלל תרתי לריעותא ויש להקל בהפ"ו ואם אין סמוכים ממש רק סיחיה מפקי' ביניהם יש להקל בכל ענין (ב"ה) ועיין בזכ"ח אורח וי" (ה) משם אחד. כגון דלוי' מצוה' פק' צוה' על יתרת ויכולה' זו. (ו) שם משם אחד. אבל ז' מרחוק כדוה מנאי שנות כגון הדומה ולז"ר הסמוכות זה לזה וכדומה יש להצריך. ובהפ"ו יש להכשיר כן פסק

זכחי תמים

ב' גבי' כי כלל ג' נחבצר ד' לריעותא לא הוי אלא היכא שמעידין עדות מכוונת או שיש כחן בקב או קטנו להסקלקל. דהרמב"ם ס"ק העריפה שריאה. ריק הריאה. ריק קימטווי הריאה. אטום בריאה. צופה מליחה קדומה. או מים קדומים. או מים עכורים. כחמחמס הריאה. יבש קלח שליו בערכת ציפורין. מרחוק. נגלה. ריאה שהיא משמעת קול. מנה תחת קוב נקובה. נחלתו חיסת. או שאין להם חיסוד חזונה. סקר מגוף הריאה. (בין שמתקובה מנפכים בין בהקר קלח מנחן כעין גוה' או כעין כף פשוט) תוקה בעקלת. נאלחת הריאה כפיה. מנה תחת קוב חסרה. ואפי' דלדין אין כ"ו דהא קי"ל דכל עריצת הריאה היא מחמת קב (כמו שנחבצר לעיל גבי' א' כלל ג') עיכ עדות מכוונת היא. מ"מ איכא כ"ו לענין ז' לריעותא. כגון אם הריעותא שהיא תחת קוב נקובה. כגון קרבא או צופה. או מרחא. או נגלה. שמועדין על ריעותא שהוא תחת קוב נקובה. ע"כ עדות מכוונת היא או אפי' אין שמועדין זה על זה רק בשווק זה אלל זה ואין הפרש בקב רק ביניהם הוי ז' לריעותא ועריפה אלל אם הריעותא שהיא תחת קוב נקובה. שומות על הריעותא שהיא מחמת קוב חסר. אי"כ אין הפדות מכוונת היא לריק חוקא סיח" ז' הריעותות חכופים יחד זה על זה ממש. אבל אם הם זה אלל זה אפי' שאין הפרש בקב ביניהם יש להכשיר בהפ"ו.

וכן כל כדומה אם קרבא שהיא כוונת לריק כחז על הצופה כיון דשני הריעותות מקוב קרבה הם. ודוקא אם הצופה היא מנוגלה. אבל אם הצופה היא מנאי זכיס וקרבא דדוקא היא חסר ולא על הצופה והנה לה מיעוד כיון דהרמב"ם מנה תחת קוב קרבה מים קדומים או עכורים ולא מים. ודוקא קרבא דדוקא. אבל קרב' תלוי' אלל הצופה אפי' של מנוגלה אי חלול כ"י מיעוד כשרם מעטס הנחבצר בזכ"ח אורח מיד אור קטן ז' ובכל חלה סתם נדק לא יכשר בלא שום.

מ"א גבי' כי כלל ה' נחבצר אם קודם נפיתת ה' נראה בריאה ז' לריעותא ואחר ספיהם הלכה ריעותא תחת ונחמנה למרח' הריאה כשר. כתב השמיה צופה על הגנשוזית ואחר ספיהם נחבנה למרחא ריאה בריאה ש"ס קלח בשר על הצופה תחת העור אחר הכפיהם לא מיקרי

הלכה למעשה

התנשם מיוני סתם נזרק יעשה שית.
(ז) לא נוקרי תרתי לריעותא. ודינה כשאר ריאה סרכא - דנוקה מהני וייעוד. וסרכא תלויי חיל לתנך וכן כל כהני. (ח) נוכה על הנשנשית. כתי הפרמי גנשושית זה שאסרנו משום צי לריעות' היינו שפומדת מננה ועליה ריעות' ואף דלא תלניו מי שאסר גנשושית מננה מימ כיון דזה גופא קולא גדולה לומר דלא ממרפא ציה אלא כלורת אונא ולא כהר וגנשושית דליטעס חסוכך חין לחלק איכ בהנצרך אליה עוד ריעות' הוי תרתי לריעות' אצל גנשושית מקמא חין שום ריעות' כלל ואם יש עליה חיה ריעות' לא הוי צי לריעות' ואפי' גנשושית מננה וריעות' עליה דקמטרפינ דוקא כשהיא גדולה כסיד. אצל אם היא פחותה משיד לא נוקרי ייעוד' כלל ולא ממרפא לגבי ריעות' אחרת (פרימ וציא). (ט) או על יתרת

בה שני ריעותות ואחר הנפיתה דא נשאר כי אם ריעותא. אחת ואפי' אם קודם הנפיתה היה נראה בה שריפות גמור כגון מראה ועליה סרכא שלים ועל ידי הנפיתה הלכה המראה ישתנה למראה הריאה (י) לא מקרי תרתי לריעותא. וכן כל כי האי גיזא כגון (ח) בועה על הגבשושית (ועיין בחיית חיה חיל) (ט) או כל יתרת מקמא או אפילו על (י) יתרת בדרי דאונא ותתכסה הבועה אחר הנפיתה במראה הריאה כשרה. וכן כל כיוצא בזה. והקא טעה חכל מירא או מורקא שפומדת על הגנשושית (ח) וכחמה אפילו לא נתלכנה העוד אחר הנפיתה (י) כשרה דלא שפנין לריעותא כל כך.

סימן כא. דין תרתי לריעותא השיך בריאה ובו י' סעיפים:

א אלו סרכות שריפות. הן (ה) מצד עצמן. ולא מהני להם שום בדיקה אפילו

מקמא. ודוקא כשהיא גדולה כסיד וריעותא עליה הוי צי לריעות' אצל אם היא פחותה משיד לא הוי ריעות' כלל ואפילו אם יש סרכא דנוקה עליה ויהי מיעוד (צ"ה). אצל יתרת מננה אפילו היא פחותה משיד וריעותא עליה הוי תרתי לריעותא. ואם יש סרכי שלא כסדרן שריפה ילא מהני מיעוד. (י) יתרת צדרי דלוי. כתב הפרמי דוקא צדיפינ שהיא יתרת כגון שהיא משתנה בתולד או שאין לה קנפון אצל אם אינה משתנה בתולד אזו אומרים דהריעותא היא נאחת ומחלכות הכליות להיות ובהיתרת חין ריעותא וכסיר (ועיין נצ"מ חיה חיל). (יא) וכדמות. כגון על יתרת מקמא או על יתרת מננה שהיא פחותה משיד. או שפומדת על שאר ריעותא הנמצא צדיני תרתי לריעותא וכן להסרך. אם סרכא תלויי פומדת על סינרא או על מורקא לא הוי תרתי לריעותא. (יב) כשרה. ודוקא סרכי תלויי דלא נצי מיעוד. אצל סרכא דנוקה על סינרי או על מורקא כריפי וצי טעמים. חדל דמיעוד ומשנוש הוא קולא גדולה למנך בהנצרך אליה ריעותא כל דהוא הוי צי לריעות' (שמית). ועוד הדי סרכי שונרת לריך לצדוק צדוק או נפשושין וכאן אי אפשר למנךק אי מנצנץ או לאו דהסינרא קוחס. וי"ל דאם סרכי אינה פומדת על הסינרא רק קמון לה אף שאין הפרש כקם מהני מיעוד כיון דהסינרא מורקא לאו ריעותא כ"כ היא אינה מעירה על הסרכי כיון שאינה פומדת עליה (צ"ה).

א מנך עלתן. ולא מנך צי לריעות'. יתא אם נתכסה מקום הריעות' מנכר הריא לא עהרי. משא כ תרתי לריעות' סעהני כיסוי מקומה. וכמו שנמצא בפתיסה כלל ה'. (ג) ועולה

זבחי תמים

ריעותא ואפי' שפדין גבזה משאר הריאה אינה כיה גנשושית למד ולא נופה. ואף על גב דהיל גנשושית על בגנשושית אינה כיה חדל ריעותא משום דהוי משא אחד, עכ"ל. לזכירה משמע לפי הטעם הזה אם העובד שומרת על יתרת מקמא או על שאר ריעותא ונתלכנה הצבה וכשאר גבזה יש להעריך מטעם דהוי צי גנשושית על יתרת מקמא וצי לריעותא הוי. אצל לפי דעת ספרים החבר צ"ה כיה אפי' שפדין. עכ"ל. דבועה צבהי לא נוקרי גנשושית דלאו צבר הוא וקוף סליה והמחלל ימנענו כשרפא ולא יהי כאן גנשושית. איכ היה אם שומרת על יתרת מקמא או על שאר ריעותא ונתלכנה צבהי אפי' שפדין גבזה אחר הנפיתה. יש להבסיר מטעם זה. וקחם צדק יעשה שית.

מב צ"ה צי אפי' נתמצא דיתרת צדרי דלואה הוי ריעותא. ואם יש עליה חיה ריעותא הוי צי לריעותא. ודוקא אם נשתנה בתולד. דאי לא הכי כשרה. כתב הפרמי אם יש

סרכא תלויה סרכא תלויה וכו"ש דבוקא (ג) ועולה בניהם הריאה (ג) או שילא מננה דס. או סרכא תלויה היא (ד) כתי, כפסור בראשה או סרכא תלויה (ה) ומנה דפוסן כננה ככ חלו טריפה (ו) ואינו מועיל בהן בדיקה.

ב ואלו סרכות שממדין משום תרתי לריעותא סרכא תלויה וכ"ש דבוקא היוצאת ו)

י"ז כ"י א. (ו) ואינו מועיל בהן בדיקה. דודאי נקוצות הם. (ז) מתוך הצוה. אפי' הצוה היא ונתי' ימינו לקוחה היא וכתי"ש כתי"ש י"ע אות ה' לדלינא יש לאכור מ"ז כמו מונגל איכ פשיטא

זכאי תמים

ד' אות צימן וכולן שוין ובאחד מהן איכא צבה אין להצריך מנעם הנצטרע שם כי"א ט"ז ב' צועות על ג' אונות. וד' המוכרה ללאוהא אין עליה צועה דלז מנ"י טריפה אי יתרת היא שיננה הוורדא מקומה. ואם לאו הא יש תרתי לריעותא באותן ג' אונות.

מג כתי"ש כי"א ספ"ג ב' נחצור סרכא תלויה מתוך הצועה היי ב' לריעותא וטריפה אכל אם נחכסה הצועה אחר הנפיתה מנצר הריאה כשרה ואינה לריכה מיעוד (פסקים יח"ח). שמעתי מפי הגאון מהור"ר משה מייזן חז"ד דק"ק לונז יטן. אפי' תלויה מנעם שנתכסה אחר הנפיתה לריך למעך התלויה מתקום הצועה. ואף שחלד הדיון חיל' למעך. מ"מ יש לחוש שחל תחת התלויה כשאר קלח מן הצועה שלא נתכס' מנעמי שלא יכול לראות תחת הסרכא משה' לריך למעך התלויה אחר שנתכסה הצועה. אלא שאין לריכי מים מושרין. ואם לא בצרה עיי' מיעוד ה"ל ריעותא גמורה וטריפה. עכ"ל. וכל דמייירי ששאר קלח בצוה מהצועה אחר שנתכסה הצועה ממלכה הריאה. אכל אם נתכסה הצועה בצער הריאה ואינו ניכר כלל אין להחזיר מנעם החל כלל דמיי' כשאר ריאה.

כללים לתרתי לריעותא. ע"פ דעת הרב הנאמן האמתי בעל המחבר ספ" לבושי שרר שנדפס מחדש ע"פ השבט עמודי אש במבוא בהקדמה.

ולקנתי גופי דדי' צעניני תרתי לריעותא להקל על המעיין לידע איזה מהם נקראין ריעות' גמורה או ריעות' גדולה. או ריעות' סתם. ואיזה מקרי ריעותא כל דהוא. ואיזה מהם שאין צום ריעותא כלל וכו"ל.

מג כלל זה נקוט בידך. ריעותא גמורה אפי' עם ריעותא כי"ד הוי ב' לריעותא. וקחם ריעותא הוי ג"כ ב' לריעותא. וקחם ריעותא עם ריעותא כי"ד לא מקרי ב' לריעותא וכשר. וכ"ש ב' ריעותות כי"ד דכשר. ישמע סתם ויוסיף לקח ונשן תחבולות יקנה. (א) סרכ' שלא כסדרן הלריכה מיעוד ריעותא גמורה מקרי. סרכא ישנפסקה נחכסות יד הצורך או צנהצנה כל שהוא הנצטרע כתי"ש ט"ו אות א' ואות ב' אפי' שלא תהיו אלא צנהצנה ישרא' מ"מ אינה רק ריעותא כי"ד. וכל דמיי' לתלויה דלע"ג דמחזיקין אותה לריי אפי' היא ריעות' סתם. הסם י"ל אם לא שחט היתה נדבקה למקום אחר כיון שסיל חסם משא"ב צליל יש הוכחה שהוא ריר כיון שנתפסקה צנהצנה כי"ש מ"מ ריעותא כי"ד מקרי. ואם מקום שנתפסקה היא על ריעות' גדולה כגון על צועה וכוונה הוי ב' לריעותא. סרכא נכבדק בין אונא לאונא למשה מחזיקין בלא חלון לא מקרי ריעותא כלל. אפילו הדיבור יולאח מנעמה ומכרס תל"י יולאח ונהדיבור מ"מ כשר. אכל אם נראה לעינים דרך הדיבור דהסרכא תלויה יולאח מהצועה הוי ב' לריעותא. וגדולה מזה אפי' יש שני ריעותות ומכר' נכבדקין ומפסקה צניהם ה' הפסק ובשר. וב"ז הוא דוקא בין אונא לאונא בלא חלון אכל נהדיבור או בין אונא לאונא אף בלא חלון ריעותא מקרי ואינו מפסק בין ב' לריעותות וכן קרום בין אינא לאונא ואפי' בין אונא לאונא לא מקרי ריעותא ומפסק בין הריעותות (ליש) (עיקר דינים מענין זה עיי' צע"ס כתי"ש ב"א ס"י ט' ופס"ק י"י). ואם הצורך מקיפחם אם הוא צג או נחידק (כמו שנתבאר צע"ס כתי"ש ט"ו ס"ז) דאין מחזיקין צנה"ג מ"מ ריעותא מקרי ואם יש שם צועה אפי' בין אונא לאונא וכלל חלון הוי ב' לריעותא. וכן כל הדעות החכמים כתי"ש ט"ו דכשירים בלא מיעוד י"ע ריעותא מקרי אם יש עליהם או כסומך להם איזה ריעותא הוי ב' לריעותא.

תלויה הוי תרתי ריעותא וכן דעת
הט"ז והפרי"ח והסכים עמהם נשמי"ח.
(ח) דינה כשאר ריאה. פ"י סרכא
דנזקא מהני מיעוץ וסרכא תלויה
אין לריכה מיעוץ והיינו מדינא.
(ט) ונוהגין אפי' בסרכא תלויה.
שנתכסה הנזפה תחת הכרכא למען
כמו בסרכא דנזקא והרעם כי יש

הביעה. אבל סרכא תלויה או דבוקה מעל
הבועה פ"י שנתכסה ע"י הנפיהה מעשר הריאה (ה)
דינה כשאר ריאה. (ועיין במ"ח אות ח"ב) (ט) וטהנין
אפילו בסרכא תלויה מעל הבועה למען אלא שאין לריכין מים
עשרין. וס"ב תלויה היוצאת מתוך השנינא
או ממורא (י) כשר. אבל אם היא דבוקה לתקום
אחר טריפה (יא) ולא נהני מיעוץ.

ל"ה שנה נשאר קלת מהנזפי' תחת התכס' תחת הסרכ' ולא יכול לראות מפני שהסרכ' מכס'
אותו המקום ולכן לריכין מיעוץ. ולדינא (עיין דנז"ח אות ח"ה) וכמש"נ בין סרכ' תלויה לדנזקא
כיון שסרכ' תלויה לריכין ג"כ מיעוץ. סרכ' דנזקא לריכין מים פושטין כדרכא וסרכא תלויה
א"ל וי"ס פוסטין כ"א פיוני נבלמא אחר שהסרכ' הסרכ' ועוד כ"ח סרכ' דנזק' מנוצי' שנתכסה
הנזפה אחר הנפיהה לריכין שיהא שזה לנזח הריאה. אבל אם היא עדיין גבוה לא עדיף מנזשושית
וה"ל סרכ' מתוך גבושיות וטריפ' משום תרתי ריעותא, אבל תלויה מנוצי' שנתכסה כך אפי'
שעדיין גבוה יש להכשיר (שמי"ח). והקט' נפרי"ח מו"כ אי גבושיות מקרי א"כ ה"ה תלויה
נכה"ג מנזשושית טריפ'. ומשני דודאי נוצי' מנזח אפי' גבוה כסיד לאו נבלל גבושיות הוי
ללאו נצר הוא וסוף הליכה ומנובל להחמצי כשיחפרא ולא יהי' כאן גבושיותא (ועיין דנז"ח
אות ח"א) ומש"ה תלויה כשה"ג כשר. אבל דנזקא שהיא קולה דנזלה למען דזה ההמלי' השמי"ח
שיהא שזה לנצר הריא' ממש עכ"ל. (י) כשר. שאין טינאל או מורס' ריעותא כי"כ לשנאמר
שמעידה לתלויה (שמי"ח) אבל ד' טינורות קטושים דאנן מכשירים נכה"ג כמנזח נכ' י"ט ס"א.
ואם יש סרכא תלויה נאחת מהם הוי תרתי ריעותא וטריפ'. (יא) ולא מהני מיעוץ. ועיין

זבחי תמים

(ב) סרכא תלויה ואינה דבוקה למקום אחר. וכן סרכא ממקום למקום נאזחה ואינה
אומא עולה קחם ריעותא מקרי. ואם אולא על ידי מיעוץ לא מקרי שום ריעותא דסרכא תלויה
אולא אם עומדת על בועה אפי' ממים זכים אפי' דאולא ע"י מיעוץ טריפה הנזופה מחלחלת
הסרכא ואפילו סרכא גמורה חנתק נשם (כן מפתח הד"א ול"ט). ודוקא אם הסרכא תלויה
עומדת על הבועה אבל אם עומדת אלא הבועה ואולא ע"י מיעוץ כיון דשם אינו מחלחל בשרה.
לדלוי"ס המזוי"ס נפילי הריאה מקרי ריעותא כ"ד והכל לפי ראות עיני הבקאים (ל"ט)
(ועיין בפנים קמ"ז). איה שנתקל' לשנים בין צעדי וזין צרצרו ויש להם שורש אחד אם
נכרכו בנכסדן למטה מחזיו דינו כנשאר אומא. אבל למעלה מחזיו ל"ט ד"ל דכיון דנחלקה לשנים
ומתקרבות להדדי שפיר מצינים על הסרכא. או דלמא כיון שהוא למעלה מחזיו אין חילוק
וכן אם הסרכ' אולא מנז לבז נאזחה אומא דנחלקה לשנים יש לעיין אי הוי כממקום למקום
נאזחה אומא או לאו (וריד"ק ש"ח).

(ג) בועה מנובלת הוי ריעותא גמורה. בועה ממים זכים הוי ריעותא קתמא. בועה שהיא
מליאה דם כשר רק דינה כבוע' מנובלת וריעות' גדולה מיקרי. ולפעמים יש בועות גדולות
שאין המים שנתכסס ומללים כל הבועות ונשפכים בקיחון הגה והנה צחוק הבועה וכשר אפילו
יש ריקן צחוקו יותר מדביע' אך ריעותא גמורה מיקרי (ל"ט). תרי בועות דממזכי צמ"ז
במקום שנתכסרין כשוע' גדולה מיקרי דלא עדיפי מנוצה יחידית. בועה נאזחה
עליונה של ימין למעלה מחזיו דמכסרין שם צהפ"ח (כמנזח צמיון י"ח אות י') אפי' צמליות
דום הוי ריעותא גדולה. בועה שחזרת ע"י הנפיהה למרחא הריאה ממש ואם עדיין גבוהה
מעשר הריאה דינו כמו טינאל וריעותא כ"ד מיקרי. ואם יש עליה סרכא תלויה בשרה (ועיין
בקיטון ב"ס אות ט') ולא אמרינן דה"ל תלויה על הגבושיות וטריפה דבועה קטנה להחריפות
ולא יהי' גבושיות. ונזחא שנתלככות למטה על ידי הנפיהה ולמעלה אינה מתלככות אף שהיא
גבוהה כעין גבושיות לא אמרינן דה"ל ציב' על הגבושיות וטריפה. דאין קצת כלל לומר
על בועה אחת חלית בועה וחליה גבושיות כ"א בולה בועה אחת היא וכשרה. ומה"ע אם יש
איה ריעותא קטנה להבועה אחת אין לומר דאחת חלק שנתלככות יסמו תנשז להפגש מרחא
ריאה בין ריעותא לבועה אלא בולה דין בועה יש לה וטריפה.

(ד) טינאל או שרפא אינה רק ריעות' כ"ד. ואף שיש לאזחה טינאל ב"ס בשרה (צ"א)

הלכה למעשה

ן סרבה תלויה וכיש דבוקה העומדים
(יג) על הנבשושית או (יד) על יתרת מקמא
או אפילו (יז) על יתרת כחרי דלונא או על יתרת גבנה
(טו) שהיא פחותה מטיר או על עינא (טז) חסר
לפני דרשנא היא (יח) או מתוך אשום (יט) או
מתוך צמקה במקצת. או (יט) על קטש וגומא
אף ישחשך רק קצת. (כ) או על מראה בשרה.
או (כא) על נגלה פורתא. או על מקום
שחריאה (כב) משמעת קול. כל אלו מדיפה
משום תרתי לריעותא (כג) ואין מועיל בדיקה.

נפתיחה כלל הי' אות יצ הטעם. (יג)
על הנבשושית. ועיין נפתיחה אות
ח. (יד) על יתרת עוקמא. דרוב
הפוסקים מוסיפין יתרת עוקמא
והחמה המורה לנו ומכשירין עכ"ל
ריעותא היא בהלשון אליה עוד
ריעותא הוי כי לריעותא. (יד) על
יתרת כדרי דלונא. דג"כ ריעותא
היא (ועיין נפתיחה כלל הי' וכלל הי'
אות יי) ושם נמצא דוקא כשידעין
שהיא יתרת וריעותא עליה ע"ס.
(ועיין נזכית אות יי). (טז) שהיא
פחותה מעיר. דוהה"ץ כחז דהיתח

וגבנה אפילו פחות מעיר. ואף דלא קיי"ל כן תימי ריעות' ויקרי. (טז) ועצ"ל. ועיין
לפיל כפי' י' אות ג'. (יז) מתוך האשום. כפי' כחז סרי' ונתוך אשום טרי' ונו"כ אש'
תכלנן יש קצב כדרי. ואם אינו תכלנן אי' הוא אשום וסרי' ונשום אשום. כחז סתנש' ואין
לכדרי חבנה דאפי' דאינו תכלנן אחר שהסרי' הכרי' קודם שיקרענו לקרס כנוולר כדרי'
אשום. נמצא שאין קצב בקרס ותי' אחי' קורעים ונחמס' רוקא עליה ואם ונתנדנר' ללוא אשום
הוא אלא עיקר הטעם לנולי דמסרפין נשום כי לריעות'. (יח) או מתוך למקה נמקלת. אף
דאין מכשירין למקה נמקלת תימי ריעות' היא. (יט) על קטש וגומא. והחילוק בין קטש לננוול
קטש הוא הנשר שנחכו הוא כעין חרי'ן. והגומא הוא הנשר שנחכו חלק. וכינו אש' יש על
הקטש מראה יש להכשיר. דדרכה של קטש להיות אדום או לנן או אובס' (ועיין נזכית אות יי).
אזל על גומא טרי' ונשום תרתי לריעות'. (כ) או על מראה כשיר. ודוקא מראה אדום אזל
שאר מראות כשרות נהפיו יעשה ש"ח (ועיין נזכית אות יי). (כא) על נגלה פורתא. דריעותא
היא (ועיין נזכית אות יי). (כב) משמעת קול. דריעות' גדולה היא (עיין לקמן כפי' כ"א).
(כג) ואין מועיל בדיקה. אפי' דכל חדא נאכפי נפשה תימי הו"ל ואחרתי תרי ריעותא
חדא מעירה אחתה דמקולקלה היא אי' כופו להחלקל ככ' וסרי' ונשום כי לריעותא. וכולם

זכרי תמים

יגיעות וליאית רוח לרעת החצ"ש דיט כצועה מו"ל וריעותא ויקרי. ונזעה הלבושי שר דיט
כעירא וריעותא כ"ד ויקרי. ופגומים טיברי יחידות ויקרי ריעות' דהיינו אש' עומדת מעצ"ל
והטעם דהא הו"ל איבר טיברא מעצ"ל (ועיין כפי' י' אות ג') ואף וי' שחתי' כש' ב
ו"ל ובהכרעת החצ"ש ו"ל ריעותא ויקרי בהלשון עליה ריעותא כגון סרבה תלוי וכוונת הוי כ'
ריעותא. ואם יש טיברא מעצ"ל באותו ואין לה סימפון דין טיברא זו כדן שאר טיבר' נשים
דאיכא תרתי לריעותא דע"נ' צעה מעצ"ל שהוא עריפה משום קלקל הסימפנות והא' אונא
זו אין לה סימפון. וכו' דאף אש' יאזר דש' לחוש לסימפנות דקים שהולכים שם ונאזל לאזל
ו"ל טיברי אינה ודאי וקלקלת הסימפנות. ונש"כ צועה מעצ"ל ואונא אין לה סימפון קשה
הדבר להקל אש' לא בהפסד גדול ולרין שאלת חכם דוקא.

(ה) צועה וטיברא דקמיבי ואין נוגפים להדדי נראשם. או צועה וזירא דקמיבי דיש
כצועה יחידות וריעותא גדולה ויקרי. ואם יש אחת ריעותא כגון למורסא או לפינרסא הוי
כי לריעותא אזל אש' בין הצועה והמורסא יש הפסד כ"ש לא אי' כי לריעות' כי לריעות' דקמיבי
לחדוי אין נחבצים רק כיו' טיברא יחידות. וריעותא כ"ד ויקרי. ואם ונזכיקים צכ"כ למעלה
עריפת. ויותר אפילו טיברא אשת ונחמיו כחתי' שש' צה סק הוי עכ"ל ספק טריפה דשנא
שנים הן ונחמיו ושוב נחקשו ולרין ש"ח (ל"א). תרי נשמות דקמיבי ולצועה כסרבו להדדי
ותכלבו ע"י הפיפה נצטר הראה שאין נראה כלל מהצועה ונראה כסרבה מוקום למקום כשרם
בהפ"ו (כ"א).

(ו) חסר אונא והוכרה ע"י סימנים כגון ע"י סק או שאר היכרים המוצאים כסימון
או ע"י סימפנות דאין מכשירין תחרי' נשמים כנוולר נשומ'. טעם לאחד דהא נראה שחולות
היו עדים רק שספרו להדדי כסדרן עד שגלה כאחד. טעם הכ' כסרלה נמצא ע"י היכרים
סאינו חסר מן האריות. אי' ג"כ צמים היראה היא קוירה ככל שאר הריאות שאז מוכל לבטל

אם נתלכנה הריאה אחר הנפחה
תצטר הריאה כבר נתנצל נפחיה
כלל ה' (כד) היכל דלא מתמשך
ידי דנצחא. כנצחא לקמן כ"י ל'
(כה) נחתמם ציד הצדק. פ"י כסא:
צידו נראה שהיא נקצת. (כו) נמלא
על הצוה כמו נמורין. הם נקודות
פעמים אדומות ופעמים שמורות
וכשצדק מוקח אותה ציד הרי היא
מליאה נקצת (זנ"ש). (כז) צוה
שנלד עור העלין. וקרום התחתון
היו קרום שפלה נחתת מזה ואינ

ך ואלו בועות מריפות אפ"ו יחידית.
בועה שנמצא נקובה (ה) היכא דרא משמש
ידי דמבא. או בועה ישינה. (כז) נמלא שחין על
הצוה (כח) נחתמם ציד הצדק (כו) נמלא על הצוה
כמו נמורין. כל הני נקראים בשם בועה ישינה ופרישה
וכן אם נמצא (ט) בועה שנלד עור העלין.
או שנשברה הצלע (כח) כנגד הנגלד. או
שנמצא (כט) מורנא על הבועה. או נמצא
קמט (י) על הבועה. כל אלו מריפות אפ"ו
בועה יחידית.

קרום. וזהו הא לריך לצדק אם אינו נתלכץ והצוה
עד שנכלש הצוה צנצר הריאה ואינו ניכר מהצוה כלל
(כח) כנגד הנגלד. ודוקא נשבר הנלע נגד הנגלד. אבל
נצ"ת אחר (כט) מורנא על הצוה. אפ"ו שהחולפים יולאים
(ועיין נצ"ת אחר ס'). (ל) קמט על הצוה. פ"י שאחר
שנפסין את הריא הנצר שעל הצוה נחתם
ונפשה כמין נומא. נראה מזה שניקב הצוה במקום
הזה עם העור הריא שפליה ועלה

זבחי תמים

את הרוח צקצה כשאר צבלי חיים. משל"ב אם אין היכר
קדורה ולא חכיל הרוח צקצה כדלוי וקטו לנקוב עב"ל
דינם כמו כשאר אונא לאונא או ח"ל לאונא ועב"ל
גדולה כגון ציפה או סרכא דצוקה אי צ' לריעזא
צמקוס הזה ד"ל דטעם הב' עיקר ואין שום ריעוחא
אין להחזיר צמקיקא רחמי לריעוחא. ואפ"ו היכל
ריעוחא צמקוס המדק לא מקרי צ' לריעוחא. אלא
דרכה להיות קטן או הוא טריפה (ובוא שנתצאר
יבטור בלא ש"מ.

(י) ירתה צדרי דלואה לדעת התנ"כ ופ"ו ריעוחא
עליהם והציא כוזה רחית גדולות דירתה צדרי
אין שום ריעוחא מקרי. ובס אין להטריף מזה
אונא היא לכן עב"ל ריעוחא כ"ד מקרי ויתרת
ריעוחא גדולה מקרי ובמחזאר צמקוס. נ"ע אם יש
לדעת התנ"כ ופ"ו אי צ' לריעוחא וכמחזאר צמקוס.
ריעוחא סחם לא אי צ' לריעוחא. (וקדם צדק לא יבטור
ריעוחא גדולה לא ונהי מיעד אפי' לדעת ה"ס. ודוקא
או שהיא קטנה אבל האונות אצל אם הם כולם שחת
לדעת הפרי"ש (נ"ש ונ"ל) ועיין נצ"ת אחר ע"א.

(ח) ויתרת מקחא אי ריעוחא גדולה לב"ע ואם יש
למקוס אי צ' לריעוחא. ובצר נתצאר בלוח קטן צ' לם
וצוה מו"ר וב"ס צוה ומתנבל על ירתה מקחא
מקחא אף שפלה הדין י' להטריף בין ויתרת מקחא
כ"ד דעירא אי צ' לריעוחא. נ"ע כשר כין ולהתנ"כ
אין צדק חסר אין להחזיר (נ"ע).

וכל זה לא מידי אלא כשהיתרת כפוק אמצעי של
מחזאר ויתרת ולא מקרי שום ריעוחא. ואפי' דקיל
אחול (ותיך צמ"ס ק"י נ"ד) מ"ז הבא כין ויתרת
למקוס אלא למקוס חזיקא והוא מורנא צמקוס
דיא דעירא ירתה הוא כפוק אמצעי של אחול
י' למקוס חזיקא ואם מחזאר אחר (וקדם צדק יבטור ע"א).

הלכה למעשה

ה ואלו הבעות שמטריפין. יש תנן דמיטריפין
בנקיטת הקיטפנות. ויש מהם דמיטריפין שפסון שתיקוב נופס
עלמה ויהא נקב טועה מנינל. **בועה בשיפולי תרי**
בועות דמסיכרי (ב) **בועה נגד מינרא**
(ג) **בועה על החריץ דאונא העליונה.** או על

קרום תחתונה וכה ולינו קרום וכיש
לס הזובה עלמה ונקבת דודלי
טריפה מטעם הזה. (ל) **בועה נגד**
מינרא (פין) לעיל צפרי ט"ז אות
(י) (בשם יח). (ל) **בועה על הסריץ.**

זבחי תמים

(ט) ויתרת מנזה שהיא פחת מליפין על חגל מקרי ריעותא ונצטוית מנזה לם הוא
צפירין על חגל מקרי ריעותא ופחת מזה לא אי שום ריעותא. ונצטוית מקמא שהיא כטיד
הפר"מ ונספק ליה אי אי ריעותא או לא. ולדעת הד"ת וליש פשיטא להו דלא הוי ריעותא
(ובלין הפר"מ יעשה שית) ונצטוית מקמא צאנא העליונה יש להסתפק צו אי הוי ריעותא לם
הוא כטיד מטעם דיש לחוש להסתפק צגרינת אל"כ יש לדורו כנצטוית מנזה וחס יש עליה
חיה ריעותא יש להטריף (ל"ט) ונצטוית יעשה ש"ס. אונא שהיא כעין נצטוית חציפ שהיא
בימדת צדרי דלויי אינו מועיל להשלים החסרון. ואם אין לריבין להשלים החסרון עיין צאנא
קטן ז'.

(י) מיכל וננזה וסוה לצפר הריאם לא מקרי ריעותא. חלל חס הפיטל קצר מהנמוח שחל
ובטריין צפ"מ כחצול צפרים צפ"ד י' מקרי ריעותא. ואם יש עליה ריעותא מלטרף לז'
- שוחא. מיכל מקמא שהיא פחות מטיד' שחל ובטריין צפ"מ הוי ריעותא ומלטרף להיות צ'
לריעותא (ל"ט). מיכל שהיא ונמדת צדרי דלויי יש להטריף דבין דלין לה הנמה וננזה יש
לחוש שחצורק (צ"ח).

(יא) חליף צמקמות שהכשרם (לעיל צביתון ל' ס"ג) לרש"ל והמשכים אחריו מיקרי
ריעותא ואם יש עליה סתם ריעותא כגון סרכא חלויה וכדומה הוי צ' לריעותא. חלל לרעת
ל"ט חליף ה"ל מקרי ריעותא כ"ד ואם יש עליה ריעותא גדולה כגון סרכא דנוקם או צופס
וינבל וכדומה הוי צ' לריעותא חלל ריעותא סתם לא הוי צ' לריעותא (ולכן סתם צדק יעשה
ש"ח). חס האונא של ימין גדולה משל שמאל כשרה חלל דע"מ ריעותא מקרי. ואם יש עליה
חיה ריעותא כגון צופס או סרכא הוי צ' לריעותא. ודוקא חס חיה ריעותא על שני אמות
ואז מתיי' אחת חס ריעה היא. חלל חס הריעותא צלחת מחומות יש להכשיר דחיה למימר
אחת האונא היא כחקה והשניה לה היא נהקטנה או נחבלה ולא מחזיקין ריעותא.

(יב) לוקא אונא שלימה טריפה (ועיין צפרים ס"י כ"ד ס"ה) הטעם כחז התב"ש בשם
צה"ג דבין דמקא אונא שלימה חס היא כך צחייה חיה יכולה להקף על הלז כרלוי וה"ל
הקרון אונא ולכן טריפה ודוקא חס אונא שלימה או רוצ' למקא חלל חס מקלחו כך כשרה צלל
צ"קה עכ"ל. וכחז הפר"מ מ"מ ריעותא מקרי ואם יש עליה ריעותא או שצומדת על ריעותא
אחרת דעת הפר"מ להטריף מטעם צ' לריעותא (ועיין צפרים צדיני צ' לריעותא). חלל צל"ש
החריץ צפול והציח כמה ראיות דלמקא צמקא חין שום ריעותא. דעטם למקא חיה טריפה
ומל עמנה דהיי"ט ומל נקב חלל מציני שאינה יכולה לרסק על הלז. וזה דוקא צמקא אונא
שלימה או רוצה. משא"כ למקא צמקא חס לא מקרי כ"א קלת ריעותא. והיכא שיש ג' אונות צמין
יצמחאל ד' אונות ואחת מהם למקא כולה או רוצה דין מקטצר שהוא טריפה (מטעם הנחצול
צצ"ח אות י"ב בשם הפר"מ). ואפי' חס י' ד' חיות צמין ואחת מהן למקא גבי יש להטריף
דיש לשום שחל האונות העיקרית למקא ואינה יכולה להקף על הלז. חיונס כשיש יתרת צדרי
וניכר שזו היא היתרת כגון שאין לה סומעון או שהיא קטנה מאוד ואותה היתרת למקא צהא
יש להחיר דלמקא לא מקרי כי אם קלת ריעותא ויתרת צדרי חס גם כן רק קלת ריעותא
כחצול צאנא קטן ז' ולא הוי צ' לריעותא. ומלל למקא אונא חין להסמיר דהא חיה אונא
העקרים המרחפים שפיר על הלז (כן דעת הל"ט) חלל סתם צדק חלילה להכשיר צל"ש כיון
לדעת התב"ש ופרי"מ שפיר צ' לריעותא הוי.

ויתרת מקמא שלמקא מקלחו כחז הל"ש לדין דמכשירין יתרת מקמא כשר גם צה דלמקא
ויקלחו חיה כי חס קלת ריעותא כחצול צמקון ודינו כטייד ונמקס דמיני' כשרה חיה כמי
מקא צמקא. ובכר נחצול צאנא קטן ז' דמיני' כשר על יתרת מקמא ה"ה למקא. ומכ"ש צמרת
צדרי שלמקא מקלחו שאין צו שום לז חיקור.

הלכה למעשה

ח מראה כשרה שעומדת על הבועה
(ט) או אצלה לא מקרי ב' לריעותא אבל
לקיפות כמו נתק ובן ווארצלין ואצלה מראה
כשרה. (ז) צריך עיון להקל. וכן אם חזר מן
 הריעותה (המכר בסעיף ו') עמד על אחד מן (לח) החלופים
 דמכשירין. ה"י מ' לריעותא ועריפה.

בזית אוח וי'. (לו) או אצלה ואף
 שאין ציינים הפעם כקם לא מקרי
 ב' לריעותא. דשינוי המראה מחנות
 הנובע היא כי הנובעות פשויות
 להשנות ובהתרחקות הנובע יתרשף
 המראה (ובין לקמן בסיומן כ"ז ס"ג).
 (לז) לרד עיון להקל. דהכל ליכא
 תונלא לתלות דהשינוי מראה מחמת
 וי גלא הוא (שניה). (ועיין לקמן בס"י ל"ה אוח וי'). אוח וי'
 נשם המצוי פ"ט. דמכשירין כמבואר שם. אבל אם יש עליה עוד ריעותא. כגון סרכא או צויה
 או מראה או אטום. או למקד במקל או נבלר פורתא הוי ב' לריעות' (עיין בזית אוח וי' נשם

זבחי תמים

ובדומה הוא ריעותא כ"ד ואין עבם להעריך משום ב' לריעותא. וי"מ כיון דהקטע לרד בדיקת
 מים פושטין ועימדי ובדומה מעבדים הבדיקה דקוחמים הנקב לכן טרפה. וכן כל דבר המצב
 הבדיקה כגון כהול שם נקיבה המורכב או נקב דממשע ידל דעבתי כיון דאין יכול לבדוק הקטע
 צבורין עריפה. אבל אם ניכר שהיה מחוללה לדעת הל"ש כשרה. זולת אם מלא שם צויה שהיה
 עריפה מעטם סמוכה. ולדעת התנ"ש אין חילוק ולכן לרד ש"מ.

(סח) גומא צריאה לדעת הל"ש אם היא ניכר שהיא ע"י חולי מקרי ריעות' ולרד נפשה
 לרלות אם גומא קיים וגם לרד לרלות אם עולה קלת ממקומה דל"ה הוי אטום אלא שאין
 לרד מים פושטין ואם ניכר שהיא נוחלה לא הוי ריעות' כלל אלא מ"מ לרד לרלות אם אין
 חבומה צמקס הזה. ולדעת התנ"ש אין חילוק כל דיכר שהיה גומא קלת הוי ריעותא. ולכן לרד ש"מ.
(יט) אטום צריאה אף אם מתדנדד הדוק דכשר מ"מ ריעותא מקרי אבל אם ע"י הבדיקה
 נמצא שם צריאה ועולה בנפחה כשאר ריאה אין ריעותא כלל ולא מעורר לריעותא אחרת
 דמחזיקין שחממה ליחה שחכמה היה נחלם (ל"ט).

(ק) ניגלר כולה או רובה מקרי ריעותא גדולה. נבלר פורתא לדעת הג"א הוי ריעותא כ"ד
 (ועיין בזית אוח וי') ולדעת הש"מ מקרי ריעותא. ולדעת הל"ש באין הפ"מ מקרי ריעותא
 ובהפ"מ מקרי ריעותא כ"ד ודיבה כמראה כעירה הנמצא באות קטן כ"ג ואוח קטן כ"ד (וקתם
 שדק יעשה ש"מ). ריאה שמשמעת קול הוי ריעותא גדולה לברי הכל.

(יט) נקב צמקס דממשע ירי דעבתי לא מקרי ריעותא. זולת אם יש שם חיזה ריעותא
 הנריכה בדיקה וי"מ אוחו הנקב א"ל לבדיקה עריפה. ונקבי המורכב אם יש חולבים כמסר
 הנקבים והחולב מוקטן צמקס ומוקטן אף לנקב לא מקרי ריעותא ואם אין חולבים כמסר
 הנקבים מקרי ריעותא. אלא אם כן שהיה דוקא בכל נקב ונקב חולב שמוקטן צמקס הנקב ומוקטן
 סוף לנקב ואז לא הוי ריעותא (ל"ט).

(כ) יבש צריאה היכא שכשר כגון שלא הביע לשיעור יבש דינו כמו למקד הנמצא באות
 קטן י"ג למד בדלית ל"י ולמד בדלית ל"י.

(כא) נשבר הקרום ע"י שנפוחו יותר מדאי הוי ריעותא. ואם צמקס שנשבר או סמך לו היתה
 חיזה ריעותא שאינה מטרפת בשבילה הוי ב' לריעותא ועריפה. ודוקא כשצדין כריעותא. וימדת צמח
 כנקרב הקרום. אבל אם הריעותא עברה ונקרב הקרום כשר. אבל צריעות' המעריך אף כשחלפה הריעות'
 צמח שנקרב טריפה כשנקרב צמקס הריעותא או סמך לה (מסעם הנמצא צמקס בס"י כ"ג). ובין כך
 ובין כך היינו דוקא צמקס שני הקרוים אבל צמקס קרום אחד כשר (ל"ט).

(כב) ריאה ששפכה כיתון. וכן ריאה שמתחקה ואינה חסרה כקצור יותר וריעות' לדעת
 הה"ש כ"י ל"ו סעיף מ"ה הוי ריעותא ואם יש עליה חיזה ריעותא הוי ב' לריעותא. אבל בליה העלה
 דלא מקרי ריעותא ולא מנעל 'לריעותא דמחן ונ' ענינים. א' דהא אין ריעותא בקוחמים רק צמקס
 ומקרון מצמקס לא שניה מקרון אם לא שהמקרון כשיעור. וחו דאין שתי ריעותות סמוכות זה
 אלא זה דקרום הריאה מפקי ציינים (ל"ט).

(כג) מראה כשרה שמתפרש בתלמוד. להיתר צאין הפ"מ מקרי ריעותא. ובהפ"מ מקרי
 ריעותא כ"ד. מראה אדומה מקרי ריעותא. מראה חריות של דקל. (פ') שמואלה הריאה כעורה
 והרלה שהיה לביה. אלא שיש מקום להחזיר כגון שמואלה יותר אחד הנפיה והמבואר צמקס)
 מקרי ריעותא גדולה כמשמע קמס צריאה מעטם. נשך הוי ריעותא מראה. צדוין לו ברי"א

הלכה למעשה

ל"ט. (לט) צהפ"ט כשרה. והטעם משום דסרכא זו לאו ריעותא מקרי אכל נאין הפסד מרובה יש להחמיר כיון דמכל מקום סרכא על הנוצה היא והנוצה ריעותא גדולה היא. ואם יש צ"ב נועות דקמיני אפי"ט שיש הפרש כקט צניניהם. רק שסרכות האונות להדרי אף כלל חלון מתוך הנוצה הוי צ"ב לריעותא דהסרכא דכ"ס מפעלה דחרי נועות אלו ע"י נקב נאז. ונציא החמיר אפילו נצוצה אחת וסרכא מתוך הנוצה צ"ב אינא לאונא דוקא אם אונא ע"י מיעוד יש להחמיר. אכל אם לא אונא ע"י מיעוד יש להסריק. (מ) הוי צ"ב לריעותא. הטעם כיון דיש פוסקים שמשריפס סרכות אלו. איכא הרי"ל עם נוצה תרתי לריעותא ולא מהני מיעוד. (מא) דינו כמו נשאר מקומות

מז סרכא בין אונא לאונא מתוך הבועה למטה מחציו ואין בו חלון (נ) בהפ"ט כשרה אבל אם יש בו חלון. או בין אונא לאונא אפילו בלא חלון (י) הוי תרתי לריעותא. ואם חלון יולדת מן הנוצה כפין החמוכים אפילו למה אפילו (מא) דינו כמו שאר מקומות שצריכה. ואם יש נוצה אחת גדולה בין אונא לאונא (מב) וסרכא אצלה שם והבועה אינה מניחה להגיע הצדדים להדרי אפילו בלא חלון טריפה (י"ח) מהני מיעוד ומשמת.

י סרכא היוצא מטיגרא למטה מחציו בין אונא לאונא. ודבוקה לחיתוך שאצלה ויש חלון אי אונא ע"י מיעוד (מ) יש להבשיר. ואי לא אונא ע"י מיעוד אם אין שם חלון (י"ח) אין להבשיר כיא בהפסד מרובה דוקא

שצריח והוי תרתי לריעותא. שהרי אינה מתחזקת בחיתוך שנגדנה. (מג) וסרכי אצלה שם. דאי על הנוצ' פשוט הוא דהוי צ"ב לריעותא דכיון דנוצה גדולה מפריד צ"ב החמוכים. אם כן הוי סרכי הוי שלא כסדרן. כנצולא לעיל כפי"י. איכא עם הנוצה הוי צ"ב לריעותא. (מג) מהני מיעוד ומשמות. דכיון דהסרכי אינו על הנוצה גופא איכא מה מפריד הנוצה ודינה כשאר סרכי שלא כסדרן רק לריך הפרש כקט. (מד) יש להכשיר. והטעם דשינא לאו ריעותא גמורה היא רק קלת ריעותא. תשיה למה מחציו דכ"ס מכשירין אף שיש חלון כלל מיעוד. ועכשיו שיש רק ריעותא קלה לכן מהני לה מיעוד. ואף שאינו יכול לנזקק צנינים פושטין כיון שהשינא סוחם. מ"מ כיון שהסרכי כסדרן אין שום ריעותא אלא מפני שצומדת על הסינרא אין לריכה מים פושטין. משא"כ סרכי כסדרן על הנוצה ויש חלון. כיון דנוצה היא ריעותא גדולה איכא הוי צ"ב לריעותא ולא מהני מיעוד. (מה) אין להכשיר כיא צהפ"ט. והטעם כיון דאיכא שינא הונסקת צ"ב החמוכים ואיני מניחה להדבק דבק טוב. איכא הוי הוי סרכי הלא

ובחי תמים

ידוניהן שלא תפשרו בחלחול לא לזיקר ולא להיתר לדעת התנ"ש הוא מראה טריפה. ולדעת הור"ז ז"ל ונ"ל כשרה וריעותא גדולה מקרי. ואם יש אצלה טיגרא או מורק' וכדומה שהיא רק ריעותא כ"ד הוי צ"ב לריעותא וכן כל כה"ג. מראה הפסולת החוזרת למראה כשרה הוי ריעותא והחוזרת למראה אדומה הוי ריעותא גדולה. והחוזרת למראה צדוין או גרי"א טריפה. אחר צריחה כנגד נוכח צדוין ונחלגנה אחר הצריחה כשאר ריאה מ"מ ריעותא מיקרי ואם יש עליה איזה ריעותא או מוקד לה הוי צ"ב לריעותא (ל"ט ז"ח).

(כ) סרכא תלויה על מראה כשרה יש להכשיר בהפס"ט. אכל על מראה אדומה הוי צ"ב לריעותא. והסרכא הריכה מיעוד על מראה כשרה או מוקד לא הוי צ"ב לריעותא ולא מהני לה מיעוד אפי' בהפס"ט. וסרכא כסדרן למה נחליין צ"ב אונא לאונא ויש חלון. או צ"ב אונא לאונא אפי' בלא חלון הוינאח מתוך מראה כשרה טריפה אפי' בהפ"ט. מראה כשרה על יתרה צדרי דאונא. לדעת התנ"ש ופ"מ הוי צ"ב לריעותא. ולדעת הל"ט אפי' מראה אדום עליה כשר כל שאינו מלא צדוין כנגדה אכל מראה כשרה על יתרה מוקד טריפה אפי' בהפ"ט והיכא שיחתה אין לה פ"מ. נאמר דינ' נאח קטן ז'.

(כא) גשר צלוי דעת ה"ח דבשר צלוי לא מיקרי ריעותא וכן הסכימו אלו הפר"ח והצ"י וצקמ"ד שבר שמים וצ"ב חגורה שחולל. רק התנ"ש אקרו (ועיין בפנים ס' ל"ה אות ג' הטעם) וכתב דבשר צלוי מיקרי ריעותא ואם יש תחתיו איזה ריעותא מלמדך להזהר צ"ב לריעותא. ול"ט הפסולת דצדוין הפר"ח יש להחזיק הכשר צלוי לריעותא ובהפ"ט מתיקל לומר דאינו רק ריעותא כיא אין מוסין צ"ב.

הלכה למעשה

(ט) זבחדקן שריפה אפילו בה"מ. והכוללת מטיגל
 יצן אונג לאומה דעטקע, צעטענד, אי ליכא חנון ואחלע על
 ידי מייבוק (ח) ים להעטיר בה"מ (מח) אכל אי איכא
 חנון (עט) אי נמי ליכא חנון ולא אחלע עיי מיעד. ים
 דעטקע אפילו בה"מ.

סי' כב. דיין אטום בריאה ובו ג' סעיפים:

א אטום בריאה פ'י שנפחה ונהלא כו מקום
אחר בריאה שיש לו (ה) כל טראה ריאה ואינו
עולה בנפיתח (כ) בזה מקום (ג) וזהו לו שיש (ד) בן

והענייני' הוא ג"כ רק קלת ריעותי ויש להכשיר צהפתי' להכשיר צהפתי'. משום דאיכ' פוסקים דס"ל דחלומות כן תימ' היבא דינא הענייני' שם אפי' לחלל פיי' אבל אי' איבא חלון. כיון דאיבא חרתי סכרי' צין אינא דהוי' שלא כסדרן ולריכי' מיעון מדינא. ומיעון בופא יעוטי' כל דהוא דטינרא הוי' צ' לריעות'. (מע) אי' נמי ב' יש להעמיק אפילו דצהפתי' דלא עדיף ונצין אונא לאונא

כל מראה ריאלי. אבל אם הריאה נתקום הזה קשה ומרעיה דומה למוגלא אינו חלף טיבירי או מורסי וכשר דלעפ שאינו עולה כנפיה ודאי מחמת ליחה נאטמה והדר צרי וכשרה (טיבירי). ומהרץ נתן סימן יניצל חרעא וגירול צעיר שניא. פי' צנציל שאין לו מראה ריאה אלא מראה מוגל כשרה. ועוד סימן ומרעין ומרעין מנך ילאו. פי' צנציל שיש לו מראה ריאה טריה. (צ) צליזה מקום. פי' בין צסומי שהוא צנקוס העצ. וצין צקלישא שהוא מקום הקד. לצפוקי מספר בית למס ירודי וקלת חסורי צדיקת שצנזו לדטוס לא הוי כ"א צסומי דהיינו צנקוס אבל צקלישה כשר. דלנן קצקין צדין זה כהרמנים וכמ"ש צאות ו' ז'. (ג) ואיזה נד שיהי. לצפוקי ממ"ש הפרי"ת צסם הרצ"ד לדטוס לא הוי כ"א כשנאטם מעציל. וכחז הצמ"ס עליו דלא משמע כן צנמי ופוקקוס רק כיון שהרות אינו צא צליזה חלק מהריאלי חיישינן ללקותא וליצטוט. והצי' ראי' מהרמנים שצנז צמור אפילו צכ"ס טריפ' מעטס קנז. אלא דקיל שכל שאין הרות נכנס לו אפילו צכ"ס סוף העוד צנקוס הזה לינקוז. (ד) צין סהיא קשה בשמושו. דלרר צפיה דוקא לראות אם אין אפומה צנקוס הקשה. (וכמו שנחזר צנצי

זבח'י תמים

דין אפום.

מה "ב" כ"ב ס"א נח נבחר דין אע"פ ויכלד ויהיגן לבדוק מקום האטום. כחצ ג"א האטום דרוב
למיות משמשו קשה קלמ ומרמיתו במרמית ריאה. ואם הרביש צריאה במשמש כזה לריק לנפחה לרמות
אם היא אטומה במקום הזה, ואם אינו עולה בנפיהה שם יבדוק אותה כמו שצירטו בפנים. ואם נאצדה
הריאה ערם שדקה לרמות אם עולה בנפיהה מוששין לה שחא אטומה היחה ועריפה מוסק.
ואם אין כחן משמשה קשה צריאה אלא שאינו עולה בנפיהה אע"פ דין אטום יש לה
בין שמרמיתו במרמית ריאה ואינו עולה בנפיהה. אבל אם מראה הקרום במראה [ומגלה] בין
משמש קשה או אינו קשה. אינו אלא מורסא וכשר צלל צדיקה. שאנו חולין לוור משמח
מוגלה נאטומה. אבל אם קרע הקרום וצדק וראה שאין שם מוגלה ואינו מוצנץ שם עריפה.
דמראה מוגלה אינו מושגל רק לעינין שכתבם אנו מוכיח להחיר וחולין שמוגלה רוצחם מחסיו
אבל כשצדק ואין שם מוגלה עריפה עכ"ל.

קרבת חלוי' כ"ס דנוקה שהיה יולדת מתוך החטום טריפה תשום ז' לריעות'. אזל אס
דק ואלא מוג' במקום האנוס יש להבסיר בקרבא חלוי'. לפי שחולין שהאנוס מנמח מוגל
והרי זה כחלוי' מעורקא.

אם באו חזק אדום נמשך ונעט בזקום האדום יש להחזיר ולהטריף ומן מוציל דיקה.
וזה"ל יש להקל בזה. ואם חזק לבן נמשך שם אז יקבץ הסוף אם נמלא שם מובלל לבנה כשרה
משמחת זה נאמרה. ואם לא נמלא שם מובלל כלל שוב אין מוציל לה דיקים אחרת. לפי שמראה
לבן הוא ומראה הפקילות וערבה.

תמים חות מ"ה). (ה) וזין שאינו קשה במשמושו. ואירע מקרי שנפחזה ונעלה מקום שאינו עולה בנפיהה

הכל מקרי אסור. לפוקי מדעת הקמ"ח שכתב דלין לך אסור שלא יהיה משמושו קשה ואם משמושו כשאר ריאה ח"ל צדיקה חצי דלין עולה בנפיהה ע"ל. וכחז עליו החצי דלא נראה כן מדברי הפוסקים והציא ראה ונ"ש הסור ריאה שאירע זה מקרה שנפחזה ואינו עולה בנפיהה. ואי כל האסור קשה במשמושו ליל

למימר שאירע נוקרה לוקמי דממשמי זה הקושי ונפחה לידע מה הקושי אלא ש"מ דלא אייריין צקושי כלל אלא כמ"ש בפנים. (ו) הכל נוקרי אסור. הרש"א כתב הסעם משום שהנהיה צמיחה רוחפת הריאה שלת שלה חנייד לקרר מוס הלז. וכשיש זה אסור אי אפשר לה לרחק כלאוי וקופי שינעל הלז. והרמ"ם כתב הסעם נשום דחיי הריאה תלויה ברוח הנכנס זה חנייד וזה קיום הסימפונות והקרויים. וכשאי אפשר הרוח לצוא אל הקרום שזה סופה שתתייבש ולנקוב. נ"מ להקד' צי' פעמים אס עומד בקילושא. מטעם הרש"א יש להכשיר דכשנתיק לז סומכא מגביה עינו גם הקלוש' ומתיק על הלז. ולטעם הרמ"ם שכתב אסור טריפה מטעם נקב אין חילוק בין

בסומכא ובין בקלישא. ואנן מחמירין כדברי הכל. (ז) וטריפה אפילו צ"ש. דעיקר הסעם הוא כהרמ"ם (ש"ח ותצ"ש). מ"ס חמים. כתב הש"ח דצריך לזהר שלא יהיו המים רוחמין שטעם לרכך אפילו יבש. גם אין להשהות הפוסרין בכותו הרבה מזה הסעם רק יתמשם הרבה במקום האסור. (ח) ולשפוך לחוץ. אולי יש דבר קומס ויולא עם המים או יתן הרי"ל לחוץ מים פוסרין וינפח אח"כ אולי תעלה בנפיהה. (י) הקרום לזר. כיכ המהיריו והפוסקים. ורש"ל חולק וכחז שיחמוד לחוץ גוף האסור. אלא העיקר הוא בנקיה דליך יחמוד זו דלמא ננד מקום החתך אסורה היתה (תצ"ש). כתב הפר"ד דאם מקום האסור רחב יש לחמוד הרבה פעמים ולדקוק בכל מקום האסור ואנן בקיאיין צדיקה זו וכן הסכימו כל האחרונים ע"ל. (יא) כשרה. והטעם כתב הש"ך שנוחת הליחה לא עתה בנפיהה וצמיחה. הי אפשר שהליחה יולאת. (יב) כשרה. כי הרמ"א ואש"ל אס כז מחכה הריאה. אס יוכל לצדוק עיי שפופרת שיעלה מקום האסור בנפיהה או שינבנן במקום האסור יש להכשיר. (יג) ואם לאו טריפה. דכיון דנתקלקל כל כך אין עמיד להתרפאות ותיקב גם העור (ועיין לעיל צ"ח חות י"ז).

אפי' משהו. לשון הנ"י והפוסקים ריאה שיבשה נוקלה. וכיון דלא יתנו שיבשה להאי מקלח ש"מ אפילו משהו בכלל. (ב) ונראה השד"ש. דאנן אין בקיאיין אי לשון פרכת מלשון דבא פריכה שסבך לחלקים או לאו ונהנין לחומרי לשפר שטרסין בציפורן. (ג) לא הוי יבש. חצי דמלשון הרמ"א משמע שכתב ואי שטרס בציפורן ונראה שטרס בכותו משמע דאפילו רק נראה לשערו וחוזר לאלתר ה"ל יבש מ"מ כיון דאין זה אלא חומרא מחמת חסרון בקיאות דעריגא צעין נסדך מנח אין להתמיד בזה. (ד) ה"ל יבש. והיה אס אינו חוזר אף צ"ד דנקב בכותו מקום ומולא דס מ"מ יש לחסור דלמא נתייבשו הקרויים לזרס.

שהוא קשה במשמושו (ה) ובין אינה קשה במשמושו. (ו) הבל מקרי אסור. (ז) וטריפה אפילו בבל שהוא (ש"ח) (ועיין ב"ח חות מ"ה).

ב ולכתחלה אם אירע אסור בריאה ימשמש בידים חיטב מקום האסור אולי יפתחו הסימפונות ויעלה בנפיהה. ואם לא יעלה בנפיהה. טוב ליתן בקנה (ח) מים חמים בימות הגשמים. ומים קרים בימות החמה ולנענע קצת (ט) ולשפוך לחוץ אולי יעלה בנפיהה.

ג ואם כל זה לא יועיל ונתיק סבין או קק וקריעין בו (י) הקרום לזר על גבי האסור. ולא לחוץ הנכ"ר. אס יש בו מוגלה (או דם עכור או כשר נרקב) (יא) כשרה. ואם אינו מולא עם כלום. מתיקין עם מולא או רוק או סבן. ונופחין הריאה אס יתדבק קלם (יב) כשרה. (יג) ואם לאו טריפה.

סי' כג. דין יבש וקמט ובו ה' סעיפים:

א ריאה שיבשה מקצתה מבחוץ (ה) אפילו משהו טריפה. דכל יבש כנקוב דמי ואיזהו יבש כשנפחה בציפורן. ואנן אין בקיאיין בזה. ולכן כשמשערע בציפורן (ז) ונראה שטרס בכותו הוי ל"ס יבש ועדיפה (ש"ח).

ב ואם חוזר לקדמותו מעצמו לאט לאט אע"פ דאינו חוזר לאלתר בהסרת הציפורן כי אם בהמשך קצת (ז) לא הוי יבש אלא אס החז רק ע"י משמוש ידים או על ידי נפיהה יסירה אפילו לאלתר (י) סוי ל"ס יבש.

בסומכא ובין בקלישא. ואנן מחמירין כדברי הכל. (ז) וטריפה אפילו צ"ש. דעיקר הסעם הוא כהרמ"ם (ש"ח ותצ"ש). מ"ס חמים. כתב הש"ח דצריך לזהר שלא יהיו המים רוחמין שטעם לרכך אפילו יבש. גם אין להשהות הפוסרין בכותו הרבה מזה הסעם רק יתמשם הרבה במקום האסור. (ח) ולשפוך לחוץ. אולי יש דבר קומס ויולא עם המים או יתן הרי"ל לחוץ מים פוסרין וינפח אח"כ אולי תעלה בנפיהה. (י) הקרום לזר. כיכ המהיריו והפוסקים. ורש"ל חולק וכחז שיחמוד לחוץ גוף האסור. אלא העיקר הוא בנקיה דליך יחמוד זו דלמא ננד מקום החתך אסורה היתה (תצ"ש). כתב הפר"ד דאם מקום האסור רחב יש לחמוד הרבה פעמים ולדקוק בכל מקום האסור ואנן בקיאיין צדיקה זו וכן הסכימו כל האחרונים ע"ל. (יא) כשרה. והטעם כתב הש"ך שנוחת הליחה לא עתה בנפיהה וצמיחה. הי אפשר שהליחה יולאת. (יב) כשרה. כי הרמ"א ואש"ל אס כז מחכה הריאה. אס יוכל לצדוק עיי שפופרת שיעלה מקום האסור בנפיהה או שינבנן במקום האסור יש להכשיר. (יג) ואם לאו טריפה. דכיון דנתקלקל כל כך אין עמיד להתרפאות ותיקב גם העור (ועיין לעיל צ"ח חות י"ז).

אפי' משהו. לשון הנ"י והפוסקים ריאה שיבשה נוקלה. וכיון דלא יתנו שיבשה להאי מקלח ש"מ אפילו משהו בכלל. (ב) ונראה השד"ש. דאנן אין בקיאיין אי לשון פרכת מלשון דבא פריכה שסבך לחלקים או לאו ונהנין לחומרי לשפר שטרסין בציפורן. (ג) לא הוי יבש. חצי דמלשון הרמ"א משמע שכתב ואי שטרס בציפורן ונראה שטרס בכותו משמע דאפילו רק נראה לשערו וחוזר לאלתר ה"ל יבש מ"מ כיון דאין זה אלא חומרא מחמת חסרון בקיאות דעריגא צעין נסדך מנח אין להתמיד בזה. (ד) ה"ל יבש. והיה אס אינו חוזר אף צ"ד דנקב בכותו מקום ומולא דס מ"מ יש לחסור דלמא נתייבשו הקרויים לזרס.

הלכה למעשה

ג אם נפחוה לריאה ונקרע הקרום מהמת הנפיתה. אם יש לתלות שנקרע מהמת (ו) שנפחוה יותר מדאי כשרה ולא מחזיקין ריעותא. אבל אם נפחוה בדרך שנפחין שאר ראות ונקרע הקרום (ו) מריפה דם לחוש ליושק הקדומים. אי נמי דם לחוש הנסגר הקרום בחיים ועלה קרום מתמת מכה (ש"ס).

ד ואם נפחוה מחמת איזה ריעותא הצריך בדיקה כגון מראה וכדומה שנמצא בה קודם נפיתה. ואחר שנפחוה הלכה לה הריעותא ונקרע הקרום. אם במקום הריעותא או סמוך לה נקרע (ו) יש להשרוף. אבל אם נקרע במקום אחר שלא היתה שם ריעותא כלל (ה) יש להבשיר. מ"מ ספס בודק (ט) לא יפסיד בלא ש"ס. (ועי' ח"מ ח"ב ו"ו).

ה אם נמצא קטט על הריאה. פירוש כמו גומא וסגר שחוכו. ה"ל כעין חריץ. יש להושי' ליבש. וצריך לנפחה לראות אם לא מבצבצה. ואם לא ש"ס על קטט מראה חרום. חד שמור קטט. זה לכן קטט. כל שאינו מריפה מתמת המראה לא חמירין דרסי' לריעותא ה"ל שכן ריבו של קטט לפחות חרום זה לכן או אובס (ועי' ח"מ ח"ב ח"ב).

ו נקוד שנקרע העור מריפ' ועצמו מומי' (הנחשאר בלוח ז') דזה אינו דכיון דהלכת לה הריעותא חמירין דנחיי' היתה כך נפוחה והמיתה גרמה שנחלשו הקדומים ונקרעו עכ"ל. (ס) לא יכשיר בלא ש"ס. מעטס דספרינו כחז וז"ל חמס לדדי' ליע דנחי' דמתי' ליכא מתי' מידי ספיקא לא נפקא ולא שייך לאוקמא אשוקא והאחרין שם וקיים אכן לריא' יש להשקור עכ"ל מ"מ נשעת הנודק יש להכשיר כיון דנית' אפשרי שהוא אחרון העלה להכשיר נכחי' כדעת התני' מ"מ ספס בודק יעשה ש"ס.

זבחי תמים

דין יבש.

ב"ב נ"ג ס"ד נמצא חס נפחוה הריאה וממנה הריעותא ונקרע הקרום יש לחלק פ"ט. כחז ב"ב כל שסגר נריאה חסש ריעותא שצריך בדיקה. כגון ריאה שנבלד קרום העליון שלה. ובטבא לבדקה נקרע הקרום מתמת הנפיה שגששו בחזק עריפס. שהרי הוא לריך לבדקה אם עולה בנפיה ואם נמצאין ואין ב"ב דיקא. אבל אם נפחוה בדרס וצייט צו שפיש ונבצץ ולא רפסם דום העורק ונפס זה עוד יותר מלאי עד שנקרע מלאי יש להחיר.

אם נמצא ריעות' בריאה כגון מראה וכיוצא צו. ובצמו לריאה והלכה הריעות' עיי' זה ונשאר כך נשומס. לצי' שקצר פי הקנה ונקרע מעצמו. יש להחזיר ולבשרין במקום שאין הפ"ט. אף בנקרע שלא במקום הריעות'. ובמקום הפ"ט יש להבשיר אף בנפיה צבאלא אם לא נקרעט עד שקצר פי הקנה. ומ"מ אף באין הפ"ט אין להחזיר ב"ל כשנקרע חזק סמוך לנפיה מקשרת פי הקנה. אבל אם שהה קצת אחר שקצר פי הקנה זמן מה ונקרע אין לחוש עכ"ל.

ב"ב נ"ג ס"ס נחשאר חס נמצא קטט על הריאה לריך לנפחה ואם אינו נבצץ כשרת ודרס על קטט לפחות חרום זה לכן או אובס מהר"ן וש"ס הביאו. וכן כתבו סגרי הסודקים ע"ס ורבים בדקים טעו דין ז' וסודקים למיזר לריך לנפחה דוקא בתמסם הלב. ואם לאו לא מקרי קטט רק גומא. אבל מנחם דום בידם דלא נאמרו כע"ס ח"ב אלא לנשעביק דלא ח"ב לריעותא. ורובו של קטט להיות מתממת הל"ל אבל אם מתממת אלו-עומדים על הגומא ה"ל ב' לריעותא. אבל בלחש אם יש כעין גומא בריאה ונשאר שחוכו הוא נקצץ כעין חריץ ה"ל קטט אף שאין צו מתממת סג"ל וז"ל לריך מ"ס עשרין ללחש אם חס נמצא ובח"ס נפ"ס.

(ה) שנפחוה יותר מדאי כשרת. דאין כשרה לן דכל הנחמות נפוחות טובא יותר מדרך הטמין ואין ריאה מה שנפחה ונקרע נמיתה שאין הריאה חזקה כל כך כמו נחיי'. ואפשר דום נפלי חיים נמי אם היו נופחין ריאה שלה נמיתה כיב כמו נחיי' היתה נקרע. (ו) כריפה. דהואיל דנקרע עיי' נפיה מופעת א"כ יולאה זו נשאר דום נחמות דרונס אין נקרע עיי' נפוחה מופעת והרי נסתתה זו וחולי היה זה נחיי' ונסתר ועלה קרום מתמת ונכה לכן כריפה. (ז) יש להשרוף. חצי' שנפחוה יותר מדאי. שאין חומר מתמת ריעותא וחולי שנמקס זה נקרע הקרום ומתי' מריפה אי דיינה לה כקודם נפיהה ה"ל איכא ריעותא וז' כללית נפיהה ה"ל נקרע הקרום במקום הזה. (ח) יש להכשיר. מפעס חות ה'. כיון דריעותא נמקס אחד ונשאר הקרום נמקס אחר ונפחה יותר מדאי. כחז ב"ב וז"ל ויראה לי שחס חרוק כדומס קש ונמקס הריעותא יש להכשיר עכ"ל.

סי' כד. דין צמקה בריאה ובו ו' סעיפים:

א ריאה שנצמקה פירות שנראה כעין שהיואל
כל אין תרגום זה יושע זה תקרי נמקה (ה) אם מחמת
בני אדם שהפחיתוהו (ו) טריפה ואין מועיל
בדיקה. (ז) ואם בידי שמים נפחדה בשרה
ואין צריכין בדיקה. ומפני דמסקי לן שאל נרמס נס
כל ידי אדם לכן אין להסביר כי אם על ידי הכריס.

ב ודוקא כשנראה לנו בלאו הכי שבא
לה בידי שמים. כגון ששמה קול רעם או זקיק. וכיואל
בה. (י) ורמזו בה שבהלם ונרמס לאמורה כדרך בהמות
הננהלות (ה) ולא ראינו סיבה אחרת. אבל בלא
זה אין לסמוך על בדיקותינו.

ג וכיצר בודקין אותה. מושיבין הריאה
(ו) לתוך הכלי שבו (ז) מים פושרין (ח) וטהיה
כס מעל. אם על ידי זה (ט) תחזור טאליה
להיות ככל שאר ריאות ודאי בידי שמים היא
וכשרה. ואם עדיין נשאר בה קצת ציטוק
טריפה (י) והריאה נפולט ערשם (שמיטה).

ד הא דתליין בראינו שנרתעת בידי
שמים להתיר בבדיקה. דוקא ששחטה יום
או כמה ימים אחר זה. אבל שחטה לשעה
קלה אחר שהופחדה (יא) אין סומכין על
הבדיקה. וע"פ אם נרמס בידי שמים. ואחר יום או כמה
ימים נרמס נס על ידי אדם ושחטה מיד ונמלה נמקה (יב) אין
לסמוך להקל בבדיקה.

ה צמקה דאיירינן בה. היינו כשצמקה
כל הריאה או רובה. אבל אם מקצתה כך
בשרה בלא בדיקה ואין טעם להחלקל יתר. ואם
אונא או אומא שלימה צמקה. אע"ג דשאר
ריאה לא צמקה טריפה (יג) דהות לית חסרה

דחומר דקדוקי כלים ונתינת קריס בקיץ כל דמי פשה נצנץ זה ודאי. שנשאלו חמים פושרין כל
חמלים. הא אם נותנין בכלים אחרים או שלא נתן קריס בקיץ יש לחוש להם שיחממו בקיץ יוחר
מדי או יקרדו בחורף וילאו עגור פושרין ודוקא מן הכסם הא אם נתן דפתו שיסיו פושרין תמיד
ומלאן כן לא קפדין חמל. (ז) מים פושרין. ופסוס הוא דאם בזה הריאה חמים חמים או חמים
קריס זמן מה ופדיין לא נצדקה פושרין לא מהני שוב בדיקה. (ח) וטהיה שם מעליש ואלו דוקא
בזהל פי הקנה לחון חלל אפילו אם בלו חמים לתוכה אינו מוסיף. (ט) תחזור טאליה. ולרין דוקא
שחמור מאליה ולא עיי תשמוש ידים משליח אם נמקה רק אונא שלימה מעליש לא תשמוש דוקא
ולא שריח מעליש. (י) והריאה נפולט טריש. כיון שנשרה מעליש אין לה חקיה. (יא) אין
סומכין על הבדיקה. ומעט דאין קנאל שזנזן מועט כזה נמקה הריאה ומספנדל דנושנת היא
והרל ספיקא דליכא לתלות שהיא בידי שמים ואין סומכין על הבדיקה. (יב) אין לסמוך. ולא
אמרינן מפתח לאו לשעה קלה נלמקה כל מנצר בידי שמים כדאמרינן בזהל י"א ותתכשר
בבדיקה. דאין לסמוך להקל עיי סבר זו טעם דלמותר איכא למיחוש וטחוס יעיד שהנצל מי
נפשיים מחלקל כתב עד לאין מרעא (תיבס). (יג) דהרל חסר אונא. וכיון דאונא שלימה
נמקה אם היא כך נמייה אינה יכולה להיקר על הלז כלאוי וסוי כחמר אונא וסריה.

א אם נחננת בני אדם כגון
ששחט אחת נפניה והפחיתה או
שיקה בה את הכלל או דרפה אדם
לרשע נוקין ויראה שתפול וכן אם
הופחדה עיי אדם בללל רחמה ואין
בזה לה כגון שירה בקנה טריפה
הנשמיש בקול גדול ולא רחמה נמי
יאל וכדומה זה הכלל כל שיש תפיס
יד האדם כגורס שהוא הרל כבידי
אדם. (ג) טריפה. דנזירת הנוכל
היא. דכתיב ומוראכם ותתכם יהיה
על כל בית הארץ. ועיי, אדם אינו
מתרפאות ולא הדרי נריא (תביס).
(ג) ואם בידי שמים. כגון שחמה
מקול רעם. או רחמה זקיק וכיואל
בזה כשרה ואינה לריכה בדיקה דקיס
להו לרען דכל שאל בידי שמים
הדרי נריא. (ד) ורמזו בה שבהלם.
דאי לאו הכי איך נתלה נשמיש ק"ל
רעם כמעט אין לך נהמה שלא
שמע קול רעם ולכן לרין להיות
דוקא שרמזו בה שבהלם. (ה) ולא
רמזו סיבה אחרת. אע"ג דיש לחוש
נמי שאל איכע לה עיי אדם בלל
רחות נמי הואיל והגלים כדבר
סומכין בבדיקה כיון דרמזו נחוש
דנחמנה בידי שמים ולא רמזו
דנחמנה בידי אדם. (ו) לתוך כל.
בגורל ופוסקים הורטו נצנץ הכלים
וז"ל ומושיבין הריאה נצנץ מעליש
אם היה זמן הקור מושיבין אותה
חמים פושרין בכלי שאין חמים
מתמלין מננו ונזנלים כדי שלא
ילגנו בזהל. ואם היה זמן החום
מושיבין אותה חמים לזננים לכלי
שחמים מתמלין מננו כדי שישאלו
קריס עכ"ל. וכי התניש ורל דלא

הלכה למעשה

אונא. (ועיין בזכירת ה"ק חות י"ג) ורוב האונא או רוב האונא (יד) כולו. ונ"מ מהני לה בדיקה.

ו וביצד בודקין אותה מכניסין בפושרי וממרם בה. גם נותנין פושרין לפוך הקנה ופופך ואם לאו טריפה. ונא מהני בה (ט) שתשרה מערע' (ח) ואין חילוק בראייתו שהפחדה בידי אדם או ביד שמים (ש"מ"ח).

סימן כה. דיני מראות פסולות ובו ו מעיפים:

א הריאה נפסדת בחמש מראות (ה) חשילו כמשהו פסולה. וסימנך דים כ"ב"ב"ל ר"ם "דיי" "מוריקא" "שפוסא" "כשדא" "גילה" "לונן" גילס. והשמ"ה נתן סימן אל תאכלו ממנו. מבשל" ר"ם "מוריקא" "כשדא" "שחור" "לנן".

ב מוריקא הוא מין כרכום שצבעו נוטה לירוק הנקרא געיל בין שהוא ירוק בחלמון ביצה או כשעוה. או כחצונג או חכה. או כעין הירקס פנים של חולי שקורין געיל זכ"ס (ג) או ככשותא שקורין האפיון. זה הכלל כל הטעם למראה ירוק נע"ל (ה) יש לאסור.

ג בשרא. ים נשר שנוטה לאורם (ד) וים נשר שנוטה לירוק נע"ל: (ה) וצריך להבחין שלא יהיה המראה נוטה לשום מין בשר. ואם נמשמש דומה לבשר (ו) ים אושרין (ז) וים מחדין. וכשעם הדחק יעשה ש"מ.

(ג) או ככשותא. הפריח הציב נשם ונפרשים כמה פרושים מהו לשון כשותא וכן נמצא. ותנ"ש העלה עפ"י דעת רוב פוסקים שכשותא דהכל חיינו מה שקורין האפיון ונותנין לתוך השכר ואם הוא חצי נוסה לירוק געיל. (ג) ים לאסור. כי חיל לעמוד על כמה מינים שחששו חז"ל וכולם ירוק געיל. (ד) וים נשר. והיינו נכנסה היותה שמינה על נצחיה כחושא הנראה והנשר שגליה נוסה לירוק געיל. (ה) ולריך להנצין. והואיל דאמרו רבנן קחם ככשדא טריפי לריך פחוש לכל מראה נשר (ש"מ"ח) כי נצי"א חצי"פ שמראה אורם היא ממראות הכשרות וי"מ לריך להנצין אם אין ארמימות זה נוסה למין מראה נשר חי קודם שנתגל וכן אם הי' במראה וויינקס"על שנגמרו בשולם אז בכלל מראה נשר היא ולכן אין להבסיר ממראות ארמימות כיא עי"פ צורך צקי בדיקוק היסוד עכ"ל. (ו) ים אושרין. זה דעת סו"מ נשם הרז"ה וכן דעת הפריש שלא נשעת הדחק. (ז) וים מחירין. הפריש כתב בצוהמה אם היא קשה נמשמשו כעין עכ"ל וימצא כיון דליכא חלוקי ריעות צוה קחם צורך יעשה ש"מ. וכל דכל זה מיידי דוקא נמשמשו למוד הים דומה לבשר אבל לא נמצאה דאי גם נמצאה הים דומה לבשר כגון שהיה אורם אפי" רק קלת ומשמשו ככשדא צום י"ל דהכל מוריס

(יד) ככולו. כדקיי"ל בכל המורה רובו ככולו ואפי" אם נשאר נשאר וינעוט כסיד לא מהני כיון דמחלה לא נצלת כך קטנה. (יז) ואם לאו טריפה. והכל לא מהני לקרוב הקרום שמה יונא זה מוגלל או ישים רוק נמוקם הקרע כדנצי"ל גני אטום דהתם צעין רק ש"מ"ה חיות נמוקם אטום אבל הכל צעין שמה מוגלל יולאח צחייה ותוכל להניף על הלז וכיון שלח יולאח עיי הפושרין ועיי המשמשו ביד גם צחייה לא היתה מוכנת ללחץ וצטלה ממלכתה והו"ל כמקרון אונא וטריפה. (יז) שתשרה מעט לעת. וכיון דעדיין לא שלח הקלקול כיב כיא באונא אחת אם חישא דהעדר לאחלח הו"ל למחדר. (יז) ואין חילוק. דאפי" אם חישא לה ציי אדם אי חזינן דהדרי כשרה משום דלא חתקנן: יותר וצחייה נמי הדרי צריא משא"כ היכא דלמקה כולה כמזו הפוסקים אי ידעין שהיא בידי אדם אפי" הדרי צריא לא מהני (תנ"ש וס"מ"ח).

א אפי" נמשחו. דק"ל לחז"ל דכל שנגלה צעורה מראה זו ככר נחלקל העור ועמידה נקבז ומשעם זה אפי" רק משחו נשחנה למראה זו הו"ל כקבז משחו וטריפה (תנ"ש). ומהו לשון כשותא וכן נמצא. ותנ"ש העלה עפ"י דעת רוב פוסקים שכשותא דהכל חיינו מה שקורין האפיון ונותנין לתוך השכר ואם הוא חצי נוסה לירוק געיל. (ג) ים לאסור. כי חיל לעמוד על כמה מינים שחששו חז"ל וכולם ירוק געיל. (ד) וים נשר. והיינו נכנסה היותה שמינה על נצחיה כחושא הנראה והנשר שגליה נוסה לירוק געיל. (ה) ולריך להנצין. והואיל דאמרו רבנן קחם ככשדא טריפי לריך פחוש לכל מראה נשר (ש"מ"ח) כי נצי"א חצי"פ שמראה אורם היא ממראות הכשרות וי"מ לריך להנצין אם אין ארמימות זה נוסה למין מראה נשר חי קודם שנתגל וכן אם הי' במראה וויינקס"על שנגמרו בשולם אז בכלל מראה נשר היא ולכן אין להבסיר ממראות ארמימות כיא עי"פ צורך צקי בדיקוק היסוד עכ"ל. (ו) ים אושרין. זה דעת סו"מ נשם הרז"ה וכן דעת הפריש שלא נשעת הדחק. (ז) וים מחירין. הפריש כתב בצוהמה אם היא קשה נמשמשו כעין עכ"ל וימצא כיון דליכא חלוקי ריעות צוה קחם צורך יעשה ש"מ. וכל דכל זה מיידי דוקא נמשמשו למוד הים דומה לבשר אבל לא נמצאה דאי גם נמצאה הים דומה לבשר כגון שהיה אורם אפי" רק קלת ומשמשו ככשדא צום י"ל דהכל מוריס

זבחי תמים

מה נע" ב"ה נבחר דין מלאות פסולות. כתב צנ"א ים שכתבו ארבעה סעודים להרגיז בפנים אם ים אחת מראה צריחה. (ה) אותו המקום הוא קר. (ג) אותו המקום הוא חיו חלק כשאר ריחה אלא וחסדך. (ג) אותו המקום הוא משינה וקשה קלת משאר נשר סריחה. (ד) על הכרוב מלא אותו מקום הריחה כשח ויתר משאר נשר סריחה. ותו ליחסר צעת הכנכה ידו לצדוק שיבין דעמו לזה. אבל מ"מ אין למקד ע"ג. ובמקושה שסגין להוליא הריחה עומד בפניהם ולעין אחר היראות כמו שכתב צנ"א ים כלל א"ל אין לו למקד על שלח סריג

שהיא עריפה כיון דליכא דמתי.
(ח) כדיו ממש. פי' לא כעליונו שז'
דיו רק כמחממה שנשולי הכלי ששם
שחור מאוד. וכי תצנע היות שאין
לנו צקלין האיד שמורית דיו שלהם
דחז"ל נתנו סימן נמרזה פקולה
אם היא שחור כדיו עריפה ויש רמה
שינויים נמרזיהו ולכן נרפיע ככ
שאינו שחור כופת לא מקרי שחור
כדיו דמראה זפת כולם שוים. ואם
מעמיד זפת גליו ורואה להדיא
שעדיין לא הגיע לשחוריותו יש
להקל נרפיע ונדליכא הפי' יחמיר
יומר (תצנע). (ס) ש' שפירשו כלונג' נולת
אחר צבולו. דקודם צבולו אינו כיצ
זעורית (ש"ך). (י) ויש שפירשו.
כקרום הקשה דצילה זת דעת הצ"ח.
והפרי' כי כקרום צילה ותצנע כי
לדידן אין כיצ ומעמח דגמי יש
להעריך כל אשר יבן צו. (יא) יש
מעריפין. דעת הס"ז דאפי' לא נכנס
המראה מוך הקרומים ככל רק מרדיו
למעלה כך עריפה ורפיע מלל

הוזכר בגמי ופוקים טיקלף העור ויראה אם
למעלה סופו לנקוב צי הקרומים וכי' אם המראה
מכשירין. הפרי' חלק עליו וכתב כיון שנניקב כגון
כיש מראה דקיל מיניה שרי הרמה והרצ"ד לא מעריפי' נמרזה כיצ
ונקב כיצ נמרזה עריפה עכ"ל והסכים אליו נרפיע צנעין שהיה המראה צני
והאריך שם וסיים מנחר שלא נמלא דין זה נפוקים קדמונים להדיא ולא רליו נהגין לקרוב
הקרום עליון לצדוק נמחון וכל"ה אין לנו צקלין היעב נמרזה סקרום המחון ולכן אין
להעריך כיצ לצדוק גדול ונרפיע היעב. וכלל לורך גדול אף אם המראה רק על לך מוך של קרום
העליון יש להעריך (תצנע). וסמך צדוק לא יכסיר בשום אופן צלל שיח. (יג) יש לאסור. דכיון
יכנס נלקה עתידה להפוך לאסורה ואפי' נרפיע ונפחת הדחק עריפה (שמית). כי הצ"ח וי"ג
ידעא לי שאין לשום חכם להורות נמרזות הריאה צלילה לפי שלאור הגר אינו יכול להצנין

צין מראה כשר למראה האסור. א ככחמל. יש שקורין אותו לז"ר ויש שקורין אותו אינד"ך והאי מראה לז"ר לאו דוקא

זבחי תמים

אחד מן העינויים חלו צמים. ואם נשעת צדיקת פנים הרביע צמימנים חלו. ונחשכל ולא צדק
אחר זה לראות אם יש שם חיות מראה. יש להחמיר ולהעריך. ודוק צמית. חלל אם נאצדה
הריאה צמית קודם שהפסיק לצדוק חמך המראה יש להקל. דכיון שרוב הפוסקים השמיטו צמימנים
חלו חמלל דלויס צמימנים מוצהקים כיצ. וא"כ איכא סימ ספק שחל אין בלון מראה חמלל.
וחת"ל יש בלון שחל מראה כשרה היתה עכ"ל.

אם נחלל מראה שחורה קודם נפיתה. ואחר שנפחה נהפך מראה השחורות לאדם יש
להקל נרפיע. חלל אם אינו שחור קודם נפיתה כדיו ממש או כופת. ואחר הנפיתה נהפך לאדם
יש להעריך אף שאין הפ"ו רק נשים לורך קלת. ואם יש מכה דחפן כנגדה יש להעריך צכל
פנין עכ"ל.

ואם נפחו להריאה יותר מדרך המפסיד ונחלל צה מראה לכן מנמרזות המזכרים יש לה בשר.
שחל חלין לאדם שחל חיותה נפחה כדרכה לא הים צה מראה זו. לפי שצמימנים לא היתה ונפחה
כ"כ והיה מרדיוה כמראה כל ריחית שדרכה להיות לנפן.

ד שחור בקורט דיו אפילו משהו
מריפה. ואין להחמיר כי אם כשהוא שחור
(ח) כדיו ממש. רק דאין לנו צקלין האיד שמורית דיו
שלהם. וכן נרפיע כל שאינו שחור כופת לא מקרי שחור כדיו
וכשרה. (ועיין בנ"ח חות מ"ה).

ה לבן. אם לבינה בלובן ביצה אפילו

בכיש מריפה (ט) יש שפירשו כגון צילה אחר צבולה
(י) ויש שפירשו כקרום הקשה דצילה ולדודן אין כיצ ולכן כ
הנטה לנפן יש להעריך. נמלא מראה פקולה המה ארבעה. וסיי
ארבעה חות חוקין.

ו אם מראות האסורה רק בקרום העליון
והתחתון כמראה הראוי לה (יב) יש מרפיע.
(יג) ויש מכשירין. לכן בהפ"ם או לצורך גדול
יש להכשיר בכדי. חלל אם אין החמון כמראה סלקן
נמרזה כשרה (יג) יש לאסור חלל נרפיע.

סימן בו. דין מראות כשירות ובו וי
סעיפים:

א אם מראה הריאה אינה שחורה
כדיו ממש. אלא (ב) ככחמל. וחלל נרפיע נרפיע.

הוזכר בגמי ופוקים טיקלף העור ויראה אם
למעלה סופו לנקוב צי הקרומים וכי' אם המראה
מכשירין. הפרי' חלק עליו וכתב כיון שנניקב כגון
כיש מראה דקיל מיניה שרי הרמה והרצ"ד לא מעריפי' נמרזה כיצ
ונקב כיצ נמרזה עריפה עכ"ל והסכים אליו נרפיע צנעין שהיה המראה צני
והאריך שם וסיים מנחר שלא נמלא דין זה נפוקים קדמונים להדיא ולא רליו נהגין לקרוב
הקרום עליון לצדוק נמחון וכל"ה אין לנו צקלין היעב נמרזה סקרום המחון ולכן אין
להעריך כיצ לצדוק גדול ונרפיע היעב. וכלל לורך גדול אף אם המראה רק על לך מוך של קרום
העליון יש להעריך (תצנע). וסמך צדוק לא יכסיר בשום אופן צלל שיח. (יג) יש לאסור. דכיון
יכנס נלקה עתידה להפוך לאסורה ואפי' נרפיע ונפחת הדחק עריפה (שמית). כי הצ"ח וי"ג
ידעא לי שאין לשום חכם להורות נמרזות הריאה צלילה לפי שלאור הגר אינו יכול להצנין

צין מראה כשר למראה האסור. א ככחמל. יש שקורין אותו לז"ר ויש שקורין אותו אינד"ך והאי מראה לז"ר לאו דוקא

יש לחוש להחמיר כשיל ופי' (יא) טריפה. כן דעת רבינו אפרים והרמ"א פסק כוותי' דכתב וסכי' כהנא. וזכ"ל ודליל הנילו דעת הרמ"ק ורש"י והרמזנים דכולם פירשו דמראה ארומה כשרה בכל גוונא אפי' אם יש מכה בדופן כנגדה. והחז"ן האריך בפלפול והעלה לפסק הלכה כרבינו אפרים להחמיר בנוכה בדופן כנגדה וכוונ'ם נפנים. ולכן כשים ארמונות צריח לריק לנדוק בדופן כנגדה ואם לא נדקו יש להכשיר דיעבד ללא מחזיקין ריעותא כיון דכמה פוסקים מכשירי' בכל גוונא. (יג) כשר. כתב ה"י אשילו לרבינו אפרים דמחמיר כשים מכה בדופן כנגדה תימ מודה בלא חסר הנפיתה חזרה למראה ריאה שהיא כשרה לאסוקי מדעת הר"ן שכתב שאפי' חזרה למראה ריאה לא מהני וכן הש"ג עליו הש"ך. (יד) חין להקל בלא דהפית. ואפי' לרבינו אפרים י"ל להכשיר נכה' כיון דקיי"ל דכל מילי דריאה כשהיא נפוחה משערין תימ חין להקל בלא דהפ"מ הוחיל דעת מהר"ן והב"ח ודע"ה ס"ל דאפי' חזרה למראה הריאה טריפה אלא שהאחרונים חלקו עליהם ודי לנו להקל בנידון דידן דהפ"מ. (טז) נגד מכה בדופן. וזה אפי' ליכא מכה בדופן רק שנוגע שהוכחה בדופן כנגד ארומה יש להטריף דמסתברא שמהו בלא ארמונות הריאה ופשוט הוא דלא חזרה למראה הריאה אחר הנפיתה דכשיה דלא נגע ממכה בדופן כנגדה. (טז) יעשה ש"ס. כיון דדעת מהר"ן אפי' מראה כשרה גרידח בלא מכה בדופן כנגדה. ס"ל דלריכה ליצון קתא אלא דאחרונים חלקו עליו עכ"פ אם יש מכה בדופן כנגד אחר משאר מראות חין להכשיר בלא ש"ס וכן המחמיר צ"ח בחין הפ"ו. (יז) ויערכו זה בידים. כדי שתפלה היטב נפיתה וגם חולי יש איה לימה תחת השור שזה עושה המראה. (יח) כשרה. ואפי' אם אח"כ כשנחה נפיתתה חזרה למראה האסורה וכל זמן שהיא נפוחה חין זה מראה האסור כשרה דכל מילי דריאה כשהיא נפוחה משערין דנחיים נפוחה חריאה שלה. (יח) כ"ש שהיא טריפה. דאם להקל משערין כמו שהיא נפוחה כ"ש לחומרא (שמי' וחז"ל). ויעין לעיל בסי' ל' כלל ז'.

א מחמתו. כתב החז"ן בסי' ל"א עקיף כי וז"ל עיקר דא מילחא מנה שכתב הר"ן הונא

זבחיתמים

אם כן מי יסלק עליהם דאשילו להחמיר צלי ראיה בצורה מהש"ס ואין להחמיר בזה כלל עכ"ל.

ובכח ולענין תרחי' לריעות' אם יש מראה הוחמיר ועליה ריעות'. כיון שרש"י כתב בזה"ל דבהכי לא הוי לקוחא אם כן צמקוס הפ"ח יש להחמיר. ובפרט שדבר זה להחמיר בחרת' לריעות' חין לו שורש בגמרא. רק מצובה וסריכא תלוי' היזאל מנחה. ומהו למדו המדקקים בכל מקום שיש צ' לריעות' יש להטריף. ומראה הוחמיר לא הוי לקוחא. אכן במראה ארומה כיון דבהדיא בגמרא נמשע דלקי קתא מראה הדרי צרי'. א"כ יש להחמיר בתרחי' לריעות' עכ"ל. וז"ל מ"מ ס"ח שדק לא יכשיר בלא ש"ס אשילו בשאר מראות אם יש דיעות' צלילה. או שטווחת על ריעות' אחרת כיון דהחז"ן מודיק מנחה צ' לריעותא.

בא צרי' כ"ז עקיף כי נחבאר אם יש מראה פקולה על המצה שצריך להחיל המונחל לבחון הקריעות. אם חין המראה בקריעות. כתב בבית אפרים אם היה שם מראה פקולה על

ה היה בריאה ארמונית אשילו בב"ש ויש מכה בדופן כנגדה (יא) טריפה. ואם נפחתה להריאה וחזרה למראה הריאה (יב) בשרה. ואם לא חזרה למראה הריאה. רק למראה אחד מהמראות המותרות (יג) אין להקל כי אם בהפ"מ. ודוקא ארומה (יד) נגד מכה שכתבן הכל אם גם לכתולה נגד מכה שכתבן חזרה ארומה כי אם אחד משאר המראות המותרות. יש להכשיר אשילו בלא הפ"מ (טז) וספס כוונת (טז) יעשה ש"ס.

י כל אלו מראות האסורות הנפחת בסי' י"ה אין עושין בהם מעשה עד שינפחי' הריאה (טז) ויטרו בו בידים. ואם אחר הנפיתה חזרה למראה ריאה (יח) כשרה. ופשוט הוא דאם חין בריאה שם מראה וחזיר מקרה שכתב. או שיש זה מראה המותר ונפחה חזרה למראה האסור (יח) כ"ש שהיא טריפה.

סימן כז. דין המראות מחמת דבר אחר ובו ה' סעיפים:

א אין מראות האסורות פוסלות אלא כשהשינוי בעור (א) מחמתו. אבל אם יש

דהפ"מ הוחיל דעת מהר"ן והב"ח ודע"ה ס"ל דאפי' חזרה למראה הריאה טריפה אלא שהאחרונים חלקו עליהם ודי לנו להקל בנידון דידן דהפ"מ. (טז) נגד מכה בדופן. וזה אפי' ליכא מכה בדופן רק שנוגע שהוכחה בדופן כנגד ארומה יש להטריף דמסתברא שמהו בלא ארמונות הריאה ופשוט הוא דלא חזרה למראה הריאה אחר הנפיתה דכשיה דלא נגע ממכה בדופן כנגדה. (טז) יעשה ש"ס. כיון דדעת מהר"ן אפי' מראה כשרה גרידח בלא מכה בדופן כנגדה. ס"ל דלריכה ליצון קתא אלא דאחרונים חלקו עליו עכ"פ אם יש מכה בדופן כנגד אחר משאר מראות חין להכשיר בלא ש"ס וכן המחמיר צ"ח בחין הפ"ו. (יז) ויערכו זה בידים. כדי שתפלה היטב נפיתה וגם חולי יש איה לימה תחת השור שזה עושה המראה. (יח) כשרה. ואפי' אם אח"כ כשנחה נפיתתה חזרה למראה האסורה וכל זמן שהיא נפוחה חין זה מראה האסור כשרה דכל מילי דריאה כשהיא נפוחה משערין דנחיים נפוחה חריאה שלה. (יח) כ"ש שהיא טריפה. דאם להקל משערין כמו שהיא נפוחה כ"ש לחומרא (שמי' וחז"ל). ויעין לעיל בסי' ל' כלל ז'.

א מחמתו. כתב החז"ן בסי' ל"א עקיף כי וז"ל עיקר דא מילחא מנה שכתב הר"ן הונא

הלכה למעשה

מראה אסורה על גבי הבועה או חללה (א).
(ב) או שמוגלת תחת המראה או (ג) שער שחור. יש לפתוח ולהוציא המוגלת מהבועה או מתחת המראה או השער אם חזרו הקרומים למראה ריאה. מזה נראה שמראה המוגלת או השיער היה נראה כך (ד) דרך הקרומים. ובקרומים אין ריעותא כשרה. אבל אם אח"כ לא הלכה המראה (ה) יש להטריף. ואם לא נזק כחבר יש לאסור (טו"ח) (ועיין ב"מ אות כ"ח).

ב אם היה ניכר מבחוץ קודם נפיהה ולאחר נפיהה שמראה זו מראה מוגלת הוא ולא מראה העור. וכשהוציא המוגלת לא היה שום מראה בעור (ו) אין צריך בדיקת נפיהה יותר. אבל אם קודם נפיהה לא היה לה מראה. חייב מקרה שנפיהה והיה בה מראה פקולה (ז) לא מהני לה בדיקת המכסה.

ג כל זה אם היה מראה פסולה על הבועה. אבל אם היה מראה כשרה על הבועה או ע"ג השינרא. ולא הלכה המראה אחר שהוציא המוגלת יש להבשיר ולא מקרי ב ריעותא. ואם חזר המראה והבועה אחת היא ומחמת המוגלת נאם לא מראה הכשרה והדרי בריא.

המוגלת נשחנה העור אימא שמחמת המוגלת נתקלקלה ועמידתה לנקוב ואחר כך נפסול ע"פ ראיות נדרות והעלה לפסק הלכה כפירוש השני וכמש' פנימ'. (ב) או שמוגלת תחת המראה. כגון שהיה מראה פקולה על המורקא נמי דינא הכי כמו. עי' הבועה (ב"ח). (ג) שער שחור. ולפעמים בלע הבועה שער ונכנס בריאה דרך הסמפון עד לתקרומים ומזה נא אותו המראה ואף שהוא שחור כדיו כשר (ד"מ) אלא שלריך בדיקה. (ד) דרך הקרומים. ואפי' אין מראה המוגלת או השיער כמראה שהיה בקרומים כגון שזה שחור וזה לבן מ"מ הואיל ואנו רואין שאין עכשו מראה בקרום אמרינן שזה היחא מראות המוגלת או השיער דרך הקרומים ובקרומים אין ריעותא וכשרה. (ה) יש להטריף. דהא חזינן דלקוח הקרומים הוא ועמידה לנקוב. (ו) אי' בדיקת נפיהה יותר. ואפי' דאס פתח הבועה והואיל המוגלת היא לנפחם ולראות אם עברה המראה ויש לחוש שמה אם נפחמה היה זה המראה זו מ"מ כיון דמקמי הכי היה זה המראה קודם הנפיהה ולאחר הנפיהה ועכשו כשהואיל המוגלת הלכה לה גם המראה תלוי לנזק דלאו מראות האור הוי כ"א מהמוגלת וכשרה. (ז) לא מהני לה בדיקה. דהא לריך לנפח אח"כ לראות

בז"י שאין מראות הללו פוסקת אלא כשהשינוי צבור ומחמתו ולא מחמת המוגלת שנחטכו עכ"ל. הנה נלשון זה קובל צ" פירושים פירוש אחר דוקא אם המראה הוא כשהשינוי צבור מחמת מכה שנחטך העורות אז היא סרפה אצל אם נשחנה העור מחמת המוגלת דהיינו שהמוגלת הולידה מראה צבור ואפי' אם יולדו המוגלת לא ישחנה ממראה שהולידה זה אין מראה זו פוסקת הואיל ואין זה כ"א משבב המוגלת ולא שלקחה העור. פ"י אחר דהיק דוקא שהמראה העור נשחנה ומראה זו הנראית מראה עור עגמה ואז הוי לקוחה אצל אם שינוי המראה שרואין צבור היה מראה המוגלת שנראית כך דרך העור ואז מולידה המוגלת אין שינוי מראה צבור והכי היה כמראה שער ריאות כשרה. והנה דעת הב"י ונשמע כפי הראשון אצל בחי' ס"ק כי כחז וז"ל תמהני מוכח מאין יאל להקל כשנראה זו והדעת מתכחשת להיפך דכיון דנריאה שלמה אמרינן שינוי מראה לקוחה הוי כ"א בדיקה אם מוגלת שיהי קלח לקוחה בלחיה ומה נזק שיהי

זבחי תמים

הבועה וכשהואיל המוגלת הלכה המראה פקולה ועדיין יש שם מראה כשרה. כגון שהיה שם מראה שחור כדיו ואחר שהואיל המוגלת נשאר על הקרום מראה הכבד. אי לריח. או בריח. כשרה. העצם דמראה הפקולה שהיה לה מתחלה היה המראה דחזי לה צנועה או שמוגלת. וצבור עגמה אין קבוצה רק מראה כשרה. וצ" לריעותא לא הוי שאם אחרים שהמוגלת הולידה המראה כשרה צבור ואין צדק כלום שאם הבועה תחמא שז שחור מראיתה. אצל אם אחר היחא המוגלת נשאר קבוצה בקרום מראה לדומה. או אם נמא מתחלה מראה לדומה ומוגלת תחתיה אין המראה הולכת מהקרומים כלל. יש להטריף לפי שהבועה שחתה המראה הרי היא כמכה בדופן עד מראה לדומה שצדקו הריאה שצדקו צמ"י כ"י ס"ה שריפה (ועיין ב"מ אות ס"ח).

הלכה למעשה

פערט (ז): דוקא. (ח) ויש מקומות ומקלין יוסר. והייט דוקא
אם נמלא מחוב ומחט בכרם כנגד הכרמל אז היא עריפה. אבל אם
לא נמלא מחוב רק מינה על הפרט. וכ"ס אם לא נמלא בכרם
כלום ומשירין. ולכן מאחר דאינא חלוקי רישות וחלוקי מנהגים
דין זה איז לשום שוטה זהירות דין זה. ולדין לשאלו פי תחכם
איך שיהיה אם עלמו (ט) ואם לאו יעשה לירומל.

**ד צריך לבדוק בחצר הכבד (י) אם אין
בו נקב.** ואם ניקב החצר הכבד נקב מפולש
(יא) טריפה. (יב) וכל סמימא מהני לה. אפילו חלב טיף. אז
סרכא. או שאר קרום. ואם ניקב החצר הכבד במקום
דמשמשא ידי דמבחה בשרה. אבל אם יש שם
(יג) סימן בלשון שיש לחתום לנקב יסן טריפה.

**סימן כט. דין נגלד קרום הריאה. או
משמעת קול. ובו ג' סעיפים:**

**א הריאה יש לה ב' קרומים. ניקב זה
בלא זה בשר שחבירו מנין עליו. ולדין לה ג'.**
הריאה ולנפשה (א) ולבדוק במים פושטין אם אינו מנגף
(ב) כדי שידע צדורו שלא ניקב הכי. ניקבו שניהם נקב
משדו. אפילו זה שלא כנגד זה טריפה. ואפילו
אם קרום אחד נקוב בלשון או בלשון מנהג. והקרום השני נקוב
בלשון אחרס מקומא (ג) יש להעריך (שם"ח):

**ב נגלד (פ"ה מקלף עור הפליון) כולי או רובו
טריפה. (ו) וצריך בדיקה דוקא. נגלד פורחא**

יכולה הנקמה להתקיים מפני החמיונות שיש בלד ואם ניקב החל"ה אז בלא החמיונות ג"כ מן
הכבד אל הריאה וקופו ליגס הריאה וכ"ס אם יסתום הכבד את הנקב אז חקרה הכבד יותר
לריאה עד שסופה לייבש. וכן אלו נוהגין בין שניקב החל"ה ובין שסותם הכבד את הנקב טריפה.
(יב) וכל סמימא מהני לה. דכיון דאין הסריפות מלד עומה אלא מלד הכבד ססוף שחשכל הכבד
איכא כל דבר שסותם הנקב מהני לה (ש"ך). (יג) סימן. כיון אם נמלא צנינו כמו חופין לבנים
אז כנו חלב או שאר סימנים (הנחבאר בפי"ג) טריפה.

א ולבדוק במים פושטין ונדינא דגווי לא נעיי דביקה כלל וכמיש הש"ך בפי"ג ל"ו ס"ק כ"ז
אבל לדין דנהיגין בכרמא עיזרת פיי משמות ומיעוד לבדפס הריאה ולשום עליה דוק ואפ"כ
דמחזיקין האי סרכא לירר בעלמא אפ"ה מנדרים. מה דאפשר הי"ג לזכר פיי נפיה. ויזיב
פושטין והיינו לכחמלה מייא דביעבד אם לא נפחה כלל יש לחקל כיון דמוכח בגמ' דלא מחזיקין
ריעותא מקרום לקרום וכשר בלא דביקה. (ג) כדי שידע צדורו. דכל מה דאפשר לצדור
מנדרין ולא נסמוד האידנא על נקיותותיו לכיון שלא ניקבו שניהם והיינו לכחמלה אבל
דביעבד כשר וכמו שנחבאר בזה א' ובלגד שידוע בלשון עיניו ונחממות שקרום אחד שלם
(שמי"ח). (ג) יש להסריך. דעת הט"ז. הוא לחקל בכח"ס שיכל דאין הנקבים מרוח אחת אבל
הש"ך ננקים השניו דעיני הריאה היא לכלוא את הרוח בקרנא ואורחיתו דרוח למיעבד בין
הקרומים והרי טרחא ילא דרך נקב שנחמחון והולך בין הקרומים עד שיוכל דרך נקב שנעלין
ולכן היל כנקב מפולש ואפ"י הנקבים משני רווחות טריפה והסכים אליו נחמ"ס וכמיש נפנים.

זבחי תמים

דין גילה.

ג' בפי"ט ס"ז נחבאר אם נגלד כולי לדין דביקה דוקא. ונגלד פורחא לדין דביקה
לכה"ה וביעבד בכרה פ"ט. כחצ צנים אפרים אם עומקים שנגלד קרום עליון פורחא ואלא. משכ

הלכה למעשה:

(ד) יליך דריקה דוקא. ואם אירע
לזא דקוק סריסא אפי' דריענד
(ה) ודיענד שטעט. וכו' שטענדיג
זאזט יי' ודער ריענעלע מקרי ופיין
דריי תרתי לריענעלע. (ו) ינסע
תחלה כחור. כדי שיראה לאחר
הנפילה אם אין מופיל דריקה וכן
היך לזדקק זענענעלע אם אין נשנר
לעלע בעד העגלעלע דאז סריסא וליין
מועילע דריקה ורוב דוקאס אין
מזהים זאז (וועיין זענענעלע יי' זי.)
(ז) זענענעלע מופעל. דעסער ונשנר

פוסקים אינם חלוקי דיעות בשיעור מים פושרין חיץ שהיו. והתנאים העלה בדמיונות הדיוק אשר לאתו מתפה היל' פושרין לזכרי הכל והזכרים זהירים כשאין לפנייהם רק זוננים נוטלין הנאים לפניהם ושפיר דמי (ביא). (ח) יתחם הנקב. בחמיני לא דכוולי לה והנקב נסתם בקריבי לא דמערפי לה ותקשיין אותה כלכן וסותם הנקב ואם הוסיפו עפם אחת נמים חמים או קרים שוב אין מוציל לה בדיקת מים פושרין (שמיח). כי בנזיל חיל ויראה לי שאם לא נזרז ונתן מים זוננים ולא נזנץ אם אפשר לזדקק שנית עיי' נחיתת פושרין בזדק שנית ואינו מוסיף ואם אי אפשר לזדקק שנית כגון שנקבע הריאה או שחלצה יכול לסמוך על בדיקה זו שבדק בזוננים במקום הפקר. (ט) ואם לא יזנצלו המים כשרה. ואיני יתנצר נחות י"א דהאידנא אין לסמוך על בדיקותינו מיהו הכא כיון דנלשון המים נמשע דליל בדיקה אלא דאין לסמוךין ולכן יש להקל ולסמוך בזה אבדיקותינו ומשליכ' כנעיק' ג' דמדינא דנמי לריבה בדיקה אין לסמוך על בדיקותינו (תנ"ש). (י) טריפה. כי שמא יש נקב משהו ואינו מרביש נזא מים ועריפה מספק.

זבחי תמים

קרבא תלוי יראה לי שאס הסרבל עוצרת פ"י משמש ומיעד בנחת וזרק: ללא בצלץ דיש להכיר. הסעם דהא ק"ל קרבא תלויא לדעת רוב הפוסקים אפי' דירק לא צפי ותליין לה בנקיצת העלין. דלוי היתה קרבא זו ומקיצת צ' הקדושים היתה ומקרבת במקום אחר שהיה מטרפת בה (וכמו שנבאר צפ"י אות א') אלל דלוי שהיה אלא מנחת הקרב שבטליין והוי חול ריבוחא ובשרה פ"י דירק ומש פועל אלל אס אינה עוצרת פ"י מיעד יס להטריק עב"ל (אלל סתם מודק לא יבשר בלא ש"ס).

שם כתב אם נגדל קרום העליון מן הריאה בין חוזה לחינה יוש שם סרכא וחאונא לחונא
לחנה וחליון טריפה. ואין להחמיר בזה ב"ח כנגדל כל קרום העליון או רוצא. דמיון שפריכת
דיקה אם מנגנן והסרכא ועכבה הצדיות. אבל אם לא נגדל רק ונקטתה לצד שאל' בדיקה רק
לכחולה והחומר כשר בכה"ג כמחולא צווקום שנגדל סרכא לחנה וחליון. ואף כנגדל כולה או
רצום כתב יראה לי שאם הסרכא א' שוכנת פ"י. ויפוך ומשמש בנחת ודק אחר' צושפין ולא
צילין רע להפשיט. דהא ב' לריעות' אין כאל דסרכ' לחנה וחליון לאו ריעות' היא ואינה לריכה
שום בדיקה. והבדיקה תהיה מחמת שפיר ונגדל שער ונגדל בזה כיון שגברה הסרכ' פ"י ויפוך
יהלבה לה עכ"ל. (ופסוק נדק יעשה ש"ח דוקא בכה"ג. אבל כנגדל שורחא וסרכ' לחנה וחליון
ואלוא פ"י ויפוך כשרה לכל הדיעות פ"י בדיקות חים צושפין.

ג אם בעל שורחא ודק גלגלות כבוד וקוים הגבול. ויחלף עם חכה דרופן כחז גבית
אפרים שיש להכשיר קבל אם מנחם קעצר הללג נד הגבל ח"ב שחז ונקסר ואין עקק שצצית
אם הגבל עטרין כבוד השער. שדחילן הדברים שמונות השער כבל יש להצטרף. שאט חושפין
עקב גס קרם השני חלף אפרים יכיר. ויש להחזיר כשנחלף נד הדופן לפיין
גלגלות נדדו. ודעידד אם לא דק יש להכשיר. ולבחחלה דרף לחדל על זר עכ"ל

דין ויאה שמשמעת קול,

כך נביא ב"ט ט"ב תכנן ריח ששומע קול כשטפחין ואח"כ חזן מועיל לה זדיקה וטהרה. כח צ"ח ו"ל ירחא לי טאף במקחתא שאין מחב לצדק צריח ששומע קול. מ"ו אם יש ח"מ בדבר יכולין הם לפסוע לצדק אם כיכר הנקום ששומע קול. וקדר הצדיקה היא

הלכה למעשה

דאין אנו בקיאין בבדיקה (י"א) אין לסמוך בהא אבדיקותינו וטריפה. ואפילו אם יודעים המקום ששם הקול יוצא (י"ב) אין מועיל לה בדיקה (ועיין בז"ח אות כ"ד).

סימו ל. דין אם נמצאת הריאה נקובה ובו ד' סעיפים:

א אם נמצאת הריאה נקובה לאחר הבדיקה. ואין אנו יודעים אם היה קודם השחיטה וטריפה או שהיא אירע לה לאחר שחיטה וכשרה. **אם נמצאת הנקב במהום שיש רתלות בבודק.** כגון כחולת עליונה של ימין למעלה מהחרץ שהוא במזרח החם. ויורד הסתם שהכניס ידו ומשם נמקם הנקב (ה) תליין הנקב בו. אבל בשאר מקום הריאה לא תליין אלא"כ יורד הפנים שהעביר ידו ככה במקום הנקב (ז) או שהעביר שם במכין אפילו בלא כת. או שתלש שם בחזקה (ש"ח"ט) (ועיין בז"ח אות כ"ה).

ב וכל נקב שהוא (ג) פתוח. או שאדום מביב הנרב (ו) אין תולין בשום דבר. גם יש

(י"א) אין לסמוך. והספסם כתב האגודה והחכמים חסרו הנדריקה צמים חמים או לוננים משום דשניהם סומתין הנקב ואין אנו בקיאין נשפיר מ"ס פוסקין רק גני סרכות הניחא ע"י משמוש ומיעוד ומדינא כשרה רק שאנו מחמירין וזודקין נפוסרין ולחומרא יש לסמוך על דיקה מ"ס פוסקין (וכן כל כיוולא דזה) אבל שאר טריפות כפיקות היכא דמדינא לריך דיקה אין סומכין האדינא אצדקס דאין חזקין נקליין לנדרה ודלמא אם היה נופח כדלוי היה מצנצן. והעובר על זה מחליב טריפות לישראל עכ"ל. והחז"ט הסכים אליו והעניד לפסק הלכה כמ"ס פנינים. (י"ב) אין מועיל לה בדיקה. ואפי' אם השמימה קול פסם אחת ונפחמה אח"כ ואינה נשמעת קול מ"ס טריפה דאין לא נקליין נפיהה ואפשר אי הוי ידעי לנפחה ממש כדמעיקרא הוי נפקי קול (ש"ח"ט).

א תליין הנקב צו. ואף דלינו יורד ודאי שהוא עשה את הנקב מ"ס תליין מתוך שהמקום נר ולריך לדחוק ידו שם נקב נצנצנו משליב בשאר מקומות שאינו נר לריך שיועד הסנח שהעביר ידו ככה במקום הנקב. (ז) שהעביר שם נכסין. ובהפ"י או לזיך שנה או י"ס יש להקל אע"פ שאינו יורד צריכור שהיה ידו במקום הנקב ממש רק שיועד שהיה נשטח הזה חולה לומר שם כאן הייתה ידו ככה ולא עוד אלא אפי' הוליהה העכ"ס ומלאה נקובה במקום שדרכה לנשטח בחזקה או להעביר סכין שם אע"פ דלא צריי שהיה יד העכו"ס במקום הנקב ממש מ"ס תולין להקל ואומרים הנקב מוכיח על קידים לומר שכל אלה עשמה ידו (ש"ח"ט). (מ"י) סחם צודק יעשה ש"ח. (ג) פתוח. פ"י שיש חלל צנקב כעין נקב שיש צו חסרון. (ד) אין

זבחי תמים

כך יפס הריאה ומושיצין עלי' רוק או מ"ס פוסקין. אם יתכבד צידוע שהיא נקיזה וטריפה. ואם לאו יפטי' אחר כך הקרום העליון ואם כדלש שיש שם נקב צקחם התחתון יש לסמוך דזה לזורך גדול להחיר. אבל לריך שיהא צודק מומחה ובקי להיות מוכי' הנקב שנתחתון דרך קרום העליון. ובס' הפריד העליון עלי' נגיעה צקרום התחתון. ויזהר לעשות כן בפני ספס הסיר שהיה מצין שיהיה יולא דצר מחזקן עכ"ל.

ואם יש אחר ריעוחא על מקום שהריאה נשטעת קול. אפילו צידוע מחליזה מקום משמעת קול טריפה. ואף דמדינא היה לו להכשיר בזה"ל. כיון דהריעוחא אינו עומדת על מקום שמשמעת קול (כמו שנחבאר בסיון כ"ד פ"ד) מ"ס הכא טריפה. דלמריין כיון דליכא ריעוחא באותה ריאה מתחתא משמעת קול צקרום הריעוחא והוי צ' לריעוחא. עוד כתב יראה לי שאם נפחו הריאה בלשונתה ולא השמימה קול. ואח"כ אירע שנפחמה עניה והשמימה קול יש להחיר בכל מקום על ידי בדיקה. ואפ"ל אם נחזר לנפוח עוד פעם שלישית ולא יפסה עוד להשמימה קול שיש להחיר ע"י בדיקה עכ"ל.

דין ריאה ש:מצאת נקובה.

ג. בקיין ל' נחבאר אם נמצאת הריאה נקיזה אם נמצא הנקב במקום שיש לחלוח צצודק או נכסה עשה הנקב צלפרימים או צכסין תולין בדל"כ מ"די למחלי כתב הש"ח אפי' אם נמצא הנקב בצובה. או בשאר ריעוחא שאין לריך בדיקה מומחה. כגון ציתרה או צנצנשת וכוונתה. תליין בדל"כא מ"די למחלי. ולא אמריין דהוי צ' לריעוחא דהאי נקב לאו ריעוחא בל' כיון דתליין דאחר שחיטה נכסה. אבל אם נמצא במקום דלריך בדיקה. כגון במקום פרכל

לעין לבחילה (ה) נללות נד שוקם הנקב ודדה אם אין הנקב משוך קצת רק עגול אין תולין אותו ביד הטבת. זה הכלל דבר שפולה בו ליד לעין נקב אם אפשר להעשות (י) עיי' לומר הרבו. עוד יש סימנים בנקב. אם סביבו לבן וקשה. או שיצא ממנו בעין ליחה לבנה. אין תולין בשום דבר. זה הכלל כל שחלה (י) עין לקוחה אין לחלוט בשום דבר. ונקב שאחר שמיטה (ס) אין שמים שם לקוחה כלל (ש"ח).

ג היבא דתלין ביד הטבת אין צריך לנקוב במקום אחר ולראות אם הנקבים דומים זה לזה. ואם חירע שנקבו נקב אחר בריאה זו והענין נד נקב הסק ואל היו הנקבים (ט) דומים בריאיהם זה לזה. אם יש לחלוט (י) בזמן תולין השינוי הזה. אבל היבא דליכא מיד לחלוט בו השינוי (יא) יש להסמיר.

ד אם נמצאת הריאה נקובה. ואין בפנינו דבר לחלות בו. לא אמרינן להקיף. פירוש לעשות נקב אחר לראות אם הם דומים זה לזה כדי להכשיר על ידי (יב) דאנן השתא לא בקיאי בהקפה כלל (ש"ח).

הימן לא. דין אם נמצא מורנא בריאה ובו ה' סעיפים:

א אם נמצאת מורנא בריאה כ"י שמים הריאה נקובה על ידי סילתם שילא מענה כשרה. ושני סעיפים טעים אחד דוראי דלאחר שהיטה פירשה מן הריאה. כשהנישה שלפס חום העניני נחום הכהונה דהקפ למן נקבם חמיות. מעם אחר דבחייו הבהמה אי אפשר דתולעת לנקוב מהחם מרדום הריאה שגורחם פסיד בני הפסס (ה) ופעם הראשון עיקר (ס"ב). (ועיין בז"ס לז"י).

אחרת רק נחונה כמותה. אם שור שור אם שם שם. אבל נכנין אחר אין לחסור. (יג) דאנן השתא לא בקיאיין בהקפה כלל. נשך כתב דאם יש עוד קת' לך להחזיר יש למחוק גם האידנא ההקפה. אבל נחנים העלה דאין למחוק אפי' נכחיה להקפה כלל האידנא. וכן פסק שי"ס (ש"ח).

א ופעם ה' עיקר. ודע אי ליכא חולעת שניקבה מנחון וגלח לחור הריאה. וזה מור

ז ב ה י ת מ ים

חז"ל עוצרת כ"י מיעוד לו קאנך לו. וכן נמקום יבט או חטום. או קיטו וכדומה פרישה דהא לריך לבדוק נמקום היעיוות צמים שושרין ואי אפשר לבדוק דהא נקיבה היא. ואם חלל סקב הנמלל יש שם סקבא חטום. או נחלל הנקב בין אורח לאורח לנחיה נחיה וקרבא בקדרן חללה יש להחזיר. לנוד גדול (ש"ח) וקאנן שדק לא יכשיר בלא ש"ס. וכתב בגי' ויראה לי שם סקב. היא בין האריות למטה מעלין וקרבא עוצרת כ"י שמים ועינן יש להבדיל אף בלא לנוד גדול עכ"ל. (תוס' שדק יעשה ש"ס).

דין מורנא.

נך נמיינן ל"ה נמנאל דין מורנא והענינים פ"א. ומה דין זה ליכא חלקי דייכות בין

הלכה למעשה

ב ובמה יודע שנקב זה כל ידי תולעת.

העיקר כך הוא. אם יש נקב א' נקבים וחולע בתוך הנקב: בין שקלמו נפנים וקלמו בחת. בין כולו נפנים רק שליו עמק מהנקב כלל. בין כולו בחת (ב) רק שליו על פי הנקב (ג) כשרה. ואפ"ל אם נמצאו

שנמצא חסונה נפיה לחוכה וטלית לחת. לטעם א' אין להקל דים לחוש שפח נפיים יקנה דהא חזין דמנחין נאה לתוך הריאה. ועד כלל לא אמרין דפרים לאחר שמיטה כשהנפיה שפח החום מהריאה כי אם מה דפרים מן הפנים לחת.

אבל מה דמייקרה אחת מן החת אין ה' לעולם לא יקנה. מתיים מחמת רמיפת הריאה וכשרה. והנפיה העלה דטעם ה' עיקר ונמ"ש נפנים. (ב) רק שליו על פי הנקב ללד החת. אבל אם פיה חת הנקב ושליו לחת טריפה כמ"ש באות א'. (ג) כשרה מטעם דהא נראה שחולעת זה נאה מחת הריאה ומסתמא

זבחי תמים

הפוקקים והרש"ל פסק דוקא בשמאל החולע צחוק הנקב או על הנקב. ולר"ד לעולם דוקא החולע בכל נקב ונקב או עליו ולא דוקא מן הנקב. והר"ח הוסיף עוד דנפיק שיהא החולע מקצת נקב ונקבזה חת לנקב דהי גלו הכי אין תולין צמורה. ובה"ב בתצ דוקא אם החולע הוא למעלה עמוק לנקב. אבל אם מאלה החולעת יושב צמק חת הנקב אין תולין זו. דל"ן קצת לוחר שחולע נקב וחר. או שחולע אחר היה כחן והקל לו דמאל לן לחלוח צה. ומהרי"ם חולעין חולק על כל זה ומסיק להלכה אם נמצאו החולעים נפנים. בין נמצאו צחוק הנקבים או בחת על הריאה יש להכשיר ואין לר"ד לדקדק שיהיו החולעים דוקא על הנקב או עמוק לו ממש כי מ"י יוכל לנמסר צה. גם א' לר"ד לדקדק שיהא כל כך הרבה חולעים במקבר הנקבים עכ"ל. והורה אליו הש"ך בקימון ל"ו ס"ק ע"ו ובתצ וכן ראיתי בזהבין וטעמיהו כ"ן דבגמרא ובוסק"ס קמחא איתמר דמורחא אחר שמיטה פירשו ולא חלקו כלום. חלומ דסבירי לה להכשיר בכל גוונא שחולע המורחא. והר"ח ס"ק כ"ז העלה וז"ל ולפי עכ"ל נראה שאין לטמון כלל להקל בדעת המרס וטעם זה. ואפ"ל שחולע הש"ך שחולע טהגין כן. כבר שמעתי שמקומות מקומות יע. איבא דובחא דכ"ח מורי ואפשר כבר דקדק ומאלו רובם ככולם שיהיו מהריאה אחר צדיקת הנחה בחום ובמקומות אלו יש להקל (וכמ"ש בצצ"ח אות כ"ט). והביא שם כמה ראיות והעלה לפסק הלכה בשמ"ח אליבא דכ"ע כמ"ש נפנים.

בן קב"י ג"ח ס"ב: התנחל אפי' אם נמצאו רק קצת נקבים שיש בהם חולעים וקצת נקבים צלח חולעת כלל רק שהנקבים דיווח להנקבים שנמצאו בהם חולעים יש לחלוח שבהם אלו נכדו ע"י חולעים ונאצדו (כן הוא הכתוב השמ"ח) ע"ש. מאלתי בתצ בשם בודק מופתה ובקי וז"ל הבה יש צריחה ב' מיני מורחא. וכל אחד מהחולעים שחונה צמורה ומלל וקם הכולל מהחולעים צריחה קרה מורחא. וכל אחד יש לו שם צפ"ט. א' קוקיור. ב' קוקיור. ג' קוקחא. וכל אחד מהני חולעים יש לו נקום מיוחד צפ"ט משונים זה מזה ומקום של זה אינו דומה לשל זה. והשהא אם נחרמו שני נקבים צריחה אחד וכל אחד עמין אחר כבון שהנקבים אינם דומים זה לזה. אין ראוי להכשיר ב"ח שנמצאו החולעים צפ"ט השמי מייס. ואם נמצא מין אחד עריפה (וכן הוא מוצא בלשון השמ"ח שכתב צמחו רק שהנקבים דומות להנקבים שנמצאו בהם חולעים) ואם השומע אינו מנחין ואין יודע החלוק בין הנקבים ובין החולעים יעריף. דיש לחוש לחולעים אחרים היו ומחיים ילאו ונאצדו. אם לא נמצאו נפנים שני מיני חולעים. אז אפי' אם נמצאו רק מין אחד אלא בכל הנקבים דומים זה לזה צמחו ונכדו. אז אלא להחליט כל כך חולעים כמנחן הנקבים. והעיד שיהי שחט וצדק אלא לדקדק יסודי העולם ולר"ב פנמים הביא להראות אח כל מיני חולעים הללו וכל אחד קיה נשונה מחבירו צמחה ובחל"ל אם הנקבים היו משונים זה מזה. ואערו לו בני קמחא דשמאל עיקר. אשרין שזכית לבא על הדבר הזה להלל רבים מאיסקר ונאכל עריפות עכ"ל.

בן קב"י כתב צצ"ח אם לא נמצאו חולעים בכל הנקבים רק צוקחמן שכתבנו להחיר אם הם צדונין אחר יראה לי שאין להחיר אלא אם יש חולעים צמח נקבים. שהרי המורה ראה א' בחולעים אפי' תולין גם אחר הנקבים לנכדו ע"י חולעים. אבל אם לא נמצאו חולעים רק צמחי נקבים וב"ש נקב אחד יש להחמיר וצמח. אבל אם בכל הנקבים יש חולעים אלא שהם רחוקים או עמוקים מהחור. רק נקב אחד החולע מקצתו נקב או פיו צה לנקב. אז שליו על פי הנקב אם תולין שם שאר הנקבים צמחו ע"י החולעים. לאחר שחיה וכשר. וכן אם נמצאו נקבים

רק קצת נקבים שיש בהם תולעים. וקצת נקבים בלא תולעת כלל. רק שהנקבים דומות להנקבים שנמצאו בהם תולעים (ועיין מב'ם אות כ"ג) יש לתלות שגם אלו נעשו על ידי תולעים ונאבדו על ידי משמוש ידי דמבחי וכדומה ובשר. ואין לריבין שם בדיקת הדם.

ג אם נמצאו נקבים ואין רואין תולעים בתוכם. רק נמצאו חללים בין קטן ובין מופלג (ד) אין

זבחיתמים

ובחובם תולעים אלא שהם עמוקים מהחור. ובס על פי הריאה יש תולעים הרבה דומין לזותן שבהן הנקבים יש להחיר. וצמקום הפקד יש להקל על דרך שכתב צפנים ספיף ד'. אם לא נמצאו תולעים על הריאה כלל לא קמוך לנקבים ובס לא מופלג. ובס צורך הנקבים לא נראה רק ע"י החום יולא תולעת אחד או צ' מנקב אחד. אין להקל עד שיכלו ב' תולעים מנ' נקבים ע"י החם. ואז חולין לווד שכל הנקבים נחמת תולעים שפירשו אחד שחיטה. (צ"ח) שס כתב אם התולעים עמוקים מהחור ולא זזו ושם ע"י בדיקת החום יראה לי שאין להחיר אף אם צפנים צורך הנקבים הם רוחשין. וצמקומות שוכסירין צמאל תולעים על הריאה מנצחן לר"ך שהיה התולע רוחש עמוקם למקום.

ה כתב צ"ח צמקומות שנוי לזולא תולעים צריחה. ובדקו כמה פעמים ונאלו שיכלו תולעים ורחשו עין הנקבם. אם אח"כ נמצאו תולעים צמקם על הריאה. וידוע שמלאיתן כיוו המלאים הראשונים ויש נקבים צריחה כשהם בלא בדיקה שחולין בינוי שהן הן התולעים הראשונים להיות צריחה ולא פירשו אלא לאחר שחיטה. וכתב ויראה לי שאף צמקומות אלו אין להקל אלא אם מוצא התולע חי ויכול לרחש אצל נמצא מת אין להקל. ומצד הצדדים כשמואלים תולע שאין יכול לרחש. ומחמתים את התולע צה"ל מיהא ואם יש צד רוח חיים הוא מתחיל לרחש. וכן אם אחר הנפיתה היעב התולעים רוחשים ונמצאים ויולאים ונקבים על פי הריאה ויחיר. ולפיכך אם נמצאו תולעים והם עמוקים מהחור יש לכתוב לנפית הריאה היעב שחא ע"י נפיתה ירחשו ונכס ותהיה נוחתה.

ו צמקומות שנוי שם לזולא תולעים צריחה יש להם לכתוב צדוק תיכף קמוך לשחיטה כדי לפרש מאליקור שחא ינאלו נקבים ובהם תולעים יש להם לאקור. שהדבר מוכיח שחמייס פירשו ויטקו כיון שלא היו שהות בין שחיטה לבדיקה שניקבו הקרויים. (צ"ח) כתב צ"ח אם ילאו ב' תולעים מהריאה אחר בדיקת החום צריחה עריפה כיון שהיחזקה צמלבים יש לחוש שחא יש שם יותר ולא ילאו. ואקור לזכור אפי' לנב"ם דלפני עור לא חתן נכסול דאקור ונחם אחר מן החי (ועיין בהלכות שחיטה בזבית אות כ"ח).

ז אם נמצאו נקודות שחורות צריחה ויש תולעים תחתיהם עריפה. שחלין שנקבו מחיים וקרום נחמת וכה היה לו ויראה פקולה היא. ואף אם יש נקודות אחרות ויש נקבים צמקום הקירות ובחובם תולעים. אפי' שהתולעים יולאם ושם ע"י שמופחן הריאה יש להעריף. שגראה שהתולעים עשו כהן נקבים מחיים וע"י זה בלו הנקודות אלו וה"ל קרום שפלה נחמת מכה. ומה שיכלו התולעים דרך שם ע"י נפיתה הריאה לצי שהקרום נחמת וכה נכתב נחמת הנפיתה. ונאלו להם מקום ללאת וטריפה (צ"ח אפרים).

ח ככלד אפילו מקלת קרום עולין על תריחה. ושם נקרום התחמון צמקום שכלל יש נקבים מהתולעים. ואף אם נמצאו התולעים מקלתן מן הנקב יש להעריף. ששששים שחא נחמייס ניקבו התולעים וע"י נקלף הקרום מהריאה ונכלדה עוננה (צ"ח אפרים).

ט אם יש עריפה צריחה ובה נקב וחולב יולא נחמת. אפי' שנקב זה את רואין שהיה ע"י תולעת טריפה. לר"ל שהעוננה עריפה שהתולעת נפית נקבה וע"י נפיתה הנפיתה (צ"ח)

ואם יש אורח יחירה צמקום שאינו מעריף (בגין יחירת צדרי דלוחל. או אפי' יחירת מקיחה) או נבשיתה. ונמצא שם נקבים נחמת תולעים כשר. כיון דקדי עורכא לא מחשד רישותא לא ונקרי תחית לריעותא. ובס לא שייך לווד ע"י שנקבו מחיים נפשה הריעותא זו. (צ"ח אפרים) (ועיין בזבית אות מ"ד אות ק"ן דע צמס לטתי שר).

הלכה למעשה

דהבשיר מן הפתם. ויש להבנים הריאה
(ה) למקום חם. אם מתחמם ויוצא אפילו חולעם
אחד ממקום אחד יש להבשיר. ואם אין שם תולע
יוצא (ו) מריסה. וכן אם נמללו נקבים וסולעים בנסוס וכן
סחולעים עמוקים מן החור (ז) נמי לא מכשירק מחסלה כי אם
על ידי בדיקה החוס (שמיח) (ועיין בזבית חום כ"ח).

ד ובהמים אם נמצאו תולעים בחיץ
ברחוק מקום מהנקבים. ותולע בתוך הנקב
עמוק מהנקב. ומראה התולע כאותן שבחיץ
(ח) יש להקל אפילו אינו יוצא על ידי בדיקה
החום. ובמקומות שנהנו להבשיר ככל נזכר. בין כנמלל עמוק מן
החור. בין כנמלל על הריאה פרחוק מקום מן החור (ט) אין
לספור מהננס (שמיח) (ועיין בזבית חום כ"ט).

ה אם נמצא אדום או שחור או שאר
לקוחא סביב הנקב. אע"פ שנמצאו תולעים
אין תולין בהם. חוץ מנקב (י) עגול ופתוח
דתולין בהם. אין לסמוך כלל על מה שזוהרים קלת בדיקה
שהיה זכירים נקבי העורא נכריעה עון ומכשירן אפילו ליכא
תולע כלל. ואין לנהוג בן כסוס מקום (שמיח ומכ"ט).

סימן לב. דן ריאה שנשפכה בקיתון
ובו די מעיפים:

א ריאה שנשפכה בקיתון פי שנשפכה כשהיא
מכניסה ויהיה למים ומחמת זה נראה גם כן
חסידה. אם לפי אומד הדעם יפס שיעור החקרן יספר
בסימן לי. בסימן זי. כנמלל נקב נריאה שאין תולין נכסה
החנאים המזוהרים.

מהריאה כלל ומעמלח אחו. והנקבים
נמי לא מהחולעים הס. (ה) למקום
חם. כגון נקיץ נגד השמש ובחורף
נגד חום החטור כדעת העיר. אם
והחמם ויולא אפילו חולעת אחד
צנקה אחד אפי' אין מקפד החולעים
המונחים על הריאה כי כן כמו
הנקבים תולין שנאכדו על ידי
מחמם ידו דטנחא וכשרה. אפי' דהניח
במחפק כהא שכתב אפטר
שלין אחד עוילא אחתה מידי ספק
מינ' כיון דליכא חולעים המונחים
על הריאה וחומי הנקבים. יש
לסמוך כהא אדעתא מהריע מלוצנין
והעין דפשיכא להו להחירא עד
ספיקא דהניח. (ו) סריפס. מטעם
אות ד. (ז) נמי לא מכשירין מחמם.
דלמלא הני חולעים אין זהם כח
לחמם ולנקב כלל כיון שהחולעים
אלו יושבים עמוק בחור. וכדעת
זהב (הנחבל בזבית חום כ"ו).
(ח) יש להקל. ותולין דלחו ומעמלח
אחו. דהא ליכא דומה להם בחור
הנקב. (ט) אין לספור מהננס.
דמחמם כנר נדקו קדמונים ונחזיר
להם שדרך אותן חולעים ללחא
מהריאה אחר שפיעה נמות הנבל חי
אלל נשאר מקומות נכחם אין להקל
דליכא דוכתא דשכיח כן ואיכא דלא
שכיח (ועיין בזבית חום כ"ו).
(י) עגול ופתוח. ואפי' דינארנו לעיל
ידי הטנח. אלל נמורא תולין על פי

זכרי תמים. דין חסר מנוף הריאה.

סא בקי ל"ב נחזיר ריאה שנשפכה בקיתון לריק לרשות אם לפי אומד הדעם יהיה
שיעור החקרן יותר מרביעית הנוג טריפה. ואין להקל בה בין במחמה כולה בין במחמה
מקלחה ולריב בדיקה הפימיוסם כעשאל. כהא נביא אם כשפד קלת מן הריאה ששפך בן חוץ
והרליח סמיה שאינו יכול לצמוד על שיעור לידע אם סיה החקרן מחזיק יותר מרביעית
או לא. אם ידוע שלא היה חייוי בפעמוסם בחור המקלח ששפך. כגון ששפך לחור חיזה
כלי ורלה שאין עס חסים לבנים יש להקל בהפ"ח ולורך גדול. אלל אם סיה מקופק שחל
סמיה יותר מרביעית. וטעם שנתן לב לפיין זה ולשער. כשפוך קלחו מחמה יש להעריך (ב"ח).
סב בכל מקום שחבר רביעית הנוג מעשרין אותו בכלי מרובעת שחללו מחזיק שני אלבעות
על שני אלבעות זהם שני אלבעות וק"ל אלבע ומועס אלבע. והוא רביעית של חורס סלמור בכל
מקום. והאלבע שמשפירין על הוא האגדל של חרס צימרי. ומדדין בלגדל מרחם מפני ולא
בלמס. וסוף רוחב טעב טעירות צימרי זו נלז זו ברוסוק. והוא צלורך שני טעירות בריוות.
ומהגין לשער כשיעור ביזה ומחלה עם הקליפה דצימים צימנים. או כשיעור מחזיק שני קליפות
צימים מלימים כי הם שיעור אחד (ב"ח).

אם קודם הנפיעה סיה מלאה שחלל ססרקון מחזיק יותר מרביעית וע"י ששפכו נחמלל
ססרקון קלת וליח מחזיק כ"ח כער. שכל פנימי הריאה ללחור הספיעה משפירין. ואף אם לא
נחמלל ססרקון כ"ח ע"י שנפחיה קלת יותר פדך עמוסין שאל ריאות כער אם לא נקרב
סרקוס מנחת ספיעה זו (ב"ח).

א מדינה. דעת התנאים נשפכה בקיטון להכשיר אפילו נראה חסרה יותר מרביעית הלוג. ופעמו מטוס דבש הריאה כשהוא נראה הוא מטוס הרבה. ואם נמות לא ספר ממנו כלום כי אם הוקטן שיעורו. אבל נראה האריך בפלפול ומסיק להלכה כמיש בפנים. (ג) ואם לאו. פי שזינו ספר כשיעור כשר ואין חילוק בין נשפכה כולה כמים או מקלה או נחרכה כעין נמוכה. או נחרקה מנפנים. או פי ספרון נחנך כמבואר בקי לני. הכל שיעור אחד הוא ואם החסרון מחזיק לפי אומד הדעת יותר מרביעית הלות מדינה. כן העלה נביל. (ג) המחושה בלזר. כתב הפרימ ויותר טוב ליקח קצרה של גדיל שהיא נכנה. (ד) נדר הריאה לזר נמות. ולא חיישין שאל ניקב סינפון אחד והרי אינו ענין עליה כיון שנדר הריאה נמות נמים. דאם היה הקלקול עגיע למיטפותיו היו נמוסין ונראים בכלי. (ה) כי אם נהפך גדול. דעת שמיים דדוקא לניך שיהיו נמים וכים ולינס סרוחיס. ואחרי סיים ונמדיסם אלו שנוהגים להקל בנפוסם עכורים וסרוחיס היה נשפכה קיטון נוהגין להקל בנדיקה בדינת חרעיל דעכסיר בנדיקה נהפית אפילו בעכורים וסרוחיס. ועני פשוט הוא לניך שלל יהיו עכורים כיכ עד שזי אפשר להנחין סיכס אם ים נהם סימפוטות. (שמיט). ולכן נקליין הלידנל בנדיקה זו דדוקא לבעין נקב אין אלו נקליין עשליכ לנכה ללאות טורייקא חירא נקליים (פריע). ומיט סחס נדוק לא יעשה נדיקה זאת בלי סיט. (ו) כשהיא. דכל שלל נמות כל כך עסחחא עדיין לא הגיע הקלקול למיטפותיו. (ז) בלי סיט ריעותא. אבל אם ים אחי ריעותא עליה סוי צי לריעותא. (ח) שנדרוקה. פי שאן נראה נה שום נמות חלל שנחסר מנשנס בין עחילר או עסחח סולי רק שלינה חללה מנפנים כסירה דחסרון מנפנים לא שניה חסרון. (ס) ואין לניך בנדרק אחר סמפוטות. דקיל לנחיל דנריעותא זו לא חיישין למעסחת כי אם דוקא שחלל עחזיק יותר מרביעית הלות אחר טעמיסה. (י) מדינה. אבל אם נחרקן בני מקומות או יותר ונכל מקום ליכא דביעית לא מלדיפין להו וכסר. מה שחין כן לענין נדיקות סמפוטות נשפכה קיטון אפילו נמקלה מריכי נדיקה נמים נקטיק ני.

א ריעותא אחריה. פי אף אם אין נבדר ריעותא רק שנדרוקה בפנים אחרי פסות מרביעית הוי ריעותא ואם ים עליה נדר ריעותא סוי חרעיל לריעותא. (לניט נחס סביב)

פריעית הלוג (ב) מדינה אף שהוא עולה כנפיה ויחוס קיים (ג) ואם לאו כשרה. ובלבד שלא נמיחה המיטפותיו. שאם נמות אפילו סימפון אחר מדינה. (ועין מב'ם חות ס"ה).

ב והאיד אנו יודעין אם נמחו המיטפותיו. מביאין בלי מתכות שהוא בהיר או בלי חרס (א) המחופה באבר שחלקה יפה ויכיר בה טורייקא חירא. ונקובין הריאה. אם נמצא בכלי כמו חומץ לבנים או וראי נמחו המיטפותיו ומדינה. ואם לאו (ו) בשר הריאה לבד נמות וכשרה. ואין להכשיר כשיב בדיקה (ה) כי אם נהפך גדול נהקן יחד כל הנקיים (ש"מ).

ג ואם נתרבה מבפנים בעין נמוחה אבל לא כל כך כמים הנשפכים וזי אפשר לשכס אם אין נראה החסרון יותר מרביעית הלוג (ו) כשרה בלא בדיקת המיטפותיו. וכלכר שיעלה נפניה (ז) בלי שום ריעותא.

ד ריאה (ח) שנדרוקה מבפנים ובחין היא כשאר ריאות ואינו הלוגה מנפנים ועולה בנפיה כראוי כשרה (ט) ואין צריך לבדוק אחר המיטפותיו. אבל ריאה שנדרוקה כשרה מבפנים. והחלל מחזיק אחר הנפיה יותר מרביעית הלוג (י) מדינה. דחיישין למיטפותיו. פי נמי סף סבור לנכס החיל ונחלקל כל כך ואין נבדר ענין על הסור. (ועינר רביעית הלוג עין מב'ם חות ס"ה).

סימן לנ. דין כף כפופה וכף פשוטה ודין גומא ובו ו' סעיפים:

א ריאה שחמרה. פי שמהיל נפוחה נראה כה חסרון נחחן כעין נוחל ופנס. וכסר נכסר אין שום ריעותא אחרת כהם המנהג במדינות אלו להמירין אם החסרון היא ככף כפופה כזה כ ולהבשיר בכף פשוטה כזה ד

למפוטות. (ז) בלי שום ריעותא. אבל אם ים אחי ריעותא עליה סוי צי לריעותא. (ח) שנדרוקה. פי שאן נראה נה שום נמות חלל שנחסר מנשנס בין עחילר או עסחח סולי רק שלינה חללה מנפנים כסירה דחסרון מנפנים לא שניה חסרון. (ס) ואין לניך בנדרק אחר סמפוטות. דקיל לנחיל דנריעותא זו לא חיישין למעסחת כי אם דוקא שחלל עחזיק יותר מרביעית הלות אחר טעמיסה. (י) מדינה. אבל אם נחרקן בני מקומות או יותר ונכל מקום ליכא דביעית לא מלדיפין להו וכסר. מה שחין כן לענין נדיקות סמפוטות נשפכה קיטון אפילו נמקלה מריכי נדיקה נמים נקטיק ני.

א ריעותא אחריה. פי אף אם אין נבדר ריעותא רק שנדרוקה בפנים אחרי פסות מרביעית הוי ריעותא ואם ים עליה נדר ריעותא סוי חרעיל לריעותא. (לניט נחס סביב)

(ג) בין ברחב הריאה. ובין בשיפולי הריאה.

ב וכיצד משערין אם היא ברחב הריאה צריך שיהא החסרון מקנה הבשר שלם.
אחר הנפיקה (ג) וכשינרץ כל חללו יהיה מחזיק החסרון. **שיעור אצבע אגודל בינוני. ופחות מזה כשר. אבל אם החסרון בכף פשוטה (ה) אפי' חסרון גדול כשר.** וה"ל בכף כפופה דוקא כשר ממלה ומטה שוים. אבל אם לד אחד ארוך מהשני מה ב (ה) דינו בכף פשוטה וכשר.

ג ובין אם נפסם שיפולי הריאה מעבר לעבר עד שנראה (ו) הפגם בכף כפופה. אם יכולין להניח (ז) אגודל בינוני לתוך הפגם

להסירך בשיפולי כמין כף כפופה הכל הנל לרעיון רוח הוא. מה אחר זה לומר אם יש חסרון ככף דהוי כז' חונות מה נכך דה"ל יתרה נדרי דלונא וכשר וכתב הט"ז כדאי היה רש"ל לסמוך עליו והתבאר פסח פסח להחמיר בנתיקין בין ברחב הריאה ובין בשיפולי אלא שחלה טעמה דבשיפולי אינו טריפה מלד עליו אלא משום חששא דקמפנות כמו שנבאר בזה (ז) (ור"ע ע"מ בנתיקין אות כ"ג). (ג) וכשינרץ כל חללו. נרמא כתב פסח כף כפופה כזה כ' אם יוכל להניח אצבע אגודל טריפה עכ"ל. ואפשר לפרש נז' להקל דנתיקין דנכל מקום החסרון שיהיה עמוק כעוצי אצבע אגודל ואם נלד אחר עמוקה ונלד השני אינו עמוק כל כך משמע דלא הוי חסרון אלא מלשון דימ משמע דאינו כן כיא שחסר הוא כשינרץ כל חללו מחזיק החלל שיעור אצבע אגודל בינוני. והקשה בנתיקין דאם יניח כל החוץ של הכף כפופה והר"ל כעין גומא כשרה ונשיל שחור קיים יהיה טריפה. וקיים ימין קבלת אנוחיו תורה היא ויניח לא תועה. ושעם חילוק זה לא חתפס לי שפיר עכ"ל. (ד) אפילו חסרון גדול. ודימא כשאר גומא ומסרון ונחמין וכמו שנבאר בנתיקין ה" (ה) דינו בכף פשוטה וכשר. ושעם נתיקין דכל שנעשה הקלקול בכף כפופה מתחמא שלא יתרחק. ולכן אם לד אחד ארוך ואחד קצר הואיל וזה התחיל להתרחקות גם הארוך יתרחק. (ו) הפגם בכף כפופה. וכאן אי אפשר לומר שמקוף הנשר שלם שנחתכו שהרי מעיל נפגמה. (ז) אגודל בינוני לחוץ הפגם. וכ"ל מורדין באגודל נתיקין כתב רז"ל. לא שיכניס האגודל בעצמו שאז אין סוף הפגם רחוק מן השיפולי אלא דרך נדו שהוא רחב

זבחי תמים

סג צמ" ל"ב ס"ג כהנא דשם השת"ח אם נפסם שיפולי הריאה ככף כפופה אם יבלין להניח אגודל ציטני לחוץ הפגם אחר הנפיקה טריפה דכיון דנפסם כ"ב הכי הפגם סמוך לנפיקה וחישיבין לקלוקלם. ועיין בזה (ז' בילד מחדין. הנה בדין זה איכא חלוקי דיעות. מהר"ן כתב העטם טריפה ו' משום חסרון בכף כפופה והוא טריפה מלד עליו. ורש"ל וט"ז השווו ועיין בזה (ז'). והתב"ש דהחמיר ג"כ בשיפולי להטריף. אינו מוסיף מלד עליו אלא משום חששא דקמפנות ע"ש. וה"ל אם יש על פגם זה איזה ריעותא כבון קרבא או דעמא ואין פגם זה כחלל אגודל להך קרבא דבשיפולי הריאה מעטם חסרון ב"ה כפופה איכ' אף אם אין פגם זה כחלל אגודל עכ"ל ריעותא מקרי דלדיו" חסרון הוא כמו: על גב הריאה וה"ל תרה לריעותא טריפה. ולנעם השת"ח דק"ל דטריפה משום חששא דקמפנות. ואם לא נפסם כל כך אין שום חשש דקמפנות ואין שום ריעותא כלל ואם יש קרבא או שאר ריעותא עליה דים כעומד על שאר מקום הריאה ולא הוי צ' לריעותא ויש להבטיח דנתיקין. ודוקא אם הפגם הוא בנתיקין מרחצ אצבע וקרבא חלוי עליה. אבל אם הפגם הוא בשיעור רחצ אצבע אף דעל דהין יש להבטיח דנתיקין כנו"ש בנתיקין ו' מ"ח בהטורף עליה ריעותא דקרבא חלוייה יש להבטיח אפי' נתיקין.

ובל זה עוקים שאין דרכו להיות פגם ואינו רצונויהו זהכי. אבל עמקום שדרכו בכך כגון צלונא העליונה של ימין למעלה מחליו דעממת החזק לפעמים יש שם כעין פגם ונראה

[illegible]

אחר הנפילה מדידה. דכיון דנפסם כל כך הרי הפסג הריח סעוד לסימפוטום וחיימין קלקלס. אבל אם צד אחד ארוך מחבירו והרי הוא כבד פשוטה אין זה הסדון רק יתרת בדרי האוני וכשר. ואז נזח צמיגות אלז מהמכנס כלל (ועיין דב"ח לוח ס"ב).

ד. ואם החסרון ברוחב הריאה בתמונת
אחדות כגון צורת ל או כיוצא בו שאין
ללמדם לא מכיף כפוסה ולא מכיף פשוטה
יש להחמיר בדליוכא הפ"מ (ח) ולהבטיח
בדאיכא הפ"מ. ואם הוא (ע) כעיס קטומה מה ש
זינו כ"q כפוסה. (ועי' חז"ם זאת ק"ד).

ה ובמדינות אלו דמבשירין חסרון
מבחיין. אם החסרון כעין גומא עגולה. או
ברצועה (1) אפילו שיעור גדול כשר. רק שלא
יבא החסרון מהזיק יוסר ומכעיס הלז (ועיין במים אחר קינ)
ובכל מקום אף חסרון מיעוט צריך להספחה.
לראות שיעור שלם בדא נקב. ואם לא נסח ה
טריפה (שמיח).

שנתיכו דיתו ככ"ף כפופי (ביאל). (י' אפי' שיעור גדול. הרמזים פסק דמקרון מנחון אפי' ב"ש טריפה. חלל כנה פומקס וסוד ורנינו קלונימס הזקן וימ"א כולם פסקו דמקרון מנחון כשה יחלה נחמו שיעור למקרון מנחון. והחז"ש ב"א" מ' העלה על פי פלפול דלהנחשירים מקרון מנחון אפי' מקרון גדול ומחזיק כמה צריעת כשה. ואם דמקרון הנפטים והחלל מחזיק יומי מנחונים טריפה דיותר קלקול יש שנחשפים ההפסד הנפטים מחזק מנחון ועוד יבשר קיים צ"ל. והפסד העלה וכתב בפירושו דגם במקרון מנחון שיעורו כן ואם המקרון מחזיק

זבחי תמים

כיוו כ"ק כפופה אפי' יותר מבשיעור זה כשרה ולא מקרי שום ריעותא. ואם יש קרבא עליה דינו כמו בשאר מקום הריאה. וכן מעשה בכל יום דמבשרין.

היכול לנו מזה קמוד לשיפולי אומא האלא שם על פ' רוב כמו פנים וקמטים. והם באים תחת דפיקה כי האומא היא שם ונוחת צניילר ונדחקת מהשדרה ותהבבד המונח עליה עד שבעה שם כמין קמטים. והגודקים קוראין אותם העקליין ולפסמים נעשה שם כמין ב"ק כפיפה בידוע גודקים ומומים ורבייתיהו דבבי וזרזו אינם שם קרבות תלויים ולא מקרי ד' לריעותא (ולדינא עיל בזבית אות כ"ד בשם הב"א וזאת מ"ר אות קטן ע"י בשם לשא). אומא לא אומא שחפלי' לשנים צבוצי'. אפי"ם שיש להם שורש אחד כעוצי אמצע. נופחין אותה אם אחד הנפיהם הם מתקרבים אחד אל אחד. ואין מקרין כיבר כשר. אבל אם הם מרחקים קלה מעוררם זה מזה במין **ב** כפופה שפ"י כן כיבר שחפך שם מנצל הריאה. והפילול הוא מניע בעיבוד אגודל צירכי מן השיפולי שיש להם שם לקיפומתה טריפה. וכן אם נחבוג באחד ומכלה ולתערר זה חפן צאלתה טריפה. ושיעור הריאות זה מזה כל שזיכר שהוא מחמת חסרון טריפה (בית חפרים).

סד צמי' ל"ג ס"ד הנבחר הם הספרות צדחת הריאה כמין כ"ף כפופה או ו"ס קטנה. וכן כמדת ל' בחין הפ"ט שהם עריפה. כתב ה"א הם קודם שפסוק היה נראה צ"ה חסרון מבחון כאלה מהחומות והבולאים שיש להעתיק על יס. ואחר שפסוק נחמלה הספרות. ולא יכירו עוד מקומו כשר בכל חומה ובכל מקום צריאה שמואל כך. כפי שכל ביכירי עריפות צריאה חסרין כלל אחר הנהיגה. ואפי' אם הנושא עוד חסרה צבצר אחר הניסיה רק הקדום אינם עוקב לתוך הנושא אלא עולה מ"י הניסיה כמסמלה עם עשר קדום הריאה לין זה רק חסרון מנפנים ואם לין שיעור הנושא מחזיק יחד ערביסית כשרה.

הלכה למעשה

ו. ובמקום הפסד מרובה יש להבשיר אפילו אם חסר הרבה אם לא נחסר מהבשר יותר מרביעית. בכל תמונה שיהיה אפילו בכפופה. בין ברחוב הריאה ובין בשיפולי.
וע"מ אם התפרק בלחצו הריאה (ז) והטומא עמוקה. או שהתפרק בשיפולי והוא מחזיק שיעור כי אלגנטי דקק דר אלגנטי בנסה רחוק מהשיפולי (יב) יש להעריך אפי' כהפ"מ (כ"א).

סי'מ' לד. דין אם נמצא מחט או עצם בריאה וכו' ר' סעיפים:

א. ריאה שנחתכה ונמצא מחט באחד מהחתיכה מריפה. ואם עדיין הריאה שלימה ותשמיש הרגשו בה מחט. נאפ"הין אותה ובדקין אותה במים פושרין. ואם אינה מוציאה רוח בשום מקום (ה) כשרה. כל זה מדינא אבל האידנא ח"ו קונכין על הדקיה. שאין חטו נקילין בשום דבר כלכך דקיה. ואין רובן דין שלימה (ג) כ"א כהפ"ג (ש"ח).

ב. ריאה שנמצא עליו עצם אין להבשיר בבדיקת נפוחה ומים פושרין (ו) כי אם לצורך גדול. אבל עצם הבא מכה גדולי הריאה. והיינו שהוא דק כמו הפחוס שקורין קנארימ.
ו. כשרה בבדיקה. ולר"ד לקלף העלם מהריאה ולנגח. אם הריאה שלם ויפה (ה) כשרה.

ג. אם נמצא מחט או עצם בלב מריפה אע"פ שאינו ניכר בחוץ. מייט ע"ס 'שכל לדיו בסי'

דק לאורך קלת והיה דקק בעורה לרחצה וליוה לנפח הריאה כדלוי והסירו ע"ס מהריאה ונדקו להריאה והיתה שלמה והכשירה. והסיר והתירו יפה ד"ל חסר ומדנה לזו לתחס שנמלא חוץ הריאה. והתירו חולה עליהם והתירו. וכח התניש ולפי עכ"ד כיון דהסיר גופא כתב דדעי לתחס והתם תקילום בנדיקה בהפ"מ הכי נמי כן הוא והאריך שם וסיים ד"ל דע"ס בריאה הוא קיל ממתח דהתם לא ידעין מתיכן זא המתם לעקום זה יאפשר מידי עצרו לכאן נקב משליכ במידן דידן דנקמתא מהללע שאלנו נכדד ולא היה מתקום אחר עכ"ל. ומידי כיון דהסיר חסר דזה ח"ן להבשיר ע"ס על הריאה כי אם לצורך גדול וכחם דורק לר"ד לעשות שיה דוקא. (ד) כשרה בנדיקה. מטעם שאומרים שכן נמלא לפעמים בריאה ע"ס נכדיג כמו שגלינו חלל קלת בהתחם ע"ס בל"ג (ועיין בהפ"ג בית סי'א). (ה) כשרה. וא"ל מים פושרין ע"ן הקחם כ"א בדליכל עד קלת ריפוחא נמקום הזו ומידי כי לריפוחא לא מקרי כיון דלוי ע"ס הנא נכח גדולי הריאה.

זבחי ת"ש

ואפילו במקורן ע"ס לר"ד לבדוק הריאה בנפוחה לראות אם הסגר ריאה עולה קלת בנפוחה. וזו אפי' אם עדיין מקום ההסיר ניכר כשר. אבל אם אינה עולה כלל ונפתח קלת מוקושי ע' לשום לחמם ולר"ד בדיקה מטעם אלוים (ג"ס אפרים).

דין עצם.

סה נפי' ל"ד כ"ג נמצא חט מלא ונחט לא ע"ס בל"ג שחור מריפה. במה שצ"ל משה היה באשכנזי בשור שהיה ע"ס בל"ג והוכשרו הכחי הדור ל"ג שכן. מלא בל"ג הל"ג כח:חכ"ס הדם נכשה ע"ס. ואפשר שהיה נמלא כך לפעמים גם בנפוחה עכ"ל. וכחם הסיר אם קבלה

יחין זו חרות כלל בשם זה מחדשו (א) יש להבטיח. (ועיין חז"ל)
הוא קשה.

ד' הבטחה יש לה כיב צלעות י"א מנאן
י"א מנאן. נשברו רובן של כיב צלעות. בין
ששה מצד זה וששה מצד זה ובין י"א מצד
זה ואחד מצד השני טריפה. ואם נשברו
פחות מרוב צלעות הירולות בשדה. אבל אם
יש עוקן בחדר מהן (ז) כנגד הריאה (ח) יש להכריז (ט) י"בפ"ט
יעשה ש"ח.

**סימן לה. דין בשר בלוי בריאה וכו' ר'
סע' פ"ב:**

**א' ריאה שנמצא עליה כמו (א) חלב
ביסיו. והוא (ב) בשר בלוי. קולפין אותה
מעליה. ואם הריאה תחתיו (ג) שלם ויפה**

כנותיהו זהו וחינו דומה לזש
כליו ככל וסמך נדוק יעשה ש"ח.
(ו) יש להבטיח. דאפי' שנלמה עלם
זה אין בית מיוחד (חז"ל). וסמך
נדוק לדין ש"ח דוקא. לפעמים נמאס
סמך הלז נדוק כלל וחדוק מחד
לדין לעשות ש"ח דוקא ואם אין שם
חכם ויש הפי' לדין להפריד הסמך
הלז ולעיי' בהלכ' ואם נמאס שם על
הלז מנחון חיוה ריפוחא או צבובי
הלז קורט דם טריפה ואז"ל אם נמאס
צבובי הלז ונחפסס עד לחללו שהוא
ודאי טריפה אלז דם בחלל לא מעלה
ולא מוריד כי בכל לז יש דם (ועיין
ג"ד ס"י מ"ו ס"ו). (ז) כנגד הריאה.
מ"כ הסמך כשהנמה מתולולת אי
הריאה מתחזק בללעות ויש נחוש
לניקצ הריאה וכן אפי' אם אין בית
עוקן לדין לנדוק הריאה ואם יש חיוה ריפוחא בריאה כנגד
במקומו ש"ח. (ח) יש להסיר. כן נשמע מדברי חז"ל. ומשמע דאפי' כשקורט ונקשרו הסמכים
אם רואים שהיה שם עוקן טריפה אלז אם הוא ספק עוקן כשר. ש"ך בס"י י"ד ס"ק
ג' הניחו. (ט) וזהו ש"ח ש"ח. ומשמע דהפרימ כתב וז"ל מה שכתב הש"ך נשם הבית אין שם
הכרע אי מניח צנחמה כשיש שם עוקן ולפטר דנבדק דוקא מיידי בעוקן טריפה אלז לא
בצנחמה. וכן מנשיר הדין ומנחם מלחם דאפי' פוסקים דמסריפין כשיש שם עוקן אין להכשיר
כלל סמך חכם וכן מוסגין הנדוקים להסיר.
אם חלל כסוי. לפעמים נמאס על הריאה כמו עור לכן הוא עוקר חלל כסוי. (ב) זו
בלוי. לפעמים נמאס כמו עור חרות הוא מקרי בשר בלוי. (ג) שלם ויפה. הנה דין בשר

זבחי תמים

היא נקבל אם לדין יש חסודת. חלל דאף בלוי אם היא עונה צעקן שנמסר היה זו איסורת
מזל. קטוב לנקוב מלחם טעם נכשיר. סוף סוף יקצ כמו מחס וחל"ל בלוי כשר ענין לז
ללמוד מין אחר מנחם דאין לנו ללמוד מין מנחם מין ע"ל. וזהו אליו הפירוש וכתב דאין
כח צריכה להחיר רק אם נמאס צוין טורים שכתב שפרי טמים וכל מיני צעלי חיים אין להם
עלם בללעות מלכד מין הקום וצוין אחד מן השורים שיש להם עלם מחד גדול הקום.
ולדין חיוק הלז כמו מלח חזרים שפרי צלמח לחיוק. וכן היא החוללת מן הטמים וז"ל
מחמת קטיו דם. ולפעמים נמאס בשר הלז עלם רחצ דוק ויש להבטיח. כדע' בללע' ונעשה
היה שמתלצ בשר הלז עלם רחצ דוק. אחד קלח בללעות סכין. והיה דבוק עד שאלז להפרידו
ויוכר שכן נבדל. והפרידו הקלבים שכן נמאס לפעמים בצנחמה נקם והכשרה ע"ל. והתב"ש
הפלה לדינא אם נמאס בחלל הלז עלם אם הוא עמוד או חרות. י"ל שנעשה מלם הצנחמה
וכשר בכל הצנחמות. ואם הוא לכן אין להחיר כ"א בלוי ואין השורים חיוק. ואם נמאס בלז
צבובי בשר הלז יש להקל אף בשאר הצנחמות טעם הלחם אין לא שיש לו עוקלן וחזירות וזהו
מלחן חזרים שכלם מכללח הוא ועדיפות זלם חטורה מתחזק אם הוא דם סקסרע אלא עלם
יתנח לנשירין חל"ל או יחיר. ואם נמח מזה קלח כשר. ואם לאו יש להטריף. ועלם שכל
לדין נקם יש להכשיר אף בעלר הצנחמה אפי' נמאס לכן (חז"ל) ועיין פנים.

דין בשר בלוי.

**ס' נב' ל"ה מנחל דין בשר בלוי וזריכים קליפה ונפוחה ואם הריאה תחתיו שלם ויפה
ועלמה נפוחה כהונן כשר. אם דקו למלחות הפין ספחא שלימה וישם אלז לא נדקה נפוחה
יש להבטיח נפוחה. ודוקא אם נקלף העור בלוי צנחמה מן הריאה. אלז אם הוסיף לקלף: בחוק
יד צריפין אין להבטיח אם אפי' נפח"ט אם לא נבדקה נפוחה. וזהו יש להבטיח בדיקת וייס
נפוחין (בית חזרים)**

הלכה למעשה

כשר. מיהו צריך לבדוק הריאה בנפחה. (א) הוא לשון הרמ"א בשם הרוקח (ד) וריש"א (הקרי).

ב ריאה דאסיק בה נילוי נילוי. פירוש

דעני להתעורר. וסוף נראה כמו נכב שקורין דארץ גימיר. ופעמים נראה כמו ילפח והנכמים קוראין חיסם (ה) פרחלנזיין.

צריך לקלוק אותה מעל הריאה ולנפחה. ואם הריאה תחתיו שלם ויפה כשר.

ג לפעמים נמצא על גבי הריאה מולי"א (שקורין שולפריק) **או רתית** (שקורין (ו) שריס).

צריך לקלוק אותה מהריאה ולנפחה. ולבדוק אחר נקבים כמים משרין. **ואם הריאה תחתיו שלם ויפה כשר.** (ועיין בחי"מ חוט סי' א).

דאפי' יש תחתיו קמטים כשרה והורה אליו הפרמ. והתניש המירר כזה והטעם כזה דכן משמע מלשון הרמ"א דכתב. וייהו לריך לבדוק הריאה בנפחה ע"כ אלמא דחשיב ליה ריעותא דלי ללו הכי הא כתב הרמ"א דעיקר שלא לנפוח הריאה היא בנפחה (ועיין ציד סוף סי' ל"ט) ש"מ דנשר בלוי ריעותא היא וליכא כי ליכא עוד ריעותא הויל תחת לריעותא וכן דעת הפרמ' והניח דעת הגל"י להחזיק הנשר בלוי לריעותא וכן פסק הרמ"א. להחזיק. (ד) וריעותא נוקרי. מ"מ נראה דלאו גרוע היא ונכרחא תלויה דהא הסרכא תלויה לדברי הכל ריעותא היא והז"י ונחמיר דסרכא תלויה דלריכא נפחה ומים משרין (ועיין בדבריו בס"י י"ב אות ד') אעפ"י הק"ל דנשר בלוי כנובאר ואף שהתניש ונחמיר דנשר בלוי עכ"פ אינו גרוע היא ונכרחא תלויה ונמקום דסרכא תלויה כשרה היה נמי דנשר בלוי דכשרה. (ה) פרחלנזיין. כתב הרמ"א בס"י קס"ז שנהגו לאסור הכנשים שגדל בהם מין שחן שקורין בלאשריין שרגילין למות בהם משום סכנה. (ו) שריס. והוא נראה כמו שריס של שרכ.

זבחי תמים

אם לא הספיק לקליף הנשר בלוי לראות תחתיה וצין כך נאכדה הריאה. או שקלף ומלא נקב אלא שיש לחלות שמעשה אחת נקב ע"י הטבח יש להעריף (צית אפרים).
אם קלפו הנשר בלוי ומלא תחתיו ריעותא אחרת הרי זו מלקטפות להיות ז' לריעותא ועריפה. ואם יש סרכא מן הנשר בלוי על הריאה יש לאסור צמקים שאין הפ"מ לפי שאפי' תלין שהסרכא בא תחת הנשר בלוי מ"מ הסרכא צ' שמכבת בדיקת הכפיהה. ובהפ"מ יש לחתך הסרכא. בנחת בסבין חד ולבדוק אח"כ בנפיהה ונפושרין ואם היא שלם ויפה ואינו נובצב כשרה דתלין תחת הנשר בלוי נחזה סרכא זו. ואפי' אם לא נחלה דנשר בלוי אינה חלה כסרכא תלויה כיון דנשר בלוי מחזיקין דיעלמא אחי. (וכחם בודק לריך לפשות ש"ח) כל זה אם הסרכא לא אולא ע"י מיישר אבל אם הסרכא עוברת ע"י מיישר זה מורה שאיך רק הפשטת ליה מלך הכש' בלוי בלדג וכשר' אפי' בלא הפ"מ (צית אפרים).

אם קלפו להנשר בלוי ויש תחתיו נבלג מורחא יש להכשיר ע"י בדיקת מים משרין מטעם דהבא ליכא ג' ספיקות להכשיר ספק אם נבלג מורחא מקרי ריעותא דעורי' אל' אפילו בדיקת עיין (בסיון כיט ספיקו ג'). ואח"כ דהוי ריעותא שמה סכנה כ"ז דס"ל דנשר בלוי לא הוי שום ריעותא. ואח"כ דהלכתא כהתנ"ש ודעונו' דס"ל דנשר בלוי ריעותא הוי. שמה לא היה נבלג צמקים היה חלה כשקלף הנשר בלוי מהריאה נעשה הנבלג. ונעלם קציקות דעת הס"ך בס"י ק"י להחזיר אף צמקם. ובכח"כ כתב הפרמ' לענין שהיה (ועיין לעיל בהלכות שמיטת צמחית אום ד'). ודוקא כשלא כיבר קודם הקליפה שהיה נבלג. אבל אם כיבר שהח נבלג תחת סקרום או תחת הנשר בלוי. עריפה. ומ"מ בהפ"מ יש להכשיר אף בכה"ג דהלניש העלה דנשר בלוי עוקרי ריעותא כ"ד בהפ"מ וכן נבלג מורחא (עיין בנ"ח אות מ"ד) ולא הוי ז' לריעותא (מ"מ כיון דלא מליש היתר זה צריכה חליה להכשיר בלתי רשות משרין).
אם הנשר בלוי היא העומדת על שרר ריעותא כל דהא כגון צמחת בדרי דלוי וכו' וכו' דים כבשאר חוקים הריאה כיון דסרכא תלויה שצמקים הזה אם אולא ע"י מיישר כשרה ה"מ

(ז) וואללליין. דרכן להיות על
נשר הריאה ונקלפים. ואם הם
נשורשים נחזק נשר הריאה יש
לדבוק אם יש נהן מוגלגל להם דין
נופה יש להם. יצנה דין פינגל יש
להם וכשרה. חלל אם נראה לעינים
שהוא כמו נשר ומושרש נראה יש
להשריף (ועיין בזכית אות ס"ז).
(ח) לנד השלופריק והשוים. כי
על הרוב הם נחים ע"י נקבים
שתחתיה. ולדיך לקולפם. ולנפח
הריאה ולדבוק נמים פשרין אם
אינו מנגנן. (ט) או נופה. חלל
מורסא או פינגל תחת הנשר נלוי
כל להכשיר דהא אינו גרוע משרכא
תלוי על פינגל או מורסא דכשרה
כמזכיר לעיל נסי' כ"א סעיף ג'.
ושעמו נחזק נאות ה'. (י) או
מראה כשרה כחז הנציא דוקא
קליפות או ווללליין חין תולין נהם
מפני שהם יצנים ואין דרכן להוליד
מהם מראה לכן שריפה חלל נשר
נלוי שיש לו לתלומות אפשר קרוב
שנצטו להוליד נקרום שתחתיו
מראה אחרת כעצב כל דבר לא
וכמו מראה כשרה על הצופה ומה
לי מוגלגל תחת הקרום ומה לי עליה

ד ואם נמצא על הריאה קליפות כמו
נחק. קולפין הקליפה ממנה ונופחין אותה.
ואם נמצאת הריאה שלימה כשרה. ולפעמים
נמצא בריאה שומות שקורין (ז) וואללליין צריך
לקלוק מהריאה. ואם הריאה שלימה כשרה
(ועיין בזכית אות ס"ז).

ה ובל אלו דאמרינן בסימן זה הבל
בבלל בשר בלוי הם. וצריכים קליפה מהריאה
ולראות אם הריאה תחתיהן שלם ויפה. ואין
צריכים מים פושרין (ח) לנד השלופריק והשוים
ולריכי מים פושרין. ובל אלו ריעותא מיקרי. ואם
יש תחתיה או אצלה איזה ריעותא. כגון
קמט (ט) או בועה (י) או מראה כשרה הוי
ב' לריעותא ומריפה. ומ"מ אם יש שרכא
תקליפה לקליפה כשרה. כיון דהוי שרכא לא נחזק
הריאה הוא (ש"ח).

ו ולפעמים נמצא על הריאה כמו
שלחפות יש בו מים ואף שקולפין אותו
מן הריאה והריאה שלימה (ח) יש ולהשריף.
אם נמצא על הריאה כמו נקודות ארוכות
צריך לבדוק אחר נקבים כי רוב נקבים באים
במקום נקודות אדומות (ש"ח) (ועיין בזכית אות ס').

נחזקוים איכא לתימר כשימרחא הנוגלגל תחזקא המראה וקוף הנשר נלוי יפול נושא כיון
שקלף נחת (ומ"מ קמט נדוק יצנה ש"ח). חלל אם היא מראה חלל דהוי נשורשים דרך נשר
נלוי הוי כמכה נדופן כנדר האדמומיות דמשרפינן עכ"ל. (יא) יש להשריף. ולא נחזק נדוק
והנעם דלמא היתה נקובה ננקום שלחופית ששם ילאו המים לשלחופית וחזר והנציא וזו
שכית חלל הדקות ביותר (זכית).

זכית תמים

נתי נשר נלוי. חלל אם הנשר נלוי על ימרת נקחא ל"ב אם להכשיר כיון דיתרת נקחא רבים
וועדיפין. דוקא אם הנשר נלוי היא נקלף נחת חלל אם הליך נקלפו נחזק יד הוי כשרכא
דצקה ואפי' ביתרת דברי דלמא וכחזמה יש להשריף דהוי צ' לריעותא.

סז כחז הנציא אם יש על הריאה קליפות כמו נחק קליפין הקליפיו מנחה ואם הריאה
תחתיה שלימה כשרה ולדיך לדבוק הריאה ננפיתא חלל ש"ח וים פושרין ואם לא נפחה וחלל
לדבוק נוד יש להכשיר כשרה. חלל אם לא קלף הקליפות לראות תחתיהן אם הריאה שלימה
יש להשריף ואם דק ומלא שלימה ואפי' יש שרכא מקליפה לקליפה חין זה סכרי על הריאה וכשרה.
לפעמים נמצא על הריאה שומות שקורין וואללליין קולפין אותם ואם תחתיהם הריאה
שלימה כשרה. ולדיך ב"ב דיקא ננפיתא כמו נחת. ואם לא קלף הוואללליין לראות אם
הריאה שלימה יש להשריף כמו נחת. ואם קלף ויאל דם מהריאה מריפה. קליפה זו שאמרנו
לריכס שתחת נחת. ואם לא הוי יכול לקלף נחת נעם. רק הולך למעך הוואללליין נחזק
יד פד שקלפם. דהא לדיך נפיתא ואם לא דק ננפיתא יש לנאקור אף כשרה. ואם לא הוי
יכול לקלפם מהריאה דרך מיעדן והולך נחזק הוואללליין מנפיתא נחזק יד חין מועיל נפיתא
ומריפה. דכיון שלא הלך נעם פני הריאה כ"א נקריעה נחזק נראה ומה שהם משרשים נשר
הריאה. ומעמין שחל ניקמה ופלה קרום. ונחתם. ואם נמצא וואללליין וחלל מראה כשרה
נחזק ננפיתא חלל.

הלכה למעשה

סי' לו. גורעה רבה לשוחטים ובודקים
ובו ה' סעיפים:

א כל היכא שנתבאר שאין להקל ביה
בהפ"ט. אע"פ שהוא בשעת הדחק שהציבור
אין להם בשר כ"א ברוחק סחמת זה אין
להקל אם לא שהוזכר בפירוש להקל בזה
וענין הפסד תפערין לפי מה שהוא חרס עשיר או כני. וכן
תפערין (ה) לפי הטעם (כ"א) וחסד סודק יעשה בית (וענין כו"ט
חוס כ"ח).

ב וכל היכא שנתבאר שאין להקל
בבהמות עכרים. אפילו יש לישראל ריוח
(ג) מזה שהובשר הבהמה אין להקל. חלל כשלדך
לו בשר כגון כע"פ או לשאר לורך ריט כההפס יפחל.

ג אין למבא לישול שכרו כי אם
לכשרות וטריפות בשוה. שאם נומל מכשרות
ולא טריפות (ד) הרי נוגע בדבר. חלל י
מקומות שלא נהנו קן רק שהענה נומל הכרעות מהשחית.
ועכריותו אינו נומל כלום. (ד) ויש ללמוד זכום פליטה

ולכו יכנו להכשיר כשזיל שכרו. ואפי' יודע כעצמו שהוא חקיד ולא יסע לכנו ויטע מידי חשדל
לא כפי' (חש"ס). (ד) ויש ללמוד זכות. השיך המליץ נכדס דליכא חשדל היכא שאוכל מונגה
דלא חשד לניכיל חסירה. וכרכשום חלו הוא לרכסם ואם יערכס ירגישו זו והגיון נליע

זבחי תמים

גורעה רבה.

ס' לריך לזהר לשוחטים ובדקים ולהודיע להם כי כל דמים היצוארים בקשר הזה
צפנים הווה עיקר לוי' לפי דעת החנ"ס ופירא. וידיע אפי' לרעה התב"ס צמקוס שנתבאר
חלוקי מנהגי' או הפירו' או צמקוס שנתבאר ש"ס צק צפנים צין צצ"ט אין לכתס שומט וידיק
להורות צדן זה ולריך לשלול פי הסכס על פי ילא ועל פי יבאל. וכ"ס צמקוס דליכא חלוקי
דיעות כאשר הצלתי צוג"ט חות מיד שהגיון צפיה לטעי שרד שהשיג לפעמים צלחי דיני' על
החנ"ס חלילי לכתס צדק להכריע לקהל כנד פה הקדו' צפיה התב"ס כיל צהפ"ו יעשה ש"ח.
ואל יאמר הצדק מה לי ולמה ללמוד כל חלה דיניס אשר אין אלי חדן צדד כי צללה אלי
מוקן להניח הכל לשלול פי ההכס כאשר אלי צלחות כך שצפתי מוקלח צדקים שליס צר שורה
האותרים כן. חלל הרבה חשינות צדד חלל כי כל הריעותא עתמלק על כס חשמת וחשמת
חשמתיהן להכשיר ולהקריק כאשר תבאר כל דין ודין צמקוס. ואם אין הצדק יודע פריעותא
גופ' צלחה מקוס וצלחה לר כללתימין ופרעתימין חיה עקרי ריעותא גדולה ואיה עקרי ריעותא
כתס ואיה חיקרי ריעותא כ"ל. חיק חול יודע לשלול פי ההכס. ולפעמים ליכא הפסד מרובה
ושבת חדק ויכירין שאל כדן ולפעמים יודאן צריחה ריעותא המערפת והצדק אינו מרגיש
מעטמים הרל. ויכשיר ס' שאל כדן ועלכיל פריעותא והוא לא יודע ולקס ומו הלל יודע חיל
שהרוב והרצנים אפי' היודעים כל העוקקים ראשנים ואחרונים וכל ר' לא נכלס חסס חכס
ככולס חיסס יודעים צמקוס חיד צריחה גופ' והעורים מרצנים ויודעים מועטים כ"ל הצדק
לריך לו לתלוח ריעותא וכל אשר יקרה לו הוא עמו והכסס יפנה חל ש"ל. ואם הצדקים
צפלים חיקן יודעי' על כיוון כל חשמת הריעותא כאשר תבאר רצי לא שאל ר' חילי עתל ל'
וחיק יודע חכסס להורות צדד כיון שאיז יודע מה עמו ומה יאמר פליסס. ולכן חיד חילי וועל
פליס לכהיר גדולים על הקטנים פיליודו ויפאדו היטב כל סדינים התבאלרים כני פליס
גורים צוהס. ואם חירע חיה ריעותא ש"ס זו חלוקי דיעות יציא לכתסס וללוחס פציו יעשה
ועל ס' פניהס יקיס צדד ואשרי חסס עכבה לו.

וכתב התנ"ס נכ"י י"א ס"ק ל"ז
לענין אין לסמוך ע"ז דשם זה
יוכל לומר נכפד קטן שאין שומעין
בו כ"א ממש. אבל המנהג הוא
שגם בעירות גדולות נוטל כרכות
הדנה וז"ל ש"אכל כולם. גם אין
לו הכנסה אחרת ובהכרח מוכר
קצתה לקמח לו חם שאר לרכיו
ואפי' יתקור כולם לא ירעשו בו
ולכן אין לסמוך על סנדל זה. אבל
לפי דברי המהרש"ל יחא שכתב
החזנים שלוקחים הסנדלים נראה

שכן שאין בטוח שיהיה שם הרבה שמימות וביקת רק מלא
הכל לחסד. א"כ לא יחזק הוא בדרך שם (ה) וז"ל המור
(שם"ס ב"ק פ"ח).

**ד' מעיקר הדין מותר להיות שוחט
ובורק בהמות לעצמו ואוכר לאחרים** אם זה
שוחט נשחט אבל נהגו בכמה מקומות שאין
שום אדם רשאי להיות שוחט ובורק לעצמו
למכור (ו) כי"א אותם הממות מן הקהל
זה א"ר לו הוראם במחשבה אחר שגילו מדינה להוראם
לעצמם.

צ"ע וליכא חשדא. דכיון שהחזנים אין מתירין שום ספיקא רק מראים להכנים שבעיר ליכא
למחש שיתירו העריפות להדיא בעבור הסנדלים. או להעלים עיניו ומספק שלא להצילו לחסד
בשגל המלה מופתה. וכתב התנ"ס וכתב רש"ל י"א ע"ק. (ה) ואינו חסד. כתב השו"ע ונראה
מה שהמורה אסור לו ליקח אפי' דבר מיעוט מהוראם. ונמקדמות שאין שם מורה והשוחט
בעלנו הוא המורה אין לו ליקח מהכשרות יותר מהעריפות משום חשד ג' (ו) כי"א אותם

זבחי תמים

מ כתבו ספרי המזקרים מאל מאל לריבין להחזיר את הקלבים והשוחטים צ"ע שמחלקים
וחתכים את הבתמים לערים. וכשמחזיקים הקלבים י"צ לנפות לחלק הפנים שיהיו זחירין שיחטבו
בזה כל הלל י"צ ממש. כי השער שזין ללג י"צ ללג י"צ ס"ק לחלק אחרים ולריך ניקור מונקד
מופסד. אכן הירא ד' ישחלל להנים רק י"א לנפות לחלק הפנים ואז יחא מירי כל ספק.

עוד לריך להחזיר כשחזק חלק הפנים. וכשמגיע בקוף הלל וחותך בבכלים צ"ע שיש
לריך לומר מאלד שלא יסחך למטה מהשער כי אם למעלה עד סוף הסיבוב ממש כי הבכלים
למטה מהסיבוב עייכים ב"כ לחלק אחרים ולריכים ב"כ ניקור מהמקור מומחה. כי רוב מן
הקלבים שחי רעות נוטים שמיחין פסד שזין ללג י"צ ללג י"א לחלק הפנים. גם חתכים
צ"ע שיש בבכלים שחתם הסיבוב השני לחלק האחר ב"כ לחלק הפנים ועכשילם הרנים צ"ע שיש
במור. ואין מי להשנים על זה ולכן הכרחי לפסח יד ולחז קימן על זה לאמר עד פס חזא
זכן הזהיר לנו במורצ מהדורא צמחא וכל רצ יוכל לידע החילוק הזה הקימן ויוכל להחזיר אחר
לא יעשה בן ציטראל ולא חידון מור.

ע עוד לריך להחזיר להחזיקים בשחטה אלל ענחי עבדים ופוסה קימן בצער להכיר שהוא
כשר. אם כותב עליו חיצת כשר לבר איש קימן לסמוך עליו. דתם טעם יודע לכתוב. ואף שאיש
יודע לכתוב בכתב עברי ע"כ יודע לאמן ידו לרשם עליו ב"כ חיצת כשר וכיון שיש לו סהות
לזי"ק יש לחשש שחל יחליף טוב צ"ע בצער נכילה אבל טהגין לכתוב עליו הפסחה וגם יום ששחט
בו וספיד דמי דבלי האי לא חיישינן תואיל דבכל יום ככתב קימן אחר והרצה לאחיות לא
חיישינן לזי"ק דמרתת. וכל הסבב לעשות קימן מוצק כדי להכיר אם צ"ע שיש הפין חפ"צ. ודוקא
בצנחי פכ"ס שאיש יודע לכתוב בכתב עברי. א"כ צ"ע שחזר שזין דוקא מוחם ועצמם הפין
דגמל לענין זה מעבדים לצי שהוא בזה שישנוי ולא מרתת.

וכן יש לומר שלא לשלח צד עבדים שום דבר הנשטע אם לא שיעשה בו קימן מוצק
בזמן או ברגלים או בצפריים וכדומה. ויכתוב סמיון בצנחת כדי שיחזיר אחריו בעל הנשטע.
גם יכתוב עליו היום ששחט בו כדי שלא יתחלק האגרת ליום אחר ואז יחא לכל סריעות.
(נשטע מקימן כ' אחר ז' מה שכתב אם יש פרכה על המראה והסלכנה המראה אחר ספיקת שמיני
שיבון. דוקא מראה כשרם אלל מראה אדומה וז"ל מראה פקולה לא תשרי מיעון.)

הלכה למעשה

ה כגון דא צריך להודיע ליהודים
ובודקים. שלפעמים הוא ניתק סמכות למקום
או למדינה אחרת. והוא רוצה לנהוג בדבר
התלוי במנהג כמו שראה מרבו במקום
הראשון. וזה לא יתכן ולא במנהג הבדוק
תלוי בלתי (ו) כי אם במנהג המקום באשר
הוא שם ואם אי אפשר להודיע לא יסמוך על מנהגו דמקום
(שמ"ח) (ועי' ברכ"ס אה"ע"ט).

תם ונשלם בדיקת הלכה למעשה. בעזרת האל יתברך
האומר ועושה.

המונים מהקבל. דמן הסתם ודאי
יבא שמים הוא ולא יתור חיטור
המפורסם בשביל ממון. אבל אם חרע
זו הוראה נחמיה או נבדיקה דהיינו
דבר ספק שלריך להורות מתוך סיקול
דעתו וכ"ש אם יש לפעמים הפסד
רצ' לסוד חפ"י מדינה לחירות נעלמו
(תנ"ס). (ו) היא כמנהג המקום.
ולריך לחקור אחר ונהג המקום שהוא
שם עתה. אי יאכל פי המורה
נמקום שהוא כ"כ. ואנו איא להודיע
יעשה לחומרה (שניה ותנ"ס)

תם ונשלם בדיקת לקיטת יצחק. בעזרת האל יתברך שוכן שחק.

ידיד כאשר בלה יצחק לברך על המוגמר.

ויאמר אחינו שומעים צודקים מומחים לרבים שמעו כל ונלי אחרי שנאמר באת ק"ס
שחיוז נמוסל הוא על הצודקים ללמוד ולדע את כל הדינים נעים כללותיהן ופרשיותיהן
כאשר נהגו כל דין ודין צנוקונו. נמנעו ונניימי מי שיש לו יחל ד' ללבוז יצור אומר על
המליצות וכל תלמידי תלמידיון שיעשו חק עולם שיעור לחזור מידי יום ציומו כל הדינים
על צורך כדי שיהיו שגורים נפיו מהבס המוצא באת ק"ס. ואל יאמר המעיין מי הוא זה
יחיה הוא אשר ונלחו לכו להכניד עולינו על הרמזונים את מלשערים והוא נא להוסיף עלינו
חדשים כי לא נמלא בשום ספרי שמיטות דמקדס כאלה דינים חדשים שונים ומשונים. אבל
סדרי צמנונים כי לא לכבודי עשיתי זאת. כיא לזכות הרבים. וכל מי שיש לו מוס נקדקד
דין ישרל דיעו ושכלו כי כל הדינים הנמצאים לאו חדשים הם כי כבר נזכרים הם נפסקים
ראשונים אלא מרוב חריפותיהם לא נראה לנו את כל הדרך והגיונו על השנויות והעלות להם
בסתרות לנו. ונחלרי ספרי שמיטות ובריקוי דמקדס כגון הנניצ וכדומה הולילו לנו רק הקולר
מהנבלות להם מנצרי ש"ך ונ"ז ואף לא כולם ורוב דנדיהם דנצרי שמיטות אלו לרכי' ניאור
וחינם מקודרים כהונן. וכ"ן שאלו אמרונים כגון הפה קדוש מצ"ס ופרי' והנאים אחריהם
דיקי יסודי עולם האונים מפורסמי' ניא ונ"ס חזו רב המכשולת נהא. סיקרו ומיכנו עיי פילפול
חריפתא ועיי בנדרה יסרות והעלו מרגיפתא מתוך ים הגדול פנמים לקולא ופעמים לחומרה
ותנו זייניהם צדעת המורה כדי לזכות את בני ישראל וזכותם יגן עלינו. ואני הקטן שנקטנים
ביון שרלתי את כל הספרים האלו שמתח כעולא שלל רב. כי כונעני אין ריעותא בעולם שלא
נזכר בפירוש ונה שייצבו ונה דינו אמיתי אל לני מתנה טובה התלויים פתח צדינו ואינו נגזיה
אבל כל אדם וכל חכמי הדור יהללוה וישנחוהו כי כנים ואמתיים הם ולא אודיע אל אחי. מיד
אזרתי את חלני ולא נחתי ולא שקטתי והולאתי את כל דנדיהם הקדושים אלו על דק קינר
די להקל מעליהם העול ולמלא כל מנקשו נקל כדי לזכות הרבים וכל המרצה ללמוד ולחזור
הדינים צעיון הרי זה משונה. ואלו לזכרו באריכות חיים. מלח עושה ארץ ושמים.

אמנם מי אנכי להוכיח יריאים ושלימים קשום עלונו ואח"כ קשום אחרים אע"פ חז"ל
דאוי ונכון להאריך אך קלר המלע. חיצנה ישראל קדושים הם ונחזקתן הן קיימין ואין לריינין
מהרה יחירם. וכל יחיד זה יתעלה נמנעלות הקדושה ונקרא קדוש שנאמר ואנשי קדוש חזיון
ו. ומתוך נצטר נשדה סריפה לא חאכלו והשומע יונעם ותנא עליו נצכת טוב מהאל המוס
נרוך ה' לעולם אמן ואמן.

עקרת הדרכות ניקון מחרב הבית

סימן א. דין איזו חלבים הם המותרין והאסורין לאכילה וסדר הניקור ובו י"ד סעיפים:

א חלב שור וכשב ועז (וכל שאר בהמה טהורה ש"ך) אסור וחלב חיה מותר (א) דכל מין טהורה שאני קרב ממנה עני המזבח חלבה מותר. (ב) כרי. חלבה אסור:

ב השוחט את הבהמה ומצא בה עובר בן שמונה ח" או בן תשעה מת או אפי' בן תשעה אלא שלא חפרים ע"י קרקע. (ג) י"א רחלנו ונירו מותר רק דמו אסור. (ד) וי"א שאם יטלו לו חרשו וסצאו ח" אף על פי שלא חפרים ע"י קרקע חלבי ונירו אסור וחייבים עליו כרת. ומצאין סצו כל החוץ והקדמים האזורים כיסא הבהמה (וכמונול לקמן בסדר הניקור) (ה) וכן ע"ק:

ג איזהו חלב. (ו) כל שהוא (ז) חתב קרום ונקלף. (ז) ושלא יתא בישר חופה אותו (כן הוא לשון הגור והנחמד):

ד (ח) חלב הכסלים וקרום שעליהם אסור ועניש כרת. (ט) חלב שתחת השתנים אף על גב שהבשר חישה אותה טימ אסור. דבהמה בחייה פרוקי מצידי ואין החלב נכסה בהן.

עמודי זהב

סימן א (א) דכל מין טהורה. לאפוקי בהמה טהורה חיצו שחלבה אסור אין אסור משום חלב אלא אסור משום בהמה טהורה. וי"ת לענין הגור הנאמר מדרב האסור משום חלב

דמותר בהנאה מחלב בהמה טהורה כ"ז סק"ל: (ב) כתב השפיר סק"ל ח"ל ודע כי שלשה מיני כרי הטהה אחד כרי הנא מבהמה ומיה. אם אמו בהמה דין' הולד כבהמה וחלבו יש בו כרת. דאם אמו היה חלבו אסור ונספק שאל מושטין לזרע האב ואין לוקין שאל אין מושטין לזרע האב. ג' כרי הנא מעז וכנש דהוא ודאי בהמה אין ספק וחלבו יש כרת. ג' כרי שהוא כרי נפיש. חלבה אסור נודאי מקרא דכל חלב לרבות כרי דלא לריך קרא לרבותי ספיקא. וע"י נשפיר שם בלחיות. (ג) י"א רחלנו ונירו מותר. דכתבי בהמה אותה חלבו ודרש"י כל שנבהמה חלכלו רק דמו אסור כשאר דם. ואם הפרים על גבי קרקע אסור משום יורדות עין כ"כ הראש והר"י"ק שפסקו כחכמים דף ע"ד דכ"ל היכא דלא הפרים ע"י קרקע שרי ע"ש: (ד) וי"א בוי. הוא דעת הרמזים דבנירל ליה לחלק אף דקיי"ל כרי דנן י' נימר נחישת אמו מית חלבו אסור: (ה) וכן ע"ק. כי"כ הניח שכן דעת המחבר שכי דעת האוסרין בנחמנה. וכ"כ הש"ך סק"ד להחמיר בדעת הרמזים. ובספרי חלל ילחק בהלכות שחיטות כ"י ט"ז לוח א' שכי שם נזן פי חי רק שלל הפרים ע"י קרקע חלבו מותר וניד הנסה אסור עשות נפל דדפוס וז"ל וחלבו וניד הנסה אסור: (ו) כל שהוא חותב. פי' הוא עשוי כשחלה. מלשון ה"א שעלחו לצורו מתדמיין. ה"א חותניה. ש"ך סק"ז. וי"א דקרום ונקלף לחוד הוי ג"כ חלב וביש חותב וכן נוחגין וע"י נחיה: (ז) ושלא יתא נשר חופה אותו. דלחיתא נגמול חלב שהנשר חופה אותו מותר שעל הכסלים: לומר רחמנא ולא שנתוך הכסלים וזממנא זה א"ן נוחגין בלחך לשכנ' לחת מותר חלבו חלכותה ננשר נתוך הכסלים בחלק הפנים וכחשם נסיון הסמור בסדר הניקור בעמודי זהב אות י"ז: (ח) חלב הכסלים וקרום שעליהם. הוא החלב שעל הכסלים שחתה הכליות ונדחה בגובה הכסלים וזה החלב אסור מיהת ומיינים עליו כרת: (ט) חלב שתחת

תיקון הבית

סימן א (א) חותב קרום ונקלף בח"ל דף מ"ט ע"ב פלגת' לר"ע ור"י. אם החלב אשר הקרב ר"ב לומר מה חלב המבשר את הקרב חותב קרום ונקלף אף כל וכו' פ"ר"י חותב כשחלה ח"ל פ"ח על הקרב ור"י שמשאל לומר דקרום ונקלף לחוד אי חלב וכבת רש"ל וכל החמורים דהוא כרי' לחוד קרום ונקלף לחוד הוי חלב. וכ"כ הראש דקרום נקלף לחוד הוי חותב שבת דא"ן סמךין אסור בקינה בין דלקשת' ובין דליתרל ובליתרל לא הוי חותב כ"ל קרום ונקלף: וסמךין מתי' חל"י מויללח ז"ל הניח מ"ט נחיה דמשמע דלא כדעת רש"י. דלחיתא שם את החלב מהבשר ה"א הפריה. ואת כל החלב אשר על הקרב הוא קדשין להכרת. ואת כל מצידי חלב הקינה והקרב ע"ב. והי"ד כרי שמשאל דקרום ונקלף לחוד הוי חלב. ור"י ס"ל כלש"י דענין חותב קרום

וכל אלו תולכים אין לחוש להם. (י) אלא במחוריים של כחצה אבל בחצי כחצה של פנים אין ברה מהחלבים אלו רק קצת מן הקדום שעל חלב המלים הנשאר שם בו אשה. (יא) למעלה מהמבד בחלק המנים. וצריך להסיר אותו והקדום משם (מחצה) (ומשאר נקמן בסמך הקמון סמך ס' וסמך ו'):

ך חלב שעל הדמסם ובית הכסות הוא השמלה שקורין פריסה אסור וענוש כרת. וזהו החלב שעל הקר. (ג) חלב ה: בוק לכרם תחת הפריסה. (ב) יא המחר דמכירא ליה דהא רק שומן בעלמא הדבוק בבשר הכרם. (יג) ויא דאסור ככל שאר חלב וכן המטהג בכל מקום (וב"ב הרמ"ח) (ומהגין להסיר הקדום וחלב שחתת מקדום אשר על הכרם. גם מהגין לפסוח הכפונים (יד) וכן מהגין בכל מדינות אשכנז: ולהסיר החלב שבין המפלים מלכר בני ריטום דעוגין בשקצתן היתר ואין מחוץ בידן שכבר הורה להם וקן. (טו) ובכ"מ שנחגין בו אסור דמי כשאר חלב לגמלו בס'. (טז) ולענין הבלים של בני ריטום איכא צר להקל תואיל ונתנין בו היתר:

עמודי הזהב

הנותנים. הוא החלב שעל הכסלים האמור נקמון סמך ס' וסמך ו' ונחשבת חתם המנתנים שהוא למטה מלפחות קצוות וכשהשנים מפרישו נראה אותו החלב כן כחז רש"י. ואמר דמי אלא כו'. הוא חרצה דחתי מחני אסור. ואצ"ל דחלב שחבש חופה אוחה קי"ל להסיר וממ"ז אלו מחירין בלוח ז'. היינו נחלק הפנים שאינו מתחדד מתקונו וחיפוי נשר גמור הוא משא"כ נחלק האחור דבמה נחיה פרוקי מפרקא. פירשי כשהולכות אנדרה נעים והמתנים פעמים שיהיו נמשכים כלפי מעלה והכסלים נמשכים כלפי מטה ואין החלב מתקבץ בהם. וזהו החלב שחור דחתי מחני וקדום דק מעמיד בין אותו חלב ובין נשר שמן שחתמי ואסור משום חלב הכסלים. כתב הרשב"א בשו"ב סי' ש"ה אותו חלב שחתת הקדום דק הסמון למתנים ודאי אסור ואין זה מקרי שנחוך הכסלים אלא אותו שהבשר חופה ממנו. אבל אותו שחבש חופה לזר חופה נראה הוא. על הנשר ולא נחוך נשר ואין לך מי שמתירו בכל וכלי הציאור: (י) אלא בלחוריים. ומבואר לקמן בסמך ו' כי חלק ג' וכל ניקור אלו החלבים לרדף רש"י ען הנקי נמקור (רמ"ח) כתב יש"ש סוד להחמיר שלא לאכול נשר אחריו כי אף למדן גדול אין יכול לנצל זה היסוד מתוך הספר: (יא) למעלה מהשכור. וכוונת שיתבאר בס' הסמון נקדד הניקור סי': (יב) יא דמותר. והוא דעת רבינו יואל המנואר בח"ס סמך ו': (יג) ויא דאסור. והוא דעת רבינו אפרים המנואר שם. וכן הנהגה כראי לאסור וכמ"ס נפלים (יד) עלנר בני ריטום דמחגין נמקלתן היתר. כדעת רבינו יואל. וכעת הבי' בשם המורכבי שלדברי הכל לרדף להסיר הקדום שחתת המכסה ממעל לאחור החלב שעל הכרם ולא נחלקו אלו נחלב שחתת אותו הקדום וכ"כ בדמ"א. וכעת הכתיב אם לנו לנצל מנהגם ולנהוג תכאן ואילך לחומרה רשאים לפסוח כן ואין צוה משום לשו' חלול לראשונים. ודלא כיש שכתבו שאינם רשאים לנצל וכלי הציאור: (ט) ובכ"מ שנהגים בו אסור דמי כשאר חלב לנצל נקי. כי כרמ"ח בשם אריה ע"ה יא צו מחני ועיין בח"ס סי' אום קצן ז': (טו) ולענין הכלים כתב רמ"א דמי אלא אין אסורין הכלים של בני ריטום הולכי ומהגין בו היתר בכלי. וכי הכלי סק"י משמע אבל צניף האסור לו מה שנחשב צמחן נא היו אוכלים אם לא הי' שם שמים וכן משמע ממהרש"ל ופי' ע"ש. וכן כתב הרמ"ח לרדף דקיי"ל פ"י כעיקר מדוריתא אין להקל בך בכלי והוא דלא כשיך דכתב דמש"ע מל"ן הרמ"א דלפי יש הערות מחלב הדבוק

תקון הבית

קדום ונקלף. זה הוא הסילוק שבין רבי' אפרים ורבינו יואל: (ג) חלב מדבוק לכרם חתם הפריסה הנה דין זה נחלקו רבי' אפרים ורבינו יואל. רבי' אפרים מפרש חתם שפירשו שגלה הוא שחבש שקורין פריסה היינו חלב הפסוח על הכרם. ותמ"ז ק"ו ותחת הקדום פלג דבוק בכרם ונקלף סימנה וזהו חתם קדום ונקלף ולבד אסור החלב הדבוק בכרם אבל רבינו יואל י"י שחבש חתם חלב וזהו יש קדום שנקלף היינו חתם פריסה אבל החלב הדבוק לכרם חתם לא דבוק חליל כלל וזהו דק שייך בעצמם הדבוק בכרם הכרם ואין קי"ל כרבינו אפרים ולבן. עסק הר"ב כרם שנקלף אין לך דבר שיקטור אותו שחלב שגליו עומד הוא ולא שייך נמור איכא ציבא אבלי כיון ולרדף חל' גמור הוא:

ולענין דיעבד נמקום כהנהגה זו אסור אם עלמו או נללו בל' ניקור דעת הרמ"א שם

ו חלב הקיבה (יז) שעל הקשה אמור מן הדין מהית. (יח) ושעל הית- אמור מהנהג
שנחיתו בו איסור. (יט) ויא שמדינא אמור ולכן אין להקל בו. (כ) וצריך להסיר הקרום
וחלב שתחתיו:

ז חלב שעל הרקין אמר באורך אמה משמתחילין לצאת מן הקיבה ומשם ואילך שומן
הוא ומותר. ויא שראש- המעים הוא שיוצא בו הרעי שהוא סוף המעים. ורא שמים
יוצא די שניהם לגור אורך אמה מכאן ואורך אמה מכאן. ויא שאיך אורך אמה ממש.
ולכן נהג להקל למדוד בודיע ואין מצריכין אורך אמה בצמצים (נ"א ספיק ג"ו צ"ס מפר"ל).
ה ואין צריך להסיר רק הקרום עם הדבוק בו שעל אורך אמות אלו (ג) אבל לא השומן הדבוק
במבחי שחתת הקרום (נ"א ס"ס צ"ס הכל זו) (כא) וכן נהגין. ואם הפכת מיד הרקין מן
הכרמה בעורן חמין נשאר החלב שעל ראש הרקין עם הדרא דכנתא. ולכן הוא לאכול מן
הדרא דכנתא יטורר אמה מן החלב לצד הקיבה. ואם לא נודע טקדו צריך לגרור ולגלת
סביב עוביו כדין זהב (כב) במקום שנסתפק בו (נ"א צ"ס מרדכי):

עמודי זהב

לכרם צמחיל ואינו צל צמחיל אין נמנעים מלאכול ע"ש. והודם אליו נכריו סקיד וכס'
דמה מדעת הפר"ח לאסור דעס כעיקר דלורייחא ל"ע לקמן סי' נ"ח אם חלב צנצר לענין
עס כעיקר מקרי מין צמחיל מין דלוגיד דהוי מין צנצין לא טיך סעס כעיקר ע"כ: (יז)
שעל הקשה אמור מן הדין מהית. שהוא תחת קרום ונקלף הוא לר"ע חלב צמוד: (יח) ושעל
היתר אסור מונח. היינו סיכ' דנהגו לאסור כר' ישמעאל בקרום ונקלף. נהגו לאסור. ונמקום
דלא נהגו מותר כי העיקר כר"ע דקרום ונקלף צלי תחת לא שמי' חלב (נ"א צ"ס ספיק א"י):
(יט) ויא שמדינא אסור. (כ) ויא דהמ"א צ"ס רש"י ורמ"ש וספיק וספיק (נ"א ור' ירוחם) וסינו
מטעמא דאין גרדין צד צ"ס צל וס' גרדין צד ר' ישמעאל דס"ל קרום ונקלף קרוי חלב
(כ"ד ספיק י"ד): (כ) ולר"ד להסיר הקרום וחלב שמתחתיו. והיינו צמקום ש"ס קרום וחלב
מתחתיו הוי קרום ונקלף וס"פ צמקום שאין ס"ס קרום וס"ל לקלף כ"ל צד ומחצולות ואין ס"ס
חלב אפי' נהגין קליפה צין בקיפה צין צכרם משום חלב הפריסה המונח עליו ואף דאין
גרדין צד ר' ישמעאל דס"ל קרום ונקלף הוי חלב. והיינו נקלף כדרכה צלי מחצולות חלב
לא צכרם. מ"מ כיון דיי"ל ציורת הכד לר"ד ניקור קרום עליון משום חלב הקדנ המונח
עליו הית צכרם וכדומהק וע"י צלות כ"ז: (כא) וכן נהגין. ודלא כהאחרים שגס השומן

תקון הבית

א"ר דדינו בשאר חלב לצלו צ"כ אפי'. צמחיה ולליה וכו"ש צמחיה וכו"ש צ"ד סי' ק"ה ע"ש.
כתב הט"ז סק"ח מ"מ ר"ל שא"ל צו חכ"ל להלך כ' נבד כל החתיכה שזה החלב דבוק צו
מאחר ש"ס פוסקים דס"ל דלא אמרינן חתיכה ע"מיה ר"ל חלב צנצר וחלב חלב דרצון בזרז דאף
בשאר חסורין אמרינן חתיכה ע"מיה ר"ל ומאחר שאחרים אובלים זה החלב כרצ"י יואל כיוולא
צ"ל לא בזה כ"כ רש"י והט"ז כ"ס ע"ס אחר כיון שחלב זה רצ"י אפרים הוא דלוקר. ואי
ס"ל דלא אמרינן חכ"ל בשאר חסורין ומשה אין לומר בזה חכ"ל ע"ש וס"ל כ' חלב כנבד
החלב וחתיכה ע"מיה אסורה וע"י צק"ה כע"פ ט'. וכל זה בחלב הדבוק לכרם שחתת הפריסה
חלב צק"ה אפי' דצחיתרל צ"י אובלין חתה מ"מ אין להק' צו ואמר' צ"ה חתיכה ע"מיה
ר"כ כיון דצקשחח חלב של חורה ה"א ויש לעשות חלב דצקשחח כ"י. ולר"ד כ' בקיפה נבד
כל החלב שכליו צין צקשחח צין צחיתרל ואם אין בקיפה כ' חתיכה כ"י ולריכה כ' נבד
כל סק"ה. ולריכה גס בזה י"ס לעיין: (ג) חלב לא השומן הדבוק צמחיה. הנה צדין זה
איבא מחלוקת צין האחרונים. הרמ"א צ"ס הכל צו פסק כ"ע צמחיה והר"ב הגאון מו"ה דוד
אפנהיים צמחיה שלו חולק עליו ופסק דחלב שכל חתה חלב חלב עומא הוא והחזיק עומ
צ"י צמחיה שלו פ"ס חלב צכריו הארוך צמחיה גדול והעמיד הדין על מוכן וכמ"ס הרמ"א
שאינו אסור רק הקרום שכל חתה חלב החלב שכל הקרום חלב זה שחתת הקרום הוי שומן
ומותר ע"ש צמחיה נבדל ואודה אליו צמחיה סק' י"א ד"ה חתה וז"ל ולהלכה אין לס'
חלב צכר הרמ"א אף מ' שדחה להחזיר ולאסור כל השומן מר"ש מ"מ מן הקיפה מ"מ אם
יקנו סק"ה ס"ס ועומן סוף כ"י. וכ"כ צמחיה אפרים צמחיה דקום חליל דהק רצחח

וזהו במדינת אלו להסיר הקרום שעל כל הרקין בהרדא דכנתא דע"ל משום שגזארים הרקין עם הרדא דכנתא ואוכלין הכל בחד ע"ש טעמין כל הקרום שלא יניחו גם כן שעל ראש הרקין. ונהגו ליקח הקרום משני צדדים. משא"כ בבבש שאין דרכן להניח ביד ויכיר ראש הרקין כן נראה מעם המנהג. (ד) אבל יש להחמיר וליקח הקרום משני צדדיו גם בבבש (כ"כ הרמ"א סס):

• (כז) ומעם זה וכיצא בזה נהו להחמיר גם בבהמה. ונמל הרדא דכנתא ימקליף עליה קרום של חלב מס' מס' שמינא עליה כבר לכן. משני שזה הצד הוא סמך לחלב שעל הקרב ואם אתו יודע איזה צד צריך לקלוף משני צדדיו. ונהגין גם כן לחתוך אמה מהרקין המחובר לקיבה ואורך אמה מן הרקין הסמוך לסניא דבי טעם סניא דבי עם החלב שביניהם שקדין (כד) געריא וקצת מאותה חתיכה הדבוק בפי הצבעת. (כה) ומשליכין (צבל העיסור וספרי ניקור):

י"א הכוליא יש עליה ב' קרומים. העליון חלב נמור הוא וחיבים עליה. והתחתון והחושין שבה אחרים ואין חיבים עליהם. ונמל הכוליא ומעביר קרום העליון הוא החלב שעליה ונימל הסנין ומחתך ומעביר קרום שיש על כל אחת ואחת ומתוך בתוך הכוליא עטורי זהב

שחתת הקרום שעל אורך אמות אלו הוי חלב אלא עיקר כרמיא וכוונת פנים וע"י צחיה ס"ג: (כב) צמקום טכסחפך צו. ומעם זה נוהגין להסיר כל הקרום מהרדא דכנתא דבהמה בכל הצהונות משים דלאו כ"ע דיני גמירי ויש לחוש שזו יעשה ויאמר שילך שום קליפה ויבא לאכול גם מן הקרום של אמות אלו והחלב שעל הקרום הוא חלב גמור: (כג) ומעם זה. צמח טכחצ הרמ"א שלריך ליקח הקרום ונשני לדדיו גם בצבש מעם טכחצו צחות הסמוך ס"ק כ"ע וכיוצא בזה היינו העם ומ"ש צמ"ה המצולר פנים סעיף זה נהגו להחמיר גם בצמח טמנקרין הקרום מהרדא דכנתא וכוונת טכחצ פנים. וגם לריך שיטול הורדין מן שומן הכנתא המסוככים כטכצש (ספרי הנקור): (כד) געריא צלעז. ונהגו להסיר הצליעה הקטנה שקורין דומיין צליא (ספרי הניקור). (כה) ומשליכין. לא מפני שהם אסורים כי כבר נחבאר שאינם אסורים רק הקרום שעליהם. אלא מפני שהוא מלאו מוחמת העינופת שילך דרך שם והיינו החלחולת שקורין טאצחצ. וזוהי העם משליכין ג"כ אותה אמה הסמוך לקיבה מפני שהכל היולא מהקיבה להדקין ולר המקום ללכת שמה צטיל כך אותה האמה מלא לריך ומוקלה מוחמת מילוס הוא ולכן משליכין כל האמה. וזוהי העם ג"כ משליכין הסניא דיני ואורך אמה הדבוק בסניא דיני וכיון שאינה חשובה משליכין בלורך אמה. משליכ החלחולת והיא גדולה וחשובה לכן אין זורקין ממנה כי אם אותה חתיכה הדבוק בפי הצבעת והנוותר ענקרים ומושכין הקרום ממנה לפרך אמה וגם מקיירן מעם חוס ארוך טמונת עליו עם

תקון הבית

דפירשו ריש צלחחח על סוף חלחחח וא"כ אינה עיכל אכלי ולדידן מחסם לא סתם צחמיה והסכים עמו הפ"ח. והבר"ו הצי"ח. אצל אם גם השומן יקב רק הקרום והחלב שעליו נשאר שלם וא"ל לא מהני סחמיה דהקרום חלב טעם ואינו סתם משליכ אם השומן שלם כ"ש והדים להרמ"א (שפ"ד):

ובענין אם נחלל מחצ צקינה ואם חלב של היחר סותם הנקב נחבאר הדין צפרי צ"י בסו"מ חלק א' ע"ה. (ד) אצל יש להחמיר וליקח הקרום משני לדדיו גם בצבש אסב הרמ"א. כתב בעצרת הגרשניי הרדא דכנתא של כבש טמולח צלי ניקור כלל לריך לשער י"ב יש ס' צדקן עמ"ז כגד חלב המורה (פירוש פעמים יש חלב צלחח א' הרב"ה ופעמים מעט והקרום של אמות אלו והכל שרי). אצל אם אין שם ס' רק ע"י לירוף צמר אחר טמולח עמו אזי סתכח י"ב ולריך ס' נגד כל הדקין שהחלב צדוק צדק והדקין עמ"ז אסורין עכ"ל. וצלקט קמח הפלה שח"ל ס' נגד הקרום של כל הדקין כי אין צו אסור כלל ימה שזוהגין להסיר הקרום שעל כל הדקין הוא חומרה כי היבא דלא לימי להניח ג"כ על ראש הדקין ולפ"כ דציעבד אין לאסור כלל וא"ל ס' כ"א כנגד אמות אלו עכ"ל:

וי"ל צ"י ופ"כ צמ"ה לריך להסיר הקרום מהרדא דכנתא בפי שזח סמך לחלב

(כו) ומנקר אותו שורש של גיד מתוך חבליא עם קצותיו הגראין מבחוץ. וכן לכוליא השנית (נכל הכיטור וספרי ניקור):

יב יחתית הכבד צריך לנקר קרום העליון של צד הכבד משום (כו) חלב הקרב המתח עליו. ויש מחמירין עד לנקר השוכן שתחת הקרום והוא (רמ"א נסס ר"ת) אכל צד פנים של צד הריאה איצ ניקור כלל. אבל המנהג לנקר ולהסיר שני צדדיו (ס) דלמא אחי למסעי (רמ"א סעיף י"ב נסס ס"ה ור"א):

יג מחיל קרומי שלו הלב נמור הא (כח) וצר גם שלו חייבים עליו. ושעל שאר המחול ורחושי שבתיו (ו) אמויין ואין חייבין עליהם. וצריך להסיר הקרום משני צדדים עם החלב שעליה תומל ראש הנד שבתוך המחול ומשך אתו וגם שבים עמו ג' חושי שבתיו. (כס) וצריך לזוהר שלא יפכו שום חום מרם ואם נפסק צריך לשיש אחריו (ג"י ס"י ס"ד סעיף י'):

יד הו"ן שבעוקין (פי' הנקרה בלבוש הנוקרה ענה וסוף קלרה השדרה) הם חמשה. ג' בימין ובשמאלו הג' שממין כל אחד מתמצל לשנס שנים. והשנים שבשמאל כל אחד מהם מתמצל לשלשה שלשה. וראש האי מהובר לשדרה ואישי הפצולין נדבקין בכלל שתחת החזה בראשי הצלעות ואיתם ראשי הפצולין מצוין (ל) בחלק הפנים. (לא) ואמורים משום חלב. (לב) ואי שלמי להן המ"י משחלים. (לג) ואי לא בעי לחמשי בתריהו (ג"י סעיף יב):

עמודי זהב

השומן שאלו ושפיר דמי: (כו) ומנקר אותו שורש. כתב הרמ"א סעיף י"ב ואם לא חסרו אחריו והניחו תוך הכוליא לכי מעור אפי' אם נתגל כד (כ"ט) במליה או לליה) ודוקא מה שבתוך הכוליא אבל מה שעל הכוליא לכי אסור: (כו) חלב הקרב הנומח עליו. וישויה לריך לנקר הקרום שעל היותה וכל החלב שעליו. וכרצי ישמעאל דלמור קרום ומקלף הוי חלב. ואפשר שעם זה נוהגין המנקרין לקלף קרום מכל הכרם והקיצה שתחזלות אפילו במקום שאין שם חלב ומעם תכיל כיון דחלב הפרסה מונח עליו ואף שאינה לדינא וי"ע סנהל היא והמנהג כן תע"ז: (כח) ולד גם שלו חייבים עליו. היינו במקום שדק ברכם הן כל הגולה הן לד הנקשר: גל"י: (כט) ולריך לזוהר שלא יפסקו שום חום. כתב רש"ל יש לזוהר לנקר החמולים בעודם לחים סמוך לזאתם מזהמה בעודם חמים כדי שיהא נקל להנשיך הג' חושיין כחות ולא ינתקו בזהמנעיהם: (ל) בחלק הפנים. ומחולר נסיון הסמוך נסדר הניקור סעיף י': (לא) ואמורים משום חלב. שיונקים מחלב הכסלים וזה משום וניה שכתב הרמ"א צפי לחסוסי אצתריהו. ואי לאו משום חלב מפני מה הולך לחסוסי די נחתוכי לנד ע"ש: (לב) ואי שלמי להן חמומי ומשחלים. כתב הרמ"א סעיף י"ב ואם הם שרויין צנים הוי להו כחמומי ומשחלים: (לג) ואי לא צפי לחסוסי בתריהו. כתב הרמ"א שם ויש מקילין באלו חושיין במקום שהם בלועים נכשר. וטוב להחמיר עכ"ל:

תקון הבית

של הקרב ומחמיר שם הצלתי דצרי צפנים ודאי לריך לנער ג"כ נגד קרום של הדרכ דכנתא דהייט מלד אחר. ולחו דוקא כבשם ה"ה בזהמה ג"כ דים הכי כיון דלריך קליפה מה לי כשם או בזהמה: (ה) דילמא אחי לנעטי. כת' הע"ז סק"י"ז ודדיבעד אי"ל ס"י רק נגד כל הכבד והנעם כתב בשו"ע שם כיון דגזירה הוא דלמא אחי לנעטי דדיבעד אינו אסור כי הע"ז נסס רש"ל דאם אין בזהמה בזהמה כ' נגד הקרום חתיכה ג"כ ולריך ס' נגד כל החתיכה דלא עה"י מה שהוא חלב כחוש דלא קיי"ל בלחוח תירוצ' בגמ' ע"כ. וכ' הנה"י והיינו צניסול אבל במלי"ס אי"ל ס' נגד החתיכה רק קליפה צפי וכח"ש לקון צחלק ג' והטחול בעלמא אסור וכן כ' בשו"ע הגרשמי שהתירו הכבש שמוחל עם הטחול צלי ניקור והטחול אסור ע"ש: (ו) אסורין. בזה"ה ש"ד כ' מנעיה ה"ה בטחול שגלה בלא ניקור והמיר הרב משה"ל וצריך דעכל חלב הטחול בטחול בעלמא ובחלב הכשר שזו. דשיעוריהו דטחול והחלב הכשר שזו ה"י ס' נגד חלב האסור עכ"ל. אבל בט"ז ס"י ע"ד חולק ע"ז וכ' דאין לקוין להקל בטחול כי הוא אסור נמור מן הדק עד שידע צניסול שהטחול וסל כשר שזו הוא ס' נגד הניקור כי לפעמים יש חלב הרבה על החבל ולפעמים ויבס כשהוא כחוש. וכל זה מןמנעיה אבל אם שיעוריהו ויש ס' בטחול נגד הניקור כשר. וכתב הפר"ם תיזה לריך קליפה אחר כך:

סימן ב. לקושי דיני ניקור מחלב ובו ה' סעיפים:

א כלי שמדיחין בו חלבנים. (א) אין מדיחין בו בשר. (ב) וכ"ש שאין מולחין עם הבשר.
(ג) יסבין שחוחבין בו חלבנים אין חותבין בו בשר. נהגו מנכ"י הבשר לנקר בסצין את-
(ד) מפני שנתחבים בנר על ירכיים וכל שעה שנוגע הסבין בחלב מקנהו בו ונתן ללמד אדם
לכנוי ביתו שישמשו הבשר יפה במים (צ"י ספי"ק ט"ז):

ב אין מורשין הכסלים ע"ג הבשר שלא יצטנן חלב שעל ידם מפני שהוא נמוח ובלע בבשר-
(צ"י טס). וכן יש לנקר בשר תוך נ' ימים מן החלב שלא יתקשה החלב שבו. ומ"מ אם
לא נקרו תוך נ' ימים אין לאסור בדעבר (ה) אלא מנקרו אחר כך ושרי:

ג כל אלה הדברים אם נעשה לא נאסר הבשר ואין סבין העושה אלא מלמדים אותו שלא
יעשה (צ"י) ואם עשה מותר רק שישמשו הבשר היטב (רמ"א בשם פשוטת הר"ן):

ד אין מולחין הבשר קודם שישירו ההוצין והקרומים האסורים וגיר הנשה. ואם מלחם צריך
ששים כמו בשאר חלב הנמלח עם בשר (ו) רקח"ל בששים (ז) ובהפ"ט יש להקל (צו"ל) ו
וצל"ה) להתיר ע"י קליפה (ח) מאחר דיש מתירין אפילו בלא קליפה, אבל בבישול אין שום
היתר ואם אין ס' בחתיכה כנגד האיסור חתיכה ג"כ וצריך ס' כנגד כל החתיכה:

עמודי זהב

סימן ב (א) אין מדיחין בו בשר. והוא במלח דף ח' אר"י אמר רב הניח לך ד' כלים של
מים אחד שמדיח בו בשר ואחד שמדיח בו חלבנים. ופרקי' ונתקן ליה מלא וגדלח בו בשר
והדר חלבנים. בזירה שמא ידית חלבנים ואח"כ בשר השתא כמי ונחלפי כיון דלחריכנא תחתי אית ליה
הכילה ע"כ. ויהיו דניעצד אם הדית הנשר עם החלבנים בכלי אחד לא נאסר הנשר. כיס הרמ"א
וכמ"ש בסעיף ג' רק שישפשו הנשר היטב אח"כ. (ב) משא"כ אם מולחין עם בשר אין לו חקקה ולריך
ששים כנגד החלב ואם אין ס' בנשר נגדו הכל אסור. ולא דמי לסעיף ד' דמתירין זהפ"ט ע"י
קליפה שאני הסם דמייירי בקרומים ואינם רק חלב כחוס ואינו מפעפע יש לכוון לחלח דמתיר בקליפה
וכמו שבי' גלות ח'. ומשאי"כ הכל דמייירי בחלב שומן דמפעפע לא מהני ולריך ששים דוקא וכמוצא:
(ג) וסבין שחוחבין בו חלבנים אין מוחבין בו בשר כתב הצ"ח לריך להזהיר לנחקרים כשמוכרים חלב
גמור מוחבין עם הסבין שמונקרין ואומרים שהסבין הוא טריפה וכשמונקרין מנקמין. וז"ל דהא כי הרשנ"א
שלא הלריכו צ' סבינים אלא נחתכת חלבנים גמורים אצל גיר ושמונו אינם שונים כיב שידבק זהם על
הסבין ע"כ. ומשם דנחלב גמור לא מהני מה שמונקמין על הבשר אלא לרי' צ' סבינים. וכ"כ הכר"ו ס"ק
י"ט דעיקר ההיתר המנקרים בסבין אחד שאין מוחבין חלב גמור רק גידין וגם רק גורדין וליכא דוחקא
דכרינא ע"כ. ומשום הא חלב גמור לריך צ' סבינים: (ד) מפני שנותחין גור על ירכיים. וע"י לקוח בפי'
הסמוך ח"צ כלל ה': (ה) אלא מנקרו אח"כ ושרי. כיס הרמ"א ס"י י"ח בשם השו"י הרא"ס: (ו) דקיי"ל
בששים. וכמו שנחבאר בספרי צ"י בס"י ק"ה ע"ש: (ז) וזהפ"ט. צרמ"א כתב וזהפסק קתא. אצל צ"ח
גורם וזהפ"ט וכ"כ הצ"ח ע"ש יש להקל במליחה וצל"ה. צרמ"א ספי"ק כי כתב בסם וז"ל יש להקל
ולהתירו על ידי קליפה. וכתב ה"ח שם רש"ל היינו נמליחה או צל"ה. אצל צבישול ודאי לריך
ס' ואמרינן בו חזינן ואם יש בו ס' שאר בשר מותר והיא אסורה: (ח) מלאחר דיש מתירין
אפילו בלא קליפה. וגם אין צריך לגזור משום חלב שומן דמפעפע דכל הקרומים אינם רק
חלב כחוס (רמ"א שם בשם מרדכי וס"ה). וכ"ז דוקא צו"ל) וזהפ"ט דוקא. וכל
הפ"ט לריך ששים דוקא ונחבאר נחיה ס"מ ז"ל כל דין ודין נמוקו. אצל צבישול אין שום
סיחור ולריך ס' כנגד החסותין והקרומים האסורים משום חלב. ואם לאו חזינן ולריך ס' כנגד
כל החתיכה ועיין ציטו"ק ק"ה. אצל החתיכה עלמה אסורה לפי שאיסור שנים אינו נפלט מהנה

תקון הבית

כתב ה"ח וז"ל ומהיו אי ספק אם יש צעמול ס' נגד הניקור. הטחול אסור ובשר שנמלח צמו מותר
דלא אמרינן ח"כ אלא בודאי ולא בספק. ועוד ח"כ צמליה הוא מותרא ולא כהנו מותרא זו
אלא בודאי ולא בספק ע"ש צעמול. כתב צל"ה. צו"ש צ"י ע"י סק"א וז"ל ונפ"י איסור שפ"ל
לאינו מיסר וספק אם הים ס' ונאסר ואח"כ כפל למצט"ל אחר וס' ס' נגד איסור הראשון אין מותרין
בצמ"כ ספק דרצנן להקל כיון דאין הספק דרצנן אלא צ"ח ואח"כ צ"ח ח"כ ולריך ס' צמ"כ
אחר כנגד מה שפ"ל צ"ח. ושאי"כ באל דמליחה הוי מותרא צעמול ובלא חסותין:

ד. (ט) טבח שררכו לנק' בשר ונמצא חוט או קיום מלמדין אותו ומוזהרין אותו שלא יזלזל אח"י באיסורין. אבל אם נמצא אחריו חלב אם הוא כשעורה. מעבירין אותו ואם נמצא אחריו בשר אפ"ל בהרבה מקומות מכין אותו מכת מרדות* ועבירין אותו (צ"י ספיף כ"ח). וחזרתו לכשרתו והשובתו הכל לפי ראות עיני המורה הוראה אם עבר בשוגג או במזיד. ומנהג כשר הנא שהטבח הציב בשר ינקר קודם שימכרו סוף יכשלו בו הקונים (רמ"א בשם הגהות אשרי ועמודי ק):

הלכות ניקור.

סימן ג. מתחלק לג' חלקים. בח"א נתבאר דין ניקור מהלך הפנים. ובו י"א סעיפים:

א. המנקר את הבשר בתחיל בראש וחתכו לשנים ומציא המ"ח (א) ועביר הקרס שעליו (ב) ואח"כ מעביר הקרס הרבוק בעצם הגלגולת. תיפול הלחיים בידו ומחתך משני צדי הלשון ומציא נ"ר אחר מזה ונד' אחר מזה (ג) ואסורין משום דמא. (ה) גם נזהרין לחתוך סוף הלשון עצמת שקורין (עדיפני צינדליך) והכה לעומת החושין ה"ל גם נזהרין לחתוך (ד) כיסור הגררת הנקרא (צ"ח לעפ"י):

עמודי זהב

לגמרי. ואין יעשה. מקרי החתיכה האסורה משם והשאר מותר. ועיין ציד ס"ס ק"ו ד"ס חלוקי דעות בזה ומסקנא כמו שכתבתי. והחתיכה עלמה לעולם אסור אפילו צליה ופיין לעיל בחלק הסמוך בח"א סעיף ה': (ט) טבח כתב הגאון מוהר"ר אלי' גורלנא ז"ל ק"ל הא דכתבו בלשון טבח ולא כתבו סתמא ננקר חלל דנטבח שכליו מוסל לנקר. אבל מנכר סתם ולא מנכר בחזקת מנקר מלקין ומעבירין אותו*). משא"כ בחזקת. וכינוי מפרשי ד"ה טבח.

סימן ג (א) ומעביר הקרס שעליו. כי שני קרומים יש למוח. אחד שהמוח מונח בתוכו. ואחד דנוק בעצם הגלגולת ולריך לחסירים קודם שימלחנו: (ב) ואח"כ מעביר הקרס הדנוק בעצם הגלגולת. ומנהג יפה יש בכמה קהלות שקוללין את העצם הגלגולת היינו כל הקדירה שהמוח מונח בתוכו ומשליכין. כי קשה להוליך משם את הקרס ואין לריך לזה זיזור כי אין זו חסרון כ"ס: (ג) ואסורין משום דמא. וכינוי דכל הקרומים והחושין האסורין משום דמא מהני בזה חתיכה ומליחה משא"כ האסורין משום חלב לריך דוקא להוליך החושין ואם נשקף לריך לשרש אחריו וכמנזלר לעיל היס' כתבו ספרי הניקור רבים חשבו לומר דדוקא גבי בנה"ח דקה שמתגלגל או לולין את הראש כשהוא שלם או יוכרח לחתוך או ליסול החושין בהלחיים' אבל בנה"ח גסה כיון שמתח' הראש לנחמס נחתכין החושין ממילא' אבל בנה"ח אין לסמוך על זה לכתחלה אפילו אם מנחם הראש לנחמס כיון שאינו מכוין לחתוך את החושין מנחם שאינו מוחך חוץ החוט רק סמוך לו ושאר החוט שלם לכן לריך דוקא ליסול או לחתוך החושין יפה הן דקה והן גסה ונפרט במקום שחתכין הלשון מהראש לריך ודאי לחטט אחריהן' ואם חתום

תקון הבית

סימן ג חלק א

(א) ב"ד ס"ה סעיף א' כתב יש חושין שאסורין משום דם שבהן ואלו הן. כנוף חושין שצד ושבתקן ושבלחי החתחתן שגלד הלשון ומכאן ומכאן. ושגלשון ושגלשון וחוטני הלב. וחוטני הדקין שסם בחוץ חושין כנוף צד עכ"ל ומקובצין זה בזה. וזהו הדין להקיר ג"כ חוטני אורז' אבל החזה מצפנים וכן חושין שגלשון האזנים לפי שהם מלאים דם ואינו חלל חומרא צבולתא. וקרס שעל המוח ושקדקוד. וקרס שעל הביצים: (ב) כל אלו החושין והקרומים האסורים משום דם לריך להוליך ולנקר קודם המליחה. דלח"כ לא מהני בהן מליחה חלל ח"כ שיחתכם תחלה (ומיחין לחתך) ואח"כ ימלחם. והני מ"ל לבשל בקדירה אבל ללוי ח"כ לא תחיתה ולא מליחה משום דמורא מיעלז שחי' ודוקא כשפני החושין על פני האש אבל אם הם מונבלים בחוץ הבשר ח"כ האש שואב ח"כ יסתכס. ואם לא מנל' ונשקל' בלא חתיכה לריך ס' עוד כל החושין. וצ"ל

(*) ואין לוקח ואין מכין מכות מרדות רק בידיעה ובכחות ממשלת המדינה.

ב ויורד משם למקום שחסימה אצל הגרנית משו. עכרת. ומציא משם (ה) ב' נידין מצד זה וב' נידין מצד זה. וצריך להאיר כל החוץ הללו אצל הגרנית (ו) משני צדי הלשון וכן כבשר במקום שחסימה בכזה גם צריך לחתך הגרנית והשם לשנים משום דם הקרש בתוכו; ג ונוטל הסכין ומחלק בין (ז) הכתף לניף. ומתחיל מראש הכתף (ח) באמצעיתה. ומתחך ומציא ניד עב ומולך הסכין עד קצות היר סוף לעצם ומשוך כל הניד והוא עם כל הנדיון הנמשכין עמו. וצריך לשקוע הסכין בהכתף יפה עד שיעקור אותו הנד ותחשוין דנשכין ממנו מעיקרו. ובמקום שהוא מחלק רכתף (ט) מהשדרה צריך לשקוע הסכין בהשדרה ועקור משם שורש ניר זה שהוכרנו למעלה ששם השורש שלו. וכן להכתף השני: ד גף העוף כיד ההזהה לסיך צריך (י) לחתך האפיים ולמלחם וכן נזהין להתך עצמות הלהיים שקורין (טרייפני צינוליד). (יא) והנהג שאין נוטלין מן העוף שם חשין רק חמי הצאד. גם יש ליטול (יב) הריאה מן העופות. ובמה יש בבני העצים שני דקים (יג) כמו כנאי דבי כהמה הוא כשיה דק צריך לטף ולהשליכן. גם נזהין לחתך בידי העוף בפרק הארביבה תחתיה. (יד) קורם השליחה:

עמודי זהב

פיך על הלשון שלא יהיה מחוץ ומקולקל נחתיכה שאינו ראוי להתכבד תקח נגר פשתן ולחוז פיי בלשם החוט ונתוך מאליו כל החוט ולא יתק נמהרה: (ד) כיסוי הגרנית. ונשום שהוא תמיד נוטל לימות ולסור משום מילוס. ועוד י"ל משום שיש לו רחש ואין הדם יכול ללחץ לא פיי הדמה ולא פיי מליטה ומה העצם יש לחתך העוקן מלשם הלשון כדי שילא הדם שפסוק: (ה) צי נידין מלד זה. פירוש אלל הגרנית משני עבריו יש ארבעה נידין צי מלד זה וצי מלד זה סמוך לבשר: (ו) משני לדי הלשון. ונקום שחושכין הלשון עם נגר הראש שחמיו אז נשדיו נידין הללו אלל הראש ולריך להסירן מהראש: (ז) הכתף. יש לו שלשה אנשים. סמוך לרגל נקרא יד. אחר הכי נקרא זרוע. ואחר השלישי נקרא כתף והוא מחובר לגוף (וצליה הפליגיה או צריג): (ח) צלמנעיתה. כי שם הוא שורש הנד ומתפלל לכמה פילולין בהכתף ונמשכין עם אותו ניד העב ולריך לנקר כמיש צפנים: (ט) מהשדרה. הוא הנקרא (צליה בראש או רוק צלמין): (י) לחתך האפיים. היינו לשנים קורם המליטה להוליח הדם: (יא) והנהג שאין נוטלין מן העוף שום חושין. משום שדקין הם והדם יולא מהם פיי מליטה כיכ המיחל ס"י סיה סעוף גי רק חוסי הולח ונחותן חושין יש ליזהר ליטול משם או יתחכם עם המפרקת לשנים. ונדיענד אם הוסר רק הראש מן העוף כגוי. רחיל שם ועיין נחיה לענין דיענד; (יב) הריאה מן העופות. כי לריך למלח העוף מצי לרדים ולחייב ידיה המקום ההוא. ואם הריאה צפנים היא למלח צמקום הזה (ובסיי סיס נחצור לענין דיענד): (יג) כמו פניא דיניי שהם גיכ כחושים ומחוסים כמו צנהמה וכשרים. (ועיין צספרי צית יתק סיון ימי חלק א' צעמיז אות יצ) ולריך ליטול ונקראין (צליה טרייפני גדעריים ומשליכן משום מילוס. ונדיענד אם לא נטלן כשרה. ועיין צספרי ציי צסיון צי חלק א' צעמיז אות כיה: (יד) קורם המליטה. משום שלפעמים

תקן הבית

ובמליטה יש להחמיר ולקליף כצד אותן חושין וקרוצים ולא צבי נטילה צליי משום דעור חושין אלו עבים ואין פולטין כצד ונש"כ צורדין דפולטין כצד וצביקן נטילה כצד אר דצדרינו לקמן צספ"ק קטן ו'. ואם לא קלפסו ובשלוה אחר שנטלו החושין מותר דיעבד. וא"ל ס' דכבולב כך פולטו עיי' צליה ומליטה. ע"ד וע"ז:

(ג) ובעופות איז ליטול חושין אלו משום שדקין הם וסדר יולא משם עיי' מליטה. רק חוסי השלח יטלו משם או יתחכם עם הנופרקת לשנים ונדיענד אם הוסר רק הראש מן העוף כגוי: (ד) והא דלחמדין צללו החושין האקורין משום דם לריך להוליח ולמק קורם המליטה וצליה הייב בלל ידעין צורא. שנשטעו צורדין ואפי' ספק לא מהני דחזקה שלא נשטעו. ואפי' קצ צורדין או סתך אחר אחר קורם מליטה או צליה לא מהני לכמהלה כיון שכבר נחקר הדם. אבל אם ידע צורא ששטע כל צורדין שנטלר או נקדם צעמה שהוא מפרק שצדין הדם עם כדי שילא כל הדם ולא יחקר נחמו איז לנקר כל החושין שצדו כי כל הדם שצדו צורדין אחר צורדין. (וכ"ז הייב צחושין שיש להם סיבור עם ורידי האלח אצ: שאל חושין כיון חושין צדו וצבכתם וצדמה

ד' ואחר כך חתך על החות לשני צדדים. ומאותו בשר ארום השפך לחזה (זו) סוגיא חיה כפיל של דם שאותו מקצת החת עד קצתו. וכן מן החזה הצני. ואחר כך מתחיל מסקים סים הגיר שמצוא מן החזה (זו) ומקליף בידו אותי הקרום שעל הכסלים. וצריך גם בן לחתוך ראשי העצמות משני קצות הכסלים והמה רכים ולבנים. (יו) ושעם האסר משם שיתק מחלב של הכסלים:

ד' וכשמקליף גידים ראשי החוטין שהן בכבל. ונמשכן ממליהן (ח) בהיתו חס. והן שלשה סימן ושנים משפא. שלשה סימן מתחלקן לשנים שנים. ושנים משפאל מתחלקים לשלשה שלשה. וכדי דלא את לשאעי בין ימין לשפאל נדבין לנקר (יט) בכל צד ג' צלעות. ודוקא במקום שגדלים בחלק הגנים י"ב צלעות או ציד להוציא ג' חטין בכל צד. אבל במקומות שאין מנחין לחלק הגנים רק מ' או י"ב צלעות או אין ציד ליפול משם כ"א ב' חוטין ראשונים ויתוין אלו אצורים משנים חלב וציד לחשא אחיהם (ועי' לעיל גמ' קיד חלב ח' סעיף ט"ו):

עמודי זהב

נמלין חוטין ארומים דרגלי העופות ואם לא עשה כן עומד דיעבד. אפילו נחשלו כן ציפס שנמלאו חוטין ארומים שאינו אלא שונן בעלמא (רמ"א סימן ס"ה ס"ג): (ז) ונולד חוט כפול על דם. כחצו ספרי הניקוד לרדף להדוע עם המתשקים בניקוד שחוטו חוט החזה הוא כפול וספרי הם אחד הוא אדום ואחד הוא לבן וגדלין כחלד. ומי שאינו יודע נזה ויכול לבא לידו ממשול כשיחצוהו הסכין ליקח החוט הכפול ומזדמן לידו שיחצוהו צינו לבניו שיפסול החוט וכשאר החוט אחד חוץ הנשר והוא לא ידע ואשם. וצפרס לפי הייא החוט הלכן הוא אסור משום חלב שיונק מחלב הכסלים ודאי לרדף לחטט אחריו. וענה סוזה קמיל שיש להחמיל לפתוך בקלה החזה הקמוד ללודר כי זה נוח יותר למשוך כל החוט שלם אבל אם יתחיל מלחצו זה של נשר אדום מהרה יתק החוט ויהא לו לטרחא יתירה לנקר אחריו (ולענין דיעבד עיין בספרי ז"י חלק ח' צעמין אות ל"ג): (ט) ונקליף צידו אותו הקרום שעל הכסלים. הנחנאל לעיל גמ' ג' סעיף ד' אות קפ"ח ויש' והוא ענ ולבין ולרדף לקלוף אותו הקרום עם כל החלב אשר תחתיו הנגדר עמו וכל הננושק עם הקרום הכל אסור משום שיונק מחלב של הכסלים: (יז) ותחת אותו הקרום יש עוד קרום ענ וקלה אדום ותחת קרום זה יש חלב ועל זה יש יתחלקת בין הפוסקים. י"א קרום ענ חפוי נשר הוא ומותר וי"א שאין אותו קרום חשוב כחפוי נשר ואסור. והואל ג' דפות נטור י"ד סימן קיד ומקיים הסור חיל אבל בלחץ אשכנז נוהגין זו היתר. וגם צעירי נראה שחפוי נשר נטור הוא ככיל. וכן נוהגין שאין מנקרים אלא אותו הקרום שלמעלה עם כל הנגדר עמו ותו לא. ומימי נמקום שנחגו לנקר החלב מתחת אותו הקרום אין להקל מאחר שכבר קבלו עליהם אסור: (יח) נהיותו חס' ועיין לעיל בסימן ג' סעיף ט"ו ובצמ"ח עם אות ל"ב ואות ל"ג ודין זה: (יט) בכל שלשה לעלות משום שיונק מחלב של הכסלים לכל לנשיהם ולננייהם ולענדניהם ואין להכל מצמיים אין ימין לנשיהם ע"כ תקנו לנקר בכל זה

תקין הבית

א"ע ששחט הורדין וגם נקדם לרדף נכחו שבי צפנים סעיף ג'. וב"ש חייטין שנכבד וקרומו לחקורים ע"ס חלב דהוא לא מוהי נקבין ורידי מילאר זה פשוט (ועיין צינר ק"ח): (ה) ואם ירצה ללגלג שוף או כשנה שלם או לנלחם ולבשלים שלם ע"י שחיטתו או נקיחת הורדין בשעת שחיטה לרדף הוא לו לנקב אז כל הורדין ומחטין שנכבד המלך עד שלא ישר שלם גם אחד זהו מותר אפי' לנחלה בין לבין בין לביטול. ואם לא עשה כן בשעת שחיטה לא מוהי אפי' אם מחטט הורדין שנבאר עם הנשר קציעותם אחד שנחקר מפני שכל הורדין שנבדק שפכין לורדין שנבאר בשעת שחיטה ובין שלא היה להם מקום לנחל או טוב אינם יולדים כ"א ע"י נחמה אצד צמחם והקרת הראש צפוף. שח"ס ס"י כ"ב: (ו) לא שפא ולא נקב הורדין בשעת שחיטה וללאם שלם מותר דיעבד ע"י שימטות כל ורידי המלך ויטליכם עם כדי נמילם מתבשר סקצים והוא כדוחס אבדל דם שנבאר חוטי ורידין שנבדק סוכיכין דיעבד לטור שהאש שחלח אותם לגמרי. וצ"פ בעל בנא יציר הורדין כל הנוק בשפלה שלם ולא נכסחו הורדין ולא יאכל כ"א פתגם שאין שם שם גיד. שח"ס ט"ז: (ז) ואם נכבד שלם בלא נקיחת ורידין בנשיהם. אפי' טעם ורידי המלך אחד שנחקר וקדם עליהם יש לאסר בו כי צמין מ' נכד כל דם הנכבד מחטי שפוף ומי יודע כונה הם

ז צריך להזהיר את הקצבים והשוחטים בעת שמתחילים וחותכים בהבמה לשנים וששמינים הקצבים יב צלעות לחלק הפנים יהיו ודורים שיחתכו בשוה סמוך סמוך לצלע יב. כי הבשר שבין צלע יב לצלע יג (כ) שייך לחלק אחוריים. וצריך ניקור מהמנקר מוטחה. וביש שלא ליקח גם צלע יג לחלק הפנים. דאז גם הכלים צריכים הבשר. (ג) וצריך עיון רב. ואין צריך לחסר היכא שנמצא צלע יתירה. והבשר שבין צלע יג לצלע יתירה (כא) דודאי אמרה: ח עוד צריך להזהיר נשחיתך חלק הפנים. וכשמוע בסוף הצלע וחותר בשיטות בכסלים צריך לזרז מאד שחותר בשאוע למעלה עד להטבור. והמבור יצא לחלק האתור. (כב) כי הכסלים למטה מן המטבור המטבור שייכים גם כן לחלק האתור:

ח הריאה אינה צריכה חיתוך. (כג) מדינא. אבל נהג לקורעה ולפתח הפיספסות (כד) הגדולים שלה ומנהג יפה הוא. וכן נוהגין להסיר העצמות דודאי (כה) ולהשליכה:

עמודי זהב

ששנה נלעות. ויש מקומות שאין מניחין לחלק הפנים רק ז' או ח' אפילו חכא יש ליטול שני חוסין ראשונים שלא ישחכח הדבר לכן לא פליג. וחוסין אלו חסורין משום חלב. ועיון לביל צבי"ג סעיף ס"ו מדין זה: (ב) שייך לחלק אחוריים. והוא חסור משום חלב הממתיים הנזכר לעיל צבי"ג אות ט. ולריך ניקור כמו שמנואר בהלכות ניקור אות י"ג השייך להמתיכה שהם הכולל שלה קושליין ע"ש: (בא) דודאי חסורה. ונעם דשם הוא קרוב יותר לחלב הכליות. ולריך ניקור מהמנקר מוטחה מהחלב שנו. ושייך זו דין חסור דבוק הנחנצל צבי"ג צבי"ג ק"ה. וכל הנחנצל שם לענין מליחה או לענין גישול שייך ג"כ דדן זה. וכ"ז נלעב י"ג והנשר שצין ללע י"ג נלעב י"ג איכא לך לחלק לענין מערנות ועי' תח"ה ס"ג: (כב) כי הכסלים למטה מהמטבור והמטבור שייכים ג"כ לחלק האחורי. ומפני שיש להסתפק בנדרים עד היכן מגיע הכסלים הנזכר. וכדי שלא ינאל לירי חסור נוהגין לחתוך כל הכסלים אשר לנן מנחון עד המטבור לחלק האחורי ואז יוצא מידיו כל ספק. כי רוב מן הקלעים שהם רעות הביל עושים שמתיים הנשר שצין ללע י"ג נלעב י"ג לחלק הפנים. וגם מותכים נשור בכסלים שחתח המטבור השייכים לחלק האחורי ומתיים ג"כ לחלק הפנים מכשילים הרצים בחסור גמור. ואין מי שמתמיד על זה. לכן יתח סימן על זה לחסר עד פה תחל. וכל דר יוכל לידע מנעשים החלוקים בזה הסימן. ויוכל להזהיר על זה אשר לא יעשה כן בשרחל ולא יודיע עוד: (כג) מדינא. כי כן כח צבי"ג צבי"ג סעיף י' וז"ל הריאה אינה צריכה חיתוך אבל נהגו (כד) הגדולים. משום דיש שם דם הנקדש בתוכו. וכח הש"ך ס"ק כח דדענדר חס בשלו צלי קריעה מותר: (כה) ולהשליכה.

תקון הבית

הם ויכין הם לשער כגדס. ומ"ו חס ציטל עמו שאר דברים אין להחמיר לוור דהעוף או הצהנה נכשה נבלה וצבי"ג נגד טלו רק חס י"ג עכ"פ ס' בכל הקדרה נגד כל הגידים וחמשים שצלותו עוף או צהנה הכל מותר חוץ מחלותו עוף או צהנה. ובלבד שהיה ס' נגד וירידי הולר עכ"פ צלותו עוף ועי' תצ"ט ס' כ"ב שהאריך שם צדיקים אלו והעלה לפסק הלכה כמו שכתבנו ע"ש צבי"ג: (ח) ואם נמלה שלם. ויריין לא בשלו נאסרו כל הורייין שצטק ושצולר שצצו עי' מליחה דס צצין מזה שצפוכן ואין לו תקנה ב"א שפיר הולר וגם וירידי הולר עם הצצר שצצקצם פחות מברי נעילה. וצנהנה יתחס לאצרים ויכלנו ואם כללו העוף כלל הסרת הראש ג"כ דינו הכי רק לריך להסיר צציו וירידי הולר כדי נעילה. ואם בשלו אחר מליחה זו אפי' הוסר הראש מעוף אחר מליחה יש לחסור מנעם הנחנצל בדבריו אות קצן ז'. ועי' תצ"ט ס' כ"ב שהאריך צבי"ג: (ט) וז"ל: (ג) ולריך עיון רב. כ' צבי"ג יונה להנחין מורה יונה ז"ל. כשחל חמ"ו מהקדמה מפורשה שהי' להם שוחט מנחה ובעה שנים חלל קצץ אינו יהודי. ואותו קצץ הנחיה שחל הכיח שום ללע לחלק אחוריים. וכאשר נקט משם ארס השוחט ולקחו שוחט אחר והוא היה ג"כ צבי"ג ניקור צצר אחוריים. ולעקב כבדבבא על זה והראה לם שחיתה הללע לריכה ניקור. ויקר לפניהם מה שצריך ליעול מן הקדושים והשלל לפי ראות עיניו והיה הרבה. וכשאל על הכלים עם לעשות:

תשובה. כי מדברי הכותב משמע שאין זה חלל מנהג להניח חלל האחרונה ואין זו חשש ניקור כלל. וכמ"ש בחשונה מ"ז ס' ק"ו שלא מלא בכל הסגורים שצריך להסיר ללע אחת לחלק אחוריים ולדברא משענות לשון מהר"ז תח"ה ס' קמ"ז דדוקא היכא דיש ללע יתירה נמנעים מלאכול משום דמשובה וקדושה לחלב הכליות. אבל היכא דליכא ללע יתירה ליכא למ"ד ע"כ:

הלב בתקבץ הדם נתיב בשעת השחיפה (ג) לפיכך צריך לקרוע קודם המליחה ולהוציא דמו ולסולחו אחר כך. וגם צריך לחתוך (נט) צוניהם שבבלב. (כו) ועוקץ הלב קודם המליחה ואז מותר אחר כך (כח) אפילו לכשלו עם בשר. (ועיין ביחד סי' ע"ג):

עמודי זהב

כ"כ הרמ"א נס"י ס"ה סעיף ד' שלא לאכלה (הטעם כחצו כפרו הניקור משום דמאוס יוא ושמנו מוכיה עליו שקורין אותו גנז. ועוד דמסתמס הלנ) וכחצו הרמ"א שם אם אכלה אין איסור דדבר ע"ש: (כו) אונים שנלצו. משום שיש בהם חוסין מלאים דם: (כז) ועוקץ הלנ. משום שיש לו ראש ואין הדם יוכל ללאת על ידי מליחה. ועיין לעיל אות ד': (כח) אפי' נלשלו עם נשר. דיש מחמירין לנשלו משום שאלא לא יקרענו. וכחצו הש"ך סקצו ולאו אין נזקירין

תקן הבית

וכתב ואפי' אומר דכלים שלהם לריבים הכבד. דאפי' אומר שמהגן של ישראל מורה הוא למה שנהגו להביא לנע אמת לחתן לחמוריים אפילו במקום שאין שם לנע יתירה. משום שמיד לאחריו אותו הלנע מחמירין לנקר הנשר ואפי' יקחו לחתן הפנים אולי ינו ויחמכו מעט מאלו הנשר עמו שצריך ניקור מן החלצ שמו והטעם שלא חששו כלל לנקר מעבר ללשונות משום שאותו החלצ שלש' הוא מוכסה בין הבשרים. אלא משום שחששו דבהמה צחייה פרוקי מפרקי וכל שהוא מעבר ללשונות הא ודאי אי"ל לפרק. כי כל עמם הוא נחמ כמו קבור צבת מצטחו כמו שיראה לעינים. ואפשר מאפי טעמא גופא אין חוסרין הנשר שצין לנע י"ב ללנע י"ב. וצדק מקומות לוקחין אותו לחלק הפנים. ואף דלכתחלה יש למנוע מלאכול אותו הנשר משום חלצ שיש שם צורך הנשר הלנ"ך ניקור (וה עיקר העצם צ"ב צמח"ס קימין ל"א דמלך"ך ניקור מהנהגה ומחנה ע"ש) מ"מ כיון דיש שם חפוי בשר בראוי אלא דיש למנוע דבהמה צחייה פרוקי מפרקי וכיון דהנשר הזה מונח בין העלמות אי"ל לפרק. והוא דבר הנדחה לעינים וכח"ס הרב צ"ל. אכן דיעבד אין חוסרין אפילו הנשר עצמו משא"כ לנע י"ג ופא' דיש לחוש אולי יחמוד בן מהנשר שאלו דזה אפסור: א

כתב ואחר שהיה בן אלו לא היה שם אותו המנקה לא חששו ומקפא אולי מוחתבו גם מהנשר שצריך ניקור עמו כ"י. אצל כיון שהמנקה הלזה עומד לפנייה ואחר שצריך לחתוך מן אותו הלנע הא ודאי מפני חיתוך הנשר שעם הלנע הוא וקיי"ל עד אחד נאמן באימורין והוא מן הראוי לאסור הכנים כולם דאין זה ספק ולא ימלט שכולם היה להם מאלו הלנע ונתחבב כל הכלים שלהם. ואינם נעלים ברוב כיון דכולם הם בצירור צחוקת השתמשות. מכל מקום מן הראוי להקל בכלים אחר שאינו צ"י. דבה"ב הוא ספקי עונא. אולי לא היה להם כ"כ חלצ עד שאינם נעל צ"י. אף שאותו חלצ שחתך המנקה היה יותר מן ס' מ"מ ידוע כי הם מוחכים יותר מן הראוי והקרויים. וקליפות הנשר עמו. ועוד דאף ההבז מן הנשרים והמנקהם של צד שמונח שם אינו כי אם ספק דבהמה צחייה מפורקת ואולי אינה מפורקת כולי האי. ויש צד ער ספקא דלמא לא השתמש מאלו לנע כל הכלים. נמצא נעלים הם אותן שנשתמשו בהם ברוב האחרים. ואח"כ שאינם ברוב אולי נחבב הלנע בנשר ס' אולי עם הרובץ היה ס' ובלא"ה יש הרבה מקילים דאין אחרים מחיבה נעשה נצילה באיסור דבוק בשאר איסורים:

ולעצן אם נמצאו לנעו יתירות כתב בספר כ"י שם ח"ל ומשמע מדברי מהרי"ל בהלכות איסור יתירה דכל הלשונות היחידים עם י"ב ללשונות לריבים ניקור כיון שהם קרובים כ"כ חלצ: בהלכות דא לשוב מהרי"ל ס. דאן כעס הוצא וצית הפסד ומלא צה י"ב ללשונות ואחר לחתוך הלנע העציונה כי היא לריבה כמו האחרים דאין שייך לחלק הפנים רק י"ב ללשונות ואחר כי יש להזהר הזה למנוע בכל פעם דהסבחים שובבים מחמת מהירות עבלי' משמע ודאי כל שהוא יותר מ"ב ללשונות לריבין ניקור מהמנקה מומחה. אכן בחשבויות מ"ב כתב דמוראל יתירה הוא להשוויר כ"כ. דהא בללג אחד אין שום איסור מלד הדין רק מלד המנקה והוא דלא להוסף עליה וזהו נחמיר כ"כ להיחז יותר מללג אחד כ"י עב"ל. אצל אין אפי' דאזה דבדעים הללו שיהיה כדי לרמוח מה שהחמיר מהרי"ל בפרט דכל שהם יותר מ"ב ללשונות שלריבים ניקור משום חלצ הכליות. כי ידוע שהיה מהרי"ל רב מפורסם גדול וכוונתו כל מהגני מדינות אלו נחמיר ע"פ ההנהגות ורוב דבריו קבלה מרמזיו וכן עיקר בהלכות עבלי' : (ג) לפיכך צריך לקרוע קודם המליחה. ולאו ולא קרעו קודמו אחר מליחתו ומותר. דאף דיעבד אצל לכתחלה אין לתלות ולסמוך אקריבה שלאחר מליחה שמה יבכה וינשלו כך. ואם נשלו בלא קריעה חסור עד שיהיה ס' כנגד הלנ דלא ידעיק כמה כפיק מדינה. ואפי' דלא"ה ס' הלנ עצמו אסור משום דנתיבס הדם ולא יאל. ולכן לא מותר קריעה אח"כ.

יא הכבר יש בו ריבוי דם. לסיכך אין לו תקנה לבשלו על ידי מליחה. (כט) אלא קדעו שתי ועיב. (ל) ובקעה די כנשילת המידה ומניח חיתו למטה וצולוהו (לא) שהוא ראוי לאכילה. ואח כ יטול לבשלו. (ד) ונהנו להייה כל כבר אחר צליה משום דם הדבוק בה. גם צריך לחתך הנידון והקנוקנה באותי צד שגרה תלדה בה. (לב) עם חלב הדבוק בה. (דין צילי זכר טכמתי כנאל):

יב שימן הבנתא. ובליא קורין אותה (ווייס לעביר) והיא מתחת (לג) על שימן הדרא דכנתא. והיא מלאה חישין דקין ואותי חישין של דם. ובשארם בקי בהם מותחין וגמשלים היטב עד שלא ישא אחד מהם. (לד) והמנהג דאין מבשלים כיא צולין תחילה. ואחר כך מי שדחה לבשלו הרשות בידו:

יג הינלם נהנים לחתך (לה) עוקצי השלפים קודם מליחה ומניחן סקוב החיתך למטה. חיתבין השומן בין אצבעות רגלים. (לו) משום מיאוס. ומילחין עי' השערות. ואחר-

עמודי זהב

דומלחין וקורצין קודם הנוליחה ונמשלין אף לז חרננול דדבר מועט הוא וכ"ש לז הצהמה ועיין בשפיר טס: (בט) אלא קורעו שתי וערב. ואם ונקצה הרצה פעמים נסכין הוי כקריעת שתי וערב וכן אם ישול משם המרה וחתיכת נשר וכן הכבד גיכ מותר דאפשר לרם לזוז משם. ומימי אס לא עשה כן נוטל המינופונות לאחר ללייה ומשלה. וכ"ז נכבד שלמה אכל כשהיה חתיכה איל כלום: (לז) וצוף די כנשילת המרה. ודיעבד אס לא נטלו המרה ונטלו לא נחנאל נשיע והאריך צוה מהרש"ק הר"ל מאל. ועיין צ"י סימן קיז מש נסס התיח ודויק. ודין הצהמה ודין צוף לדיך להניח חתיכו לנשה ונולדה: (לא) שיהא ראוי לאכילה. וכחש הש"ך צ"י ע"ג סקיצ היינו נחלי ללייתו אף כבד דמרונה נדמים אפילו הכי שרי דרם הכבד הוא מדרבנן ושתי נחלי ללייתו. אריה. וכחש ה"י צ"י נס"י ס"ק יד דאף נשאר נשר ראוי לזיהר כן ע"ש. כתב הלבוש דאפילו כבד מוחל לעושה שהיה לננה ים צה ריבוי דם ולא מהני מליחה כי אס לליה וכאנאל: (לב) עם חלב הדבוק בה. ואפי' שיה החלב הוא של הישר שיש נקיצה שני א"י נוהגין צו הישר כבר נחנאל לעיל צ"י נס"י סקיצ י' דלדין מדינא אסור ואין להקל צו. ינחנאל לעיל מינה סקיצ י' דכל מקום שנוהגין צו אסור דינו כשאר חלב לנטול צ"י עיין טס. ועיין טס צ"י סקיצ י' לננין דיעבד וי"צ צוה: (לג) על שומן הדרא דכנתא. והן צ"י עינים שמוחלים כלורה פי פ"י כפולה ומחוצרין נשומן ועליו מונח הכבד לנן והפוסקים קוראין אותו שומן הכנתא והיא מליחה מוסיף דקין של דם כ"י: (לד) והמנהג. דיש אוסרים אותה לקדירה אפילו על ידי חתיכה ומליחה נשעם שיש צהם מוסיף דקין מלחם דם. וכחש המחבר (ט"ז) צ"י עי' סק' ג' ועכ"פ נוהגין צו הישר ע"י ניקור הנחנאל צפרים. וכחשו ספרי הניקור דמשה הר"ל המנהג דאין ממשלין כי אס מנקרין תחילה ואחר כך לולין ואס נשאר איז מוט של דם נורא מישלש שא"י ואח"כ מי שדוה לנטול הרשות נידו: (לה) עוקצי השלפים והוא המנצל של רגלי נהמות ורגלי לחתך הצוקים כי הם מעמידים הדם (צ"ל העיטור): (לו) משום מילוח כיכ הרעיה נסיון סיה סיד וסיים ואס לא עשה כן אין לחוש:

תקון הבית

ובל עוף יש צו כ' כבד לצו אפילו אין צו הרשע והרגלים דהיינו עד הארבעה. ולכן אס סעוף שלם הכל מותר ואס אין שלם וליבא צו כ' נבד הלז הדבוק צעוף חתיכה כ"ז ועצין ס' צקדנה נבד כל העוף. ואפי' איבא ס' צקדנה העוף אסור הו"ל ואין וואן ס' נבד הלז הדבוק צו ואס אין הלז דבוק צעוף צוקומו מלטרף כל הקדירה לנטול הלז צ"י. ועיין צ"י נס"י ע"ג מדיינס אלו כי טס עיקר: (ד) ונהנו להדיח כל כבד אחר ללייתה. וכחש הרמ"א מיהא אס לא הדיחו מותרת ואפילו אס נטלו כך. והייט דיעבד אכל לנהחלה לדיך הדסה, אחר ללייה מאלל כבד צעוף ללי. צו צעליטה מותר ולדיך לקלוק מעט צביה הכבד. והכבד ענמה אסורה ואס הוא מוצא לדיך ס' כבד הכבד. ואין לך עוף שיה ס' נבד הכבד כעליה שלמה ולכן אס הכבד שלמה ודבוק צעוף נעשה העוף סמיכת נבילה ובעיין ס' משרר דבדים נעקדנה נבד כל העוף. ואס אין הכבד דבוקס מלטרף כל מה סקדירה לנטול הכבד ואס יש ס' בכל הקדירה הכל מותר והכבד ענמה אסורה. ואפי' מליטה הכבד אסורה כ"ס דבדול. ועיין צ"י נס"י ע"ג מדיינס אלו כי טס מיקר ועיין בשפיר טס ס' כ"ז:

שעה מליחה וזרחה מסידין השערות על ידי מליחה. וכן בראש מותר לעשות כן וא"י השערות מעכבין הרם לפלוט. וכדמיור כל דין במקומו.

סימן ד. כללים מדיני ניקור מחלק אחרונים. ובו ר' כללים:

כלל א ניד הנשה. (א) נודה בבדמה חיה. ואין חילוק בין חיה לבדמה בכל דבר האסור משום ניד הנשה או משום דם צריך לנקר (ב) רק מה שאסור משום חלב אין צריך לנקר בחיה:

כלל ב כל מנקר מחויב לידע איזה גידין האסורין משום דם. ואיזה אסורין משום חלב. (ג) ואיזה אסורין משום ניד הנשה בפרומרוט. כי הגידין האסורין משום דם. (ד) אם חיתכן קודם מליחה שפיר דמי. והגידין האסורין משום ניד הנשה או משום חלב צריך לחטט אחריהם ולשרש עם שרשיהן.

כלל ג כל מנקר יתן השנחה גדולה כשמנקר חלק האחר שיהא חם על ממון של ישראל וכשם שאסור להתיר את האסור (ה) כך אסור לאסור את המותר:

כלל ד כל המנקר צריך לידע מעם הקליפה שאנו מקלפין מן הבשר משום שהשומן כגיד הנשה ומהחלב מתפשט בין הבדיקות ובין הפרישות וצריך לקלוף משם:

כלל ה כל מנקר יתן בגד פשתן על ידיכו וכל שעה שנגע בחלב יקנחו בבגד. (ו) ויזהר מאד לקנח הסבין כשנוגע בחלב קודם שיחתוך בבשר:

עמודי זהב

סימן ד כלל א. ניד הנשה נהג בזהמה ומיה. ודין צריה יש לו ויניע לפניו זערונות דאפילו חלף לא צטיל. ויניע טעמו אינו חוסר דאין צנדין צנוחן טעם. אבל שומנו חוסר ונרדף ס' כנגדו להחיד הרועט לפיכך ידן שנחשבל עם גידו אם מכירו וזרקו וכל השאר מותר אם יש בו ס' כנגד שומנו. ואם אינו מכירו כל הפתיכות אסורות. ואם יש נקדיה ס' כנגד השומן מותר הרועט ואם לאו אסור. ואם נמות הגיד ואינו ניכר מותר דלחיל לית חשיבותיה דנחיה. ויניע לרדף ס' כנגדו דלענין דעץ צעלמא הוא התורה אסרתו ועיין ציד ס' ק' סעיף ג' מדיניס אלו. (א) נודה בזהמה ומיה אפילו אם אין כף שלהם עגול ונוהג ציד של ימין וציד של שמאל. ואינו נהג בעוף מפני שאין כף שלה עגול: (ב) רק מה שאסור משום חלב אין צריך לנקר בחיה. והטעם משום ואין חלב מיה נקבצת על גב העצמה ונשרה חלנה מותר ועיין לעיל בס' סעיף א': (ג) ואיזה אסורין נשום ניד הנשה בפריסות. ואף שידע אדם שכלל כמו שאמרו חז"ל שכל הגידין הם בכלל קרא והגידין האסורין נשום חלב ונשום ניד הנשה סנה יא ופייסם אל מחלכו ונענו יא. מכל מקום צריך לידע כל אחד צפרי עגמו וצפרוסרט וכעצור לקמן חלק ג': (ד) אם חותכן קודם מליחה שפיר דמי. וכעצור לעיל צתקון הבית סעיף א' אות קצן ב': (ה) כך אסור לאסור את המותר. ולכן כשמחליל לנקר יחתוך לתוך הנשר להוליח ולחתוך משם הגידין כידוע לכל אחד צפרי יקרא לו. אל יחתוך מן הנשר מעט מעט עד שיהיה הגיד עגולה לפניו כהוייתו וזרחתו כי כל העצמה כן נעשה טמ' רשות רע לשמים ורע לנחיות. רע לשמים כי נחמת שחותך כמותא גדולה נראה ואין רואה את כל הגיד כי לפעמים תולכין הגידין בעקמותיהם וכיון שחוט חותך לאחדים מעט כאן ומעט כאן נמלא חוטן פתיכות שאינו רואה אינו חותך ועלכיל דבר האסור מן התורה. ורע לנחיות נחמה שחותך פעם אחד פעם מכל הנשר יותר מדלי משליכ אם נחפס צתחלס היטב אחר הגיד שיכסה צעניו הגידין כהוייתו וכדמיור אז יוכל לחתוך ולהוליח כל הגידין עד גמולא. וס' יוכל לרקדק עלא לחתוך מן הנשר רק כדי לרכו ולע יכלה מעון של ישראל: (ו) ויזהר מאד לקנח הסבין. כיון דאין צריך כל הנקד לזרחה לו ב' סבנים. אחד לחתוך בו נשר ואחר לחתוך בו חלב. ועיין ס' סעיף א' ונבצרז אות ג'. ואף דאין מקילין בסקבין א'. עכ"ס זה אליה דכ"ס שיתן ג' על ידו לקנח הסבין כד"ס בפרס: (ז) פעמים ושלם. כתב הענין נס' סיה סעיף י"ג

כלל ו' כל מנקר לא יתנו הבשר מידו עד שיעיינו בו (ו) פעמים ושלש שאם ימצא אחריו חלב כשעורה מעבירין אותו. (ה) ואם נמצא אחריו כזית אפי' בהרב. מקומות היו מכין אותו בזמן הבית מכות מרדות (ט) וצריך זהירות גדול בעניני הניקור ובפרט בדבר המסור ללב נאמר בו ויראת מאלהך:

סימן ה. סדר ניקור מחלק אחוריים. ובו י"א סעיפים:

א. אחר שידענו כללי הניקור. נבאר דין סדר ניקור מחלק אחוריים: (א) מתחילה צריך להסיר כל אותו חלב הבוליא הנתבאר לעיל בס"י יב'. וחותך ועוקר כל החלב הדבוק בעצם ובבשר הסמוך להחלחלת מכל צדדים. והיינו מעיקר האלה (ב) עד מקום בשר המתניים. עם כל החושן המעורבים עם אותו חלב. עד שמנקר יפה מקום שהחלחולת קבועה בו מחלב חושן וכל דבר:

ב. ונטל הסכין (ג) וחותך באליה על פני כלה לארכו. ופוצע האליה באמצע העצמות לאורך האליה מקצה אל קצה האחורין. (ד) ומוציא ממנה חיש שמתחלק לשנים מעיקר האליה עד קצותיו מאותן פנים המנישים על יד הבהמה. ואחר כך נורר מאותן הפנים האסור חמיות מן העצמות ונורר יפה עד שישתחה מקום נכרות החיסרי עם השפלות שבניהם. ולא ישתיר לכל פני האליה לא בשד ולא שמינית אלא נוררן יפה.

ג. ואחר כך יחתך הירכים לשנים חלקים. ונטל הסכין וחתך כל ירך לששה חתיכות המפורסמים ונקובים בשמותם. ובכל חתיכה וחתיכה מחוברת אצלה עוד חתיכות אשר יש להם שמת בפני עצמם ונקראין בשמות כמבואר במסך:

ד. ואלו הן שמות של ששה חתיכות הנ"ל. א' ניר הששה. ב' חתיכות האליה. ג' קניא ראם. ד' ליטקא ובייש' ה' ק שליין. ו' ווישניקא:

ה. חתיכה א' שם הבולל שלה ניר הששה. (ה) הוא הכף. או הוד. יש לו עוד ב' חתיכות:

עמודי זהב

וי שניקור והלך לו ואין לנו יודעים אם הוא צקי נניקור אחוריים ואין כאן מי שצקי נניקור להראות לו אסור לאכול. אם לא שידעין אותו שהוא צקי נניקור ומוחזק כנשכרות ואע"פ דרוב התלויין חלל ניקור מומחים הם מיינו טוב להחמיר עכ"ל. כתב הס"ז מק"ז בשם רש"ל ואני הגבר שונתי ודלתי ברוב התנאים שלנו אע"פ שמחמירין לחתוך חף ההתיר מ"מ כמה פעמים מקילין בעלז ובקנקנות של ביד ונחמת מהירות. ע"כ נהגתי צעמתי שלא אכלתי בשד המנוקר עד שיראה נקב אחד ויצדוק אם הוא ענוק כדלוי. עכ"ל: (ה) ואם נמצא אחריו כזית כו'. ועיין בס"ג סעיף ה':

(ט) צריך להזהיר להמוני עם ויי שאינו צקי ולא למד סדר הניקור מהמנקה מומחה אפי' הוא ליהן גדול חלילה להגיש למלכות הניקור בפועל משהיה ידיו. כי הוא דבר שלרף ליתור ושינוש גדול וגדול שימושו מלימודו. ואע"פ שמעשה וסדר הניקור הוא מנואר ומפורש בספר היטב וי"ו אינו רק שמישה ואינו דומה רחיה לשמישה שלרף לראות בחוש העינים איזהו מקומן שלרף קליפה משומן הנהיג והחלז המהפסס צריך אשר ח"א ללמוד מתוך הספר ונקל יוכל לבוא חיו לידי ממשול גדול ובפרט דבר המסור ללב נאמר בו ויראת מאלהך: איברא ישראל קדישים הם ואין לרף צאהרתן יותר. רק את מנותיו שמור כי זה כל האדם:

סימן ה. (א) מתחלה לרף להסיר כל אותו חלב הכוליה. הוא נקרא גריין חלב והכליות מונחות בחוכו. וזה החלב הולך מכל לרדים מכל צדדים מכל להחלחולת: (ב) עד מקום שבר הונתניים. שקדין נליא לונגיל והיא מונחת שם על השדרה בפנים סעוד להחוס וזהו חלב המתניים הנזכר וזה החלב הולך מכל לרדים עד שבר המתניים. ולרף לנקר מכל חלב ומחשין וכע"ש בפנים: (ג) וחותך גליליה. הוא הזנב גופא מה שיש בזהמה: (ד) ומוליא ממנה חוס וכו'. ואותו החוס אסור משום חלב הכליות לפי שזא מן החוס השדרה ומן השדרה מכל חלק אחוריים נמי טריסה משום סיוק מן חלב הונתניים (ועיין בזה י"ב): (ה) הוא הכף או הוד. כך קוראין אותה החתיכה. ולרף להקליף אותו למעלה התראה כסף אחד גדול ואחר קטן

מחברין לגיד דנשה. (א) הוא הכיס בשור תקרא בליא (ו) הדין פלעיך. (ח) יבסיה נקרא (ז) כחל.

עמודי זהב

שעלין ולריך לגיד יפה. ואח"כ מפריד מחיתת צמר קטן שעלין שקירין (קנאפיף) ומקלוק על פני כולו. והמראה כסף שחמח צמר הקנאפיף לריך לקלוק ואח"כ חגניה. וצמקוס הדקות מקלוק ג"כ ממחמחו. ר"ל חלק העליון ונקרא בליא דעיך והמחמח נקרא יד לריך ג"כ לקלוק. ובזאוחו ליד העליון יש גיד על הצמר למעלה ולריך לחמח אותו גיד חרץ קודם קליפת המחמח שלא יצא ליד שסמה: ואחר קליפת המחמח חפש ומעיין היטב אחר ששה גידין שיש בזהו הצמר שאקורין משום גיד הנשה ומתחילין בנאש והולכין בתוך הצמר עד סופו. ודוקא אחר אותו הגידין שהולכין צורה באורך היד לריך למצא אחריהן דכתיב על כף היד. אבל הגידין שיש בו ציד ואינם הולכים לאורך היד עד סופו אינם בכלל על כף היד. ואלו גידין הם ששה. אחד ממחלק לשנים ונראים כגורה ט ואחד ממחלק לשלשה ונראים כגורה שני שש אלא אחת עומדת כדרכה ואחת הפוכה: ומ"ש בפנים או היד פירש צמקוס עוביו מונח שם עוד גיד אחד ומחלק לשלשה וקוראין אותו בליא (דיומיין) ולורחו כגורה יד ולכן קורין מחיתה זו יד. והגיד לריך ליטול ככל כפליים אף ע"פ שכל הגידין אין לריך לחמח כי אם פעם אחת כגון אם בנאשונה פוחח הגיד דיו. אבל בגיד זה לריך לחמח כל זמן שיראה ממנו קלח. ועל ששה גידין אלו לריך למצא אחריהן שהם אקורים משום גיד הנשה:

ובתחתית דהיינו צלד השני של הכף יש לו גיד אחד ומחלק לתוך הצמר לשנים. ומכל אחד ואחד יולאים גידים קטנים ונראין אותן שני גידין כמו קין לני וקוראין בליא (הירש אד"ר) ואלו השנים יש שם מחיתה צמר קטן ויש צמחו גיד אחד ומחלק אותו לשנים ונקרא בליא (נעפיל"ע) ואח"כ שאלו בליא צמים מן גיד החילון אפילו כחל לריך לחטט אחריהן משום שהגיד החילון צמחו הוא כונע בגיד הפנימי לכן לריך לחטט אחריהם עד שחמחל מקומו שנוגשים זה בזה. גם לריך ליטול גיד אחד מחלק העליון שנקרא בליא דעיך דהיינו צמק ולח בתוך הצמר ונקרא גיד החילון: (ו) הדין פלעיך. הוא הכיס בשור המצוא בזה סעיף אי ואם לקחו ממנו הצמיים נשאר הכיס רק. ואם נתפסם השור נעשה הכיס הזה כולו שומן ובפולין קוראין אותו (קפאדעיך) וכשר ע"י ניקור. דהיינו שמקירין ממנו עוד עצה ולגנה ביורה משום פרה דאקור משום צמר וחלז. ומוליא הגיד והצמיים אם יש לו ומחמחין אותו לני או יותר משום דם וכל הדריצין שיש בזהו אקורים משום מילוח ומולוחין ודינו כשאר צמר ומותר אפי' לנישול: (ח) ובפרה נקרא כחל. ובליא קוראין אותו אייבער קולבך וימנה קרום עד ולכן וקורעו שתי ועבר וימנה בכותל עד שלא נשאר זה למחמות חלז והגנו לקורעו ולמחמו כחה

תקון הבית

סימן ה (א) הוא הכיס בשור. ושם מונחים הצמי זכר. ולענין הניקור של הצמיים הר"ל יא כל זמן שלא היו לו יום מותרים לקדירה בלא קליפה אפילו אם יש בהם כמו חוטין ארוכים. ואם היו לו יום אקורים לקדירה בלא קליפה אלא שותחן ומלחן. ש"ך סק"י ב"ב המחבר (שיע) צמית ס"ה סעיף ד'. ובתב הבנה"ג דוקא צמי גדי ועלי הא צמי שור אף חוד ל' יום לריך לבקר הקרום שעליהן. אבל לללי מותרים אפילו בלא קליפה כיון דמחששנים ועומדים פניהם על פני האש. כל זה לריא אבל למעשה הכנו האירע לבקר אפי' שהם פחותים מעשלים יום ללא פלוג כרי שלא יעשו בלאחר ל' יום. וכן להקיר משם גיד הגדול ולחמח בהם הרבה מחמות ולמלוח כהגון ומותר לבשל. ומיהו צדיבעד אם לא נחמחו קודם מליחה ונתשלו עם הקרום והוורדין מותרים אפילו אם ליבא ס לחין מוחקים צמי כ"ב כיון שלא היו לו יום. אבל אם היו לו יום ונתשלו עם הקרום והוורדי אפי' ע"כ נחמחו קודם מליחה שרי צדיבעד ואם לאו לריך ס' בקדירה עד הקליפה והיבא גופא אקורה כל זה בצטול אבל לללי מותרים אף בלא קליפה דגורא מישלח שלי. ש"ך: (ז) כחל. אקור מדרב קופרים שאין צמר שנתשלו צמח שחוטת אקור מן החורה למיכך אם נקרו (כמ"ש צמח"י) וקרעי ח"י וערב וטח בכותל ומיירק שהלז עז ומחר לללוט והגנו שלא לצטול כלל אפילו בלא צמר ואפילו קרעו שתי ועבר וע"כ מ"ש בזירה שחא יצטל עם צמר. ואם צמר ויטל לבדה בלא צמר. י"א דמותר צדיבעד. רמ"א וע"ך. וי"א דאקור אפי' צדיבעד. רמ"ל. ובהפנים יש להקל בדעת הרמ"א וס"ך וכל זה אם קרעו שתי ועבר וק"כ. אבל אם לא קרעו ע"י וע"כ וצטלו אפילו צמיים לזר. אקור אפילו צמח"י ולריך מ' בקדירה צין אם צטלו צמיים או בצמר כגדו הבחל וכולו מן המיין (פירש אם חים הכל עם סכחל מ' פנמיים כמו בחל) אז הבחל אקור והשאר מותר. ואם היה פחות מ' הכל אקור (ולענין אם נעשה כחל לאקור החצרות נחמות מ' נחבאר צמי צמ"כ כי שם עיקר):

ועוד יש חתיכות בש"ח תחת הכים או תחת הכהל שקורין בליא (ט) ברעפיל. ומצא כי חתיכות מחיברין לחתיכות ניד הגשה וששה שמות יש לה:

ך חתיכה ב' (שם הסולל שלה). (י) חתיכת האליה ועו ומסור עד שני חתיכות נשר אחד הקרע בליא (יא) צנך בראשין. ובד אחד יש חתיכה שארבו כמו אורך שניהם וקוראין אותו בליא (יב) קיליכירק ברעפיל. (כמאל ג' חתיכות יש בלוחה חתיכה ונ' שמות יש לה):

עמודי זהב

פעמים שתי וערב על פני כולו ומירק החלז שבו עיי סימה נכחול. ואם נתנו תחת המכשף חוי כסחו נכחול. שך. ונדיענד אס חתך כונה פעמים שתי וערב על פני כולו ומירק החלז שבו נידים כשר. ובכל זה אין חילוק בין של קצנה שלא היה לה ולד מעולם ובין של גדולה ובכל זה אינו כשר רק ללחות נדנד ולא עם נשר. ולנשלו אסור אפי' נדנד וכ"ש עם נשר. ולענין דיענד אס עבר נחנאל נחיה ספיץ נ:

הדושון שהכחל מונח בלי נהגין כך. מחסין אותו ואוחז נכה ידו במקום החתך נחש ע"י אחותו נכה יאל ממנו מים כמו חלז ונחך אותו המקום שיואל נחש חלז או מים ואח"כ מותר לנשלו כמו ההויך פלטיק הנחנאל לעיל: (ט) ברעפיל. הוא הנשר שמתח הכים. או תחת הכהל. אחרו ורננו נמו הכים או הכחל. ולריך לקלוף לנעלה נראשו כמו שני אלנעות וזהו במקום המראה לכן כונו מראה כסף ששם נובע החלז. וכן נלדדים נשום ששם שם נכתב החלז. ובנאותה חתיכת נרעפיל יש שם גידין שלשה ונחשבים כלחד תפני שהם נחים נמיד אחד ומחלקין לשלשה כלורת ש ואותן גידין מונחים בתוך הנרעפיל. ואין לריך לחסוך לשנים כ"א עד רוחז כמו רוחז יד ומשם ואילך אין לריך לחשט אחריהם. ואלו גידין אסורים ונשום חלז ניד הגשה. (י) חתיכת האליה. ונליא קוראין אותו שוויף שטיק. לריך לקלפו על פני כולו חוץ במקום שיש מראה כסף אין לריך לקלפו רק בורדין אותו יפה ונקי מכל הקרונים וחלז שעליו. ואותו עלם הרנח הדנוק בחתיכת האליה לריך ג"כ לנקר יפה ונקי מכל חלז והנשר שעליו נשני נדדים. ומעוד לענש זה יש שם חלז ולריך לחסוך החלז עד הדרי"ז שמונחת בלונע החלז. ומדרי"ז ואילך אין לריך לנקרו. גם יש שם בלוחה מקום לפעמים נשאר קלת מן העלונות של הנכ (הנחנאל לעיל ספיץ נ) לריך לגרר החלז מחוץ האליה ונס הזוט שבו כמנזאר שם. ואח"כ תפריד הקייליכירק נרעפיל האמור נאות י"ז. ומקלוף מקומו והמראה כסף לריך לנקר יפה הקרונים וחלז שעליו. ובחתיכה זו שמתח הקייליכירק נרעפיל יש חמשה גידין. ג' העלונות אלל עלם הרנח הנזכר לנעלה אסורין נשום חלז ויד הגשה ושנים שלמיה ננד העלונות קנים של הזנב אסורים נשום דס. ומדיא אין לריך לחסוך מנקומו כל הגידין האסורין נשום דס כ"א חתיכה ננקומו דיו. אלל אכן נהגין לחסוך מנקומו לחוץ כל הגידין האסורין נשום מראית עין אלל דאין לריך לחשט ולנשר אחריהן כ"א שלשה גידין האסורין נשום חלז ניד הגשה: (יא) צ, שך בראשין. הוא החתיכה הדנוק בחתיכת האליה וקוראין בליא לעי' על שם שקשה לפי שהנהיה נחיה שוכנת עליו. ויש זו מראה כסף שהוא ג"כ לריך לגרר יפה ונקי. ובזה החתיכה יש ג' גידין שאסורין נשום ניד הגשה דהיינו נ' נשם בתוך הנשר אלל המראה כסף ופעמים מחלקין לשלשה. והשלישי יש למנה עין וקוראין אותו לעי' אדר. ונלדו מונחים עוד ג' גידין האסורין נשום מראית עין ואין לריך לחשט אחריהן. ובין המראה כסף הנזכר יצין הנשר יש ניד קרר ועמוד בתוך הנשר ולריך לחסוך הגיד הזה עם בית מושנו ואסור נשום ניד הגשה. ונס לריך לנקר החלז לענין הלעך נחאשין לעין הקייליכירק נרעפיל בין הדניקות ובין הפרישות: (יב) קיליכירק ברעפיל. לריך לקלפו נעניולו על פני כולו ונחשו מונחים שני גידין האסורין נשום ניד הגשה הרנח עליו. דהיינו אותן ג' גידין אינם הולכין על פני כולו רק ניד אחד ונקלה מזה ונדר אחד ומקלה מזה צלונע כמו רוחז ג' אלנעות לריך לחשט ולנשר אחריו: (ג) קיא ראם. לריך לקלף כל שנינות מנחן נלד אחד. ונלד השני יש מראה כסף אין לריך לקלפו על פני כולו רק במקום ממחיל המראה כסף לריך לקלוף נשם רוחז כמו שני אלנעות כדי שיושך על המראה כסף.

תקן הבית

ילצ'י נהגין לנחמלה לקרעו ש"ו וס"ד וללחותו ומותר לאכלו ואין ללחות עם נשר כלל. ואם עבר וכלל בלא קריעה שרי נד"ד ואם נללח עם נשר צמו אס קרע שתי וערב וס"ד שניהם מותרים. ואם לאו העליון מותר והמחתין אסיר. ואם ידוע ששניהם היו מחוברים בלוחה נשאר ולא היה חוס אסר ענין או תחתון שניהם מותרים. שך ס' ק"ז (ויפר דיני כהל' נחנאל נני' נכ' ל' פ"ט):

ז חתיכה נ"י (שם הכולל שלה). (י"ז) קניא ראש. ובתחתיתו יש עגל שקרין (יד) קנעכיל. ובקניא
 ראש אחד צ"ע עגל הנקרא. (טז) קוליא. ובתוכו תחבו עגל כמו צוכל צלחית הנקרא
 (טז) בוקא ראשטא. (מחלל ד' שמות יש לה):

ח חתיכה ד' (שם הכולל שלה) (ו) ביישש קנאכין. והוא הנשר המחובר על הקנאכין. שקרין
 אותו מייזיל הוא נקרא ביישש ועל שם שדנן בקנאכין. נקרא ביישש קנאכין. והקנאכין
 גומא נקרא (י"ח) ליטקא. (מחלל ד' שמות לחתיכה זו):

ט חתיכה ה' (שם הכולל שלה). (י"ט) קושליין. ויש לו עוד ד' חתיכות ה' נקרא
 עמודי זהב

והמחלל כסף עגמו אין לרדף קליפה וניקוי ואח"כ מתחב צנצר דהיינו נמקים שאין מראה כסף
 לאורך הקניא ראש. וכוונת את עגל הקוליא שנתוכו ומעריד מן הקניא ראש ויקלוק הנשר הנקרא
 ראש מתפנים מקום מושב הקוליא על פני כולו: (יד) קנעכיל. היינו בתחתיתו של הקניא ראש יש
 עגל שקרין קנעכיל לרדף לגרר הנשר שעליו. ואח"כ חותך צנצר עגל שנקניא ראש לאורך וכוונת
 משם גיד אחד ולרדף להוליאו כולו מראשו ועד סופו עד עגל קנעכיל. לפעמים הולך הגיד נשיפוע
 לרדף לעיין אחירו ולחטט מעצם שאסורה משום חלב. וכן דרכה לעמוד מניד זה צנחמות נבות
 ובצגלים נמקום העגול מראה כסף אבל כנצנים ועצים מונח בלד הרצח בחוץ ואסור משום שיונק
 מחלב המונח אלל בוקא דאשחא הוא צל מחלב הכליות. ועוד יש נחתכה זו צנחמות מקום מתפנים
 בחוץ הנשר שלשה גידין האסורין משום דם. ובסוף נשר העגול נראה שם כשלשה גידין לרדף
 לחתוך אותם משום מראה עין ואין לרדף לשרש אחירו. ומאחר חלק שנקלף מנשר עגול לרדף
 ליקח משם גיד אחד שיש לו שני עוקלין ולורתו כלורת כף פשוטה. ואסור משום גיד החילון:
 (טז) קליא. הוא עגל הקוליות ונראהו הוא עגול כדוכאל. לרדף לקלוק הנשר שעליו ובמקום
 שיש מראה כסף לרדף לגוררו ונראהו עגל העגול יש עליו גיד המחובר לעגל השני המחובר
 לגוף לרדף ליטלו משם וגם לרדף לקלוק מראה העגל היכל: (טז) ביקא ראשטא. הוא עגל השני
 מן הקוליא דהיינו אותו לך המחובר לגוף הוא נקרא בוקא דאשחא לרדף ג"כ לקלוק מעגל עד
 שיראה דם צנצר או עד המוח שצנצר ואסור משום לומת הגידין: (י"ז) ביישש קנאכין. הקנאכין
 הוא נקרא ליטקא הנזכר צלות י"ח והמייזיל מה שדנן בקנאכין הוא נקרא ביישש לכן נקראת
 אותה חתיכה ביישש קנאכין. והמייזיל מה שדנן בקנאכין הנזכר יש מלך אחד מראה כסף על
 פני כולה רק סביבו יש מראה אדום ולרדף לקלופו משום ש"ד הנשה רוצץ עליו. וזין שני הנדדים
 דהיינו צנצר חוץ אחר שיש ג"כ מראה כסף ולרדף לגוררו יפה מן החלב. ובחור ה' נתפטר ומתחלק
 נשר זה ולרדף לקלופו מתפנים. ובאמצע אותו נשר מתפנים יש עוד חתיכה צנצר עגול וחוץ ממנו
 לארכו צדדית אלצנע ומגבר בכל לדדיו בכל מקום שיש שם מראה כסף ובסביבו מראה אדום. ובצנים
 של אותו לך יש גיד אחד ומתפשט לשנים וכל אחד מהם יש לו עוקלין שקרין געפילצד ולרדף
 לחטט אחריהן ואסורין משום גיד החילון: (י"ח) ליטקא. הוא הקנאכין הנזכר בסמוך אות' י"ז אחרי
 שיפטר ממנו המייזיל הנזכר לרדף לקלוק הנשר של הקנאכין ואין לרדף לקלוק רק אותו נשר שעל
 הקנאכין אבל לא את הנשר שעל כל אורך העגל. ואין לרדף דוקא לקלופו רק מגבר יפה נמקום
 שיש עליו מראה כסף. ולמעלה דהיינו צנצר העגל מונחים שלשה גידין האסורין משום חלב
 גיד הנשה ואחר צנצר כ"ח. ואחר כך מתחיל לחתוך צנצר השני שעל הקנאכין נמקום שמונת
 עגל שקרין טשי"ך ויש צו גומא בתוכו מים שקרין נליד וואשעיר ומתחך אותו צנצר המכסה
 את הגומא משום שהוא צנצר גיד הנשה והיינו ארכובה תחתונה. ואח"כ מעריד הנשר מן
 הקנאכין והנשר העגול ואחר כך וקוראין אותו ג"כ מייזיל. ועל זה מונח עוד שני מייזילי"ך
 ולרדף להפריד משם וצריכה. והמייזיל הארוך לרדף לקלוק אותו נשר נמקום שיש צו מראה
 אדום. והמקום שיש צו מראה כסף מגבר יפה ואחר הקליפה מחלק הנשר העגול לשנים ולרדף
 לקלופו גם כן נמקומות שיש צנצר מראה אדום. ובאמצע לרדף לחתוך משם אורך נשר ההוא
 כמו קליפה. ונחלק אחד מאותו נשר יש גיד אחד ולרדף לנקריו משום גיד הנשה. ובאחר מקום
 יש קיטן ארזה צנצר כ"ח שם מחלל עגל דק ארוך כמו אלצנע חוץ קיטן שהוא צנצר ואחר
 עגל הוא מונח לכאף השנים וצדוק ומנוטה. ולרדף לגרר העגל היינו הקנאכין נמקום שאין
 עליו נשר שיטח יפה ונקי משום שמונת צניד הנשה. ולרדף לקלוק ראש העגל הנזכר לעיל אות' ט"ד
 גיד ראש הכולל: (י"ט) קושליין. הוא השדרה שנתוכו מונח המוס. וקורין קושליין עד העגל שקרין
 היקפה ולרדף קליפה. ובתוך הסיס השדרה נקושליין לרדף לנקר יפה מן חלב שיש צנחמות של חוש

(כ) שלם או ששיץ. ואחד נקרא (בא) קליץ או סלאנקין או דעיק. (וכן הכסלים הנמצא לבייל צ' ב' סעיף ד'):

י' חתיכה ו' הוא שם הכולל: (בב) וויטשינקא. ומחוצר עליה שני חתיכות נשר ח' שקורין אותו (בג) לינביל או לעדוויץ. (ג' הנקרא ב"ח). (כד) קראניץ. (נמא ב' שמות לחתיכה ז):

עמודי זהב

השדרה ואסור גשום חלץ המתניים ומשום חלץ גיד הכשה. גשום מתניים אסור כדאמר שמואל האי תרנא דתותי מתני צמייה פרוקי מפרקי ומשום גיד הנשה מפני שמן חוט השדרה מתחיל הגיד הנשה ונחוך הקושליץ נמליים ה' גידין שלשה הפליונים אסורים משום חלץ המתניים ושנים המתחונים אסורים משום דם ויסיר מן ה' גידין אלו שמונחים כל אחת ואחת נגד הקוליא אשר בחוט השדרה. ואח"כ מפריד באלצנע את הקושליץ מן עור הנשר נשור ונעבל נגד החצי עד שחמלא נחוך הקושליץ גיד קסן וח' לל. ונמקום שיש שם נשר אדום יקלף ונמקום שיש מראה כסף יגרר יפה. ואח"כ יגרר חלץ ממחת הקושליץ יפה ונקי דהיינו על עור הנשר עד שתגיע לשומן הידוע שקורין לעיץ (ועיין לקמן בזה) אחד והגידין שמונחים שם נהפוך וישוין עיי' אחריה נבגר פשתן. ויזהר שלא יפחת צכין רק באלצנע יפריד נמח שלא יסחוף המזין ונריך לחטט אחר אלו החושים עד קליהם. אבל כנצשים ועזים נריך לפרד העור הנשר מן הקושליץ עד חוט השדרה מפני שהן מרקדין והן פרוקי מפרקי יותר מזהמות גבות. עלם הנקרא הינקי' הנזכר לעיל נריך לגררו שיהא יפה ונקי מן' נדדים: (ב) ש"ל"ש. הוא נשר דומה לזיהה שקורין שיליש ויש מקומות שקורין אותו שפיץ והוא דנוק בקושליץ עיי' חיבור עלם שקורין הינקי' שמונה שם נחמלע צין הקושליץ וצין השיליש. ונריך השיליש לקולפו. ועל עלם הינקי' מונח עוד עלם קסן ונריך להפריד מהם והגיד שיש למעלה נחוך השיליש אסור משום דם. ועל השיליש מונח נשר קסן שקוראים פלעסטריל נריך קליפה נמקום שיש מראה אדום ונמקום שיש מראה כסף נריכה גרידה יפה ונקי. ואח"כ תהפוך השיליש ותראה שיש עליו עור ונחוך העור יש שם צ' גידין אחד מונח נמקום שמתחיל העור. והגיד השני מונח נרוחצ' ד' אלצנע מניד הראשון נגד הקושליץ למעלה. ונריך לאחור העור ניד ומפריד העור מן הנשר עד עלם הינקי' ומגרר יפה אותו העור מחלץ שעליו ולפעמים יש נועט נשר עליו ונריך לקולפו. והנשר של השיליש חתך אותו עור למטה נריך קליפה ונמקום שיש מראה כסף יגרר יפה: (בא) קליץ. והוא הכסל שנקרא פלאנקין והמנקרים קוראים אותו קליץ. וכבר אמרנו צבי' ג' נחלץ הכסלים ועתה נדבר נכסל גופתן שנקרא קליץ יש עליו נשר (דקולרים) [דנריך] קליפה. ונלד שיש שומן הנקרא גרץ יש גיב נשר ונריך קליפה רק נמקום שיש מראה כסף די נגרידה יפה. ונחוך הנשר יש גיד אחד לארכו ולורחו כלוח עקרב ואסור משום [חלץ] גיד הנשה ונריך למטט אחריו. והקליץ הוא מחוצר לשילם צין השילש לצין הקליץ נריך להסיר עור לצן הנקרא בליח טריפה לייליד וחלץ שמתחיו נריך גרידה יפה: (בב) וויטשינקא. הוא שם הכולל של החתיכה ו'. והוא מחוצר לקושליץ. ומחוצר עליה שני חתיכות נשר. אחד שקורין אותו צפוסקים: (בג) לינביל או לעדוויץ. ונריך שידע שני חתיכות יש שנקרא לעדוויץ אחד כשר נלקר ואחד טריפה ושניהם מחוצרין לוויטשינקא. ולעדוויץ הכשר עוקרין אותו מהוויטשינקא ומהטריפה לעדוויץ צד ולא צכין כדי שסגי' גידין שצמחו נשארם נחוך הטריפה לעדוויץ. ואם היה מוחזקין צכין הלעדוויץ הכשר מהטריפה היו נחמזין הגידין עמה ואסורין משום חלץ המתניים כמו בקושליץ שדנוקים יחד. ודין לעדוויץ נדין קושליץ ומקלפין על פני כולו חוץ נמקום שיש מראה כסף עליו נריך לגררו יפה ונקי. ונמקום שיש השלשה גידין דינם כמו בקושליץ הנזכר בזה יים ונריך למטט אחריה ומקלפין על פני כולו. וניד אחד שנשאר שם בלעדוויץ הכשר נריך למטט אותו: (ג) כתבו ספרי היקור שיש נקנלה איש משי איש עד הלכס למטה מסיני דהוויטשינקא נעמה עם הללעות קנים והטריפה לעדוויץ אסורין ואין מועיל זהם ניקור: (ג) עוד כתבו סימן להכיר אם הוא שומן או סלג יש למנקרים נקנלה סימן זה כשמתמזין צין אלצנע אם הוא מירצ' בליח אז תראה מיד שהוא חלץ. אבל השומן כשמתמזע ציד אז תראה לעיץ בליח זה סימן שסוף שומן. וכן תעשה נכנע שניך נגרר יפה מן סלג קה צכין כל זמן שיש מירצ' וסוכך על ססכין ממש נגידים אם חלץ ואם לאו הוא שומן: (כד) קראניץ. הוא החתיכה ה' המחוצר לוויטשינקא הנזכר בזה יים ונריך להקליף מן' נדדים. דהיינו נלד אחד יש למעלה נשר עז מראה כסף נריך לגררו יפה ונקי. ונלד הצי יש על נשר דק קרום עז ולצן כמו מראה כסף נריך להקליף. ונמקום שיש כמו גידין נריך לחתוך אותם אבל אין נריך למטט אחריהם: כל אלה הנדדים. נריך נלקר קודם מליחה. ואם מלמו

יא (כה) נידין האסורין משום חלב ומשום נד הנשה הם ניא ואילו הן בגיד הנשה ששה. בקניא ראם אהת. ברעמיל אהת. בביישש אהת. בחתיכת האליה שלשה. בקושליין שלשה. בעצב בראשין שלשה. בקליין אהת. בקייליכריק ברעמיל שנים. בלהביל ארבע. נמצא הם מיד אחר חמשה ועשרים ומיד השני גם כן חמשה ועשרים עולים המשים. ומהנזב אהת. הרי המשים ואהת כמנין אל תאכלו ממנו ניא. ואף על גב שיש עוד נידין האסורין משום חלב ניד חשה כנון חלב דתיתי מתני. וכן בלישא הנזכר באות יח. שאני התם דאלו נידין הם נראים לעינים. אבל אלו הנידין הם בתוך הבשר ולא נראים לעינים. על אלו מסרו חכמים סמן אל תאכלו ממנו ניא וצריך לחפש אחיהם:

עמודי זהב

אז ללו או נשלו נלי ניקור דינו נתנחל לעיל בסיומן ג' סעיף ד' ע"ש ואין לרד לכתוב הדברים. והיה כל מנקר ירא שמים ויעשה מלאכה זו בחמורה כי הרינו מעט ועשנו מרובה. וכל מורה הוראה יתן השגחה על המנקרים צין בחלק הפנים צין בחלק האחוריים שידעו בכל פה החסידין והגידין מקום הנחתן. גם חיזה אסור משום דם וחיזה אסור משום חלב וחיזה אסור משום נד הנשה. כי יש הרבה חילוקי דינים זה כמבואר כל דין במקומו. וגם חיוז על המורה להזהיר השומעים שיעיינו צענין החלוקה בחיתוך חלק הפנים וחלק האחוריים כמיש לעיל בסיומן ג' אות כ' ע"ש. ומפני שכתב סמ"א בסיומן ס"ד אין ללמוד קדר הניקור רק צמחית עין מן המומחה הנקר צניקור והיינו צחלק אחוריים. ונעבור זה משכו הרבנים ידיהם מן המנקרים צשר ליתן השגחה עליהם וסמכו על המנקרים שלמדו איש מפי איש ופעמים גם רני לא שנה תלמיד מ"ל. וצחלק הפנים הכל מעשהשים צו נשים ועצדים וקטנים. וצפרס שוחטי זמנו שלומדים דיני שמיכות וצדיקות מחדש ולקחו קבלה מהרצ ופעמים לא ראו ולא ידעו מהניקור כלום וכיון שלקחו קבלה מהרצ ועשו איש כמנקרים והעולם סמכו עליהם צניקור חלק הפנים. ואין מי שישיגה עליהם מפני שאין ציד הרבנים צעלי הוראה קדר מלאכת הניקור ורבים נכשלים צזה. ע"כ אמרתי להיות זכות רבים תלוי צי ואפרס מעשה מלאכת קדר הניקור של כל חתיכה מחלק הפנים ועמלק חלחור וכולם צשמנת יקראו. ועל ידי זה חמלא כל הארץ דעה וכל צעלי הוראה ידעו ויצינו ויכולים לצדוק ולנסות לכל מי שיצא לנקר צשר מחלק החלחור אחרי שיש להם כתב סמיכות מן המנקר מומחה וליתן להם קבלה על הניקור כמו שנותנים קבלה לכל מי שצא להיות שוחט וצודק. וכן לשוחטים הלוקחים קבלה מחדש וסומכים עליהם צניקור חלק הפנים. חיוז ומוטל על המורה לשאול להם ג"כ מדיני קדר הניקור מחלק הפנים כמבואר צשמיכות קינור חלה ילחק אשר צתנתי לפניהם להורות את הדרכ אשר ילכו צה שלא ילא חיו דבר שאינו מתוקן מחמת ידם. וצזכות זה צזכה כולנו יחד לראות פני הנואל צזהרם צימינו אמן:

תם ונשלם הלכות ניקור בית יצחק. בעזרת האל יתברך שוכן שחק:

וכדי שלא להוליא תנייר חלק אחרתי להודיע דבר גדול. צהלכות צדיקות צקי כיח סעיף ד' נתנחל לרד לצדוק צחלר הצבר אס אין נקצ ואס יס נקצ מופלש אפי משא מריס ואף יוכל לידע קי הוא דחלר הצבר דרכו לחיות מתוח וכשמותך צו ילא הרוח מעשע קיל דאס לא כן הוא סיון שיש נקצ צחלר הצבר ומשום הכי אינה מתוחה ונמה וצמר ולרד צדיקה דוקא אס אין שס נקצ ואס לא צדק יס לענשו:

המה יעמדו על הברכה הנמצאים ברית בהגהיה של ספר אהל יצחק.

בדים בדרכי משה. נרעיל נר משה איסרליש. נביי נבית יוסף. ניד נידור דעה. נמיו נטורי זהב. נטיך נשפתי כהן. ננקיה נקולות הכסף.. נפריח נפרי חדש. ננים נבית סלל. או נבדיקות הבית. נבליי נבית לחם יהודה. נמחיב נמחזיק נדק. נמיך נמאמר קדישין. נמינ נמשלת נמינין. נשמיח נשמלת חדשה. נחניש נחנולח שור. נפריע נפרי נבדים. נטודינ נטודע ניסודה. נניא נבית אפרים. נלניש. נלניש נלנושי שרד. נליז נלמח נדק. נזיר נזנחי ריב. נביי נבולח ילחק. נבינ נבנול נבינין. נזניש נזנח שמואל. נמכיל נמכנח אליהו. נריע או סרמנים הרב רי נשם נר מיימון. הרשניא הרב רבינו שלמה בן אדרת. הרין הרב רבינו רמיהם. נהריס חיש נהוריר נחיר איזין ששאל. נריע נמאמר נרדכי. נלחיה נלחם הפנים. נשיש נים על שלמה. נהריא נהוריר אברהם. נהריק נהוריר יוסף קלון. נהרשיל נהוריר שלמה לוריא. נהריר נהוריר יעקב ווייל. נהרין נהוריר לבי. נחיל נמחח אליהו. נהיי נהלכות יהודה. ניו סר זה. המויה הנסק ונים הכוסות. ניה. נליח חלר הכנר. ניל כן נחל לר. נייב כן נח. נים כן פסק. ניה סעס אחר. נחיו נמים זכים. נעליע נענר לענר או נעה נעה. ניל מורה נדק. ניל נזנחי נדק. נסיד נסיעחא דשעיל. ניה שאלח חכם. ניל ננירל ליה. נים נסק נפיקא. נניע נפני נלמו. נפנירל לפי נניוח דעתי. ניע נענע ניינת. ניי על ידי. נייב נד כאן. נכיל נד כאן נלמו.